

جموئە قىيىنكى قورقۇنۇشلۇق ئىسلاھ

قاراۋاتىمىز ئارخىبى

ئاپتونوم: قەيسە، (زۇلمەت شەھى)

ئىپتىخار ئېلان تىباب ياشۇرۇپسىز

www.iptihar.net

ھەققىدە

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن. مەزكۇر ئەسەر ئىپتىخار مۇنبېرىدىكى قەيسەر(زۇلمەت شاھى)نىڭ نادىر قورقۇنۇچلۇق ئەسىرى بۇلۇپ، تورداشلار تەرىپىدىن ئالقىشقا ئېرىشكەن ئەسەر. بۇ ئەسەر نىسپەتەن ۋەھىمە تۈسنى ئالغان بۇلۇپ، سىزنى قورقۇنۇچ دۇنياسىغا باشلاپ كىرىدۇ. سىزنىڭ ئۇشبۇ تۈرگە بولغان ئېھتىياجىڭىزنى قاندۇرالايدۇ. كۆپچىلىكنىڭ ئوقۇپ ھۇزۇرلىنىشىنى ، تەنقىدى - تەكلىپ پىكىرلىرىنى ئايماسلىقىنى ئۈمۈد قىلىمىز.

ئەسكەرتىش: مەزكۇر ئەسەر ھوقۇقى ئاپتورغىلا خاس. ھەرقانداق شەخس ۋە كوللىكتىپنىڭ، تەھرىرلىشى، باشقا توربىكەتلەردە قالايىمقان تارقىتىشى چەكلىنىدۇ. ئىجادى ئەسەر بولغانلىقى ئۈچۈن پاش قىلىشقا تامامەن ھوقۇقلۇق.

ئېلىكتىپ ئىشلىگۈچى: ئىپتىخار مۇنبېرىدىن: تەقۋا

ئاپتور ئالاقە چ چ نۇمىرى: 2904019775

ئىپتىخار مۇنبېرى: www.iptihar.net

مۇندەھىر نىجە

- 1 - باب: ئۇنۋېرسىتت 5.....
- 2 - باب: مۇز چىرايى 11.....
- 3 - باب: يېڭى دوست 15.....
- 4 - باب: سىرلىق قۇتا 24.....
- 5 - باب: ئوغرى 30.....
- 6 - باب: قورقۇنۇچلۇق چۈش 36.....
- 7 - باب: ناتۇنۇش ئادەم 40.....
- 8 - باب: خەۋەرچى 44.....
- 9 - باب: مەۋھۇم دۇنيا 48.....
- 10 - باب: شاھنىڭ روھىنى چاقىرىش 60.....
- 11 - باب: ئەۋاھ خەنجىرىنىڭ كېلىپ چىقىشى 65.....
- 12 - باب: نامەلۇم خەت 73.....
- 13 - باب: دوستۇمنىڭ ئۆلىمى 81.....
- 14 - باب: ھايات ماماتلىق ئېلىشىش 91.....
- 15 - باب: زۇلمەت شاھزادىسى 100.....
- 16 - باب: يەكچە شىمىنىڭ سەرگۈزەشتىسى 108.....
- 17 - باب: ئېزىتقۇدىن قۇتۇلۇش 131.....
- 18 - باب: سىرلىق ئۆي 134.....

ھاللاھدەرس ئارخىمىيى

- 19 - باب: مەن تەۋەككۈل قىلىمەن 141
- 20 - باب: يەتتە يۇلتۇزلۇق كىرىستال ئۆڭكۈر 145
- 21 - باب: ئۈچ پۇتلۇق داڭقان 150
- 22 - باب: سولنىپ قېلىش 154
- 23 - باب: كىچىك جادۇگەرنىڭ كارامىتى 158
- 24 - باب: يىرتقۇچ مەخلۇق 163
- 25 - باب: ئەرۋاھ خەنجىرى 166
- 26 - باب: مۇردىلار 173
- 27 - باب: پېرخون مۇردا 175
- 28 - باب: ئەسلىمە 178
- 29 - باب: قەلب يارىسى 184
- 30 - باب: يىلانلار سېپى 191
- 31 - باب: يوقالغان جەسەت 195
- 32 - باب: گىگانېت ئۆمۈچۈك 200
- 33 - باب: بىشارەت 205
- 34 - باب: خاتىمە 208

1 - باب: ئۇنۋېرسىتەت

مانا قەشقەر شەھىرىدىكى ئۇنۋېرسىتەتمۇ ئۆتتۈم ئۆزۈم ياقۇتۇرغان كەسىپتە ئوقۇيالىغىنىدىن خۇش بولساممۇ نىمىشقىكىن ئىچىلىپ يۈرەلمىدىم بەلكىم ئاپام دادام ، بوۋام ، تاغاملانىڭ بۇكۈنى كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولالمىغىنىدىن كۆڭلۈم پەرىشان بولغاندۇ؛ ئۇلانى ئەسلەپ ياشلىرىم يەنە ئىقىشقا باشلىدى: خىيالىمدا بوۋام پەيدا بولدى .

- ھەي باتۇر مەن ساڭا نىمە دىگەن ئوغۇل بالىدىن قان ئاقسا ئاقۇدىكى ھەرگىزمۇ ياش ئاققۇز مايدۇ دىگەن ئىدىم ئۇنتۇپ قالدىڭمۇ.....ئەمدى ئاپام پەيدا بولدى... .

- جىنىم ئوغلۇم ساڭانىمە بولدى مەن ساڭا ئىنتىقانغۇ ھەرگىز ياش توكىمە باتۇر دىگەن ئىسمىڭغا لايىق باتۇر ئادەم بول ئەجىبا بۇگەپلىرىم ئىسىڭدىن چىقىپ قالدىمۇ

تاغام يەنە بۇرۇنقىدەك ئاچچىقلاشقا باشلىدى:

- ھەي سولتەك سىنى باشقىلارغا بوزەك بوپقالمىسۇن دەپ ئۈگەتكەن ماھارەتلەر نى ئۇنتۇپ قالدىڭمۇ سىنى كىم بوزەك قىلدى ئەتىدىن - كەچكىچە مىشىلداپلا يۈرەمسە ، ، ، دەپ چالۋاقاپ كەتتى . . دادام بولسا بۇرۇنكىدەك ئىغرىبىسىق ھالدا:

- ئوغلۇم ياش توكىمە ئوغۇل بالا قان ئاقۇزدىكى ھەرگىزمۇ ياش ئاقۇزمايدۇ ، خىيالىم نەلەگىدۇر غايىپ بولدى : يىشىمنى توختىتىپ

ھاللا كەس ئارخىبى

مەكتەپ دەرۋازىسىدىن كىردىم، شۇنداق چوڭ بۇ مەكتەپتە ئۆزۈم يالغۇز يىگانە يىتىم بالا بوپ قالغانىم...

مەكتەپكە كىرىشىم بىلەن بىرسوغۇق شامال يۈزلىرىمنى سىيپاپ ئۆتۈپ تەنلىرىمنى شۇركەندىرۋەتتى، نىمە ئۈچۈندۇر بىرقورقۇنۇچ مىنى چىرمىۋالغان ئىدى. نىمىلە بولمىسۇن بوۋامدىن قالغان قاشتىشى تۇمارىنىمدا بولغاچقا بۇقورقۇنۇچمۇ تىزلا ئاخىرلاشقاننى: بوۋامدىن ئاڭلىشىمچە بۇتۇمارنى بوۋامغىمۇ دادىسى قالدۇرۇپ تىكەن بوۋام شۇ ئىشلانى ئەسلىگە ھەممە نەرسەڭدىن ئايرىلساڭمۇ بۇتۇماردىن ئايرىلمادىگەنتى... دەپ ئۇھسىنىپ قوياتتى: مەن بۇ ئىشقا قىزىقىپ سورغان چىغىمدا بوۋام بۇ ئىشلانى ماڭا ئازتولا سۆزلەپ بەرگەن ئىدى. - دادام بىلەن بوۋام ئەجەبىلەرنىڭ قولىدىكى تىرەقەزگە سىزىلغان كىرورەن گۈزىلىنىڭ ماي بوياق رەسىمىنى قايتۇرۇپ كىلىۋاتقاندا شىنجاڭغا كىرگەن قىزىل ئارمىيە بىلەن ئۇچۇرشۇپ قالغان ئۇلانى باشلاپ جەنۇبى شىنجاڭدىكى گومىنداڭ ئارمىسى بىلەن قىلىچ كۆتۈرۈپ ئاتلىق جەڭ قىلغان ئۇرۇشتا بوۋام ئۆلۈپ كىتىپ دادامغا بۇتۇمارنى قالدۇرۇپ قىزىل ئارمىگە يولباشلا دەپ تاپىلغان، دادام قىزىل ئارمىيە بىلەن قەشقەر خوتەندىكى گومىنداڭ ئارمىيەسىنى مەغلۇپ قىلغان، گومىنداڭ ئارمىيىسى دەسلەپتە قەشقەرگە كىرگەندە قۇرال يارراق سىتىۋالسىمىز دىگەننى باھانى قىلىپ بوۋامنىڭ مال

ھاللاھىس ئارخىبى

مۈلۈكىنى بۇلانتاراج قىلغان بوۋام قىزىل ئارمىيەنىڭ كۈچىگە تايىنىپ گومىداڭ ئارمىسىنى يوقۇتۇشنى پىلان قىلىپ قىزىل ئارمىيەگە يولباشلاپ گومىنداڭ ئارمىسى بىلەن جەڭ قىلغان نەتىجىدە ئۆزىنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بەرگەن دادام بولسا جەڭ ئاخىرلىشىپ كاپىراتسىسىيە(كىلىخوزا) گە يىغىلغاندا قىزىل قىزىل قۇغدوغۇچىلا دادامنى بايدىھقان پومشك قاتاردا تۇتۇپ كەتتى، دادام مىڭش ئالدىدا ئوغۇرلۇقچە بوينىدىكى قاشتىشى تۇمارنى ماڭا بىرىپ ھەممە نەرسىنى ئىلىپ كەتسەمەيلى بۇنەرسىنى ئۇلارغا تاتقۇزۇپ قويما دەپ تاپىلىغان، دادامنى ئۈچ كۈن ئوتتا قىزدۇرغان داغمال ياققان بولسىمۇ ھېچنىمە دىمىگەن پەقەت ئۇ بايلىقلارنى گومىنداڭ ئارمىسى بۇلاپ كەتتىدەكەن. ئۇلار دادامنى ئىغىز ئاچۇرالمىي ئاخىرى دادامنىڭ بەدىنىگە مۇز تاڭدى، نەتىجىدە ئىككىنچى كۈنى سەھەردە تىنىقىدىن قالغان ئىدى، دادام ئۆلۈپ كەتكەندىن كىيىن ئۇلارنى تۇتۇپ قىيىن قىستاققا ئىلىشقا باشلىدى، دەل شۇ ۋاقىتتا دادام بىلەن بىللە جەڭ قىلغان جاڭ فاملىك پەيچاڭ بۇئەھۋالىنى كۆرۈپ ئۇ قىزىل قۇغدوغۇچىلارنىڭ باشلىقىنى نەخمەيداندا ئىتىپ ئۆلتۈرگەن ئەگەشكۈچىلەرنى يىگىرمە نەچچە يىل كىسۋەتكەن جاڭ پەيچاڭ ئۆزى بىلەن توت يىل جەڭ قىلغان سەپدىشىنىڭ ئۆلۈمىنى كۆرۈپ ياش تۆككەن ئىدى. چۈنكى دادام جان ئۈزگەندىن كىيىنمۇ بەدەنىگە تاڭغان مۇزنى ئىلدۈۋەتمىگەن ئىدى، كىيىن يەر ئىسلاپتى

ھاللا كەس ئارخىبى

قىلغاندا ئىنقىلابى قۇربانلانىڭ ئائىلە تاۋاباتى قاتارىدا 20 مويە 5 بەش كالا 10 قوي تەخسىم قىلغان كىيىن مەنمۇ داداملانىڭ كوناكەسپىگە ۋارىسلىق قىلىپ شۇنچە ۋاقتتىن بىرى بۇتۇمارنى يىنىمدىن ئايرىمدىم، دەپ سۆزلەپ بەرگەنتى..... بويۇمدىكى تۇمارنى تۇتۇپ قويدۇمدە سىنىپقا كىردىم، كۆز ئادىمىدىكى بۇكۆرنۈشنى كۆرۈپ ھەيران قالدىم، سىنىپتا ئاينۇرە، ساتتار، ھەسەن، زۇلپىيە قاتارلىق ئۇزۇن يىللىق دوس تولۇقسىز تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ساۋاقداشلانى كۆرۈپ كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالدىم، چۈنكى ئاينۇرە بىلەن زۇلپىيە نىڭ بوۋىسى بوۋام بىلەن بىللە ئالتۇن قازىدىغانلار ئىدى، ئۇلانى كۆرۈپ ھەيران قالدىم بىراق ماۋۇ ساتتار خاپانباش بىلەن ھەسەن چوكاننى كۆرۈپ ئازراق ھەيران بولدۇم ئۇلار ئەزەلدىن ئاسەر - ئەتىقە مەدىنى يادىكارلىققا بەك قىزىقىپ كەتمەيتتى، ئۇلارمىنى كۆرۈپ:

- قاراڭلار بىزنىڭ باتۇر كونا كەلدى ،،، بۇگەپنى ئاڭلىغان باشقاساۋاقدار ھەيران بولۇپ بىزگە قاردى،
- كىلە باتۇر كونا قانداق ئەھۋالنىڭ...؟

- ياخشى ئۆزۈڭلانىڭ ئەھۋالى قانداق خاپانباش چوكانچاق بۇرادەرلە..... ئۇلار بۇگەپنى ئاڭلاپلا چىرايى ئازراق ئۆڭدى، ئۇلارغا كىم قويدى ئاقساقاللىقنى كىرىپ بولغىچە كونا دەپ لەقىمىنى توۋلىغاندىكىن خوپ بولدى، چىرايلىق چاقىرغان بولساڭ

ھاللاھى ئارخىبى

مەنەۋىيەتلەرنىڭ لەقىمىڭلارنى چاقىراتمى، ئۇلار ئارانلا :
- قەدىر ئەھۋال، ، دىيەلدى ، ئۇلار بىلەن بىر قۇر ئەھۋال
سوراشقاندىن كىيىن جايىمغا كىلىپ ئولتۇردۇم، يان تەرىپىمدە
ئايىنۇرە بىلەن زۇلپە پىچىرلىشىپ ئولتۇراتى. مەن ئۇلارغا
گەپ قىلماي. دىشىمگە زۇلپە گەپ باشلىدى:
- ئاڭلىسام بۇ مەكتەپتە بەش يىلدىن بۇيان ھەربىر ئايدا بىردىن ئادەم
ئالۋاستى تەجرىبىخانىسى بىناسىدا ئىچىنىشلىق ئولۇپ كىتىدىكەن
، بىر ئايدا بىر ئادەم ئۆلمەي قالسا نۇر مالىسىزلىق بولىدىكەن.
- نىمە ئالۋاستى تەجرىبە بىناسى نىمىش قىلىدىغان جايىكەن... دەپ
سوردۇم ئازراق ھەيران بولۇپ...
- مەنەۋىيەتنى بىلىدىم ئاڭلىسام ئۇ بىناسىدا جەسەت ساقلاش ئۆيى
بارمىش...!

- نىمە جەسەت ساقلاش ئۆيى يابۇتبىي مەكتەپ بولمىسا ؟
- ئاڭلىسام بۇ مەكتەپتە دوختور سىستىمىسى بار. ئادۇكاتلىق ،
بىئوخىمىيە ، بىزگە ئوخشاش مەدەنىي يادىكارلىقلارنى قىدىرىپ
تەكشۈرۈشكە قىزىقىدىغان ئارخىلوگ . يەنە يەسىلى
مارىپى ، باشلانغۇچ . تولۇقسىز مارىپى جەھەتتە . تەربىلىنىدىغانلارمۇ
باركەن:
- باشقا كەسىپتىكىلەرنىڭ بولۇشى نۇر مالى نىمە ئۈچۈن دوختۇر
سىستىمىسى بۇ يەردە تەربىلىنىدىغاندۇ...
قەيىسەر زۇلمەت شەھەر

ھاللا كەس ئارخىبى

ساتتار؛

- ئاچامدىن ئاڭلىسام ماريپ ئىدارىسىدا مەبلەغ. كەمچىلىمىش .

- نىمە ساتتار شىنىڭ ئاچاڭمۇ مۇشۇ ئۇنۋىرسىتتا ئوقۇمدۇ؟

- شۇنداق ئاچام ئادەم ئانوتومىسى توغۇرسىدا ئوقۇۋاتىدۇ, ...

- نىمە نىمە گەپ بۇ ...؟

- ھەي مۇشۇنىمۇ بىلىمەمسەن ئادەتتە يۈرەك

كۆچۈرۈش. بۆرەك كۆچۈرۈش , يىلىك ئالما شتۇرۇش ئوپراتسىيەسى قىلىدىغانلار ...

- ھە ئەسلى مۇنداق كەندە ئۆلگەنلەر ئەسلى قورقۇپ ئۆلۈپ

تىكەندە... زۇلپىيە بۇسۇزۇمنى ئاڭلاپ...

- ئۇلار قورقۇپ ئۆلگەن ئەمەس , 5 يىل ئالدىدا بىرئوقۇتقىچى

ئىچىنىشلىق ئۆلتۈرۈلگەن ئۇ مۇئەللىم ئۆلگەندە يۈرەك بۆرەك , جىگەر ,

كۆزى سۇغۇرۇۋىلىنغان كىيىن بۇيەردە ئۆلگەنلەرنىڭ ھەممىسى مۇشۇنداق

ئۆلگەن باشقىلارنىڭ دېيىشچە ئۇ مۇئەللىم ئۆزىنىڭ يۈتكەن ئەزالىرىنى

ئىزدەيمىش...

- راستىنلا ئۇ يەردە جىن بامىدۇ...

- بولدى قىلە باتۇر جىن ئالۋاستى ئەرۋاھ مومىيا لارنى قەدىمى

قەۋىرگە كىرگەندە قانغىچە كۆرۈۋالىمىز -

- بۇ يەردە راستىنلا جىن بار دىگەندىمۇ ئاللا بۇرۇن سەندىن قورقۇپ

قىچىپ بولدى ھە قاچان...

- ساتتار مەندىنما...

- ھەئە، باتۇر ساڭادىسەم سەن ھەمىشە جىن قوغلاپ يۇرسەڭ سەندىن قورقۇپ قاچىدۇ ئەلۋەتتە، ...
- ھەسەن نىمىگە قاراۋاتسەن، ... ؟

2- باب: مۇزچىراي

- ھەسەن نىمىگە قاراۋاتسەن ھەي چوكانچاق نىمىگە قاراۋاتسەن...؟
- ئۇنىڭغا قارا ...

- كىمگە ... - ھەسەن چوكانچاق دىرىزەسىرتىدىكى چاچلىرى بىلىگە چۈشۈپ تۇرغان بىرقىزچاقنى قولى بىلەن كۆرسەتتى، ئۇقۇزنىڭ كەينىدىن قاراشقا شۇنداق چىرايلىق كۆرنەتتى كىيۋالغان كىيىملىرىمۇ شۇنداق رەتلىك ئۆندىڭ بۇتۇرقى خۇددى بىر مۇئەللىمگە ئوخشايتتى ... -

- قايسى كەسىپتە ئوقۇيدىغان سايىپ جامالدۇبۇ؟ دەپ سۇئال نەزىردە ھەسەنگە قارىدىم - - ...

ھەسەن ئۈجەزبىدارقىزنى ماڭا تونۇشتۇرۇپ ئۆتتى ..

- قايسى كەسىپتىكى سايىپجامال بولاتتى شۇبىزبىلەن بىرگە...

ھاللا كەس ئارخىبى

- ھوي ئۇنداق بولسا بۇسايپىچامال بىلەن تونۇشۇپ قويايلى ھە ، ھەسەن بىلەن ساتتارغا قارىدىم. ئۇلار ئادەتتە خىلى قاپپۇرەك كۆرىنىدىغان بۇگۈن نىمە بولدىكىن تاڭ..

- تونۇشقۇڭ بولسا ئۆزۈڭ تونىشىۋال ئەگەر ئۇ سەن بىلەن كۈلۈپ قول ئېلىشىپ كۆرۈشسە سىنى كەچچتە چوڭ تەخسىلىك توخۇگوشى قورمىسى بىلەن مېھمان قىلىمىز، دىدى ساتتار... بۇگەپنى ئاڭلىغان ئاينۇرە بىلەن زۇلپىيە : - بىرتەخسە توخۇقورمىسىنى ئۇچۇڭلار يەپپولالمايسلەر... - - - - شۇڭا سىلە ئىككىڭلارمۇ بىلە بارماقچى ، دىدىم... - - - - شۇنداق دەپ جاۋاپ بەردى ئىككىلىسى تەڭلا... - - - - ناۋادا ئۇسەن بىلەن كۈلۈپ تۈرۈپ قول ئېلىشىمسا قانداق قىلسەن - - - ..

- بوپتۇ مەن سىلەنى مېھمان قىلاي قانداق ، دىدىم شۇنداق دەپ بولۇپ ئازراق پۇشمان قىلىپ مۇ قالدىم ، زىيانغا چىدىمىغىنىم ئەمەس يۈزىمىڭ چۈشۈپ كىتىشتىن ئەنسىرەپ دەپ قويدۇقمۇ گەپتىن يىنىۋالغىلى بولمايدۇ ئەمەسمۇ نىمىلە بولمىسۇن يۈزىمنى داپتەك قىلىپ تونۇششۇم كىرەك ، شۇئوي بىلەن ئاستا ئۇنىڭ يىقىنلاشتىم ئۇقارماققا شۇنداق تەمكىن ھەربىلەندىڭ سومكىستەك سومكىدىن بىرى ئۇنىڭ ئالدىدا تۇراتى ، سومكىدا مۇھىم نەرسە بولسا كىرەك مەخپى شىفىرلىق ئىدى سايپىچامالنىڭ يىنىغا كەلدىم ئۇھۇ ئۇھۇگىلىمنى قىقۇۋەتتىم سايپىچامال بىشىنى يەڭگىل بۇراپ ماڭقاردى ھەمدە بىرقۇر قارۋەتى

ھاللا كەس ئارخىبى

بۇقارشىدىن سايىپجامالنىڭ چىرايىنى كۆرۈشكە مۇيەتسەر بولدۇم؛ سايىپجامال ئويلىغىنىدىنمۇ نەچچە ھەسسە چىرايلىق ئىدى لىكىن ئادەمگە بىرخىل سوغۇق چىراي كۆرنەتتى؛ گەپ قىلايدىسەم تىخى گەپقىلمايدىسەم ھەسەن ساتتارنىڭ مەسخىرىسى ئاخىرى غەيرەتكە كىلىپ سۆزباشلىدىم ... - - - . ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم چىرايلىق ئاچاش قارماققا مەندىن چوڭدەك قىلاتتى ... - - - .

- ۋە ئەلەيكۇم ئەسسالام كىلىشكەن يىگىت ... ئۇنىڭ ئاۋازى تولمەۋىيىقىملىق گەپقىلغاندىكى تۇرقى شۇنداق چىرايلىق ئىدى ئۇنىڭغا قارغان پىتى ھاڭۋىقپ قاپتىمەن ... - - - .

- ھەي كىلىشكەن يىگىت بىرەگىپىمىڭىز بارمىتى، دىگەن سۆزىدىن ئەسلىمگە كەلدىم ... - - - .

- ھە دەيدىغان كىچىككىنە گىپىم بار قىنى دەڭ تونۇشۇپ قالايلى مىنىڭ ئىسمىم باتۇر لەقىمىم كونا تەخەللۇسۇم دوكتۇر دوسلۇرۇم بەزىدە باتۇر كونا دىسە بەزىدە بادوكتۇر دەپ چاقىردۇ قولۇمنى ئۇنىڭغا تەڭلىدىم ئۇمۇ قولۇمنى چىڭ سىقىپ

- مىنىڭ ئىسمىم جەمىلە بەزى دوسلۇرۇم مىنى مۇزچىراي سايىپجامال دەپ چاقىردۇ دەپ ئازراق كۈلۈپ قويدى، ... ئۇنىڭ بۈكۈلكىسى ئادەمنىڭ يۈرەك باغرىنى تىترەتكىدەك شۇنداق چىرايلىق ئىدى ...

- خالىسىڭىز ئادەم يوق جايدا ئىسمىمنى بىۋاستە چاقىردىڭ، سىز بۇسنىپتا ئوقۇمىسىز ...

هاللا گەرس ئارخىمىيى

- شۇنداق ، دەپ جاۋاپبەردىم...
- سىز ،
- ھەمەن بۇسنىپنىڭ سىنىپ مەسۇلى ...
- ئۇنداق ئەمەستۇ ، دەپ ھەيران قالدۇم شۇ خوشلىغىمدا ،
بىزنىمىنداق بەختلىك بالىلاھە دەپسىلدىم
- نىمەداۋاتسىز ؟ دەپ سۇئال نەزىردە كۆزۈمگە قاردى ...
- ھىچنىمە سىزدەك مۇزچىراي سايىپجامالنىڭ ئوقۇغۇچىسى
بولغىنىمدىن پەخىرلىنىمەن ...
- ئالدىراپ خوشبولماڭ مۇزچىرايىمنى سىنىپقا كىرگەندىن كىيىن
كۆرسىز ... - ھە بۇنىڭغىمۇ كۆنۈپ قالمىزغۇ ...
- شۇنداق بولغاي ، دەگىنچە ئازراق كۆلۈمسىرەپ قويدى ... مەن
دىرىزە تەرەپكە قارىدىم دە قولۇمنى خۇددىگەن مەندە ئۇلارغا كۆرسەتتىم
ھەسەنمۇ ئوككەي دىگەن مەندە قولىنى كۆرسەتتى . . .
- جەمىلە مۇئەللىمگە كەچتە ۋاختىڭىز بارمۇ بىللە تاماق يەپ
كىلەيلى ...
- ۋاختىم بار مېھمان قىلامسىز ...
- ياق مەن مېھمان قىلمايمەن مېھماننى ئۇ ئىككىسى قىلدۇ ...
- مەن مۇئەللىم بولساممۇ ئوقۇغۇچۇم بىلەن تاماق يەيمەن دەپ ئۇچ
ئوغۇل بالا بىلەن تاماق يەپ يۇرسەم سەتتۇرا ...
- كىم سىزنى ئۇچ ئوغۇل بالا بىلەن تاماق يەيدۇ دىدى يەنە ئۇلارنىڭ

ھاللا كەس ئارخىبى

يىنىدىكى ئىككى قىزمۇ بار، دەپ زۇلپىيە بىلەن ئاينۇرەنى
كۆرسەتتىم ...

- ئۇنداقتا مەيلى ئەمسە، دەپ بىشنى لىكشىتىپ قويدى،
- بولدى دەرسكە كىرىشكە قالغان پاراڭنى كىيىنچە قىلىشامىز دەپ
پاراڭنى ئۆزدى ھەمدە بۇسومكىنى ئەكىرىپ مۇنبەرگە قويۇپ قويۇڭ
دەپ يەردىكى سوكىنى ماڭا تەڭلىدى....

3- باب: يېڭى دوست

سومكىنى مۇنبەرگە قويۇپ ئورنۇمغا كەلدىم ...
- ھەسەن كەچلىك تاماق ساڭا قالدى
ھەسەن:

- چاتاق يوق كەچتە يېڭى بىر دوستۇمنى ساڭا تونۇشتۇرۇپ قوياي
قانداق....

- مۇشۇنىمۇ سوراش كىتەمدۇ بولىدۇ سىنىڭ دوستۇڭ مىنىڭمۇ
دوستۇم.... شۇنداق قىلىپ مۇز چىرايى ساپىچامال يەنى بىزنىڭ
سىنىپ مەسۇلىمىز ئىككىنچى ھەپتىلىك دەرسىنى
باشلىۋەتتى، مەكتەپكە مەن بىر ھەپتە كىچىك كەلگەنتىم، مەن

ھاللا كەس ئارخىبى

ئۇچۇن تۇنجى دەرس باشقىلار ئۇچۇن ئىككىنچى ھەپتىلىك دەرس، يەنە شۇ نەزىرىيە، بىرەبىر قەدىمى بويۇمۇمۇ يوق، مەن ئۇچۇن ئىتقاندا شۇنداق كۆڭۈلسىز دەرس بولدى، ھەربىي مەشىقتىن قىچىپ دەرسكىمۇ بىرەپتە كىچىكىپ كەلگەن بولساممۇ يەنە شۇ نەزىرىيە ئاڭلاشتىن قۇتۇلالمىغانىم، چىداش كىرەك ئاپام ماڭا سەبىرنىڭ تىگى ئالتۇن ھەرقانداق ئىش قىلغاندا سەۋىرچان بول ئالدىرغان يولدا قالدۇ دەپ تەلىم بەرگەن ئەمەسمۇ سەۋىرچانلىق بىلەن كۈتۈش كىرەك! مەن ئۇچۇن بۇ بىرسائەت خۇددى بىر كۈندەك تەس ئۆتمەكتە، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ سىنىپ ئىچىدىكى مۇزىچىرايى قوشۇلۇپ ۋاقتىنىڭ ئۆتۈشىنى يەنە بىر ھەسسە ئاستاقلاۋەتكەنتى: قايسى بىر ئالىم دىگەن بولغىتى: ئۇستاز زالىم بولسا، شاگىرت ئالىم بولۇر دەپ! قارغاندا جەمىلە مۇئەللىم بۇتەمسىلى كۆپ ئوقۇۋەتكەن ئوخشايدۇ، سىنىپتا چىرايدىن مۇزىياغدۇرۇپ دەرس سۆزلەيتتى، مەن بىلەن تونۇشقان چاغدىكى گۈزەل تەبىئەتسىمۇ چىرايدىن ئەسەرمۇ يوق، بىرسائەت - بىرسائەت ئەنە شۇنداق ئاستا ئۆتمەكتە; بىر كۈنلىك دەرس ئاخىرى تۈگىدى، چارچاپ قالغان بولسام كىرەك ياتىقىمغا ئارانلا كىرۋالدىم، كارۋاتقا ئۆزۈمنى تاشلاپ ئۇيقۇغا كىتىپتىمەن، زۇلپىيەنىڭ توۋلىشىدىن ئويغىنىپ كەتتىم...

- باتۇر تۇرىڭە نىمىنداق ئالاپىشىمدا ئۇخۇالدىڭىز، تىز تۇرۇڭ تاماققا چىقىمىز... زۇلپىيەنىڭ توۋلىشىمىدىن كۆزۈمنى ناھايتى تەستە

ھاللاھىدا ئارخىمىي

ئىچىپ ئورنۇمدىن تۇردۇم ، ھەسەن، ساتتارمۇ ئۇخلاپ قاپتۇ، زۇلپىيە بىلەن ئاينۇرە بىزنىڭ ياتقىمىزغا كىرىپ مىنى ئويغاتقانكەن ،
- ھەسەن تۇرە مېھمان قىلىمەن دەپ ئۇخلاپ قاپسەنغۇ تۇرە... دەپ ھەسەننى لىكشىتىم ھەسەن ئاران كۆزىنى ئىچىپ...

- ئەتە مېھمان قىلىسام بولمامدۇ ، دەپلا يەنە ئۇخلاشقا تەمشەلدى....

- تۇرە ئەتتىگەن نىمەدىگەنتىڭ تۇرە چاققان ، خوش ياقمىغاندەك ئاران ئورنىدىن تۇردى.....

- تاتلىق ئۇخلاۋاتسام ئادەمنىڭ ئويقىسىنى بۇزۇپ ...

- بولدى شىرىن چۈشۈڭنى ئەتىگىچە كۆرۈۋال قوساق ئىچىپ كوكراپ كەتتى بولەتتىز... ئەگەر زۇلپىيە بىلەن ئاينۇرە كىرمىگەن بولسا قورسۇغۇم ئاچ بولسىمۇ تاماققا چىققىم يوقتى ، ياتاقنىڭ ئىشىكى تۇۋىدە بىرسى بىزگە قاراپ تۇراتى، ھەسەن ئۇنى كۆرۈپ: - نۇر بۇرادەر كىلە ، دەپ ئۇنى چاقىردى.... بۇنۇر بۇرادەر بۈگۈن بىر كۈنلىك دەرىستە ئاكتىپ پىكىرقاتناش تۇرغان تۇگىمىگەن سۇئاللار بىلەن مۇئەللىمنى بىزار قىلغان ھىلىقى بالا....

- باتۇر مەن ساڭا بىر دوستۇمنى تونۇشتۇرۇپ قويماي دىگەنتىمغۇ مۇشۇ شۇ بۇياق باتۇر دوستۇم بولدۇ ، دەپ مىنى ئۇنىڭغا تونۇشتۇردى ، ئۇنى ماڭا تونۇشتۇرۇپ :

ھاللا كەس ئارخىمىي

- بۇ دوستۇمنىڭ ئىسمى ئەزمەت تەخەللۇسى نۇر ھەم ياتاق دىشىمىز ياخشىمۇسەن بادوكتۇر دەپ قولنى ماڭا سوزدى...

- ياخشى نۇر بۇرادەر ، دەپ مەنمۇ ئەدەپ يۈزدىن ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشتىم ، چەك باسمايدىغان سوئال بىلەن مۇئەللىمنى بىزار قىلغان بۇ ساۋاقداشنى تازا ياقتۇرمىغانىم...

چوكانچاق:

- نۇرخالساڭ بىز بىلەن تاماققا بىللە چىققىن ، دەپ ئۇنىمۇ تاماققا تەكلىپ قىلدى::: نۇرمۇ بىز بىلەن چىقىدىغان بولدى...

مەن :

- سىلەر چىقىپ تاماقنى بۇيرىتىپ تۇردىڭلار مەن يەنە بىر دوستۇمنى چاقىرىپ بىللە چىقاي ، دىشىمگە...

چوكانچاق :

- قانداق دوستۇڭ قىز دوستۇڭ ئەمەستۇ ھە؟ دىگىنچە كۈلۈپ قويدى ...

- ھىلى كۆرسەڭ بىلىسەن دەپ قويۇپ جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىنىغا چاپتىم ، ئىشكىنى چەكتىم جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كىرىك دىگەن يىقىملىق ئاۋاز ئاڭلاندى ، ئىشخانىدا باشقا ئادەم بولمىغاچقا ئۇدىلا ئىسمىنى چاقىردىم...

- جەمىلە تاماققا چىقامدۇ.....

- سەلتۇرۇپ تۇرۇڭ ، دەپ سومكىستىن قىزىل رەخكە ئورالغان ئاياغ

ھاللا كەس ئارخىبى

سالىدىغان يەشكەتكە چوڭلىقتىكى نەرسىنى بىخەتەرلىك ساندۇقغا سىلۋەتتى، ئۇنىڭدىن باشقا لوڭقىدەك نەرسە بولسا كىرەك شۇنداق ئاۋايلاپ سالىدە بىخەتەرلىك ئىشكاۋىنىڭ ئىشىگىنى تاقاپ بولدى ماڭايلى؛ ھەسەنگە قىسقا ئۇچۇر يوللۇۋەتتىم ھەسەنمۇ دەر خاللا قىسقا ئۇچۇر قايتۇردى ، ھەسەن چوكانچاق دىگەن بۇ ئاشپۇزۇل يىراق بولسا كىرەك تاكسىغا ئولتۇرۇپ ۋەلى تىز تاماق خانىسىغا كەل تۆتىنچى نۇمۇرلۇق ئايرىمخانا دىگەن قىسقا ئۇچۇر كەلگەن ئىدى؛ جەمىلە ئىككىمىز تاكسى توشۇپ يۈرۈپ كەتتۇق ، ئاردىن ئون بەش مىنۇت ئۆتتى بولغاى ھەسەن دىگەن تاماق خانىغا كەلدۇق، قارماققا خىلى ئىسىل ئاشپۇزۇل بولسا كىرەك مۇھىتىمۇ ياخشى ئىدى:، تاماق تىخى چىقىمىغان بولغاچقا ئۇلار قىزغىن پاراڭغا چۈشۈپ كىتىپتۇ ،،، جەمىلە مۇئەللىمنى كۆرۈپ ھەممىسى جىمپ كەتتى... - جەمىلە مۇئەللىم :

- ئەجەپ جىمپ كەتتىڭلارغۇ بولدى پاراڭلىشىۋىرىڭلا ،...
- ھەسەن :

- جەمىلە مۇئەللىمۇ روخسەت قىلغاندىكىن تاماق چىققىچە نۇرنىڭ ھىكايىسىنى ئاڭلىغاچ تۇرايلى ھە، نۇرنىڭ ھىكايىسى باشلاندى...
نۇر: - تولوقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە ئەمدىلا چىققان ۋاختىم ئىدى، ئاكام بولسا مەكتەۋىمىزدىن ئىككى يۈز مىتىر نىرى بولغان ئوغۇت تارقىتىدىغان يىزىلىق كوپراتىپقا مەسئۇل بولغاچقا دائىم شۇ كوپراتىپتا

ھاللا كەس ئارخىبى

ئاكامنىڭ قىشىدا قونۇپ قالاتمى، كوپراتىپنىڭ بىغى بار بولۇپ ئون مو كىلەتتى، باغدا مېۋىلەرنىڭ تۈرى خىلى كوپ ئىدى، ئالما، ئانار ئەنجۈر، كۆك سۇلتان ئالجا (قارئورۇك)، ئورۇك، شاپتول، ئانار شاپتول (توغاچ شاپتول)، دىگەندەك مېۋىلەر كوپ ئىدى، بىركۈنى ئاكام شاپتول يەپ كىلەيلىدەپ مېنى باغنىڭ ئەڭ ئىچكىسىگە باشلاپ باردى، بۇ شاپتولنىڭ مېۋىسى ئادەمنىڭ مۇشتىدەك چوڭ مەي باغلاپ پىشىپ كەتكەن ئىكەن، بىر شاپتولنى يەپ يەنە بىر شاپتولنى ئۈزەي دەپ تۇرسام كۆزۈم بۇ شاپتول دەرخىدىن يەتتە - سەككىز مېتىر يىراقتىكى ئانار شاپتولغا چۈشتى، ئانار شاپتولنى كۆرۈپ بۇ شاپتول ئاغزىمغا ئاچچىق تىتىغىلى تۇردى، ئاكامغا ئاكا ئانار شاپتول يەيلى دىسەم ئاكام: ئۇ ئانار شاپتول ئاچچىق دەپ تۇرۇۋالدى، مەن ئاكامغا قىيىداپ قولۇڭ يەتمىگەن شاپتول ئاچچىق بولدۇ ئەلۋەتتە دەپ تەنە قىلدىم، دىمىسىمۇ ئانار شاپتول دەرخى خىلى قىرى دەرەخ بولسا كىرەك چوڭلىقى مىنىڭ بىلىمدەك خىلى ئىگىز ئىدى، ئاكام ماڭا چۈشەندۈرۈپ ئۇ شاپتول دەرەخى قىرىپ قالدى، ئىككى يىل بولدى مەۋسى ئاچچىق يىگىلى بولمايدۇ دىگىنىچە مېنى باغدىن تارتىپ ئىپچىقتى، شۇ سەۋەپتىنمىكى كىچىچە ئۇخلىيالمى چىقتىم، مەن ئەزەلدىن بۇنداق ئوخشىغان چوڭ ئانار شاپتولنى كۆرۈپ باقمىغان بولغاچقا پۇرسەت تىپىپ ئانار شاپتولنى تىتىپ بىقىش نىتىگە كەلدىم، بىرقانچە كۈندىن كىيىن ئاخىرى پۇرسەت كەلدى، ئاكام

ھاللا كەس ئارخىبى

بىرقانچە دوستۇم ئولتۇرۇشقا چاقىرىپتۇ دىگىنچە چىقىپ كەتتى، يەككەگە تاماق يەۋىلىپ بىردىك تاماق ھازىر تەييار بولدى دىگىنچە قارما بىرسائەتكىچە كەپ بولمەن دەپلا ماڭدى، مەنمۇ پۇرسەتنى غەنىمەت بىلىپ ئانارشاپتۇل يېشى ئۈچۈن باغنىڭ ئىچكىرىسىگە قاراپ ماڭدىم، دادامنىڭ سەيشىبە كەچقۇرۇن سىرتىغا چىقىپ دىگىنى تامامەن ئىسمىدىن چىقىپ قالغانمۇ قانداق شۇكۇننىڭ سەيشەمبە كەچقۇرۇن ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن، دادامنىڭ ھەرقانچە ئىش بولسىمۇ نەپسىڭنىڭ كەينىگە كىرمە دىگەن سۆزىنى يادىدىن چىقىرىپ قويغانمۇ قانداق يۈگۈرگەن پىتى باغنىڭ ئىچكىرىسىدىكى ئانارشاپتۇلنىڭ قىشىغا كەلدىم دە شاپتۇل دەرخىگە ياماشقىنىمچە ئىككى تال شاپتۇلنى ئۈزۈمدە يەرگە سەككىردىم ئايغىم ئاستىدىن بىرنەرسىنىڭ غەشىغان ئاۋازى كەلدى، يىنىمدىن چاقماقنى چىقىرىپ چاقماقنى ياقتىم ئاستا پەسكە قاردىم يۈركىم ئاغزىغا تىقىلىپ قالدى، يەردە چوڭ مۇشۇكتىن بىرسى تىلىنى چىقىرىپ ياتىدۇ كۆزلىرى خۇددى قاندەك قىپقىزىل يىنىپ كەتتى، قانداق كەلگەن بولسام شۇنداق تىز قايتىم، ئويگە كىردىم دە شاپتۇلنى يېشىگە باشلىدىم: شاپتۇل ئاكام دىگەندەك ئاچچىق بولماستىن شۇنداق تاتلىق ئىدى، تۇرۇپلا ئاكامغا ئاچچىغىم كەلدى قولى يەتمىگەن شاپتۇل ئاچچىق دەپ مەنمۇ يىگىلى قويىمىغىنىدەپ ئىچىمدە تىلاپ قويدۇم، يەككەگە تاماققا چاقىردى، تاماق يەۋىلىپ ئاكام كەلسە ماۋۇ

ھاللا كەس نازىمىيى

بىرشاپتۇلنى ئۇنىڭغا يۈگۈزۈپ ئاچقىمىكەن تاتلىقىمىكەن قولۇڭ يەتمىگەن شاپتۇلنىڭ ھەممىسى ئاچچىق بولمايدۇ دىگەن ھەقىقەتنى ئاكامغا چۈشەندۈرمەكچى بولدۇم، شۇ خياللار بىلەن ئۇخلاپ قاپتىمەن، چۈشۈمدە مەن دەسسۈۋەتكەن مۇشۇك قوسۇغىغا مىنىۋېلىپ تىلنى ساڭگىلىتىپ تۇرغىدەك مىدىرلاي دەپمۇ مىدىرلىيالىمىدىم، ئىككى يان تەرىپىمىدە ئون نەچچە مۇشۇكلەر ئايلىنىپ ماڭا خىرىسى قىلماقتا ئىدى، بىرچاغلادا دادام بىر باغلام سوگەت چىۋىقى بىلەن قورسۇغۇمغا مىنىۋالغان مۇشۇكنى ئۇردى، ھەربىر ئۇرغان چاغدا بەدەنلىرىم ئازراقتىن يەڭگىللەيدۇ، دادام شۇ تەرىقىدە ئۇرۇۋەردى تاكى مۇشۇك قورسۇغۇمدىن ئاجىرغىچە، ئويغانسام دادام، ئانام ئاكاملار يىنىمدا تۇرۇپتۇ، مەن ئاكامنىڭ كوپراتىپتىكى ئويدە بولماستىن بەلكى ئۆزۈمنى ئويدىكەنمەن، ئونۇمدىن تۇرشمىغىلا ئاكام: مەن ساڭا ئانارشاپتۇل ئاچچىق يىگىلى بولمايدۇ دىگەن غۇ بۇجايىل مەجەزنىڭ كىمىنىمۇ تارتقاندۇ سىنىڭ ئاچچىق دىسەممۇ يەنە ئۆزگەندىكىن خوپ بولدى،

- ئاكامغا: نەدە ئاچچىق شۇنداق تاتلىقكەنغۇ سىنىڭ قولۇڭ يەتمىگەن شاپتۇل ئاچچىق بولامدا ؟ دەپ سۇئال نەزىردە ئاكامغا قارىدىم، ::
 - شاپتۇل ئاچچىق ئەمەس ئۇكام ئۇشاپتۇل دەرخی جىنلارنىڭ ئۇۋىسى بولغاچقا ئاچچىق دەپ سىنى بارغىلى قويىمىغانتىم، دادام : : - ; ماڭاقارا ئوغلۇم ئەمدى مەندىن جىن

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

قوغلاشنى ئۈگەنمىسەڭ بولمايدۇ، سەن ئۇچىنلارنىڭ بىر ئەزاسىنى ئۆلتۈرۈپ قۇيدۇڭ، جىنلار سىنى ھەرگىز بوش قويۇۋەتمەيدۇ، دادامنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ ئازراق قورۇقتۇم، ئىككى ئايدا دادامدىن جىن قوغلاشنى ئۈگۈنۈپ بولدۇم، مەھەلىمىزدە جىن چاپلاشقان بىرقانچە بالاردىكى جىنلارنى قوغلىدىم، دادام جىن قوغلاش ئەھۋالىمنى كۈزەتكەن دىن كىيىن ماڭا ئۇدۇمنى قالدۇرۇپ قىزىل رەڭلىك قاشتىشىدىن ياسالغان تۇمارنى بەردى، دەپ بويىندىكى تۇمارنى كۆرسەتتى، ئەزمەت نۇرنىڭ بويىندىكى تۇمار قانداق قىپقىزىل بولۇپ مەندىكى تۇمار بىلەن ئوخشاش ئىدى، چوڭ كىچىكلىكى ئۈستىدىكى ئويۇلغان خەتلەر ئوخشاش ئىدى، مەنمۇ بويىندىكى تۇمارنى چىقاردىم، زۇلپىيە بىلەن ئاينۇرە مۇ بويىندىكى تۇمارنى چىقاردى زۇلپىيەدىكى ئاق رەڭلىك، ئاينۇرەدىكى سۇس سارغۇچ رەڭدە، مەندىكى يىشىل رەڭدە ئىدى، بۇ تۆت تۇمارنىڭ ئويۇلغان خەتلىرى چوڭلىقى ئوخشاش ئىدى، جەمىلە مۇئەللىم بويىندىن بىرتۇمارنى چىقاردى، جەمىلە مۇئەللىمدىكى تۇمار كۆكۈچ رەڭدە ئىدى، جەمىلە مۇئەللىم تۇمارنى چىقىرىشىغا بەش تۇمار تەڭلا نۇرچىقاردى، نۇرلىرى ئوتتۇرا نوقتىغا يىغىلدى، نۇرىيىغىلغان جايدىن بىرشەكىل ھاسىل بولدى، بۇشەكىلنىڭ چوڭلىقى ئاياغ سالىدىغان يەشكىتەك كىلەتتى مۇلازىمىنىڭ ئىشىك ئىچىشىدىن تۇماردىن چىققان نۇرلا غايىپ بولدى، قىنى تاماققا مەرھەمەت دەپلا چىقىپ كەتتى...

4 - باب: سىرلىق قۇتا

مۇلازىم چىقىپ كەتكەندىن كىيىن تۇماردىن چىققان سىرلىق نۇر قايتا كۆرۈنمىدى، تاماقنى يەپ قايتىپ كەلگەندىن كىيىن ئارانلا بەش سىكىنۇتلا كۆرۈلگەن بۇشەكىل كۆز ئالدىغا كىلىۋېلىپ ئۇيقۇممۇ كەلمىدى، ئويلاپ—ئويلاپ كۆز ئالدىم ۋاللىدە يورۇپ كەتتى، توغرا ئۇشەكىلنى مەن كۆرگەن، بۇ بوۋام ئۆلۈشنىڭ ئۈچ ئاي ئالدىدا سىتىۋەتكەن سىرلىق قۇتاشۇ، بەش تۇمارنىڭ نۇرى نىمە ئۈچۈن سىرلىق قۇتنى كۆرسىتىدۇ، سانسىز خىياللار باشلىرىمنى ئەگىپ يۈرمەكتە. مەن تۇرۋاتقان ياتاق تۆت كىشىلىك بولۇپ ساتتارخاپانكالا(大头) ھەسەن چوكانچاق، يەنى مەن ياقىتۇرمايدىغان ئەزمەت نۇرقاتارلىق تۆتەيلەن تۇراتۇق، مەن ئۇياق بۇياققا ئۆرلۈپ ئۇلارنى ئويغىتىۋەتتىمۇ، ياكى ئۇلارنىڭمۇ ئۇيقۇسى كەلمىگەنمۇ، ھەسەن ئۈستەل چىرغىنى يىقىۋەتتى، ئەزمەتمۇ ئۈستىدىن چۈشتى ساتتارمۇ ئورنىدىن تۇردى، مەن ئۈستى كارۋاتتىن چۈشمەي ياتتىم.....

- ھەسەن :- باتۇرچۈشە ئۇخلىمىغىنىڭنى بىلىمەن.....

- مەن :- يېرىم كىچىدە ئادەمنى ئۇخلىغىلى قويماي.....

- ساتتار:- باتۇرسەن ئۇياق - بۇياققا ئۆرلۈپ بىزنىمۇ ئۇخلاتمىدىڭ بولدى چۈشە.....

- مەن :- مانا ھازىر، ئۈستى كارۋاتتىن چۈشۈپ ساتتارنىڭ يىنىدا ئولتۇردۇم.....

ھاللاھىس ئارخىبى

- ھەسەن: - ئەزمەت سەندىكى تۇمارنى داداڭغا كىم بېرىپتىكەن.....

- ئەزمەت: - مەنمۇ ئىنىق بىلىمەيمەن، دادامنىڭ دەپ بېرىشچە بۇ تۇمارنى يېقىن بىر دوستى دادامغا سوغاقلىتىپتىكەن.....

- ھەسەن: - داداڭنىڭ دوستى نىمىش قىلاتتىكەن.....

- ئەزمەت: - قانۇنسىز ئالتۇن قازغۇچى (كىپەن ئوغۇرسى).....

- ھەسەن: - نىمە ئالتۇن قازغۇچى... - مەن: - ئۆكشى ھازىرمۇ بارمۇ.....

- ئەزمەت: - ئۆكشى بولغان بولسا بۇ تۇمار ماڭا ئاشاتتىمۇ... - مەن: - ئۇنداقتا ئۆكشى؟ ..

- ئەزمەت: - ئون ئىككى مۆچەل ئوردىستىن قايتىپ كەلگەندىن كىيىن غەلتەكسەل بىلەن ئۆلۈپ كەتتى.....

- مەن: - ئۆكشىمۇ ئون ئىككى مۆچەل ئوردىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش گۇرپپىسىنىڭ بىر ئەزاسى ئىكەندە... - ئەزمەت: - باتۇرسەن ئون ئىككى مۆچەل ئوردىسى توغۇرلۇق بىلىدىكەن سەندە.....

- مەن: - بىلىمەن ئاۋال دادام ئىزدىرەكسىز غايىپ بولدى، ئارقىدىن ئاپام ئۇشتۇمتۇت ساراڭ بوپ قىلىپ ئىسلىپ ئۆلۈۋالدى، تاغام بولسا سىرلىق قۇتۇننى قوغدايمەن دەپ قەۋىر ئىچىدىكى مەخپى قۇرۇلما

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

قوزغۇلۇپ كىتىپ تام قىسۇۋېلىپ يايغان ئۈگۈرخىمىرىستەك بوپ كەتتى، ئاينۇرەنىڭ دادىسى بولسا سىرلىق قۇتىدىن چىققان تىرەقەغەزنى كۆرمەندەپ ئۇ تىرەقەغەزگە قىنى بىلەن ئون ئىككى موچەل ئوردىسىنىڭ خەرىتىسىنى سىزىپ قويۇپ ئۆلەپ بەردى، ئاينۇرەنىڭ بوۋىسى زۇلپىيەنىڭ بوۋىسى مىنىڭ بوۋام ئون ئىككى موچەل ئوردىسىنى قىدىرىپ تەكشۈرمىزدەپ قايتاشدا غەلىتە كىسەل بىلەن ئۆلۈپ كەتتى، كىيىن گىئولىگىيەلىك قىدىرىپ تەكشۈرۈش ئىدارىسىغا بىرىپ سۈرۈشتۈردۈم، تەكشۈرۈش ئەتىرىگە قاتناشقانلار ھىچقايسى ھايات قالماپتۇ، بەزىلەر سەۋەپسىزلا قاتناش ھادىسىگە ئۇچۇراپتۇ، يەنە بىرقانچە كىشىلەر ساراڭ بوپقىلىپ ئىسلىپ ئولۇپتۇ، تەكشۈرۈش ئەتىرى قالدۇرۇپ قويغان كوردىنات بويچە ئىزدىگەن بولسىمۇ ئون ئىككى موچەل ئوردىسىنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلالماپتۇ....

- ساتتار: - باتۇر ئۇنداقتا ھىلىقى سىرلىق قۇتا ھازىر نەدە....

- مەن: - ئۇقۇتىنى بوۋام ئۆلۈش ئالدىدا سىتتەۋەتكەن، سىلەرتۈنۈگۈن كۆرگەن بەش تۇمارنىڭ نۇردىن ھاسىل بولغان شەكىل ئون ئىككى موچەل ئوردىسىنىڭ خەرىتىسى چىققان سىرلىق قۇتا شۇ....

- ھەسەن: - بوۋاڭ سەندىكى تۇمار توغۇرسىدا سوزلەپ بەرگەنمۇ....

- مەن: - پەقەت دادامدىن ماڭا قالغان دىگەن تۇمارغا جىن ئەرۋاھلانىڭ ۋۇجىمىدىن ساقلايدىغان ئەپسۇن پۈتۈلگەنلىكىنى

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

ئىنتقان.....

- ھەسەن: - بوۋاڭنىڭ تۇمار توغۇرسدا يازغان بىرە پارچە خاتىرسى بارمۇ.....

- مەن: - ئۆينى ئالاقوئىماي ئاقتۇرۇپ چىقتىم، ئۆيدە مەن بىلمەيدىغان بىخەتەرلىك ئىشكاۋىدىن ئىككىس باركەن، ھەر بىردە 105000 يۈئەندىن ئىككى ئىشكاپتا 210000 يۈئەن نەخپۇل باركەن، مەن بىلدىغان بىخەتەرلىك ئىشكاۋىدا قەۋىرنىڭ ئىچىدە تارتىۋالغان سۈرەتلەر باركەن.....

- ھەسەن: - ئۇنداقتا تۇمار توغۇرلۇق ۋەياكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش توغۇرلۇق بولسۇن ھىچقانداق يازما ماتىرىيال قالدۇرماپتىدە....
- مەن: - ھىچقانداق يازما ماتىرىيال يوق، ئون ئىككى مۆچەل ئوردىسى توغۇرلۇق يىپ ئۇچى بىراقلا ئۈزۈلدى. تاغام ھاياتى بىلەن ئوقۇتىنى قۇغداپ قالغان، ئاينۇرەنىڭ دادىسى خەرىتىنى دەپ ھاياتىدىن ئايرىلدى، شۇنداق تۇرۇقلۇق بوۋاممۇ بىرە نەتىجىگە ئىرشەلمەي ئۆزىمۇ ھاياتىدىن ئايرىلدى، بارلىق يىپ ئۇچىمۇ ئۈزۈلدى. ...

- ھەسەن: - مەن سىلەرگە بىرھىكايە سۆزلەپ بىرەي، بىرمىكىيان چۈجىلىرنى ئەگەشتۈرۈپ پوق يەۋاتسا بىرچۈجىسى ئاپا بىزنىمە ئۈچۈن كۈندە پوق يەيمىز دەپ سورايتۇ، سىلەنڭچە مىكىيان نىمە

ھاللا كەس ئارخىمىيى

دىگەندۇ.....

- ساتتار: - نىمە دەيتتى مېزلىك تاماق يەۋاتقاندا پوقنىڭ گىپىنى قىلما دىگەندۇ....

- ھەسەن: - توغرا بىز ھازىر مۇشۇ پوق يەۋاتقان چۈجىگە ئوخشاپ قالدۇق ، ئويلاپ بىقىڭلار بىز بايىمدىن بىرى قۇتا ، تۇمارنىڭ تۇغۇرلۇق پاراڭلاشتۇق ، چۈجىلەر پوق يەيدۇيۇ يەۋاتقىنىڭ پوق ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالدۇ ،.....

- مەن: - بولدى ھەسەن پوق چۈجە دىگەننى قۇيۇپ نەخ گەپىندە.....

- ھەسەن: - يىپ ئۇچى ئۈزلۈپ قالدى ھىچقانداق يىپ ئۇچى يوق دىدىڭ ، ئەمىلىيەتتە يىپ ئۇچى دەل خەرىتە چىققان ھىلىقى قۇتدا قۇتنى تاپساقلام ئون ئىككى مۇچەل ئوردىسىنىڭ يىپ ئۇچى تەبىلا بار بولدى ئەمەسمۇ ،.....

- ساتتار: - توغرا لىكىن قۇتنى نەدىن تاپىمىز؟.....

- مەن: - نەدىن تاپاتۇق قۇتا سىتىۋالغان ئادەمنى تاپىمىز ، ئالدىمىزدىكى شەمبە كۈنى سىلەر ئۈچۈڭلار ئاسار—ئەتىقە ساتىدىغان دۇكاننى ئارلاپ بىقىڭلار ، شۇنداق قۇتا ئۇچراپ قالسا ماڭا خەۋەر قىلىڭلار ، مەن قۇتاستىۋالغان كىشىنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلىپ باقاي ، بولدى ھەممىلەن ئۇخلايلى ئەتەسەھەر تۇرمىساق بولمايدۇ ،..... ھەسەننىڭ سۆزلىرى ناھايىتى توغرا شۇ سىرلىق

ھاللا كەس ئارخىبى

قۇتىنى تاپساقلا ئون ئىككى مۇچەل ئوردىسىنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلىپ بىرە نەتىجە قازىنىپ قالامدۇق تىخى.. شۇخىيالار بىلەن قاچانلادۇر ئۇخلاپ قاپتىمەن، ئورنۇمدىن تۇرغاندا سائەت يەتتىدىن ئىشىپتۇ، نەچچە يىلدىن بۇيان كۈندە سائەت بەشلەدە ئورنۇمدىن تۇرۇپ بەدەن چىنىقتۇراتمى، بۈگۈن بەدەن چىنىقتۇردىغان ۋاقىت يوق كىيىملىرىمنى كىيىپلاپ سىنىپ يۈگۈردۈم، بۈگۈن جەمىلە مۇئەللىمىمۇ بەكرەك ئۇخلاپ قالغانمۇ دەرسكە كىرىش قوڭغىرقى چىلىنىپ يىرىم سائەتتىن كىيىن كىردى، كىرىپلام

- ساۋاقداشلار بۈگۈن كىچىكىپ قالدىم، نەچچە كۈندىن بىرى نەزىرىيە سۆزلەپ سىلەنى زىرىكتۈرۈۋەتتىم، بۈگۈن ياخشى جانۋاردىن بىرقانچىنى ئالغاچ كەلدىم..... دەپ سومكىستىن تۈنۈگۈن بىخەتەرلىك ئىشكاۋىغا سىلىۋەتكەن ھىلىقى نەرسىلەرنى چىقاردى، باشقا بالالارمۇ بۇ نەرسىلەرنى كۆرۈپ كەيپىياتى بىرھەسسە كۆتۈرلۈپ كەتتى...

. - مۇئەللىم بۇ نەرسىلەر تەقلىدى بويۇمۇمۇ ياكى راسمۇ؟... دەپ سوردى ئەزمەت،...

- ئەلۋەتتە راس بويۇم!... دەپ جاۋاپ بەردى جەمىلە مۇئەللىم، ئەزمەتمۇ رازى بولغاندە كۈلۈپ قويدى.... جەمىلە مۇئەللىم نەرسىلەرنىڭ ئۈستىگە ئورالغان قىزىل رەخلەرنى ئىچىۋەتتى، ئىككى دانە لوڭقا بولۇپ بىرسى چوڭراق بىرسى كىچىكرەك

هاللا گەرس ئارخىمىيى

ئىدى، بۇلارنى بىرمەھەل چۈشەن دۇرگەندىن كىيىن، يەنە بىر نى يەشتى بۇدەل بىز ئاخشام ئىزدىمەكچى بولغان سىرلىق قۇتا شۇئىدى، جەمىلە مۇئەللىم قۇتنى ئۈستەل ئۈستىگە ئالغاندا جەمىلە مۇئەللىمنىڭ ئىككى كوكسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن سۇس كۆكۈچ نۇرچىقتى، دەرھال بويىنۇمدىكى تۇمارغا قارىدىم تۇماردىن يىشىل نۇرچىق ئاتاتى... .

5 - باب: ئوغرى

تۇمار يەنە شۇ بەش سىكنۇت نۇرچىقىپ يەنە ئوچۇپ قالدى، بۇنىڭ قانداق ئېشىلىقىنى بىر—بىرگە قانداق چىتىشلىقى بارلىقى ئويلاپمۇ يىتەلمىدىم، بۇ سىرلىق قۇتنى تاغام ئالتە يىلنىڭ ئالدىدا بىر قىتىملىق تەكشۈرۈش ئىلىپ بىرۋاتقاندا بايقىغان قۇتنى قۇغداپ قىلىش ئۈچۈن ھاياتىدىن ئايرىلغان، تۇمار بولسا ئون تۆت ئەۋلات مىراس بولۇپ كىلىۋاتقان بويۇم، كالىمدا سانسىزلىغان خىياللار، تۇمار بىلەن قۇتنىڭ باغلىنىشلىقى يۇق تۇرۇپ يەنە نىمە ئۈچۈن تۇماردىن چىققان نۇر قۇتنى كۆرسىتىدۇ، خىيالىم مۇشۇ يەرگە كەلگەندە زۇلپىيە مىنى نوقۇپ... .

- نىمە ئويلاۋاتسى؟... دەپ سورىدى... - نىمە ئويلايتىم قۇتنىڭ ئىچىدە نىمە باردۇ دىگەن خىياللارنى قىلىۋاتىمەن... .

ھاللاھى ئارخىبى

، زۇلپىيەگە قاراپ قويدۇم ، زۇلپىيەمۇ مۇئەللىمدىن ئۇدۇللا سوردى ،
- مۇئەللىم قۇتنى ئاچسىڭىز ئىچىنى كۆرۈپ باقساق
بولامدۇ.....

- جەمىلە مۇئەللىم : - ئىچىدە نىمە بارلىقىنى مىنىڭمۇ بىلگىم بار لىكىن
بۇقۇتنى ئۇنداق ئاسان ئاچقىلى بولمايدۇ ، بۇقۇتنى سىتىۋالغان
ئىككى يىلدىن بۇيان ئاچالايدىغان ئادەمنى تاپالمىدۇق ، ئەسلى
بۇقۇتنى سىتىۋەتكەن ئادەم ئاچالايتى ، تۇلۇمۇئەپسۇس ئۇكىشى
غەلتە كىسەل بىلەن قازا قىلدى ، بۇقۇتنىڭ ئىچىدىكى نىمە بارلىقى
سىر بوپ قالىدىغان ئوخشايدۇ..... ، زۇلپىيە بۇجاۋاپنى ئاڭلىغاندىن
كېيىن نىمەدىشىنى بىلمەي چۇڭقۇر خىيالغا پاتتى ، مەنمۇ جەمىلە
مۇئەللىمنىڭ چۇشەندىشىنى ئاڭلاۋىتىپ زۇلپىيەنىڭ نىمىلەدۇ
خاتىرلەۋاتقىنى دىققىتىمنى تارتتى . زۇلپىيەنىڭ نىمە يازغىنىغا قىزىقىپ
- زۇلپىيە نىمە يىزىۋاتىسى..... ز پەس ئاۋازدا سوردۇم ، زۇلپىيەمۇ
جاۋابەن كۈندىلىك خاتىرە دەپ جاۋاپ بەردى ، مەن ئەزەلدىن
كۈندىلىك خاتىرە يازمىغاچقا ، زۇلپىيەنىڭ كۈندىلىك خاتىرسىگە
قىزىقىپ قالدۇم ، سورسام بەرمەسلىكى مومكىن دىققەت قىلمىغان
پۇرسەتتىن پايدىلىنىم كۆرۈپ بىقىشنى ئويلاپ
تۇرسام ، جەمىلە مۇئەللىمۇ مىنىڭ ئويۇمنى بىلۋالغاندەكلا :

- ساۋاقدارلىقىم كىلىپ كۆرڭلار دىشىگىلا ھەممىسى دىگىدەك
بىر - بىرلەپ كۆڭلى تۇردى ، تىخى بەزىلىرى لوپائەينەك بىلەن قارغىلى

ھاللاھى ئارخىبى

تۇرۇپتۇ، زۇلپىيەمۇ پۈتۈن دىققىتى بىلەن قۇتنى تەتقىق قىلغىلى تۇرۇپتۇ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ زۇلپىيەنىڭ كۈندىلىك خاتىرىسىنى ئوقۇشقا باشلىدىم: ئالدىنقى بەتلەرى ئانچە مۇھىم ئەمەسكەن كىيىنكى بەتتىكى قۇرلادا مۇنۇلار يىزىلغان ئىدى، بوۋا بۈگۈن قۇتنى كۆردۈم بىراق ھازىرغىچە ئاچالايدىغان ئادەم تىپلىماپتۇ ئەگەر كىچىك پۇلۇم بولغان بولسا ئۇقۇتنى سىتىۋىلىپ چىقىپ بولسىمۇ ئىچىدىكى قان بىلەن سىزىلغان خەرىتە چىقىرىپ سىزنىڭ نىمەسەۋەپتىن ئۆلۈپ كەتكىنىڭىزنى ئىنىقلاپ چىققان بولاتمى، ئەپسۇس سىزنىڭ ئۆلىمىڭىز سىز بولغان قالدۇغان ئوخشايدۇ، ۋاپاسىز ئەۋىرگىڭىزنى كەچۈرۈڭ ۋە سىزنىڭ ئورۇندىيالىمىدىم، بۇ خەتلەرنى كۆرۈپ كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالىدىم، خاتىرىنى ئالغان جايغا سىلىپ قويدۇم، زۇلپىيەنىڭ بوۋىسى ئۆلۈش ئالدىدا زۇلپىيەگە يىپ ئۇچىنى قالدۇرغان زۇلپىيەنىڭ خاتىرىسىدىن بۇلانى بىلىۋېلىش تەس ئەمەس زۇلپىيە يىپ ئۇچىنى بىلىپ تۇرۇپ ئىككى يىلدىن بۇيان نىمىشقا ئىغىزدىن چىقارمايدۇ، ھەسەننىڭ مۆرەمگە شاپاللىشىدىن خىيالىم قاياققىلايدۇ ئۇچۇپ كەتتى...

- باتۇر قارا بىز ئىزدىمەكچى بولغان قۇتا شۇمۇنىمە قاراپ باقە دەپلا قولۇمنى تارتىپ ماڭدى...

- قاراشنىڭ ھاجىتى يوق ئۇقۇتا بىز ئىزدىمەكچى بولغان قۇتا شۇ....

ھاللا كەس ئارخىبى

- مۇئەللىم باتۇر قۇتنى سىنىۋەتكەن كىشىنىڭ نەۋرىسى بولىدۇ، بەلكىم باتۇر ئاچالشى مومكىن باتۇرسناپ باق دەپ قۇتنى قولۇمغا تۇتقۇزدى... مەنمۇ ئىچىش ئاچماسلىق توغۇرسىدا ئازراق ئويلانغاندىن كىيىن ئاچماسلىقنى توغرا تاپتىم، زۇلپىيەنىڭ خاتىرىسىدە ئىتقاندىكى خەرىتە راستلا قۇتنىڭ ئىچىدە بولسا بىزگە پۇرسەت قالمايدۇ، خەرىتە يوق بولسا ئاچقان ئاچمىغاننىڭ پەرقى يوق....

- مانىڭغا قاراڭلار، قۇتنىڭ ئۈستىدىكى قوراشتۇرما رەسىم توغرا قوراشتۇرالساق ئاچقۇچ سالىدىغان تۆشۈك ئىچىلىدۇ، خاتا بولسا قۇتتىكى مىخانىك قۇرۇلما قوزغىلىپ بىرخىل زەھەرلىك گاز چىقىرىدۇ قۇتنىڭ ئون مېتىر ئەتراپىدىكى ھەرقانداق جانلىق ھايات قالمايدۇ، قوراشتۇرما رەسىمنى توغرا قوراشتۇرساق قۇتنىڭ ئىككى يان تەرىپىدىن ئاچقۇچ سالىدىغان ئىككى تۆشۈك ئىچىلىدۇ، ھەربىرنى ئون ئىككى قىتىمدىن ئىچىشقا توغرا كىلدۇ، ئوڭ تەرىپتىكىنى ئوڭغا، سول تەرىپتىكىنى سولغا، ئىككىنچى قەدەمدە سول تەرىپتىكىنى ئوڭغا، ئوڭ تەرىپتىكىنى سولغا بۇرايمىز، ئاچقۇچنى بۇرغاندا بىرلا ۋاقىتتا تەڭ بۇرايمىز، ئىلگىرى كىيىن بوپ قالسا جاننى بىردىن ئىش چىقىدۇ، پىشقان كەسپ ئەھلى بولمىسا ئىچىش تەس، بۇرۇندا بۇنداق قۇتلار ھازىرقى بىخەتەرلىك ساندۇقىنىڭ ئورنىنى ئالغان، قىممەتلىك دەپقارغان نەرسىلەرنى بۇنىڭ ئىچىگە سىلىپ قويدۇ، مەسلەن: ئائىلە نەسەپ نامىسى، شۇلار ياشاۋاتقان سۇلالىنىڭ

ھاللا كەس ئارخىبى

تارىخى دىگەندەك نەرسىلەر ساقلىنىدۇ ، بەزى ھۆكۈمرانلار مەخپى ئوردا خەزىنىسى ياستىپ قۇرلۇشقا قاتناشقانلارنى ئۆلتۈرۈپ خەزىنە خەرىتىسىنى مۇشۇنداق قۇتلارغا سېلىپ قويدۇ ، بۇنداق قۇتلار خاتائچىلىق قالسا يىرلىپ كەتسە زەھەرلىك گاز چىقىرىپ ئون مىتىر ئەتراپتىكى ھەرقانداق بىر جانلىقنى جىندىن جۇدا قىلدۇ ، مىنىڭ تىخى قىلىپ بولالمىغان ئىشلىرىم بەك كۆپ تىخى جانغا تويىمدىم ، بۇنداق چوڭ خەتەرگە تەۋەككۈل قىلمايمەن بۇگەپلەرنى دەپ بولۇپ ئورنۇمغا كېلىپ ئولتۇدۇم ، بۇمىنىڭ تۇنجى قېتىم يالغان سۆزلىشىم ئىدى ، بوۋامنىڭ ئاكراتسىيەنىڭ خوشلىق تايىقى بىلەن ئالغىنىمغا ئۇرۇپ ئۈگەتكەن قۇلۇپ ئىچىش ماھارىتىنى ئۇنتۇپ قالغىنىم يوق ئەلۋەتتە ، مۇئەللىمۇ بىر كۈن كەچكىچە بۇ جانۋارلارنىڭ تارىخى ، ياسىلىشى ، نىمىگە ئىشلىتىلگەنلىكى توغۇرسىدا چۈشەندۈرۈپ ئاران كەچ قىلدى ، دەرىستىن چۈشۈپ ياتاققا قايتقاندىن كىيىن ئامال قىلىپ خەرىتىنى ئوغۇرلاپ كىلىش نىيىتىدە يىرىم كىچە بولۇشنى كۈتتۈم ، كىچە سائەت بىر بولغاندا قۇلۇپ ئاچىدىغان سايمانلارنى كۆتۈرۈپ جەمىلە مۇئەللىمنىڭ ئىشخانىسىغا قاراپ ماڭدىم ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ بولغاندا تۇيىقسىز تىلفۇنۇم سايراپ كەتتى ، تىلفۇن قىلغان باشقا بىرى بولماستىن زۇلپىيە ئىدى باتۇرنە دەسىز تىزىياتاققا كىردىڭ ھەسەن ئۇ . . . دەپلا تىلفۇننى ئۈزدى ، كونسىلا راس دەپتىكەن قازاننى ئالساڭ تۇۋاقنى

ھاللا كەس ئارخىبى

قوي: نىمىشقىمۇ تىلفوننى ئاۋازسىز ھالەتكە توغۇرلاپ قويىمىغان بولغىنىم، قىرىشقان دەك دىجورنى تۇرۇۋاتقان مۇئەللىمنى ئويغىتىۋەتتى، مېنىڭ ئىشىمۇ سۇغا چىلاشتى ياتاققاراپ ماڭدىم، ياتاققا كىرسەم زۇلپىيە، ئاينۇرەمۇ تۇرۇپتۇ ھەسەن مېنى كۆرۈپلام ... - يېرىم كىچىدە نەگە كەتتىڭ ئادەمنى ئەنسىرتىپ... دەپ سۆزلەپ كەتتى... زۇلپىيە:

- ئالۋاستى تەجىربىخانىسقا جىن قوغلاپ ماڭمىغانسىز جىننىڭ گىپىنى قىلسام ئىككى كۈن بولابولماي جىنى ئىزدەپ يۈرمىگەنسىز - مەن :- ياقەي ئىسىپ كېتىپ گۈللۈكنى ئايلىنىپ كىردىم... - ھەسەن :- ئايلىنىپ كىردىغان ئىشېك بولسىمۇ دەپ قويساڭ بولمامدۇ، ئادەمنى ئەنسىرەتمەي بولدى ئۇخلايلى ئاينۇرە سىلەرمۇ چىقىپ ئۇخلاڭلار، دىگىنچە ئىشكىنى ياپتى. ئەتە قايتا كىرمەكچى بولۇپ ئۇخلاپقاپتىمەن، سائەت بەشتە ئورنۇمدىن تۇرۇپ يۈگرەش مەيدانىنى ئونى ئايلىنىۋەتكەندىن سىنىپقا كىردىم. دەرس قوڭغۇرقى چىلغاندا جەمىلە مۇئەللىم كىرىپلام...

- ھەممىڭلار يۈكتاقىڭلارنى يىغىشتۇرۇپ سائەت ئوندا مەيدانغا يىغىلىڭلار، چەرچەن ناھىسىدە خاربىلىك بايقىلىپتۇ، خارابىلىكىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈشكە بارىمىز...، مۇئەللىم گەپنى قاندىق تىزقىلغان بولسا شۇنداق تىز چىقىپ كەتتى، باشقىلارمۇ خۇشاللىقىدا ياتاقلىرىغا

ھاللا كەس ئارخىمىيى

قاراپ يۈگۈردى، يۈكتاقمىزنى يىغۇشتۇرۇپ مەيدىغا تەق بولدۇق، ئاپتۇبۇسقا چىقىپ چەرچەن ناھىسىگە قاراپ يۈرۈپ كەتتۇق.

6 - باب: قورقۇنۇچلۇق چۈش

ماناتەكشۈرۈشكە مىگىپ كەتتۇق، لىكىن بۇسەپەرنىڭ قانچىلىك ۋەھىمە قورقۇنۇشلۇق ئىكەنلىكىنى بىلگەن بولسام نەچچە ساۋاقدىشىنىڭ بىشىغىمۇ چىقىمىغان بولغىنىم، ھەممە ئىشلا مىنىڭ بىمەنە چۈشۈم بىلەن باشلاندى، قاچانلادۇ ئۇخلاپ قاپتىمەن، بىرخارا بىلىكىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپتىمەن، بۇ چوڭ بىر ئوردا بولسا كىرەك كىرىشىمگىلا ئىشك تۇۋىدە چىرىپ كەتكەن دۇبۇلغا ساۋۇت كىيگەن ئىككى ياساۋۇلنىڭ جەسىدى تۇراتى، شۇنداق سەتسىدىكى خۇددى غاجلاپ تاشلىۋەتكەن قوينىڭ كالىسقا ئوخشاپ قالغان ئىدى، سوڭكىدە ئازتولا گۆشى بولۇپ جەسەتنىڭ ئەتراپىدا ئۇيۇپ قالغان قانلىرى تۇراتى، بۇخارا بىلىكىنىڭ ئىچىگە كىرىش ئۈچۈن ئۇيۇپ قالغان قانغا دەسسەپ ئوتۇشكە تۇغراكىلەتى، ئەسلى قايتىپ كىتىش ئۈچۈن ئارقامغا ئۆرۈلمەكچى بولۇپ ئوڭ تەرىپىمگە قاردىمىيۇ قارىغىنىمغا مىڭ پۇشمان قىلدىم، تاس قالدىم توۋلىۋەتكىلى ئوڭ تەرىپىمدە ئىغىزدا

ھاللا كەس ئارخىبى

بىر ئادەمنىڭ قولىنى غاجلاۋاتقان ساقلى قورسقىغا چۈشكەن چاچلىرى تىزىغا چۈشكەن قوللىرىنىڭ تىزىقلىرى قارماققا بەش—ئالتە سانتاكىلەتى، چىرايى بەت بەشەرەكۆزلىرى بەكلا چۇڭقۇر كۆزلىرى بەلكىم يوق بولسا كىرەك، ئالدىمغا قارىدىم بايا يەردە ياتقان ياساۋۇلنىڭ قوللىرى يوق تۇراتتى، بايام كىرگەندە ئىنىق ئىسمىدە قوللىرى بار ئىدى، تۇيۇقسىز سول تەرىپىدە بىرسىنىڭ ئۇف..... دىگەن ئاۋازى ئاڭلاندى، دەرھال سول تەرىپىمگە قارىدىم ، ئائائائائائائ.....۱۱.....چىدىماي تولۇۋەتتىم ، بايامقىدىنمۇ بەستىلىك ئىگىزلىكى ئىككى مېتىر كەلسە كىرەك ساقالىرى تىزىغا چۈشكەن، چاچلىرى يەرگە سۈرلۈپ قالغان ، تىزىقلىرى بەكلا ئۇزۇن قولىدا ئادەمنىڭ كاللىسىنى غاجلاۋاتقان ئىدى، دەرھال ئالدىمغا قارىدىم يەردىكى ياساۋۇلنىڭ ئىككىلىسىنىڭ كاللىسى يوق تۇراتتى، ئۆزۈمنى تۇتۇۋالماي ۋارقىرۋەتتىم، بىر باغلام چاچ بوينىمنى چىڭ سىقىۋالدى بوينىمنى ئاران بۇراپ كەينىمگە قارىدىم ، بوينىمنى سىقىۋالغان چاچ بولماستىن بەلكى ساقال ئىدى مەندىن ئىككى مېتىر نىرىدا بىرسى ماڭا تىكىلىپ تۇراتتى ، ئۈستى بىشىگە بىرچىلەك قانىنى قۇيۇۋەتكەندەك چاچ —ساقاللىرىدىن قانلار ئىقىۋاتاتتى، كىيىم كىچەكلىرى قىپ-قىزىل قان ئىدى، بۇكۆرنىشىنى كۆرۈپ تۇرۇشقا مىنىڭ تاقىتىم قالدى، ئالدىمغا قاراپ قىچىشقا ئۇرۇنغان بولسىمۇ مىخلاپ قويغاندەك مىدىريالىمدىم، شۇنچىلىك كۈچەپمۇ ئاران بىر قەدەم

هاللا گەرس ئارخىمىيىسى

ئالالدىم بىراق پۈتۈم يەردىكى قانغا چىلىشىپ ھوشۇقۇمىغىچە كىرىپ كەتتىم، يەردىكى قان تىخى ئوتتەك قىزىق ئىدى، پۈتۈمنى تارتىۋالدىم يەردىكى قان بىرىەرگە يىغىلىپ ئادەم سىياقىغا كىرىدە يەردىكى ياساۋۇلنىڭ قىلىچىنى ئالدى، قىلىچىنى بىرىشلىتىپلام بويىنىمدىكى يۆگىشىپ قالغان ساقالىنى كىسۋەتتى، ئالدىمغا قاراپ بار كۈچۈم بىلەن يۈگۈردىم، ئويلىمىغان يەردىن بىرىپلام بىر كىچىككىنە ساندۇققا ئۈسۈپ توختۇدۇم، ساندۇق ناھايىتى چىرايلىق ياسالغان بولۇپ ئىغىزى ئوچۇق ئىدى، ئىچىدە بىر كىتاب تۇراتتى ئۈستىگە پارسچە قىلىپ تارىخنامە دەپ يىزىقلىق تۇراتتى، كىتابنى قولۇمغا ئالدىم توك سوقىۋەتكەندەك پۈتۈن بەدىنىم تىترەپ كىتاب قولۇمدىن يەرگە چۈشۈپ كەتتى، كىتابنى كۆرگەن چىغىمدا كەينىمدىكى ئادەمنىڭ قولىنى، بېشىنى غاجلاۋاتقان ئادەممۇ ياكى ئەرۋاھىمۇ بىلگىلى بولمايدىغان ياۋايى مەخلۇقنى ئىسمىدىن چىقىرىپ قويغانمۇ قانداق پۈتۈن ئەسىيادىم كىتابدا قالغانىدى، كىتابنى ئىلىش ئۈچۈن ئىگىلىشىمگە بويىنىمدىن چىك سىققىنىچە بوشلۇققا كۆتۈردى بىرچۆرۈپ سىرتقا تاشلىۋەتتى، ھاۋا تۇتۇلۇپ چاقماق چاقىلى تۇردى بۇقتىم بۇ ئادەمسىمان مەخلۇقنىڭ چىرايىنى ئىنىق كۆردۈم، يۈزىنىڭ تىرىسىنى سويۋەتكەندەك قىپقىزىل كۆزلىرى بولسا يوق ئىدى، ئۇقان تىمىپ تۇرغان ساقىلى بىلەن بىلىمدىن باغلىغىنىچە بوشلۇققا كۆتۈردى، بارا—بارا مېنى ئالدىغا ئاپاردى قالغان ئىككىسى

ھاللا كەس ئارخىبى

بولسا ئىككى قولۇمنى چاچلىرى بىلەن باغلاپ ئىككى يانغا تارتتى، ئالدىمدىكى منى ساقلى بىلەن باغلىۋالغان ئادەم قاقاقلاپ ۋەھىملىك كۈلۈشكە باشلىدى، ئۇنىڭ كۈلكىسى چاقماق ئاۋازى بىلەن قوشۇلۇپ تىخىمۇ قورقۇنشلۇق ئاڭلانغىلى تۇردى، منى ئالدىغا تارتتى يىرىم مېتىر قالغاندا ئۆتكۈر تىرىقلىرى بىلەن يۈرگۈمگە سانجىشقا باشلىدى بار ئاۋازىم بىلەن ياق دەپ توۋلاشقا باشلىدىم، چاقماق چىقىشتىن توختاپ يامغۇر يىغىشقا باشلىدى، كۆزۈمنى ئاچتىم ئەسلىدە جەمىلە مۇئەللىم مىنىڭ بېشىمغا بىر بوتۇلكا مىنرال سۇنى قۇيغان ئىكەن.

- باتۇر ھىچ ئىش يوقتۇ؟ جەمىلە مۇئەللىم ماڭا

- ھىچ ئىش يوق قارىسىپ قاپتۇ!

- بولدى ساۋاقداشلا ھىچ ئىش يوق يىتىپ باردىغانغا يەنە بىرسائەت بار ھەممىڭلا جايىڭلارغا قايتىڭلا!... جەمىلە مۇئەللىم شۇنداق دىگىنچە شوپۇرنىڭ يىنىدىكى ئورۇنغا كىلىپ ئولتۇردى، ھەسەن قانداق چۈش كۆرگىنىمنى سوراپ تۇرۇۋالغىچقا كۆرگەن چۈشۈمنى ھەسەنگە سۆزلەپ بەردىم، ھەسەن بىردەم ئويلىنىپ تۇرغاندىن كىيىن يىتىپ بارغاندىن كىيىن كىتابنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلىپ باقايلى دىگىنچە دىرىزە تەرەپكە قاراپ چوڭ قۇر خىيالغا پاتتى.

7- باب: ناتۇنۇش ئادەم

ھەسەن دىرىزە تەرەپكە قاراپ چۇڭ قۇرخىيالغا پاتتى، مەنمۇ كۆرگەن چۈشۈمنى خىيال قىلىشقا باشلىدىم نىمىشكىن يۈركۈم خۇددى پىچاقتا تىلغاندەك ئاغرىپ كەتتى، يۈركۈمنى تۇتقىنىمچە يەنە چۈش كۆرۈشكە باشلىدىم، بۇقىتىم كۆرگىنىم بولسا چاچلىرى دولىسقا چۈشكەن ساقاللىرى بولسا مەيدىسىگە چۈشكەن تىرنىقى ئوسۇپكەتكەن چىرايىنى قورۇقلار باسقا بوۋاي ئىدى. ئۇماڭا قاراپ ھەممىڭ ئۆلسەن دىگىنچە يىقىنلاپ كەلدى، مەن بولسام قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپ قالدۇم ھەرقانچە كۈچەپمۇ پەقەتلا مىدىرلىيالىدىم، بارا—بارا يىقىنلاپ كەلدى يەنە شۇگەپ ھەممىڭ ئۆلسەن شۇنداق دىگىنچە مىنىڭ يىنىغا كەلدىدە ئۆتكۈرتىرناقلىرى بىلەن يۈركۈمگە پاتۇردى يۈركۈم چىدىغۇسىز ئاغرىپ كەتتى، ئاغرىققا چىدىماي ئويغىنىپ كەتتىم، شۇپۇر ئۈستام ماشىنىنى تۇختىتىپ ھەممىڭلا مۇشۇ ئاشپۇزۇلدا تاماق يىگەچ ساقلاپ تۇرۇڭلار، مەن بىرە رىمىنۇتخانغا بىرىپ چاقنى قۇمدا ماڭدىغان چاققا ئالماشتۇرۇپ كىلەي دىگىنچە كىتىپ قالدى، تاماق يەۋىتىپ يۈركۈم بىرسى پىچاق تىقىۋەتكەندەك چىدىغۇسىز ئاغرىپ كەتتى، دەسلەپتە يۈركۈمگە سانجىق تۇرۇپ قالغان ئوخشايدۇ بەك چۇڭقۇر ئويلاپ كەتمەپتىمەن، ماشىنا كەلگەندىن كىيىن سەپەرنى داۋام ئەتتۇق، يىرىم سائەتتىن كىيىن كۆزلىگە نىشانغىمۇ

ھاللا كەس ئارخىبى

يىتىپ كەلدۇق. ماشىنىدىن پۈتۈمنى يەرگە ئىلىشىمغا يۈركۈم يەنە چىدىغۇسىز ئاغرىپكەتتى تاسقالدى ئاۋازىم چىقىپ كەتكىلى، شوپۇر ئۈستام يەنە تەكشۈرۈش ئەتىرىدىكىلەرنى ئېلىپ كېلەي دەپ ماشىنىنى ئوت ئالدۇرۇپ يۈرۈپ كەتتى، بىز لەمۇ چىدىر تىكىش بىلەن ئالدىراش بولۇپ كەتۈق، قۇلقىغا بىرسىنىڭ ھەممىڭ ئۆلسەن دەپ قاقاقلاپ كۈلگەن ئاۋازى ئاڭلاندى مەنتىخى خاتا ئاڭلاپ قالغان ئوخشاي مە دەپ ئىشىمنى قىلىۋەدىم، بۇ ئاۋاز يەنە ئاڭلاندى يىنىمدىكى ساۋاقدىشىمدىن بىرە ئاۋاز ئاڭلىغان ئاڭلىمىغىنى سوراپ بىقىش ئۈچۈن يىنىمغا قارىم يىنىمدىكى ساۋاقشىم كەينىمدىكى بىر نوقتىغا تىكىلىپ تۇراتى، كەينىمگە قاردىمىيۇ تاس قالدىم توۋلىۋەتكىلى، چۈشۈمدە كۆرگەن بوۋاي شۇئىدى، ئۇماڭا قاراپ ھەممىڭ ئۆلسەن دىگىنچە ئۆتكۈرتىرنىقى بىلەن مىنى كۆرسەتتى، مەن ساڭادىگەن ھەممىڭ ئۆلسەن دەپ بىرسىڭمۇ ھايات قالمايسەن شۇنداق دىگىنچە قىقىلىپ ھۆتىلىپ كەتتى مىنى كۆرسەتكەن پەدىگە يەرگە يىقىلدى، يۈركۈم قاتتىق ئاغرىپ كەتتى چىدىماي توۋلىۋەتتىم ئا ئا ئا..... توۋلىغىنچە قان قۇسۇۋەتتىم كۆزلىرىم قاراڭغۇلىشىپ يەرگە يىقىلدىم، قۇلاق تۇۋىمدا نەينىڭ ئاۋازى ئاڭلانماقتا، كۆزىمنى ناھايتى تەسلىكتە ئاچتىم يىنىمدا زۇلپىيە نەي چىلىپ ئولتۇراتى، زۇلپىيەنىڭ يىنىدا بىرقىز بولۇپ بۇقىزنى مەن كۆرۈپ باقمىغان ئىدىم، ناتۇنۇش قىزىمنىڭ كۆزۈمنى ئاچقىنىمنى

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

كۆرۈپ

~زۇلپىيە ئۇھۇشغا كەلدى، دىگىنچە زۇلپىيەنى چاقىردى، زۇلپىيە نەي چىلىشتىن توختاپ ماڭا قارىدى دە چىدىردىن يۈگۈرگەن پىتى چىقىپ كەتتى، ناتۇنۇش قىز ھۆل لۆڭگە بىلەن يۈزىمنى سۇرتىپ قويدى، ئورنىمدىن تۇرۇشقا ئۇرۇندىم بىراق يۈرگۈم چىڭ قىلىپ ئاغرىپ كەتتى، زۇلپىيە ئەسلىدە چىقىپ جەمىلە مۇئەللىمنى چاقىرى كىرگەنكەن، جەمىلە مۇئەللىم مىنى كۆرۈپ بولدى ھىچنىمە دىمەك دىگەن مەنىدە بىشىنى چايقاپ قويدى، زۇلپىيە، نۇرپىيە سىلەر چىقىپ تۇرۇڭلار مىنىڭ باتۇرغا دەيدىغان گىپىم بار دىگىنچە ئۇلارنى چىقىرۋەتتى،

~جەمىلە نىمىشقا ئۇلارنى چىقىرۋەتتىسىز،

~ماڭا قاراڭ باتۇر سىزگە ئىسسىق ئۆتۈپ قاپتۇ بىرقانچە كۈن چىدىردىن چىقماي ئارام ئالسىڭىز ساقىيىپ كىتىسىز ،

~ياق جەمىلە ماڭا ئىسسىق ئۆتۈپ قالغىنى يوق يۈرگۈم پىچاقتا تىلغاندەك ئاغىرۋاتىدۇ. گىپىمنى دەپ بولغىچە جەمىلە مۇئەللىم ئىغزىمنى تۇتۇۋالدى،

~بىلىمەن سىزگە پىرخون قەسقىلىدى ئۆزىمۇ ئۆلدى. جەمىلە مۇئەللىمنىڭ پىرخون دىگەن گىپىنى ئاڭلاپ، كۆرگەن چۈشۈمنى ئەسكە ئالدىم ،

~نىمە ھىلىقى بوۋاي پىرخونمىكەن ،

ھاللا كەس ئارخىبى

شۇنداق يىقن ئەتراپتا بىر كەنت بار شۇ كەنتتىكى يۇرت چوڭلىرى ئۇبوۋاينى پىرخون دەيدۇ، ھىلىمۇ ياخشى بوپىڭىزدا تۇمار بوپ قاپتۇ بولمىسا بۇچاققا پىرخوننىڭ قولىدا ئۆلەتسىز ، جەمىلە مۇئەللىنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ ئاپتۇبۇستا كۆرگەن چۇشۇمنى ئەسكە ئالدىم چۇشۇمدە تىرناقلىرىنى يۈركۈمگە سانجىسا ئوڭۇمدا يىقىلىپ قالسام ، بۇ ئادەتتىكى ئادەمنىڭ قولىدىن كىلىدىغان ئىش ئەمەس ئىشەنمەيمۇ ئامالىم يوق ، ~باشقىلار سوراپ قالسا ئىسقى ئوتۇپ قاپتۇ دەپ قويۇڭ بىزنىڭ قىلۋاتقان ئىشىمىز بەكلا مۇشكۈل ئازراق بىخەستەلىك قىلساق چاتاق چىقىدۇ ، بولۇپمۇ بۇقىتىم تۇنجى قىتىم تەكشۈرۈش ئىلىپ بارغاچقا باشقىلانىڭ پىسخىكىسىغا تەسىر قىلىمىسۇن شۇڭا سىز ساقلاڭ ،... بولدى دىگەن مەنىدە بىشىمنى لىگىشتىپ قويدۇم ، ، ~ زۇلپىيە بىلەن نۇربىيە سىزنىڭ ھالىڭىزدىن خەۋەر ئالدىم . باشقا ئىشلانى ئويلىماي ياخشى ئارام ئىلىڭ بىرھەپتىگە قالماي ساقىيىپ كىتىسىز ، جەمىلە مۇئەللىم شۇنداق دەپ چىقىپ كەتتى ، پىرخون نىمىشقا مىنى ئۆلتۈرمەكچى بولدى ياق مىنى ئەمەس ھەممىمىزنى ئۆلتۈرمەكچى . . .

ھاللاھى ئارخىبى

8 - باب: خەۋەرچى

پىرخون نىمىشقا مىنى ئۆلتۈرمەكچى ياق ھەممىمىزنى
ئۆلتۈرمەكچى ئەجىبا جەمىلە مۇئەللىم مىنى ئالداپ
قويغانىدۇ، زۇلپىيە بىلەن نۇربىيە كىرىپ كەلدى، زۇلپىيە ھەسەنى
چاقىرىپ بىرىك سورايدىغان گىپىم بارىدى، زۇلپىيە ماقۇل دىگىنچە
چىقىپ كەتتى، نۇربىيەمۇ زۇلپىيە چىقىپ كەتكەندىن كىيىن ئۆزىنى
قىسقىچە تونۇشتۇردى،

ئەسلى مىنىڭ قىزىقىشىم قىلىچۇزلىق بىلەن ئاياللانىڭ ئەركىن
بوكسى ئىدى لىكىن دادام مىنىڭ قىزىقىشىمغا قارشى ئىدى، دادام
ئۆزىنىڭ قارشى بويىچە مىنى مەدىنى يادىكارلىقانى قىدىرىپ
تەكشۈرۈش كەسپىنى ئۈگۈنىشكە ئۈۋەتتى، دادام ئاسار ئەتىقە
سودىگىرى بولسىمۇ مىنىڭ بۈكەسىپتىن ئازراقمۇ خەۋىرىم يوق
، زۇلپىيەدىن ئاڭلىسام سىز بۈكەسىپنى خىلى چۈشۈندۈرۈشكەنسز
مومكىن بولسا مىنىمۇ يىتەكلىۋالسىڭىز بۇ كەسپكە قىزىقىپ
كەتمىسەممۇ دادام ئۈچۈن بولسىمۇ ئۇتۇق قازانغۇم با،
~ بولىدۇ بىلگەنلىرىمنى سىزدىن ئايىمايمەن، سىزمۇ تىرىشىشىڭىز
بولمايدۇ جۇمۇ،

~ بولىدۇ چوقۇم تىرىشىمەن دادام ئۈچۈن بولسىمۇ ، دىگىنچە ئۇماقتىنە
كۈلۈمسىرەپ قويدى، ھەسەنمۇ كىردى نۇربىيە بىلەن زۇلپىيەنى چىقىپ
تۇرساڭلار ھەسەنگە دەيدىغان ئايرىم گىپىم بار دەپ ئۇلارنى

ھاللا كەس ئارخىبى

چىقىرۋەتتىم ،

~دېگىنە باتۇر نىمە گىپىڭ بارىدى ،

~گەپ بولمىسا سىنى چاقىرسام بولمامتى راس گەپنى قىل مەن ھۇشسىز

ياتقىلى نەچچە كۈن بولدى ،

~راس گەپنى قىلسام ئۈچ كۈن بولدى ،

- ئۇنداقتا ھىلى بوۋاي چۇ ،

- ئۇبوۋاي توغراقلىققا كىرىپ كەتتى ،

- مېنى ئالدىما جەمىلە مۇئەللىم ماڭا ھەممىنى ئىتتى ،

- ئۇنداق بولسا مەنمۇ راس گەپنى دەي يوشۇرغىدەك يىرمۇ

قالمدى ، ئۇبوۋاي يىقىلغاندا ئەزمەت بىلەن جەمىلە مۇئەللىم ئۇنىڭ

يىنىغا بارغان چىرايى قورقۇنۇشلۇق بولسا كىرەك ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ

چىرايى تاترىپ كەتتى ، ئەزمەتمۇ تەرلەپ سۇغا چۈشكەن مۇشۇكتەك

بوپكىتىپتۇ ،

- ئۇبوۋاي ئۆلۈپتىما ،

- ئۆلگەن بولسا ياخشى بولاتى ،

- ئەجىبا ئۇئۆلمەپتىما ،

- شۇنداق ،

- ئەزمەتنى چاقىرساڭ ئۇنىڭدىن نىمىنى كۆرگىنىنى سوراپ باقسام ،

~باتۇر مەندىن نىمىنى سورماقچىتىڭ ، شۇنداق دېگىنچە ئەزمەت نۇر

بىرسىنى باشلاپ كىردى ، نۇرنىڭ باشلاپ كىرگىنى ھەرگىزمۇ بىزنىڭ

ھاللاھىس ئارخىبى

ساۋاقدىشىمىز ئەمەس ، بىر قاراشقا 15 ياشتەك كۆرنەتتى ،
- نۇر بۇكىمۇ ئەمدى دەپ نۇردىن سوردىم ،
~ بادوكتۇر بۇمۇھىم خەۋەر ئېلىپ كەپتۇ مەن ئىشىنىش ياكى
ئىشەنمەسلىكىنى بىلەلمەي قالدۇم يەنىلا خەۋەرچىنىڭ ئۆزى
دېسۇن ، ... خەۋەرچى ئاۋال ئۆزىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتتى ،
- مېنىڭ ئىسىم مەت ئابدۇۋەلى مەت ئابدۇجاپپار بولدى
قالاڭ ، مېنىڭ كىلىشتىكى مەخسىتىم بولسا قالاڭ دادام سىلەرگە خەۋەر
يەتكۈزۈشكە چەك كەپتۇم ئەينى ، مەت ئابدۇۋەلىنىڭ بۇ گەپلىرىنى
ئۆزۈمنى تۇتالما كۈلۈپ سالىدىم ئەنئىنىڭغا ،
- ئاتتام—ئاتتام مەت ئابدۇۋەلى مەت ئابدۇجاپپار دىگەننىڭ
ھەممىسى سىنىڭ ئىسىمىڭغا دەپ سۇئال نەزىردە مەت ئابدۇۋەلىگە
قارىم ،
- ھەممىنىڭ ئىسىمىم يا ئەينىكى مەت ئابدۇۋەلى مېنىڭ بوتتا مەت
جاپپار دادامنىڭ بوتتىيا ئەينىكى ماڭاقالا مەت دوكتۇر ئاكا گېپىمنىڭ
ساقلىنى تارماي قۇلاق سېلىپ ئاڭلىساڭ نىم بوتتا مۇندا ،
- ئى ، گەپقېلاي دەپ ئىغزىمنى ئىچشىمغا نۇر بېشىنى چايقاپ
مېنى گەپ قىلماسلىققا ئىشارەت قىلدى ، مەت ئابدۇۋەلى سۆزىنى داۋام
قىلدى ،
- سىلەر ئىشىنىڭلا ياكى ئىشەنمەڭلا ئۆزۈڭلارنىڭ ئىختىيارى دادام
سىلەرگە خەۋەر قىلىپ قوي دىگەچكە كېپتۇم بومۇسسا جىن

ھاللا كەس ئارخىمىيى

ئۇۋلاپ كەتكەن يەرگە ھەرگىز كەلمەيتتىم يامەن، بۇ يەردە جىن—ئەرۋاھ— ئالۋاستىدىن باشقا يەنە نۇرغۇن مۇردابار ئۇنىڭدىن باشقا مۇردىغا ئايلىنىپ كەتكەن بىرپىرخون بار، ئۇپىرخون نىڭ سىرھىر جادۇسى ناھايىتى يامان، بۇ توغراقلىق قۇملۇق دائىرسىگە كىرىپ بۇپىرخون مۇردىغا ئۇچراپ قالغان كىشىنىڭ ھىچ قايسى ھايات قالمىغان دادامدىن باشقا، مەنمۇ قايتاي بولمىسا مۇردىلاغا ئۇچراپ قالماي يەنە، ھەراس دادام بۇ خەت بىلەن كىتابنى سىلەرگە ئۈۋەتتى، مەت ئابدۇۋەلى خەت بىلەن كىتابنى ھەسەنگە تەڭلىدى، ھەسەن كىتابنى ئىلىپلام مەت ئابدۇۋەلىدىن،
- مۇشۇلىما باشقا نەرسە ئەۋەتمىدى، مەت ئابدۇۋەلى جاۋابەن،
- ھەشۇ،

- مەت ئابدۇۋاققاس ئۆيۈڭ نەدە داداڭنى قانداق تاپمىز داداڭدىن سورايدىغان ئىشلار بار ئىدى، ھەسەن سۇئال نەزىردە مەت ئابدۇۋەلىگە قاردى، مەت ئابدۇۋەلى ھەسەنگە؛
"مىنىڭ ئىسمىم مەت ئابدۇۋەلى مەت ئابدۇۋاققاس ئەمەس يەنە بىرگە سىلەر ئىرىشمەكچى بولغان جاۋاپنىڭ ھەممىسى مۇشۇ خەتتە يىزىلغان مەن ماڭدىم ھەراس دادامنى ئاۋارە قىلماڭلا ئۈبەكلا ئالدىراش، دىگىنچە چىدىردىن چىقىپ كەتتى، چوكانچاق خەتنى ئىچىپ ئوقۇشقا باشدى؛" (بۇ خەتنى كۆرگەن چىغىڭلاردا بەلكىم مىنى ساراڭ دەپ قىلىشىڭلار مومكىن ھازىرمىنىڭ ئۇشۇ خەتنى

ھاللا كەس ئارخىبى

يىزۋاتقان ۋاختىم كاللامنىڭ سەگەك ۋاقتى،

9- باب: مەۋھۇم دۇنيا

چوكانچاق خەتنى ئوقۇشقا باشلىدى؛

(بۇ خەتنى كۆرگەن چىغىڭلاردا بەلكىم مېنى ساراڭ دەپ قىلىشىڭلار مومكىن ھازىرمىنىڭ ئۇشبۇ خەتنى يىزۋاتقان ۋاختىم كاللامنىڭ سەگەك ۋاقتى،

خەت كىتابنىڭ ئىچىدە زىرەك ئەقىللىق ئادەملە بۇخەتنى بايقىيالايدۇ)

ھەي بۇئادەم راستىنلا ساراڭمۇنەمە؟ چوكانچاق سۇئال نەزىردە ماڭا قاراپ قويدى

— ياق بۇكىشى ساراڭ ئەمەس بۇكىشى بىزىلەن مۇكۇشمەك ئويىنى ئويىناۋاتىدۇ، چوكانچاقنىڭ سوزىگە رەدىيە بەردىم

— ئۇنىڭ دىگىندەك بولغاندا خەت كىتابنىڭ ئىچىدىكىدە، چوكانچاق شۇنداق دىگىنچە كىتابنى ۋاراقلاشقا باشلىدى

— قىنى يوققۇ ئادەمنى كولدۇرلاتقانلىققۇبۇ، چوكانچاق كىتابنى يەرگە قويدى .

— كىتابنى ماڭابەر، چوكانچاق كىتابنى ماڭاسۇندى .

— كىتاب پارسچە يىزىلغان بولۇپ دىگەندەك خەت يوق ئىدى،

ھاللا كەس ئارخىبى

راستىنلا ساراڭمۇ نىمە دىگىنىچە كىتابنى چوربۇتتەم.....
زۇلپىيە بىلەن نۇربىيە كىردى،
— ئۇ كىشى خىتدە دەپتەنغۇ زىرەك ئەقىللىق كىشى بۇخەتنى
بايقىيالايدۇ،
زۇلپىيە شۇنداق دىگىنىچە كىتابنى قولغا ئېلىپ ۋاراقلاشقا باشلىدى،
— سىلەردە سەۋىرچانلىقتىن ئەسەرمۇ يوقكەن كالاڭلار ئازراقمۇ
ئىشلىمەيدىكەن.

زۇلپىيە شۇنداق دىگىنىچە كىتابنى پۇراپ قويدى، زۇلپىيە نىڭ گىپى
چوكانچاققا قاتتىق تەگدى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان
چىغىمىزدا چوكانچاق دائىم دېگۈدەك ياتاقتا خاتىرە كومپيۇتېر بىلەن
بايلىق ئىزدەش دىگەن ئويۇننى بەك ئويىنايدىغان، شۇ چاغدا مەنمۇ
ئويىناپ بىقىپ ئىككىنچى مەيداندىن ئوتتۇرىمەي بەك تەسكەن دىگەن
ئىدىم، چوكانچاق بولسا ئۆزىنى ماختاپ ئەقىللىق زىرەك ئادەملە
ئاخىرقى مەيدانغا ئۆتەلەيدۇ دىگەن، مانا بۈگۈن زۇلپىيە نىڭ
گىپى چوكانچاققا ئىغىر كەلدى بولغاي،
- زۇلپىيە قىنى دەڭگە باشقىلارنىڭ گىپىنى ئوغۇرلۇقچە ئاڭلاش
ئەقىللىق زىرەك ئادەمنىڭ قىلىدىغان ئىشىمۇ؟

چوكانچاقنىڭ چىرايى ئۆڭۈپ كەتتى،
- قانداق ئىش بولسا بىزدىن يوشۇرما سىلىقنىڭلار كىرەك ئىدى
نىمە دىگەن بىلەن كۆپىنىڭ ئەقىللىق كۆپتە...

ھاللا كەس ئارخىمىي

زولپىيە مەغرۇرلۇق كۈلۈپ قويدى ، خۇددى بىرنەرسىنى بايقىغاندەك ...
- ھەممىنى بىلىپ بولغانكەنسىلە يوشۇردىغان يىرمۇ قالمدى قىنى

سىلەرمۇ پىكىرىڭلارنى دەپ بىقىڭلار؟

نۇر ئىغىز ئاچتى ، نۇرنىڭ گىپى بىلەن ھەسەننىڭ چىرايى تىخىمۇ
ئۆڭۈپ كەتتى ...

- ئوغۇللارنىڭ ئىشىغا قىزىلانى ئارلاشتۇرۇپ ، چوكانچاق غۇدۇڭشىپ
قويدى ،

- ئاۋال مەن سىلەرگە نەي چىلىپ بىرەي ، {سەھەردىكى چۈش} دىگەن
مۇزىكىغا چالدى ، (زۇلپىيەدىكى نەي زۇلپىيە نىڭ ئاپسىدىن قالغان
تەۋەررۈك شۇڭلاشقا نەينى دائىم يىنىدىن ئايرىمايدۇ) زۇلپىيە نەي
چىلىشتىن توختىدى ...

- نىمىنى ھىس قىلىدىڭلار ؟ زۇلپىيە سۇئال نەزىردە ھەممەيلەنگە بىرقۇر
قاراپ چىقتى ،

- نىمىنى ھىسقىلاتىم شۇ سىزنىڭ {سەھەردىكى چۈش} دىگەن مۇزىكىغا
ئامراق ئىكەنلىكىڭىزنى ، ئۇنىڭدىن باشقا مۇزىكىنى
چالمايدىغانلىقىڭىزنى ھىسقىلدىم ... ئازراق مەسخىرە ئارلاش كۈلۈپ
قىدۇم ،

- ئۇنداقتا دەپ بىقىڭ قانداق نەرسىنى ئاڭلىغىلى بولىدۇ ، كۆرگىلى
، تۇتقىلى بولمايدۇ ، ... بۈگەپنى ئاڭلاپ چوكانچاقنىڭ سەپرايى
تۇتتى ، ...

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

- شۇنىمۇ دېيىشىپ كىتەمدۇ ئاۋازنى ،... .

چوكانچاقنىڭ جاۋابىنى زۇلپىيە نى ئويلىغان يىردىن چىقتىم ، ، ، ، ،
- قىنى ئەمىسە بۇ پۇراپ بىقىڭلار ... زۇلپىيە كىتابىنى نۇرغا تەڭلىدى
، ، ، ، ، ، نۇر كىتابىنى پۇراپلام ...

~ بۇ شام ئىرگەندە مۇشۇنداق پۇراق چىقىردۇ ،

- ئەزمەت سىزنىڭ كالىڭز مائىكىكى قاپاق باشلارغا قارىغاندا بەكرەك
ئىشلەيدىكەن ...

زۇلپىيە ، ئاينۇرە ، ساتتار خاپانباش ، ھەسەن چوكانچاق
{مەن} قاتارلىق بەشىمىز ھاۋادانلىق ئىشتان كىگەندىن تارتىپ
ھازىرغىچە مانا مۇشۇنداق ، مەيلى قانداقلا گەپ سۆز بولسۇن يۈزىڭىلا
دەيدىغان ئادەتنى يىتۈلدىرگەن ...

~ ھە خان ئاچا ئۆزلىرى بەك ئەقىللىق بوغاندىكىن قىنى؟ چوكانچاق
تەنە قىلدى ... ، ، ، ، ،

~ زۇلپىيە سىزنىڭچە خەتنى ، ، ، ، نۇرگىپىنى دەپ بولغىچە زۇلپىيە ؛
- شۇنداق خەتنى دەل شامنى ئىرتىپ يازغان ، دىدى ، باياتىن بىرى
گە پىقىلمىغان نۇربىيە ئىغىز ئاچتى ،

••• شامنى ئىرتىپ يازغان بولسا ئۇنىڭ ئىشى ئازراق قىزدۇرسا قلام
خەت كۆرىدۇ ، مەن چىقىپ ئاشپەز ئۇستامنىڭ قىشىدىن چوغ
ئەكرەي ، نۇربىيە شۇنداق دەپ چوغ ئەكرىشكە ماڭدى ، زۇلپىيە
كىتابىنى پۇراپ يۈرۈپ ئاخىرقى ئۈچ بەتكە يىزىلغانلىقىنى

ھاللا كەس ئارخىبى

جەزىملەشتۈردى، نۇر بىيە كونسىرۋا قۇتسىنى كۆتۈرگىچە كىردى،
 ••• مانازۇلپىيە ئاۋايلاڭ قۇلگىزنى كۆيدۈرۋالماڭ ھە ،..... نۇر بىيە
 زۇلپىيە گە كونسىرۋا قۇتسىنى بىلەن پەلەينى تەڭلىدى، خەتمۇ
 ئىنىق كۆرۈندى زۇلپىيە خەتنى ئوقۇشقا باشلىدى ، ، ،
 - (ئۇشۇ خەتنى بايقىيالىغانكەنسىز ھەقىقەتەنمۇ ئەقىللىق زىرەك
 ئادەمكەنسىز بۇ 15 يىلنىڭ ئالدىدا يۈز بەرگەن سىز تۇرۇۋاتقان مۇشۇ
 يەردە قۇم ئاستىغا يىرىم كۆمۈلۈپ ياتقان ناھايىتىمۇ كۆركەم سىلىنغان
 قۇرلۇشنى كەنتىمىزدىكى بىرسى توشقان ئوۋلاۋاتقان چاغدا بايقىغان
 ئۇكىشى قايتىپ كىلىپ باشقا ئوۋچى دوسلىرى بىلەن بىرگە ئۇيەرگە
 كىردۇ، شۇكىرىپ كەتكەنچە ئىككى ھەپتىگىچە خەۋرى بولمايدۇ،
 ئوۋچىلارنىڭ ئۆيدىكىلىرى ئىزدەپ يۈرۈپ ئاران تەستە ئۇيەرنى
 بايقىغان ئوۋچىنى تاپىدۇ، بىرنەرسىدىن قورقۇپ، كەتكەن
 بولسا كىرەك جىن باكەن دەپلا ھۇشىدىن كىتىپتۇ، ئوۋچى ھۇشىغا
 كەلگەندىن كېيىن بولغان ئىشلانى باشقا ئوۋچىلارنىڭ ئۆيدىكىلىرىگە
 سۆزلەپ بەردى ، شۇقاتاردا مەنمۇ ئوۋچىنىڭ دىگەن گەپلىرىگە
 ئىشەنمىگەن ، ئوۋچى بولسا مۇنداق دېگەن : ئۇجايدا جىن باكەن
 ئۇلارنىڭ بويلىرى ناھايىتى ئىگىز ساقاللىرى تىزىغا چۈشكەن چاچلىرى
 شۇنداق ئۇزۇن يەرگە سۈرلۈپ قالغان بىرلا ئەمەس ناھايىتى كۆپ
 بىر - بىردىن بەت بەشەرە سەتكەن باشقىلارنى بولسا خۇددى قوينىڭ
 گۆشىنى يىگەندەك يەۋەتتى مەن ئاران تەستە قىچىپ كەلدىم

ھاللا كەس ئارخىبى

دېگەنتى ، بۇگەپنى ئاڭلاپ مەنمۇ ساراڭكەن دېگەنتىم ، باشقىلا بولسا بۇ ساراڭ ئاغزىغا كەلگەننى جويلىۋاتىدۇ بىرىپ ئۇلارنى تاپايلى دېگىنچە 15 ئادەم ئۇلارنى تىپىپ كىلىش ئۈچۈن چىقىپ كەتكىنچە 3 كۈنگىچە خەۋرى بولمىدى ، ئاينىڭ 15 يورۇق 15 قاراڭغۇ بۇگۈنكىچە ئايدىڭدىن ئوتۇپ كەتسە 15 كۈن قاراڭغۇ كېچە دادام شۇنداق دېگىنچە مېنى بىرقانچە مەشئەل سۇ يىمەكلىك ئاپرىپ بىرىشكە بۇيرىدى ، مەنمۇ كۆپ ئويلىنماي دادامنى سەنمۇ بارساڭ بارمەن بولمىسا كىم بارسا بارسۇن مەن بارمايمەن دەپ تۇرۋالدىم ، 20 ياشقا كىرىپ بىربالغا دادا بولغان بولساممۇ قاراڭغۇدىن قورقاتىم ، داداممۇ ئاخىرى ماڭا ئامال قىلالماي بىللە بىرىشقا قوشۇلدى ، تەييارلىقنى پۇختا قىلىپ ئەتتىگەن سائەت 10 يولغا چىقتۇق ، مەن دادامدىن ئۇ ئوۋچىلارغا نىمىنداق كۆڭۈل بولدىغىنىنى سورىسام دادام ماڭا ئوۋچىلانىڭ بىرى مېنىڭ جىيەنىم بولدى يەنى سېنىڭ نەۋرىڭاكاڭ ، مەنمۇ ھېچكەپ قىلماي دادامغا ئەگەشتىم ، شۇنچە ئىزدەپمۇ سائەت 5 لەرگىچە ھېچ ئىزدىرىكى يوق ئىدى ، بىز بىردەم ئارام ئىلۋالغاچ قورسۇق مېزنى توقلىۋالدۇق ، يېرىم سائەت ئارام ئىلۋالغاندىن كىيىن يەنە ئىزدەشكە باشلىدۇق ، بارا-بارا زىمىنى قاراڭغۇلۇق قاپلىدى ، شۇنداق قاراڭغۇ ئىدىكى ھەتتا ئۆزىمىزنىڭ قولىنى كۆرەلمىگىدەك ، ئاسماندا بىرە يۇلتۇز مۇ يوق ئىدى ، دادام مەشئەلدىن ئىككىنى ياقىتى ئاران ئىككى ئۈچ مېتىر جايلىنا

ھاللا كەس ئارخىبى

يورتالايىتى ، شۇ ئىزدىگەنچە ئوۋچى يىگىت بايقىغان جايدا كەلدۇق ، كۆز ئالدىمىدىكى مەنزىرنى كۆرۈپ ۋارقىراپ سالدىم ، كۆرگىنىم بولسا بىشى ، قولى يوق ئادەم جەسدى ئىدى ، ئۇلارمۇ شۇ جايدا ئۆلتۈرۈلگەن بولسا كىرەك ھەممە يەر قانغا بويالغان ئىدى ، يىراقتىن مەشئەل يورقى كۆرۈندى ، دادام منى مۇشۇ يەردە تۇرۇپ تۇر ھەرگىز تۆگىنىڭ يىنىدىن ئايرىلما دەپ مەشئەل يورقى كەلگەن جايدا قاراپ يۈگۈرۈپ كەتتى ، مەن دادامنىڭ ئارقىسىدىن قاراپ تۇردۇم كۆزۈمنى ئۈزۈپ دادامنىڭ مەشئەل باغانى كىچىكلەپ كۆرۈش ئىمكانىتى بولمىدى ، بىرچاغدا تۆگىگە يولنىپ ئۇخلاپ قاپتىمەن ، قانچىلىك ئۇخلىدىمكىن بىرچاغلاردا يىراقتىن سەت چىقىرىغان ئاۋاز كەلدى ، ئارقىسىدىن ئۇللىشىپ ئىنتايىن سەت كۈلگەن ئاۋاز ئاڭلاندى ، يۈگۈرۈپ بىرىپ قارىسام ھىچنەرسە يوق خاتا ئاڭلاپ قالغان ئوخشاي مەن دەپ تۆگىنىڭ يىنىغا كەلدىم ، تۆگىنى كۆرۈپ چىدىماي ۋارقىراپ تاشلىدىم ، تۆگىمۇ بىشى يوق ، ئالدى ئىككى پۈتمۈ يوق ئىدى ، بايام كۆرگەن جەسەتكە ئوخشاش ، بايام كۆرگەن جەسەتلەر يادىغا كىلىپ تىخىمۇ قورقۇپ كەتتىم ، يىراقتىن قار كۆلەڭگە ماڭا يىقىنلاپ كەلدى ، ئەمدى يۈركۈم جايدا چۈشتى يىراقتىن كۆرۈنگەن قار كۆلەڭگى دادام دەپ پەرەز قىلدىم ، ماڭا يىقىنلاپ كەلگەنسىرى يۈركۈمنى نامەلۈم قورقۇنچ بىسۋالدى ، يۈركۈم گۆپۈلدەپ سىلىشقا باشلىدى ، مەنمۇ ئۆلۈك تۆگىنىڭ قىشىدا تۇرۇشتىن قورقۇپ نامەلۈم

ھاللا گەت ئارخىمىيى

قاركوۋلەگىنىڭ ئالدىغا قاراپ دادا دىگىنىمچە يۈگۈردىم، مەشئەلنى قاركوۋلەگىگە تۇتۇپ قورقىنىمدىن ۋارقىرەۋەتتىم

مەشئەلنى قاركوۋلەگىگە تۇتۇپ چىدىماي ۋارقىراپ تاشلىدىم، كۆرگىنىم بولسا بىشى، قولى يوق بولغان ئەمما مىڭۋاتقان ئادەم بولدى، مەشئەلنى كۆتۈرگىنىمچە كەينىمگە بۇرۇلۇپ قاچتىم، قانچىلىك ۋاقىت ئۆتكەنلىكىنىمۇ بىلىدىم بىرسىنىڭ ۋەھمىلىك كۈلگەن ئاۋازى ئاڭلاندى، ئالدىمغا توختىماي يۈگۈردىم ئۆزۈممۇ توختىتالماي ئادىمىدىكى بىرسىگە سوقۇلۇپ توختىدىم، ئالدىمىدىكى كىشىگە مەشئەلنى تۇتۇپ تاسقالدىم ھۇشۇمدىن كەتكىلى ئالدىمىدىكى بولسا ساقاللىرى تىزىغا چۈشكەن چاچلىرى يەرگە سۆرلۈپ قالغان تۆت بەش ئادەم بولدى، چىرايى بولسا يىرمى چىرىپ كەتكەن سۆڭەكلىرى كۆرۈنۈپ قالغان، يىرىم يۈزى قان زەرداپ ئىقۋاتقان ھالەتتە ئىدى، يەنە بەزىلىرىنىڭ كۆزلىرى ساڭگىلاپ قالغان ئىدى ساقاللىرىدىن قان ئىقۋاتقان ئىدى، قاچاي دىشىمگە ئالدىمدا تۇرغان بەت بەشەرە ئادەم ياق، بەت بەشەرە ئالۋاستى ساقاللىرى بىلەن مېنى بوشلۇققا كۆتۈردى قولۇمدىكى مەشئەلنى ئالۋاستىنىڭ ساقلىغا تەڭلىدىم، بىراق ساقلى كۆيۈش ئۇياقتا تۇرسۇن مېنى مەشئەل بىلەن بىرگە تۆتمىرلاچە يىراققا چوربۇەتتى، مەشئەل قولۇمدىن چۈشۈپ كىتىپ قۇرۇپ قالغان توغراقنىڭ يىنىغىلا چۈشتى، توغراق قۇرۇق بولغاچقا شىددەت بىلەن كۆيۈشكە باشلىدى

ھاللا كەس ئارخىبى

بەتەشرە ئالۋاستى بۇقتىم بىشىنى بۇراپ چىقى بىلەن بىلىمدىن تۇتۇۋالدى ھەرقانچە قىلىپمۇ ئالۋاستىنىڭ چىچىدىن بوشالمىدىم ، توغراق شىددەتلىك كۆيۈپ كىچە ئاسمىنى كۈندىزدەك يورتىۋەتتى ، شارتىدە قىلغان ئاۋاز بىلەن يەرگە چۈشتىم ئالدىمدا بولسا بىشى بىلەن قولى قاندىن شەكىللەنگە باشقا ئەزايى ئادەمگە ئوخشايدىغان بۇرۇنقى زاماندىكى ياساۋۇللارنىڭ كىيىمىنى كىۋالغان ئىككى ياساۋۇل ئالۋاستىلانى يوقاتتى ، مەن قورقۇپ كەتكەچكە ئۇلارنىڭ قولى ، بىشى ماڭاقاندىك كۆرۈنگەن ئوخشايدۇ دەپ ئويلىغان بىراق يىنىمغا كەلگەندە ياساۋۇلنىڭ قولى بىشى خۇددى ئويۇپ قالغان قاننىڭ ئۆزى ئىدى ، مەن ياساۋۇلدىن سەن ئادەممۇ ياكى ئالۋاستىمۇ دەپ سۇردۇم ياساۋۇل بولسا :

- مەن مىڭ يىل ئىلگىرىكى مۇشۇ زىمىنغا شاھ بۇلغان ئادىل خەلىقنىڭ غىمىنى يەيدىغان شاھنىڭ ياساۋۇلى بولغان ، ئوردىغا دۆلەت ئۇستازى بولغان پىرخون بىزىلەر ياشىغان شەھەرنى قۇمئاستىغا كۆمۈۋەتتى ھايات قالغانلارنىڭ بىشى بىلەن قولى پۈتۈنلەي يەۋەتتى ، باشقا ئەزالىرىغا چىقىلمىغان شۇسەۋەپتىن بۇيەردە ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ قولى ، بىشى يوق ، نۇرغۇنلىغان جەسەتلەر بىشى ، قولى يوق ھالەتتە ساقلىنىپ قالدى ، پىرخون مۇردا پەقەت ئاي تولغان كىچىدە ئويغۇنىدۇ ، ئايدىڭ كىچىلەردە ھەركەت قىلدۇ ، بەزىدە كۈندىزى پەيدا بولدۇ ، پىرخون مۇردا ھەركەت قىلغاندا بىزنى

ھاللا كەس ئارخىمىيى

ئەپسۇن بىلەن بەنىت قىلدۇ ، ياساۋۇلنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ ئۇلارنىڭ مۇردا ياكى ئالۋاستى ئىكەنلىكىنى سوردۇم ،
 - ئۇنداقتا سىلەر ئالۋاستىمۇ ياكى مۇردىمۇ ،
 - بىزنى قوللىمىزنى ، بىشىمىزنى مۇردا پىرخون مۇردا يەۋەتكەن تۇرسا قانداقمۇ ئالۋاستى بولىمىز
 - دىمەك سىلەر مۇردىكەنسىلەردە
 - توغرا بىز ئاللا بۇرۇن مۇردىغا ئايلىنىپ كەتكەن ، پەقەت پىرخون مۇردا ئۇيىقىغا كەتكەندە ئاندىن بىزمۇ سىرتقا چىقىپ ھەركەت قىلالايمىز ، مانا بۇ ئەرۋاھ خەنجىرى پىرخون مۇردىنى يوقىتالايدۇ ، ياساۋۇل قولىدىكى خەنجەرنى ماڭا كۆرسەتتى ،
 - بىزنى بولسا ئەپسۇن بىلەن ئۆزىگە يىقىن كەلتۈرمەيدۇ ، پەقەت ئەقىللىق زىرەك باتۇر ئادەملا پىخۇننىڭ ئەپسۇن سېھرىنى تەسىرگە ئۇچۇرمايدۇ ، مىڭ يىلدىن بۇيان بىز ئاشۇنداق ئەقىللىق زىرەك باتۇر كىشىنىڭ كىلىپ بىزنى ھەم بۇيەردە ئۆلۈپ كەتكەن بىگۇناھ كىشىلەرنىڭ روھىنى ئەمىن تاپقۇزۇشنى ساقلاۋاتىمىز ، لىكىن بۇجايغا كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ھايات قالمىدى ، ئالدىن قىتىم كەلگەن ئوۋچىلار مۇ پىرخون مۇردىنىڭ غىزاسىغا ئايلاندى ، ئوۋچىلانى ئىزدەپ كەلگەنلەردىن پەقەت نەچچىسىلا ھايات قالدى ، - توختاڭلار دىمەكچى بولغىنىڭلار ئوۋچىلار نىڭ ھەممىسى ئۆلدىمى ؟
 - توغرا ئوۋچىلارنىڭ ھەممىسى ئۆلدى ، ئىزدەپ كەلگەنلەردىن ئۈچ

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

ئادەمنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدىم ، بوگۇن يەنە ئىككى ئادەمنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدىم ، ئىسگىدە بولسۇن كىلەر قىتىم ئاي تولۇشتىن بۇرۇن قارىشەك تۇيىقىدىن تۇمار پۇتتىرۋال ، بۇيەگە ئەمدى ئاياغ باسما باشقىلارنىمۇ ئاگاھلاندىرۇپ قوي بۇيەرگە ئاياغ باسمىسۇن ، شاھىمىز بۇيەردە يەنە بىگۇناھ كىشىلەرنىڭ ئۆلۈپ كىتىشىنى قان تۆكۈلۈشىنى خالىمايدۇ ، داداڭ ھازىر تۇگىنىڭ قىشىدا سىنى ساقلاۋاتىدۇ يارىسى خىلى ئىغىر داداڭغا ياخشى قارا ، ئىسگىدە بولسۇن ئاي تولۇشتىن ئاۋال چوقۇم قارىشەك تۇيىقىدىن تۇمار پۇتتىرىشىنى ئۇنتۇپ قالما ، ياساۋۇل شۇگەپلەرنى قىلىپ بولۇپ يەر ئاستىغا كىرىپ كەتتى ، مەنىمۇ مەشئەلنى كۆتۈرگىنىمچە تۇگىنىڭ يىنىغا قاراپ يۈگۈردۈم دادام بولسا ئۆلۈپ كەتكەن تۇگىگە يولىنىپ ھۇشىدىن كىتىپتۇ ، دادامنى يۈدۈگىنىمچە مەھەلىمىزدىكى تۇپىنىڭ يىنىغا ئاپاردىم ، يەتتە كۈن داۋالنىپ جان ئۆزدى ، دادام جان ئۈزۈش ئالدىدا كەچۈرگىن ئوغلۇم ئەمىلىيەتتە مەت تۇرسۇن دىگەن ئوۋچى سىنىڭ ئۆز ئاكاڭ بولدۇ ، بۇنى سەندىن يوشۇرغان ئىدىم كەچۈرگىن شۇنداق دەپلا كۆز يۈمدى ، ئەسلى دادامنىڭ ئۇجاغىغا بىرىشى ئوغلنى ئىزدەش ئىكەنتۇق ، دادامنى يەرلىككە قويۇۋەتكەندىن كىيىن ياساۋۇلنىڭ سۆزى يادىمدىن كەچتى ، دەرھاللا ئۇستا باقىشىدىن بىرنى تىپىپ قارىشەك تۇيىقىدىن تۇمار پۇتكۈزۋالدىم ، ھايات قالغان ئوۋچى بولسا تۇمار ياساتىمغاچقا شۇئايدىكى ئاي

10 - باب: شاھنىڭ روھنى چاقىرىش

نۇرنىڭ چىرايىدا ھىچقانداق ئۆزگۈرۈش بولمىدى ، چوكانچاق ئازراق جىدىلەشكەندەك قىلاتى ،

~ نۇر سەن روھلانى قانداق چاقىرىشنى بىلەمسەن؟

~ بۇ بەك خەتەرلىك ئىھتىيات قىلمىساق بىزنى بوشقويمايدۇ ، بۇنى بىلىدىغانسەن ؟... چوكانچاق جىددى قىياپەتتە نۇردىن سوردى ، ، ، ،

~ دادامدىن ئاڭلىغان بىراق سىناپ باقمىدىم ، ھازىر سىناپ باقماي ئامال يوق ، قايتىپ كىتەيلى دىسەك باشقىلار قوشۇلمايدۇ ... بۇيەردە جىن - ئالۋاستى ، مۇردا بار دىسەك باشقىلار بىزنى ساراڭ دىمەمدۇ ،

- نۇر ئۇنداقتا بۇنىڭ خەتىرى بامۇ ؟

~ زۇلپىيەدە ئازراقمۇ تەمتىرەش يوق ، جىن ، ئەرۋاھقا قىزىقىپ قالغاندەك قىلاتى ،

~ بۇخەتتە دىيىلگىنى راس بولسا بىزگە ھازىرچە خەتەر يوق ، بىز ئۇلارغا ياردەم قىلىمىز داۋاتساق ، ئۇلارمۇ شەپقەتچىسىنىڭ كىلىشىنى ساقلاۋىتىپتىغۇ ،

~ نۇر روھلارنى چاقىرىش ئۈچۈن ئىككى دۇنيانى تۇتاشتۇرۇش كىرەك ، ئىككى دۇنيانى تۇتاشتۇرساڭ باشقا سەرسان روھلار چىققۇالسا قانداق قىلىمىز ؟ ... سۇئال نەزىردە نۇرغا قارىدىم ، ئىككى دۇنيانى تۇتاشتۇرۇپ روھلارنى چاقىرىش دىگەنگە قىزىقىپ قالدۇم ،

~ بۇنىڭغا مەنمۇ بىرنەرسە دىيەلمەيمەن ، دوسلۇرۇمدىن سوراپ باقسام

ھاللا كەس ئارخىبى

بەلكىم ماڭا يول كۆرسىتىشى مومكىن ،... نۇرنىڭ بۇگىپىنى ئاڭلاپ ،
ھەيرانقالدىم ، ئەجىبا بۇنۇر دىگەن جىنكەشنىڭ دۇسلۇرۇم دىگىنى
جىن ، ئالۋاستىلامدۇ ،

~ نۇر تىزراق سوراپ باق ۋاقت قىستاپ قالدى ،
~ ھەسەن نىمىدىگىنىڭ بۇ ۋاقت قىستاپ قالدى ، ۋاقت نىمىگە قىستاپ
قالدى ، ، ، چوكانچاقنىڭ ۋاقت قىستاپ قالدى دىگىنى كەچ
بوپقالدى دىگىنىمىدۇ ، ، چوكانچاققا قاراپ تۇرۇپ قالدىم ،

... ھەسەننىڭ دىمەكچى بولغىنى بۇگۈن كىچىدىن ئۆتۈپ كەتسە ئەتە
كىچە ئاي تولدۇ دىمەكچى ، ، ، باياتتىن بىرى گەپ قىلماي تۇرغان
نۇربىيە ئەتە كىچە ئاي تولدىغانلىقىنى بىزگە ئەسكەرتىپ قويدى ،
~ نۇربىيە توغرا دەيدۇ ئەتە كىچە ئاي تولدۇ ، ئاي تولغان كىچىدە
ياسۇۋۇل ھەم شاھنىڭ روھىمۇ ياكى مۇردىسىمۇ ئىشقىلىپ بەنىت
قىلىندۇ ، پىرخون مۇردا ئويغانسا ئۇلارنى ئەپسۇن بىلەن بەنىت
قىلۋەتسە شاھنىڭ روھىنى چاقىرىپمۇ ئەكەلگىلى بولمايدۇ ،
، ، چوكانچاقنىڭ گەپلىرى خىلى ئورۇنلۇق ئىدى ، ئەگەر خەتتە
دىيىلگىنى راسبولسا ۋاقتىمىز ئازقالغان ئىدى ،

- ئۇ داقتا يەنە نىمىگە ساقلايمىز ، تىزراق شاھنىڭ روھىنى چاقىرىپ
، ئەرۋاھ خەنجىرنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلايلى ، ، زۇلپىيە نۇرنى
ئالدىراتقىلى تۇردى ،

~ دوسلۇرۇمنى چاقىرىپ سوراپ باقاي ،... نۇرشۇنداق دىگىنچە

ھاللا كەس ئارخىبى

چۈشۈنكسىز نەرسىلەرنى ئوقۇشقا باشلىدى ، چىدىر ئىچىدىن يەڭگىل شامال چىقىشقا باشلىدى ، بۇنداق ئىسسىقتا شامال ئادەمگە تولىمۇ ھوزۇر بىغىشلايتى ، شامال توختاپ بىزدىن ئىككى مېتىر يىراققا يەردىن يىرىم مېتىر ئىگىزلىكتە تۇمان پەيدا بولدى ، تۇمان ئىچىدە ئادەمنىڭ ئۈستىدىكى يىرىم بەدىنى شەكىللەندى ، تۇمان بىزگە گەپ قىلىشقا باشلىدى ،

~قەدىناس دوستۇم بىزچاقىرىپسەن قىنى دىگەنە بىز ياردەم قىلىدىغان ئىشلار بارمىتى ،

~ھە قەدىناسم سەندىن سورايدىغان ئازراق ئىش بارئىدى ، دىسەم بولامۇ بولماسمۇ؟ ...نۇرىبىلەن ئادەم سىياقىدىكى تۇمان پاراڭلاشقىلى تۇردى ،

~ھەي ئەزمەت قاچاندىن بىرى بۇنداق سۆرەلمە بوپ كەتتىڭىز ، ، ، تۇماننىڭ ئىچىدىن بىرقىزنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى ، ، ، مەن ئاستا ئورنۇمدىن تۇرۇپ ؛ ماڭا قاراڭلا دۇسلا سىلەرنىڭ ئازراق ياردىمىڭلار كىرەك بولۇپقالدى ، بىز مۇشۇ جايدىكى مىڭ يىل بۇرۇن ئۆلۈپ كەتكەن شاھنىڭ روھىنى چاقىرىپ ئەكەلمەكچىتۇق ، سىلەنىڭچە بۇنىڭغا ئامال بارمىدۇ؟ ، ، گىپىمنى دەپ بولغىچە يۈركىم ئاغرىپ يۈركىمنى تۇتۇۋالدىم ، تۇمان تاراپ تۇمان ئىچىدىن بىر ئەر ئىككى ئايالنىڭ سىماسى ئىنىق كۆرۈندى ، ئۇلارنى كۆرۈپ كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالدىم ، ئەر بولسا شۇنداق قاملاشقان ، ئايال بولسا خۇددى

ھاللا كەس ئارخىبى

پەرىشتەدەك چىرايلىق ئىدى، بىر ئايال ئادىغا ئازراق سۈرۈلدى، كۆزدىن ئاپپاق نۇرچىقىپ يۈركىمگە توغۇرلاندى، يۈركىم بارا-بارا ئاغرىشتىن توختىدى، ئايال بىشىنى بۇراپ يەرگە قاردى كۆزدىكى ئاپپاق نۇر يوقىدى، يەردە بولسا بەش پارچە ترناق تۇراتى، يۈركىم ئاغرىشتىن توختاپ ساقىيپلام كەتتىم، رەخمەت سىزگە دوستۇم، بۇ ئايالغا مىننەتدارلىق بۇلدۇردىم،

~بۇقانىچلىك ئىشتى سىز بىزنى دوستۇم دىگەن تۇرسىڭىز، دوسلار ئاراتەكەللۇپ قىلىش كەتمەيدۇ، ، ، شۇنداق دىگىنچە كەينىگە ياندى،

~شاھنىڭ روھىنى چاقىرىپ كىلىش ئۈچۈن ئىككى دۇنيانى تۇتاشتۇرساق، شاھنىڭ روھىدىن باشقا سەرسان روھلار چىقىۋاسا ئاۋارچىلىق تىخىمۇ كۆپىدۇ، شۇڭا سىلەرنى شاھنىڭ روھى چىقىپ بولغىچە باشقا سەرسان روھلارنى توسۇپ تۇرامدىكىن دىگەن... نۇرشۇنداق دەپ بولۇپ كۆزنىڭ قۇرقىدا ماڭا قاراپ قويدى،

~شاھنىڭ روھىنى چاقىرىش ئۈچۈن شاھنىڭ ئىشلەتكەن نەرسىلىرى بولشى كىرەك، مەن ئىزدەپ باقاي، ... ئايال شۇنداق دىگىنچە كۆزلىرىدىن ئاپپاق نۇرچىقىرىپ ھەممە جايدا قاراپ چىقىپ ئاخىردا بايام يۈركىمدىن ئىلۋەتكەن بەش دانە ترناققا قاراپ بۇ شاھنىڭ ترنىقىكەن دىدى، بۈگۈننى ئاڭلاپ پۈتۈن بەدىنىم تىكەنلىشىپ كەتتى، ...

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

~نېمە سىز بۇ تىرنىق شاھنىڭ تىرنىقى دېمەكچىمۇ ،... نۇر سۇئال
نەزىردە چىرايلىق ئايالغا قاردى ،...
~توغرا بۇ شاھنىڭ تىرنىقىگەن ، يەنە كىلىپ شاھ مۇردىغا ئايلىنىپ
بوپتۇ ، مۇردىنى چاقىرىش ئۈچۈن ئىككى دۇنيانى تۇتاشتۇرۇش
گەتمەيدۇ ، بىزنى چاقىرغاندەك چاقىرسىڭىز بولىدۇ ،... چىرايلىق
ئايال گىپىنى تۈگۈتۈپ تۇمانغا ئايلىنىپ بايامقى ھالىتىگە قايتتى ،
~رەخمەت سىلەرگە يول بولسۇن ،... نۇرنىڭ گىپى ئاڭلاپ ئازراق
شامال چىقىپ كۆزدىن غايىپ بولدى ،
~ۋايىجان نىمىنداق سەت بەت بەشەرە مەخلۇقلار بۇ ، نۇر سىنىڭ
دوسلۇرۇم دىگىنىڭ مۇشۇ بەت بەشەرە مەخلۇقىمۇ ... چوكانچاقنىڭ
گىپىنى ئاڭلاپ ئازراق تىڭىرقاپ قالدىم ، نەدىمۇ بەت بەشەرە ، سەت
بولسۇن ،
~بولدى سەت بەت بەشەرنى قويۇپ شاھنىڭ مۇردىسىنى چاقىرىپ
، ئەھۋالنى ئىنقىلايلى ... نۇر بىرچىنە سۇغا شاھنىڭ تىرنىقىنى سىلىپ
ئەپسۇن ئوقۇشقا باشلىدى ، چىدىرنىڭ ئىچى سوغۇق شامال چىقىپ
نەرسىلەرنى ئۇچۇرغىلى تۇردى ، شامالنىڭ ئىچىدىن بىرسىنىڭ قاپ
يۈرەك دەپ قاقاقلاپ كۈلگەن پېتى مەن چۈشۈمدى كۆرگەن ، تۇنجى
كۈنى ھەممىڭ ئۆلسەن دىگەن ھىلىقى ساقلى مەيدىسىگە چۈشكەن
، چاچلىرى دولسىغا چۈشكەن ناتونۇش بۇۋاي شامال ئىچىدىن پەيدا
بولدى .

11- باب: ئەرۋاھ خەنجىرىنىڭ كېلىپ چىقىشى

مەن چۈشۈمدە كۆرگەن ناتونۇش بوۋاي شۇ ئىدى ، ھەممەيلەن بۇبوۋاينى كۆرۈپ نىمىقىلىشىمىزنى بىلمەي تىڭرىقاپ قالغان ئىدۇق ، چىدىر ئىچىگە سىلىنغان سىلىنچىنىڭ ئۈستىگە كىلىپ ئولتۇرۇپ سۆزلەشكە باشلىدى ،

~ ھەقىقەتەن يۈركۈڭلار باركەن ، مەنسىلەرنى بۇجايدىن كىتىشكە مەجبۇر قىلساممۇ كەتمىدىڭلار ،

~ شاھ ئاللىرى ئۆزلىرى نىمە ئۈچۈن بىزنى بۇيەردىن كەتكۈزۈۋەتمەكچى بولدىلا ، نور ئالدىنقىتىم شاھنىڭ قورقۇنۇشلۇق چىرايىنى كۆرگەچكىمىكىن قىلچىلىك تەمتىرەش يوق ، سۇئال سوراشقا باشلىدى ،

~ سۆزلەپ كەلسەم گەپ جىق سىلەر بەلكىم ھىلىقى خەتتىنىڭ مەنسىنى چۈشەندىڭلارغۇ دەيمەن ،

~ شاھ ئاللىرى دىمەكچى بولغانلىرى مۇشۇ خەتمۇ ... چوكانچاق كىتابنى كۆرسەتتى ،

~ مەن سىنىڭ يانچۇقۇڭغا خەت سىلىپ قويغان ئىدىم ، خەتنى كۆرمىدىڭمۇ ، ... شاھ مېنى دەۋاتقان ئىدى ، يانچۇقۇمغا قولۇمنى سالىدىم ، راستىنلا بىرپارچە خەت تۇراتى ، خەتتە مۇنۇلار يىزىلغان ئىدى ،

ھاللا كەس نازىمىيى

ئىزدەپ كەلسەڭمۇ يىراق جايلادىن ...
ۋەلىكىن تاپالمايسەن بىرتالمۇ تىللا ...
ۋەھىمىگە تولغان بۇتوغراقلىق ،
كەتسەڭمۇ ئۆلگۈرسەن ھازىرلا...

بۇنىڭ مەنىسىنى چۈشىنىش تەس ئەمەس ئىدى ،
مەن سىلەنىڭمۇ بۇجايدا ئۆلۈپ كىتىشىڭلارنى خالىمايمەن ، ھىلىمۇ
نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ بېشىغا چىقتىم ، ...شاھ شۇنداق دىگىنچە ئۆزىنىڭ
ھىكايىسىنى سۆزلەشكە باشلىدى ،
بۇ ئىشلارغىمۇ ئۇزاق يىل بويىچە تىتى ، مەن شاھ بولغان چىغىمدىلا
ئوردىدا دۆلەت ئۇستازى بولىدىغان ، ئۆكۈشىنىڭ پىرخون لىقتىنىمۇ
خەۋرى بولغاچقا ، ئۆكۈشىنى پىر ئۇستاز دەپ چاقىراتم ، مەن شاھ
بولۇپ ئۈچ يىللىق باج سىلىقنى كەچرۈم قىلىپ پۇخرالارنى
باياشاتلىققا ئىرىشتۈردىم ، قىسقىغىنى بەش يىل ئىچىدە پۇخرالار
يىمەك ئىچمەكتە قىنالىمايدىغان بولدى ، سودا سېتىق قىلىدىغانلارمۇ
كۆپىيۈپ ، پۇخرالارنىڭ يانچۇقىمۇ تومپايدى ، مەن تەختكە
چىققاندىن كىيىن قىلماقچى بولغان ئىشىم بولسا ، شاھ ئاتام تەختتە
ئولتۇرغان چاغلادىكى چىرىكلەشكەن پارخور ئەمەلدارلارنى يوقتۇپ
، پۇخرالارنى ياخشى كۈنگە ئىرىشتۈرۈش ئىدى ، پىرئۇستاز بولسا
مىنىڭ ئارزۇيۇمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشۇمغا يېقىندىن ياردەمدە بولغان

ھاللا كەس ئارخىبى

ئىدى، مىنىڭ ئازۇيۇمۇ ئەمەلگە ئىشىپ پۇخرالارمۇ ياخشى كۈنگە ئىرىشتى، لىكىن بۇ ياخشى كۈنمۇ ئۇزۇنغا بارمىدى، ئوتتۇرىخلىمىدىن بىر جادىگەر ئايال چىقتى، جەمەتتىكى بويى ھارۋا چاقدىن ئاشقان 44 كىشىنى تەشكىللەپ ئۆزىنىڭ زۈلمەت سېرىنى ئۇلارغا ئۈگەتتى، ئۇلار زۈلمەت سېرىنى ئۈگۈنۈپ زۈلمەت سېرىدىن پايدىلىنىپ ئۆلۈپ كەتكەن، مۇردا جەسەتلەرنى ئويغىتىپ ئىدىقۇت خانلىقى، كىرورەن خانلىقىغا ۋۇجۇم قىلىپ كىردى، ئويغانغان جەسەت مۇردىلار ھەرقانداق بىر جانلىقنى كۆرسە جىندىن جۇدا قىلاتتى، كىرورەن شەھىرىدىن قىچىپ كەلگەنلەر بىزنىڭ بابورا شەھىرىنىڭ ھەربىر كۆچا كۆيلىرىغا توشۇپ كەتتى، قانداق قىلىش توغۇرلۇق پىرئۇستازدىن مەسلىھەت سوردۇم، پىرئۇستاز بولسا تىرىلگەن جەسەت، مۇردىلارغا تاقاپ تۇردىغان قۇرال ياساپ چىقىدىغان بولدى، ھەمدە بۇنىڭغا يۈزى ئېچىلمىغان 300 قىزنىڭ قىنى، يۈركى بىلەن تاۋلايدىغىنى ئىتتى، دەسلەپتە بۇنىڭغا قوشۇلمۇدۇم لىكىن كىرورەن، ئىدىقۇت شەھىرىدىكى بىرگۇناھ ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەرنى ئويلاپ كۆڭلۈم يېرىم بولدى، مەن چىرىكلەشكەن پارخور ئەمەلدارلارنىڭ زۈلمىغا چىدىمىغان پۇخرالارنىڭ ئاھۇزارىنى كۆرۈپ چىدىماي شاھ ئاتامنىمۇ زەھەرلەپ ئۆلتۈرۈپ، چىرىكلەشكەن، پارخور ئەمەلدارلارنى يوقتۇشۇمۇ، پۇخرالارنى ياخشى كۈنگە ئىرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئىدى، ئەمدىلىكتە ئەل، ئاۋامنىڭ بۇنداق ئىشقا ئۇچۇرشىنى كىممۇ ئويلاپ

ھاللاھىدا ئارخىبى

يەتكەن، ئاخىرى ئۆزۈمنىڭ خىزمىتىنى قىلغان ئۈچ يۈز 300 كىشىگە كىرىش مەخپىي ئۆلتۈرۈپ، پىر ئۇستازغا تاپشۇردۇم، پىر ئۇستاز قىسقىغىنى ئىككى ھەپتەدە، ئەرۋاھ خەنجىردىن 1358 نى 300 يۈزى ئېچىلمىغان قىزنىڭ قىنى، يۈركى ھەم، ئۆزىنىڭ قار سېھىرى بىرلەشتۈرۈپ تاۋلاپ چىقتى. پىر ئۇستازنىڭ تاۋلاپ چىققان خەنجىرى راستىنلا جەڭگاھتا ئەزقاتتى، ئەرۋاھ خەنجىردە ئۆلگەن جەسەت مۇردىلار قايتا تىرىلمەيتتى، جەڭدىمۇ غەلبە قىلدۇق، ئۇلارنى قوغلاپ زەربە بىرىپ ئوتتۇرا ئىخلىمغا قوغلىۋەتتۇق، ئەرۋاھ خەنجىردىن ئىككىنى ئېلىپ قىلىپ قالغان ئەرۋاھ خەنجىردىكى سېھىرىنى يوقىتىۋەتتىشكە پىر ئۇستازغا يارلىق چۈشۈردىم، پىر ئۇستازمۇ ئەرۋاھ خەنجىردىكى سېھىرىنى يوق قىلىۋەتتى، پىر ئۇستاز ئايال جادىگەرلەرنىڭ قايتىدىن ۋۇجۇم قىلىپ كىلىشىدىن ئەنسىرەپ زۇلمەت شەمشىرىمنى ياساپ چىقىپ ئايال جادىگەرنى يوقىتىشنى ئىتتى، بۇنىڭغا كىتىدىغان بەدەل 300 يۈزى ئېچىلمىغان قىز بولماستىن، بەلكى 3000 قىزغا توشمىغان بوۋاق بالا ئىدى. بۈگۈننى ئاڭلاپ قەتئى قارشى تۇردۇم، لىكىن پىر ئۇستازنىڭ يەنىلا نەچچە يۈز بوۋاقنى تۇتۇپ ئەكىلىپ ئۆلتۈرمەكچى بولغىنى ئاڭلاپ چىداپ تۇرالمىدىم، پىر ئۇستازنى ئۆلتۈرۈشكە يارلىق چۈشۈردىم، پىر ئۇستازنىڭ ئاخىرقى ئارزۇسى بويىچە ئۇنى دارغا ئاستىم، ۋەزىرلەر، ياساۋۇللار جەسدىنى بەش ئاتقا سۆرتۈپ پارچىلىۋېتىش تەكلىپىنى بەرگەن بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ تەلۋىنى رەت قىلدىم.

هاللا گەرس ئارخىمىيىسى

جەسدىنى پۈتۈن قالدۇرۇپ ئىززەت ئابروۋىيى بىلەن يەرلىكىگە قويدۇم، جەڭ ئاخىرلىشىپ نەچچە ئايدىن كىيىن ئوتتۇرا ئىخلىمدىكى ئايال جادىگەر چوڭ ئوردا سالدۇردى، پايلاقچىلاردىن خەۋەر كىلىپ تۇراتى، ئۇلارنىڭ ھەربىر قىلغان ئىشىدىن خەۋەردا بولۇپ تۇراتۇق، ئايال جادىگەرنىڭ ئوردىسى پۈتكەندىن كىيىن بارلىق سەركەردە سەرۋازلىرىنى ئوردىسىغا يىغىنغانلىق خەۋىرى كەلدى، بىزمۇ بارلىق قوشۇننى تەققىلىپ جەڭگە تەييارلىق قىلىپ تۇردۇق، ئويلىمىغان يەردىن ئايال جادىگەر ئاسماندىن توپا ياغدۇرۇپ ئۆزىنىڭ ئوردىسىنى توپىغا كۆمۈۋەتكەنلىك خەۋىرى كەلدى، ئورۇشمۇ شۇنىڭ بىلەن ئاخىرلاشتى، سىتتىن كىلىدىغان خەتەر ئازايغان بولسىمۇ، ئەمما پىر ئۇستاز مۇردىغا ئايلىنى قايىتىدىن تىرىلىشى تىخىمۇ چوڭ ۋەھىمە ئىلىپ كەلدى، ئەينى ۋاقىتتا پىرئۇستازنىڭ جەسدىنى پارچىلاش تەكلىۋىنى بەرگەن ۋەزىرلەرنى، ياساۋۇللانى ۋەشىشى لەرچە ئۆلتۈرۈۋەتتى، بارا-بارا ئالدىغا ئۇچۇرغان ئادەمنى ۋەشىلەرچە ئۆلتۈردىغان بولدى، مەن ساقلاپ قالغان ئىككى دانە ئەرۋاھ خەنجىرى بىلەن پىرئۇستازنىڭ مۇردىسىنى يوقاتماقچى بولغان، بىراق پىرئۇستاز پۈتكۈل شەھەرنى قۇم بىلەن كۆمۈۋەتتى، تۈمەنلىگەن پۇخرا قۇمنىڭ ئاستىدا قىلىپ ئۆلدى، ئۆلگەندىن كىيىنمۇ ئۇلارنىڭ جەسدىدىن پارچىلىۋەتتى، روھىنى بولسا قولىدىكى ھاسىغا بەنت قىلدى، يەنى نۇرغۇن مۇردىلارنى، جەسەتلەرنى تىرۈلدۈرۈپ بۇتوغراقلىققا كىرگەن

ھاللا كەس ئارخىبى

ھەرقانداق جانلىقنى ھايات قويمىدى ، ئالدىغا ئۇچۇرغان ھەرقانداق جانلىقنى ۋەشلىرىچە ئولتۇرەتتى ، مېنىڭ ئەڭ چوڭ خاتالىقىم پىرئۇستاز نىڭ جەسدىنى پارچىلىۋەتمىگىنىم ، جەسدىنى پارچىلىۋەتكەن بولسام ئۇمۇ مۇردىغا ئايلىنالمىتتى ، نەچچە يۈزىمىڭ پۇخرامۇ بىئەجەل ئۆلۈپ كەتمەتتى ، بۇيەردە سىلەرنىڭمۇ بىئەجەل ئۆلۈپ كەتمەسلىكىڭلار ئۈچۈن سىلەرگە نۇرغۇن بىشارەتلەرنى بەردىم لىكىن سىلەر يەنىلا بۇ يەردىن كەتمىدىڭلار ، بۈگۈن سىلەر چاقىرىمىغان بولساڭلارمۇ ئۆزۈم ئىزدەپ كىلىپ سىلەرنى كەتكۈزۈۋەتمەكچى ئىدىم ،

شاھنىڭ بۈگۈنكى ئاڭلاپ نىمىشكىكىن ئىغزىمدىن ...
 ~شاھ ئاللىرى ئۇنداقتا ئەينى ۋاقىتتا ساقلاپ قالغان ئىككى ئەرۋاھ خەنجىرى ھازىر نەدە؟ ، بۈگۈن ئىغزىمدىن قانداق چىققىنىمۇ بىلمەي قالدىم ،

~يىگىت قارىغاندا ئەرۋاھ خەنجىرگە قىزىقىپ قالغان ئوخشىماسەن؟
 ، شاھنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ نىمىشكىمنى بىلمەي تۇرۇپ قالدىم ،
 ~شاھ ئاللىرى ئەگەر بىزدە ئەرۋاھ خەنجىرى بولسا پىرخۇن مۇردىنى يوتالايمىزمۇ ؟ ...نۇرنىڭ بۈگۈنكى ئاڭلاپ پۈتكۈل ۋۇجۇدۇمدا نامەلۇم بىر كۈچ مېنى بۇ ئىشقا تەۋەككۈل قىلىپ بېقىشقا ئۈندىمەكتە ئىدىم ،

~ئەرۋاھ خەنجىرنى پىرئۇستاز ئۆزىنىڭ سېھرى بىلەن تاۋلاپ چىققان

ھاللا كەس ئارخىبى

، سىلەر ئۇنىڭغا سېھىرنى يوقتۇشقا پۇرسەت بەرمىسەڭلار غەلبە قىلىشتا چاتاق يوق!... شاھنىڭ چاتاق يوق دىگەن گىپىنى چوكانچاق ئاڭلاپلام ئوتۇرغان جايدا تۇرالماي قالدى ،

~ئاللىرى ئۇنداقتا ئەرۋاھ خەنجىرى نەدە؟ چوكانچاقنىڭ بۇسۇئالدىن ئۇنىڭمۇ تەۋەككۈل قىلىپ باقسىقىسى بارلىكىنى بىلىپ يەتتىم ،
~سىلەر راستلا تەۋەككۈل قىلىپ باقماقچىمۇ ، ياخشى ئويلىشىڭلار ،
~شاھ ئاللىرى ئۆزىگە ياردەم قىلىپ پىرئۇستاز نى يوقاتساق بولدۇ ، ئەمما بىزنىڭ بىرنەرسە كىرەك ،... مەخسىتىم ئەرۋاھ خەنجىرگە ئىرىشىشى ئىدى ،

~بۇلدۇ سىلەرنىڭ بۇجايدا كىلىشىڭلار بايلىق ئۈچۈنغۇ ئوردا خەزىنىستە ھەدى ھىساپسىز مالدۇنيا بار ھەممىنى سىلەرگە بىرەي خالىغانچە ئالساڭلار بولدۇ ،...

~ياق شاھ ئاللىرى بىزگە خەزىنىدىكى بارلىق مالدۇنيانى بەرگەنلىرى بىلەنمۇ بىر تىزىق يارماققىمۇ كۈچىمىز يەتمەيدۇ ، ھەممىنى دۆلەت خەزىنىسىگە تاپشۇرمىز ، پەقەت بىزگە لازىمى ئەرۋاھ خەنجىرى ، ئىش تۇگىگەندىن كىيىنمۇ بىزگە مەنسۇپ بولشى كىرەك ، ئەرۋاھ خەنجىرنى قولغا چۈشۈرسەك كىنچىمۇ بىزگە چوڭ ياردىمى تىگەتى ،

~بولدۇ ئەرۋاھ خەنجىرى سىرلىق ئۆيدە ئۆزكۈچىڭلارغا تايىنىپ تىپىڭلار ، مانابۇ سىرلىق ئۆيگە تۇتىشىدىغان خەزىنە سىلەرگە ئامەت

ھاللا كەس ئارخىبى

تەلەيمەن ، ۋاقتىڭلار ئەتە كەچكىچە ئەتە كەچكىچە ئەرۋاھ خەنجىرنى تاپالمىساڭلار دەرھاك بۇتوغراقلىقتىن چىقىپ كىتىڭلار ، ئەتە كىچە ئاي تولغاندە پىرئۇستاز ئويغىنىدۇ ، پىرئۇستاز ئويغانسا سىلەرنى ھەرگىز بوشقويۋەتمەيدۇ ، ئۆزۈڭلارغا ئاگاھ بولۇڭلار ، ئەرۋاھ خەنجىرنى بىزدەك ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەر تۇتالمايدۇ ، ئۇنىڭ ئۈستىگە سىزلىق ئۆيۈمۈ ئەپسۇن بىلەن پىچەتلەنگەن روھلار ، مۇردىلار بۇيەرگە كىرەلمەيمىز ، بىراق پىرئۇستاز نىڭ ياردەمچى مۇردىلىرى خالىغانچە كىرىپ چىقالايدۇ ، بۇيەرگە كىرىش ئۈچۈن بەدەل تولشىڭلار مومكىن ، لىكىن پىرئۇستازنىڭ ياردەمچى مۇردىلىرىمۇ ئەرۋاھ خەنجىرىگە يىقىن كىلەلمەيدۇ ، ئەرۋاھ خەنجىرى يەنىلا ئۆزجايىدا ، ئۇنداقتا گەپلىرى گەپ ،... چوكانچاقنىڭ بۇخەتەرگە تەۋەككۈل قىلغىسى كەپ قالدۇمۇ ياكى ئەرۋاھ خەنجىرنى قولغا چۈشۈرش كۆيدى بولۇۋاتامدۇ ، بۇنىسى ماڭا قاراڭغۇ ئىدى ، - گىپىم گەپ ئەتە كەچكىچە ئەرۋاھ خەنجىرنى تىپىڭلا ياكى تاپالمىساڭلار دەرھال ئۇجايدىن چىقىپ كىتىڭلار ، مەنمۇ قايتاي ،... شاھ گەپلىرنى دەپ بولۇپ كۆزدىن غايىپ بولدى ،

12 - باب: نامەلۇم خەت

شاھ كۆزدىن غايىپ بولدى ، ھەممىسى دېگۈدەك گەپمۇ قىلماي ، چۇڭقۇر خىيالغا پاتقان ئىدى ،

~بولدى ھىچنىمى خىيال قىلماي ، بويەردىن قانداق قىلىپ كىتىشنىڭ غىمىنى قىلىڭلار ، بۇ خەتەرگە سىلەرنى تەۋەككۈل قىلدۇرمايمەن ، بۇگەپلەرنى دەپ بولغىچە قانداقتۇر بىرقورقۇنۇچ چىرمىۋالغان بولسىمۇ لىكىن قىلچىمۇ چاندۇرمىغان ئىدىم ،

~بۇنداق دىمە باتۇر قانچىلىك خەتەرلىك بولسىمۇ مەن سەن بىلەن بىرگە ،...چوكانچاقنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ مەندىكى قورقۇنۇچمۇ نەلەگىدۇ كەتكەن ئىدى ،

~ھەسەن توغرا دەيدۇ بۇ ئالۋاستى ئۇۋۇسقا سىنى يالغۇز تاشلاپ قويمايمىز ، نۇرنىڭ بۇگەپلىرى ئۇنىڭمۇ تەۋەككۈل قىلىپ باققىسى بارلىقىنى بىلىدىم ، ھىچ بولمىغاندا مەنمۇ ئۆزۈم يالغۇزتەۋەككۈل قىلمايدىغان بولدۇم ،

...مەنمۇ سىلەر بىلەن بىرىشىنى خالايمەن ، زۇلپىيە سىزچۇ قانداق قىلىشنى ئويلاشتىڭىز ،...نۇربىيە بۇنداق ئىشلارغا قىزىقىپ كەتمىسىمۇ بۇقتىم بىزگە قۇغدۇغۇچى بولغىسى كەپ قالدى ھەقاچان ،

- ئەلۋەتتە مەنمۇ بۇقتىمكى تەۋەككۈلچىلەر گۇرپىسىنىڭ بىرىمەن ، ھەراس جۇمۇ ! بۇنداق ياخشى ئىشتىن قىلىپ قالسام قانداق بولدۇ ، ھەراس ئاينۇرە بىلەن ساتتارنى بىرگە ئىلىۋالايلى ،...زۇلپىيە گىپى مەنى

ھاللا كەس ئارخىمىيى

سەگىتتى ، بۇنداق تەۋەككۈل قىلدىغان ئىشلارغا ئۇلارنى قالدۇرۇپ قويۇپ ئۆزىمىز كەتسەك ئۇلار چوقۇم بىزدىن رەنجىدۇ ، بارسۇن ۋەياكى بارمىسۇن ئۇلارغا ئۇختۇرۇپ قويۇشنى توغرا تاپتىم ،

~بولدۇ ئاينۇرە گە سىلەر دەڭلار ساتتارغا مەن ئىيتاي ، ئامال بار تىزراق يولغا چىقايلى ، ۋاقتى بىزنى ساقلاپ تۇرمايدۇ ،...سەللا كىچىكپ قالساق ئاقىۋىتىنى پەرەز قىلغىلى بولمايدۇ ،

- ئەمەسە ئىككى مىز چىقىپ ئاينۇرەنى تىپىپ ئۇنىڭغا ئىيتايلى...زۇلپىيە ئاينۇرەگە خەۋەر قىلىش ئۈچۈن نۇربىيە بىلەن چىدىردىن چىقاي دىشىگە ، جەمىلە مۇئەللىم كىرىپ كەلدى ،

~راستىنلا ئەرۋاھ خەنجىرىنى ئىزدىمەكچىمۇ ، ئەھۋالدىن قارىغاندا جەمىلە مۇئەللىم باياتتىن بىرى بولغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى يىپىدىن يىگىنىسىگىچە بىلىپ بولغان ئىدى ،

~شۇنداق مۇئەللىم ئەرۋاھ خەنجىرىنى تاپمىساق بۇجاي بىزنىڭ قەۋرىمىزگە ئايلىنىدۇ ، ۋاقتى كەلسە جەمىلەمىزنىمۇ قويدىغان جاي چىقماسلىقى مۇمكىن ، چوكانچاق قەتئىي نىيەتكە كەلگەن ئىدى ،

~بۇجاي مەكتەپ بولمىغاندىن كىيىن مۇئەللىم دىمەي ، جەمىلە ئاچا دەڭلار يىشىمۇ سىلەردىن نەچچە ياشلاچۇڭ ،

- بولدى جەمىلە ئاچا ،...زۇلپىيە بىرىنچى بولۇپ ئاچا دەپ چاقىردى ،

~زۇلپىيە كىتاپقا يىزىلغان خەتنى يەنە بىر ئوقۇڭ ،...جەمىلە

ھاللا كەس ئارخىبى

مۇئەللىم زۇلپىيە گە خەتنى يەنە بىر قىتىم ئوقۇتتى ،
~قنى باتۇر شاھ بەرگەن خەرىتە ...شاھ بەرگەن خەرىتىنى جەمىلە
مۇئەللىم گە كۆرسەتتىم ،
~شاھنىڭ ئىتقانلىرى بىلەن خەتتە دىيىلگىنى بىر بىرگە زىت كەپ قالدى
، ماۋۇ خەرىتە گۇمانلىق ،...جەمىلە مۇئەللىم خەرىتىدىكى سىرلىق
ئۆيىنىڭ ئورنى قولى بىلەن كۆرسەتتى ،
~دىمىسىمۇ شاھنىڭ ئىتقىنى بىلەن يەكچەشمىنىڭ خىتى بىر بىرگە زىت
كەپ قالدى ، شاھنىڭ ئىتقىندەك تىرىلگەن جەسەت ، مۇردىلارغا
ئادەتتىكى قىلىچ ، نەيزە كارقىلماي ئەرۋاھ خەنجىرنى ، قارسىپەر بىلەن
300 يۈزى ئىچىلمىغان قىزنىڭ قىنى ، يۈركى بىلەن تاۋلاپ چىقىپ
مۇردا ، تىرىگەن جەسەتلەرگە زەربە بەرگەن تۇرسا ، يەكچەشمىنىڭ
خىتىدە يەكچەشمىنى مۇردىلار تۇتۇۋالغاندا ياساۋۇل مۇردىلارنى
خەنجەر بىلەن يوقاتقان ، شاھنىڭ دىگىندەك بولغاندا ئەرۋاھ
خەنجىرنى ، ئۆلۈپ كەتكەن ئەرۋاھ ، مۇردىلار چىقىلالمايدۇ ،
ئۇنداقتا يەكچەشمە ئۇچراتقان ياساۋۇل نىڭ قولىدىكى خەنجەر قانداق
ئىشتۇ ،...ئويلانغانلىرىمنى ئىتتىم ،
~ئۇنداقتا بىز يەكچەشمىنى ئىزدەپ ھەقىقى ئەھۋالنى ئىنقىلامدۇق
، ياكى ئەرۋاھ خەنجىرنى تاپامدۇق ،...چوكانچاقنىڭ گىپى
ئاڭلاپ قانداق قىلىشنى بىلمەي قالدىم ، كاللامۇ قالايمىقانلىشىپ
كەتتى ،

ھاللا كەس ئارخىبى

~مىنىڭچە بولغاندا بىز يەنىلا يەكچەشمە ئۈۋەتكەن كىتابنى كۆرۈپ باقايلى ، بەلكىم كىتابتا ئەرۋاھ خەنجىرى توغۇرلۇق گەپ بولۇپ قالسا ئەجەپ ئەمەس ، نۇرنىڭ گىپىنى ئاڭلاپلا كۆز ئالدىم يورۇپ كەتتى ، - ئەزەمەت توغرا دەيدۇ ، جەمىلە ئاچا كىتاب قەدىمقى يىزىقتا يىزىلغان ئىكەن ، سىز بۇ يىزىقنى تونۇمسىز ، زۇلپىيە كىتابنى جەمىلە مۇئەللىمگە بەردى ،

~بۇ پارسچە يىزىلغان نەسەپنامىكەن ، جەمىلە كىتابنى ۋاراقلاشقا باشلىدى ، بۇ كىتابنى 50 نەچچە بەت ترە قەغەز بىلەن ئالاھىدە ياسالغان ئىدى ، سىياھنىڭمۇ ئەڭ ئىسلى ئىشلىتىلگەن ئىدى ، كىتابنى سۇ بىلەن يۇيىسىمۇ خەتلىرى ئۆچۈپ كىتىش ئۇياقتا تۇرسۇن خەتلىرى تىخىمۇ پارقىراپ كىتەتتى ، جەمىلە مۇئەللىم كىتابنى بىرۋاراقىتىن بىرۋاراقىتىن ۋاراقلاشقا باشلىدى ، ئاخىرقى ئۈچ بەتكە كەلگەندە توختاپ قالدى ، بۇدەل يەكچەشمە شامنى ئىرتىپ خەت يازغان بەتلىرى ئىدى ،

~قاراڭلار بۇ بەتنىڭ خەتلىرى جىدى يىزىپتۇ ، سىياھمۇ قەغەزگە تارقاپ كىتىپتۇ ، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ ئۈچ بەتتىكى يىزىق پارس يىزىقى ئەمەسكەن ، جەمىلە مۇئەللىم كىتابنى ھەممەيلەنگە كۆرسەتتى ، كىتابنى قولۇمغا ئېلىپ جەمىلە مۇئەللىم ئىنتقان ئۈچبەتكە قارىدىم ، بۇ پارسچە يىزىق بولماستىن بەلكى ، چاغىتاي يىزىقى بىلەن يىزىلغان ئىدى ، يەنە كىلىپ جىدى يىزىغىچقا سىياھلىرى قەغەزگە تاراپ

ھاللا كەس ئارخىبى

كەتكەن ئىدى ، چاغاتاي يىزىقى بىلەن يىزىلغان خەتلەرنى كۆرۈپ كۆز ئالدىم يورۇپ كەتتى ، بۇقۇرلادا مۇنۇلار يىزىلغان ئىدى ، ئەۋلاتلىرىمغا ۋەسىيەت ؛

ئەسلىدە بۇكىتاب نەسەپنامە ئىدى ، ئاخىرنى يىزىشقا ئۈلگۈرمەيلا ۋەسىيەت نامە يازدىغان بولۇپ قالدىم ، شاھ ئاللىرى پىرئۇستازنى ئۆلتۈرۈپ ئۇنى ئالى ئەھتىرام بىلەن يەرلىككە قويدى ، ۋەزىرلەر ، ياساۋۇللار پىرئۇستازنىڭ جەسىدىنى بەش ئاتقا تارتىپ پارچىلاشنى ئىتقان بولسىمۇ ، شاھ ئاللىرى بۇنىڭغا قوشۇلمىدى ، پىرئۇستاز مىنىڭ ئۇستازىم دۆلەتنىڭ بىشىغا ئىغىر كۈنچۈشكەندە ئەرۋاھ خەنجىرنى ياساپ چىقىپ دۆلىتىمىزنى ئىغىر قىيىنچىلىقتىن قۇتقۇزۇپ قالدى ، مۇشۇنىڭ ئۈچۈن بولسىمۇ ئۇنىڭ جەسىدىنى پۈتۈن دەپنە قىلىمىز دەپ ئىززەت ھۆرمىتىنى بىلەن دەپنە قىلدى ، ئويلىمىغان يەردىن بىر يىل دىن كىيىن پىرئۇستاز مۇردىغا ئايلىنىپ ئۆزىنىڭ جەسىدىنى پارچىلاش تەكلىۋىنى بەرگەنلەرنىڭ بىشى بىلەن قولىنى غىزا ئورنىدا يەۋەتتى ، شاھىمىز پىرئۇستازنىڭ مۇردىسىنى ئەرۋاھ خەنجىرى بىلەن يوقتۇش يارلىقىنى چۈشۈردى ، پىرئۇستاز شاھنىڭ ئۆزىنى يوقاتماقچى بولغىنى ئۇقۇپ قىلىپ قۇم بىلەن پۈتۈن شەھەرنى قۇمغا كۆمۈۋەتتى ، شاھ ئاللىرى ئاخىرقى تىنىقى بىلەن ئەرۋاھ خەنجىرنى سىرلىق ئۆيگە ئەپسۇن بىلەن بەنت قىلۋەتتى ، ئەپسۇن بىلەن بەنت قىلىشى پىرئۇستازنىڭ ئەرۋاھ خەنجىردىكى قارسىھىرنى يوق قىلىۋىتىشنىڭ

ھاللاھىس ئارخىبى

ئالدىنى ئېلىش ئىدى، ئەرۋاھ خەنجىرىنى مۇردىلا تۇتالمايدۇ، سىرلىق ئۆيگە مۇردىلار كىرگىنى بىلەن ئەرۋاھ خەنجىرگە چىقالمايدۇ، بۇۋەسىيەتنامىنى يىزىپ قالدۇرشۇم ئەۋلاتلىرىمنىڭ پىرئۇستازنىڭ مۇردىسىنى يوقۇتۇپ بىگۇناھ ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ روھىنى ئەمىنى تاپقۇزۇشى ئۈچۈن بۇۋەسىيەتنامىنى يىزىپ قالدۇردۇم، ئەرۋاھ خەنجىرى ساقلانغان سىرلىق ئۆي ئەمىلىيەتتە خەزىنىگە تۇتاشىدىغان مەخپى ئۆتكەل ئىدى، ئىدى سىرلىق ئۆينىڭ ياسىلىشى خەزىنىگە ئوغۇرلۇققا چۈشكەنلەردىن ساقلنىش ئۈچۈن ياسالغان ئىدى، ئەمدىلىكتە ئەرۋاھ خەنجىرىنى ساقلانغان جايدا ئايلاندى، ئەۋلاتلىرىمنىڭ سىرلىق ئۆيگە كىرىپ چىقالماي قىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن بىرپارچە خەزىنىگە قالدۇردۇم خەزىنىگە سىرلىق ئۆينىڭ ئورنىنى چەمبەر بىلەن سىزىپ قويدۇم، سىرلىق ئۆيگە كىرىدىغان يولغا ئىستىرىلكا بىلەن كىرىش لىنىيەسىنى سىزىپ قويدۇم، ئەرۋاھ خەنجىرىنى ئالغاندىن كىيىن ئىككى تامچە قىنىڭىزنى ئىقتىۋىتىڭ شۇندىلا ئەرۋاھ خەنجىرى سىزگە تەئەللۇق بولىدۇ، پىرئۇستاز مۇ ئەرۋاھ خەنجىردىكى قارىسھىرنى بىكار قىلالمايدۇ، خەزىنىگە كىتابنىڭ مۇقاۋىسىنىڭ ئىچىگە يوشۇرۇلدى، ئەسلى ئەۋلاتلىرىمغا خەزىنىگە كىرىدىغان مەخپى ئۆتكەلنىڭ ئورنى قالدۇرۇپ قويۇشنى ئويلىغان لىكىن قەلەم تۇتقان قوللۇرۇم جانسىزلىشىپ كۆزلىرىم قاراڭغۇلۇققا باشلىدى، ئەگەر خەزىنى بايقىسىڭىز خەزىنىدىكى بايلىقلاردىن

ھاللا كەس ئارخىبى

خالغانچە ئالسىڭز بولىدۇ، ئەمما پىرئۇستاز نىڭ مۇردىسىنى يوقىتىشىڭز كىرەك بولمىسا جەستىڭزنى قويدىغان جايىمۇ چىقىماسلىكى مومكىن ، مۇشۇنچىلىك يازمۇشۇ تاپتا جاننى ئىگىسىگە تاپشۇرۇپ ئۆلۈپ كەتكەنلەرگە ھەمرا بولىدىغان ئوخشايىمەن كىتابنىڭ ئەڭ ئاخىرقى بىر بىتىنىڭ يىرمى قۇرۇق ئىدى ، كىتابنىڭ مۇقاۋىستى ئازراق قاننىڭ دىغى تۇراتى ، ۋەسىيەتنامىدا دىيىلگىندەك بولغاندا بىز چاقىرىپ ئەكەلگەن مۇردادەل شاھنىڭ مۇردىسى ئىدى ، شاھنىڭمۇ پىرخۇنلىقتىن خەۋرى بولغاچقا پىرخۇن مۇردا ئۇيىقىغا كەتكەن چاغدا خالغانچە ھەركەت قىلالايدىكەن ، كۈندۈزۈمۇ كۈن نۇرغا بىمالال چىقالايدىكەن ، ھىلىقى كۈنى شاھنىڭ مىنى يارلاندىرىشىمۇ بىزنى بۇجايدىن تىزراق كىتىشكە ئۈدىگىنى ئىكەنتۇق ، شاھنىڭ سىرلىق ئۆيىگە بىز كىرەلمەيمىز دىگىنىمۇ بىزنى ئۆزكۈچىگە تايىنىپ مۇردىلارنى يىڭىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى تاپسۇن دىگىنى ئىكەنتۇق ،

~قاراڭلار كىتابنىڭ مۇقاۋىستى بىرنەرسە باركەن ، مەن كىتابنىڭ ئاخىرىغا يىزىلغان ۋەسىيەتنامىنى تىلغا ئالماي ئۇلارنىڭ دىقتىنى كىتابنىڭ مۇقاۋىستىكى خەرىتىگە مەركەزلەشتۈردىم ، چوكانچاق يىنىدىن كىچىك قەلەمتۇراچنى چىقىرىپ مۇقاۋىنىڭ ئوتۇرسىنى ياردى ~بۇنىڭغا قاراڭلار ، شاھنىڭ بەرگەن خەرىتىسى بىلەن ئوخشاشكەن ، بۇچەمبەر ئىچىگە ئىلىغىنى بەلكىم سىرلىق ئۆي

ھاللاھى ئارخىبى

شۇبولىشى مۇمكىن ،...شاھنىڭ بەرگەن خەرىتىسى بىلەن كىتابنىڭ مۇقاۋىستىكى خەرىتە بىردەك ئىدى ،

- جەمىلە ئاچا سىزنىڭچە بۇجايدىن چىقىپ كىتەمدۇق ،ياكى سىرلىق ئۆيگە كىرىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى ئىزدەمدۇق ،زۇلپىيە نىڭ گىپىنى ئاڭلاپ سىرلىق ئۆيگە كىرىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى تېپىش ياكى بۇجايدىن كىتىشىنى بىلەلمەي قالدۇم ،

~ئەلۋەتتە سىرلىق ئۆيگە كىرىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى ئىزدەيمىز ،...جەمىلە مۇئەللىم مىنىڭچە ۋەسىيەتنامىنىڭ تەپسىلاتىنى چۈشۈنۈپ بولغان ئىدى ،

~چۈشلۈك تاماقتىن كېيىن ھەركەتكە كىلەيلى ،مەن يىتەكچى ئوقۇتقۇچى بولغاندىن كىيىن ئۆزۈم ئوتتۇرغا چىقىپ تەكشۈرۈش ئىلىپ بارىمىز دىگەننى باھانە قىلىپ ،ئۈچ گۇرۇپپىغا بۆلۈنەيلى ،قالغان ئىككى گۇرۇپپىنى ماۋۇ ئىككى جايغا ، بىرگۇرۇپپىنى ئۆزۈم يىتەكلىپ سىرلىق ئۆيگە تەكشۈرۈشكە كىرىمىز ،...جەمىلە مۇئەللىمنىڭ گىپىنى ئاڭلاپلا خۇشاللىقىمدىن سەكرەپ ئورنىمدىن تۇرۇپ كەتتىم ،

~بولۇڭلا تاماققا چىقايلى سىلەرنىڭ قوسۇغۇڭلار ئاچمىغان بىلەن مىنىڭ قورسۇغۇم ئىچىپ كەتتى ، تاماق يىمىگىلى ئۈچ كۈن بولغاچقا تاماقنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ قورسۇغۇم داقا دۇمباق چالغىلى تۇردى ... ~بولۇڭلار چاققان ئاشپەز ئۇستامنىڭ تامىقى تەييار بولغىنى نىكەم ...جەمىلە مۇئەللىم بىزنى تاماققا باشلاپ ماڭدى...

13 - باب: دوستۇمنىڭ ئۆلىمى

چۈشلۈك تاماقنى يەپ بولغاندىن كېيىن، جەمىلە مۇئەللىم ھەممە ئوقۇغۇچىلارنى يىغىپ تەكشۈرۈش خىزمىتىنى باشلىۋەتتى، ئۈچ گۈرپىغا بولدى، تەۋەككۈلچىلەر گۈرپىسىغا، مەن، ھەسەن، ساتتار، ئەزمەت نۇر، زۇلپىيە، نۇربىيە، ئاينۇرە، دىن باشقا يەنە بىزنىڭ سىنىپ باشلىقىمىز ئادىل، تىرشچان ئوقۇغۇچى ئالىم، ئەڭ يىقىن دوسلاردىن گۈلنىگار، ئايگۈل، شەرۋانە قاتارلىق بەش ئوقۇغۇچىنى بىزنىڭ تەۋەككۈلچىلەر گۈرپىسىغا قوشتى، شۇنداق قىلىپ 12 كىشىدىن بىرىككەن تەۋەككۈلچىلەر گۈرپىسىنى جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىتەكچىلىكى ئاستىدا ئەرۋاھ خەنجىرنى ئىزدەپ يولغا چىقتۇق، "ساۋاقداشلار ھازىر دىن باشلاپ ئەتە كەچكىچە تەكشۈرمىز، ئەتە كەچ كۈن پىتىشتىن ئاۋال مەيلى قانداق ئىش يۈزبەرسۇن ھەممىڭلار قايتىپ چىقىپ بولۇشىڭلار كىرەك، تەييارلىقنى پۇختا قىلىڭلار يىرىم سائەتتىن كىيىن يولغا چىقىمىز، ھەممەيلەن تەييارلىقنى پۇختا قىلىپ قۇددىنىش قۇراللىرىنى تەق قىلىپ يولغا چىقتۇق، جەمىلە مۇئەللىمۇ پىلان بويىچە ئىككى گۈرپىنى ئىككى تەرەپتىكى كىرىش ئىشىگى تەرەپكە يولغا سالدى، مەن ھۇشىمىز ياتقان ئۈچ كۈندە ئۇلار تەكشۈرۈش ئەتىرتى كۆرسۈتۈپ بەرگەن جايلاردىن كىرىش ئىغزى ئاچقان بولۇپ، توت تەرەپتىن بۇ ئوردىغا كىردىغان ئىغزىنى ئىچىپ بولغان ئىدى، شاھنىڭ بەرگەن خەرىتىسى بويىچە

ھاللا كەس ئارخىبى

سەرلىق ئۆيگە تۇتشىدىغان يول بىلەن يۈرۈپ كەتتۇق ، سىرتتىن قارىسا كىچىكنە كىلىدىغان ئوردىدا نەچچە سائەت مىڭپىمۇ سەرلىق ئۆيگە بىرىپ بولالمىدۇق ، ئوردا شۇنداق ھەشەمەتلىك ياسالغان ئىدى ، ئوردىنىڭ ئالدىدىن ماڭىدىغان كارىدور نىڭ ئۈستى يەردىن ئىككى مېتىر ئىگىزلىكتە يىپىلغان بولۇپ پىشايۋاندەك ياسالغان ئىدى ، كەڭلىكى تۆت مېتىرچە كىلەتتى ، شۇسەپتىن كۆمۈلۈپ قالغان بولسىمۇ ئوردىنىڭ تىمىدىن يىرىم مېتىر كىلىدىغان يول قالغان ئىدى ، بىز بويولدىن قىيلىنىپ دىگىدەك ، مىڭپ ئاراندىگەندە ۋەزىر لەر قۇبۇلغا كىردىغان ئوردا قۇبۇلخانىسقا كىردۇق ، قۇبۇلخانا ئىككى مودەك كىلەتتى ، كەڭرى سىلىنغان قۇبۇلخانا تۈرۈكلىرى ئىككى ئادەمنىڭ قۇچىقى يەتكىدەك چوڭ ئىدى ، چوڭ بولغاچقا تىخى چىرىپ كەتمىگەن بولغاچقا بۇقۇبۇلخانىمۇ ئەسلى پىتى ساقلىنىپ قالغان ئىدى ، ئالدىمىزغا مىڭپ قۇبۇلخانىڭ ئوتتۇرغا كەلگىنىمىزدە سوغۇق شامال چىقىپ يۈزىمنى سىپاپ ئۆتتى ، تەنلىرىم شۇركىنىپ كەتتى ، كىچىگىمدە بوۋامدىن جىن - ئالۋاستى توغۇرلۇق گەپ سۆزنى ئاڭلاپ نەچچە كىچە باشقىلارخامانلىقىدا جىننى كۆرۈش ئۈچۈن تۇنىگەن ئىدىم ، ئەمدىلىكتە ئازراق سوغۇق شامال چىقسا ، تەنلىرىم شۇركىنىپ كەتكىنى كۆرمەيدىغان ، تىلىسەڭ تاپسان دىگەندەك بۈگۈن جىننى كۆردىغاندەك قىلاتم ، ئويلاپ باقماسىز بۇنداق قاراڭغۇلۇقتا شامال كىردىغان شامال كىرىش ئىغىزى بولمىسا

هاللا گەرس ئارخىمىيى

تۇيىقسىز سوغۇق شامال چىقسا سىزقانداق تۇيغۇغا كېلىپ قالسىز ، ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇبۇلخاننىڭ ئۆتەرپىدىن {شاھ ئولتۇردىغان تەخت دىمەكچى} تىرىك تىرىك قىلىپ ئاۋاز كىلىشكە باشلىدى ، بىز قولچىراقنى ئاۋاز ئاڭلانغان جايغا تۇتقىنىمىزچە بىرقەدەم - بىرقەدەمدىن ماڭماقتا ئىدۇق ، شاھنىڭ ۋەزىللىرىنى قۇبۇل قىلغاندا ئولتۇردىغان تەختنىڭ ئىككى تەرىپىدە ئوپمۇئوخشاش ئىككى قوڭغۇراق {داڭ دىمەكچى} تۇراتى ، ئاۋاز مۇشۇ قوڭغۇراقتىن چىققان ئىدى ، بۇقوڭغۇراق خىلى چوڭ بولۇپ ساتتار خاپانباشنىڭ بىشىدەك كىلەتتى ، دىيامىتىرى ئازدىگەندىمۇ 20 سانتىمىتىر كىلەتتى ، ئىچىگە توخۇ تۇخۇمدەك چوڭلىقتا ئالتۇن بار بولۇپ ئالتۇن يىپ بىلەن باغلانغان ئىدى ، قوڭغۇراقنىڭ بەش سانتىمىتىر ئاستىغىراق دايىيامىتىرى 10 سانتىمىتىر چوڭلۇقتا ئالتۇن ھالقا بولۇپ ، ھالقىنىڭ سەككىزدانە تۆشۈكچىسى باركەن سەككىزدانە تۆشۈكچىسىگە ئون سانتىمىتىر ئۇزۇلقتىكى چوڭلىقى ئادەمنىڭ چىمچىلاق بارمىقىدەك كىلىدىغان چوڭئالتۇن ئىسىلغان بولۇپ ئوتتىرى كاۋاك بولغاچقا ، چىققان ئاۋازى ناھايتى ئىنچىكە تىرىك تىرىك تىرىك ئالتۇنلانىڭ بىرىگە ئۇرۇلغان ئاۋازى ئادەمنىڭ نىرىپلىرىنى غىدىقلاپ تىچلاندىرۇش رولىغا ئىگە بولسا كېرەك ، مەندىكى بايامقى قورقۇنۇچ نەلەگىدۇ غايىپ بولغان ئىدى ، بۇئالتۇن قوڭغۇراقنى ۋەزىلەر ۋاراڭ چۇرۇڭ قىلىپ قۇبۇلخاننى بىشىغا كىيگەندە ۋەزىرلەر نى تىچلاندىرۇش ئۈچۈن

هاللا گەرس ئارخىمىيى

چالسا كېرەك ، تەختنىڭ ئارقى تەرىپىدە خىلى چوڭ ئۆي بولۇپ بۇ ئۆي ، شاھنى قۇغداپ قۇبۇلخانغا ئىلىپكەلگەن ياساۋۇلانىڭ ياكى شاھنىڭ خىزمىتىنى قىلدىغان كىنەزەكلەرنىڭ شاھ قۇبۇلخانىدىن يانغىچە شاھنى ساقلاپ تۇردىغان جايى بولسا كېرەك ، ئارقائارقىدىن مىڭشىپ تەختنىڭ كەينىدى ئۆيگە كىردۇق ، كىرىشىمىزگە قانسىق پۇراق دىماققا ئورۇلدى ، مۇزدەك سوغۇق شامال ئادەمنىڭ تىنى شۇركەندۈرەتتى ، تۇيۇقسىز ئايال كىشىنىڭ قاقاقلاپ كۈلگەن ئاۋازى ئاڭلاندى ، بوشلۇقتا يەتتە كىنەزەك لەيلەپ تۇراتتى ، ھەممىڭ ئۆلسەن ھاھاھا قاقاقلاپ كۈلۈشكە باشلىدى ، چىرايى بىر بىردىن سەت ئىدىكى ، بەزىلىرىنىڭ چىرايى ئاللا بۇرۇن چىرىپ كەتكەن ، يەنە بەزىلىرىنىڭ چىرايىنى تىرىسىنى سويۋەتكەن گۆشتەك قان تامچىپ تۇراتتى ، يەنە بىر سىنىڭ كۆزلىرى يوق ئىدى ، بوشلۇقتا لەيلەپ كىلىپ ئادىل بىلەن چوكانچاقنىڭ گىلىنى سىقىپ يۈركىنى سوغۇشقا قولىنى ئۇزاتتى ، قىزلا بوشلۇقتا لەيلەپ يۈرگەن ئەرۋاھلارنى كۆرۈپ چىقىراشقا باشلىدى ، شۇدەقىدە تەختنىڭ يىنىدىكى ئالتۇن قوڭغۇراق تىرىك تىرىك قىلىپ چىلىشقا باشلىدى ، قوڭغۇراقنىڭ ئاۋازى بىلەن ئەرۋاھلار چىقىراشقىچە تومانغا ئايلىنىپ كۆزدىن غايىپ بولدى ، خەرىتىدىكى كۆرسىتىلگەن ئىستىرىلكا شاھنىڭ كۈتۈپخانىسىغا ماڭدىغان يولنى كۆرسىتىپ تۇراتتى ، كۈتۈپخانىنىڭ ئورنىنى كىچىك ئۆي ، ئۆينىڭ ئىچىگە كىتابنىڭ بەلگىسى سىزىپ قويۇلغان ئىدى ،

هاللا گەرس ئارخىمىيى

ئىستىرىلكا كۆرسەتكەن يۆنىلىش بويىچە شاھنىڭ كۈتۈپخانىسىغا قاراپ ماڭدۇق ، كۈتۈپخانىغا ماڭىدىغان يولنىڭ ئۈستى شىپاڭ ئوتتۇرسى ئىگىز ئىككى تەرىپى پەس دىمەكچى { شەكىلدە يىپىلغان ئىدى ، كەڭلىكى ئالتە مېتىر ، ئىگىزلىكى ئىككى مېتىر كىلىدىغان بولغاچ يولنىڭ ئوتتۇرىدىن يىرىم مېتىر كەلگەندەك يول قىلىپ قالغان ئىدى ، يولنىڭ ھازىرقى شەكلى رومبىغا ئوخشاپ قالغان ئىدى ،

"ساۋاقداشلار ھەرگىزمۇ قۇمغا تىگىپ كەتمەڭلا ، بولمىسا بۇجايغا قاپسىلىپ قىلىشىمىز مۇمكىن ، قەدەم ئالغاندا ئىھتىيات قىلىڭلار ،... جەمىلە مۇئەللىمىز بىزگە ئەسكەرتىش بىرۋەتكەندىن كىيىن ، ئۆزى ئالدىدا يولباشلاپ ماڭدى ئارقىدىن سىنىپ باشلىقىمىز ، ئۇنىڭ ئارقىسىدىن چوكانچاق ماڭدى ، مەن داتو (大头) بىلەن ئەڭ ئارقىسىدىن ماڭدىم ، ئالدىمىزدا شەرۋانە ئىسىملىك ساۋاقداشىمىز ماڭغان ئىدى ، بۇقۇرنىڭ ئىنكاسى ئاستا بولغاچقا ئالدىدىكىلەرگە يىتىشەلمەي ھىلى قۇم بىسىۋالدىغاندەك ناھايىتى ئاۋايلاپ ماڭماقتا ئىدى ، ئالدىدىكىلەردىن خىلى كىيىن قالغان ئىدۇق ،

<ھەي مىس مىس يىتىشىپ ماڭمامسەن ، قاچانلا قارسا مىسلىداپ ماڭمامسەن بولەتتىز ، ئالدى تەرەپتىن گۈلنىڭارنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى ، ... كىچىك جادىگەر نىمىنداق ئادەمنى ئالدىرتسەن ، جەمىلە ئاچام ماڭغاندا ئىھتىيات قىلىڭلار دىگەن تۇرسا ، ئىھتىيات بىلەن مىڭۋاتىمەن ،... مىس مىس كىچىك جادىگەرنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەرگەچ

ھاللا كەس نارىمىسى

قەدىمىنى سەل تىزەتتى ، ئالدىدىكىلەرگە يىتتىشۋالدۇق ، ئالدى تەرەپتىكىلەر كۈتۈپخانغا كەلگەن بولۇپ كۈتۈپخاننىڭ ئالدىدا بىزنى ساقلاپ تۇرغانكەن ، بىزىتتىشكەندىن كىيىن كۈتۈپخانغا كىرىشكە تەييار بولۇپ قۇغدۇنىش قۇراللىرىنى تەق قىلىپ ھەممەيلەن بىردىن قول چىراغنى يىقىپ كۈتۈپخانغا كىرىشكە تەمىشلىپ تۇرىشىمىزغا سىنىپ باشلىقىمىز ئادىل

ھەسەن قارا ئاۋۇ ساندۇق سەن دىگەن شۇمۇ نىمە ؟ ... ئادىل شۇنداق دىگىنچە ئالدىدا كۈتۈپخانغا كىرىپ ساندۇق ئىچىدىكى مەن چۈشۈمدە كۆرگەن تارىخنامە دىگەن كىتابنى قولغا ئالدى ، ھەسەن قارا سەن دىگەن كىتاب مۇشۇ شۇكەن ... شارىت قىلغان ئاۋاز بىلەن قار سايە ئۇزۇن نەيزە بىلەن ئادىلنىڭ گىلىنى كىسىپ ئۆتۈپ كەتتى ،

- - - نەۋىر ئاكا

... چوكانچاق ئادىلنى چاقىرىغىنچە كۈتۈپخانغا كىردى ...

چوكانچاق كۈتۈپخانغا كىردى ، قولچىراغنى قار سايىگە تۇتۇپلا قىزلا ۋاقىرۋەتتى ، قىزلا ئەمەس مەنمۇ ۋارقىراپ تاشلىغىلى تاس قالدۇم ، كۆرگىنىم ئىنتايىن بەتەبەشەرە قاننى ئۈستى بىشىگە قويۇۋەتكەندەك ، قان مەيدىسىگە چۈشكەن ساقاللىرىنىڭ ئۇچىدىن سىرغىپ ئىقۋاتقان مۇردا ئىدى ،

- ھەممىڭنىڭ ئاقىۋىتى مانا مۇشۇنداق بىرسىڭمۇ ھايات چىكىتمەن

ھاللا كەس ئارخىبى

دەپ ئويما ، ھاھاھا... ئىنتايىن سەت قاقا قلاپ كۈلمەكتە ئىدى ،
چوكانچاق سومكىستىن بىر ھىلال ئاي شەكلىدە ياسالغان ، ئاي
پالتىنى چىقاردى ،

~قنى كىلە كەممەمسە... دەپ پالتىنى كۆتۈپ مۇردىنىڭ ئالدىغا
يۈگۈردى ، چوكانچاقنىڭ قولىدىكى ئاي پالتا بولسا بىرچۈپ بولۇپ
بوۋام دائىم دېگۈدەك يىنىدىن ئايرىمايدىغان نەرسىسى ئىدى ، بىر
پالتا قانداق قىلىپ چوكانچاقنىڭ قولىدا بولۇپ قالدى ، يەنە بىرسى
چۇ ، ھازىرقى ۋاقىتتا بۇنى ئويلىنىشقا ۋاقىت يوق ئىدى ، مەنمۇ
يىنىمدىن ئىككى بىسلىق پىچاقنى چىقىرىپ تۇرۇشۇمغا داتو {大
{يەنە بىر ئاي پالتىنى سومكىستىن چىقىرىپ مۇردىنىڭ كەينىدىن
چىپۋەتتى ، بۇ ئادەتتىكى پالتا بولغان بولسا بەلكىم ، چوكانچاق
بىلەن داتو ئاللا بۇرۇن ئۆزىنى مۇردىنىڭ تاماق ئۈستىدە كۆرگەن
بولاتتى ، مۇردىمۇ يەرگە يىقىلدى ،

~نەۋر ئاكا قانداقراق ھىچ ئىش يوقتۇ... چوكانچاق ئادىلىنى ئاستا
يۆلىدى ،

~مەن بولالمايدىم ، ھەسەن سىڭلىم ئاينىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ
قويغىن ، ساڭا تاپشۇردۇم بۇ سىڭلىمنى ئوقتۇدىغان پۇل نەچچە يىلدىن
بىرى يىغىپ قويغان ئىدىم ،... ئادىل بانكا كارتىسىنى چوكانچاققا
تەڭلىدى ،

~سەندە تۇرۇپ تۇرسۇن چوقۇم ساقىپ كىتسەن ،... چوكانچاق بانكا

ھاللا كەس ئارخىبى

كارتىسىنى ئادىلنىڭ قولىدىن ئىلىشقا ئۈمىدى ،
 ~سىڭلىمنى ساڭا تاپشۇردۇم ...ئادىل كارتىنى چوكانچاقنىڭ قولىغا
 تۇتقۇزغۇنچە جان ئۈزدى ،...چوكانچاقنىڭ يىغلىغىنى ئەزەلدىن
 كۆرۈپ باقماپتىكەنمەن ...ھىلىقى مۇردائاستا ئورنىدىن تۇردى ،
 °°ھەسەن ئىمھىيات قىل ئۇتخى ئۆلمەپتۇ ،...مۇردا چوكانچاقنىڭ
 كەينى تەرىپىدىنلا نەيزىنى كۆتۈرگىنچە ئورنىدىن تۇردى ، چوكانچاق
 پالتىنى كۆتۈرگىنچە ئورنىدىن تۇردىدە ،
 - - قىنى كىلە بەتەشەرە ...

چوكانچاق شۇنداق دەپلا ئۇنىڭغا قاراپ پالتىنى شىلتىدى ،مۇردىمۇ
 پالتىنى نەيزە بىلەن توستى بىراق پالتا نەيزىنىمۇ كىسىپ ئۆتۈپ
 مۇردىنىڭ بىرقولىنى كىسۋەتتى ،
 - - مائەمسە ئۆلە

غەزەپ ئاچچىق بىلەن پالتىنى مۇردىنىڭ بوينىغا سالدى ،مۇردىنىڭ
 بىشى خۇددى پۈتپۈل توپتەك يۇلاپ يەرگە چۈشتى ، بۇنى كۆرگەن قىز
 لا چىقراپ ئادەمنىڭ قۇلاق مىڭسىنى يەپ كەتتى ، بۇلانىڭ ۋاقرىشىغا
 چىداپ تۇرالماي ،

°°قايسىڭ ۋاقرىساڭ ئۇنىڭغا بىرىپ ئۇنىڭغا ھەمرا بولۇش .

پىچاقنى ئۇلغا كۆرسىتىپ ئازراق ھەيۋە قىلىپ قويدۇم ،ھەر ھالدا
 تىنچلىنىپ قالدى ، چوكانچاقمۇ ئادىلغا قاراپ ئۇنىسىز ياش
 توكمەكتە ئىدى ،مەنمۇ قانداق قىلىشنى بىلمەي تۇرۇپ قالدىم ،

ھاللاھىدا ئارخىمىي

"بىز ئۇلارنى بوش چاغلاق قاپتۇق قارغاندا چىكىنىپ چىقىمىساق زادى بولماي دىغان ئوخشايدۇ ، ئادىلىنى كۆتۈرۈڭلار ، كەلگەن يول بىلەن قايتىمىز ، دىگىنچە كۈتۈپخاننىڭ ئالدىغا قاراپ ماڭدى ، قايتامدۇق ياكى داۋاملىق ئىلگىرلەمدۇق ، ئالدىمىزغا ماڭايلى ، دىسەك ، يەنە قانداق خەتەرلەر بىزنى ساقلاپ تۇردۇ ، يەنە قانچىلىغان مۇردىغا ئۇچرايمىز بۇنىسى نامەلۇم ئىدى ، ئادىلىنىڭ جەسدىنى كۆتۈرۈپ ماڭايلى دەپ تۇرساق ، ئىنتايىن سەت بوغۇق ئاۋازدا ، ھىچ قايسى كىتىمەن دەپ ئويلىما بۇيەرگە كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئۆلۈمگە مەھكۇم ، ھا ھا ھا ئىنتايىن سەت ھىجايماقتا ئىدى ، بىر ئىككى دەل بەش مۇردا بەش تەرەپتىن قورشاپ كەلدى ، تۇرقى بىر بىردىن سەت ئىدىكى تۇغۇتى قىيىنلاشقان ھامىلدار ئايال كىشى كۆرگەن بولسا چوقۇم تۇغۇتەتكەن بولاتتى ، بىرسىنىڭ كۆزلىرىنىڭ ئورنى قاراڭغۇ توشۇك ، بۇرنى يوق ، قۇرۇپ قالاي دېگەن ئىسكىلىت ئىدى ، يەنە بىرنىڭ يۈزلىرىنىڭ يىرمى ئاللا بۇرۇن چىرىپ كەتكەن ئىدى ، يىرمى بولسا گۆشلىرى سىسىپ قۇرۇت قوڭغۇزلار مىغىلداپ كەتكەن ئىدى ، بۇ بەت بەشلىرىگە قاراپ قانداق قىلىشنى بىلمەي ئۇلارنىڭ ھەربىر ھەرىكىتىنى كۈزەتمەكتە ئىدىم ، ئۇمۇردىلارنىڭ چاچلىرى ئۇزۇن بولۇپ چاچلىرى پىچاق نەيزىنىڭ رولىنى ئوينىماقتا ئىدى ، بىزنىڭ پىچاقلرىمىز بىلەن مۇردىلارنىڭ چاچلىرى تىگىشكەندە تۆمۈرنى تۆمۈرگە ئۇرغاندەك پايدىسى

ھاللا كەس نازىمىيى

بولمايۋاتاتتى ، لىكىن چوكانچاق بىلەن داتۇ نىڭ قولىدىكى ئاي پالتىلا مۇردىلارنىڭ چاچلىرىنى كىسىپ تاشلاۋاتقان ئىدى، نىمىلە بولمىسۇن بوۋام نەچچە يىل قەۋرە تەكشۈرۈش جەريانىدا بۇ ئاي پالتىنى مۇردىلارنىڭ قىنى بىلەن بويغان تۇرسا مۇردىلانىمۇ يوقتالايدۇ ئەلۋەتتە ، ئايگۈل بىلەن شەرۋانە كىتاب ئىشكاۋىنىڭ يىنىغا كىلىپ بىشى ئىچىگە تىقىۋىلىپ ئولتۇراتى ، كىتاب ئىشكاۋىنىڭ يىنىدىن يەنە بىر مۇردا چىقىپ ئۇ ئىككىسىنى چاچلىرى بىلەن قورسىغىدىن باغلاپ بوشلۇققا كۆتۈردى ، ئۇلار ۋارقىراپ ؛

_ كىچىك جادىگەر بىزنى قۇتقۇزىۋال تىز بوساڭچۇ ، ئۇلار ئىككىسى گۈلىنگار دىن ئۆتۈندى ، ...

- مانا ھازىر

گۈلىنگار شۇنداق دەپلام ، يىنىدىن ئىككى پىچاقنى چىقىرىپ قولىنى كىسىپ قانلىرىنى پىچاققا سۇردىدە چۈشۈنكىسىز نەرسىلەرنى ئوقۇشقا باشلىدى ، ئايگۈلنى ئالىمنىڭ يىنىغا چۆرۈپ تاشلىۋەتتى ، شەرۋانە چۆرۈپ كىتاب جازىسقا ئاتتى ، شەرۋانە چۈشكەن جايدا ، مىدىرلىماي ياتاتتى ، ئايگۈلنى ئالىم يۆلەپ تۇرغۇزدى ، شەرۋانە بىلەن ئايگۈلنى چۆرۈپ تاشلىۋەتكەن مۇردا ، بايام چوكانچاق بىشىنى كىسىۋەتكەن مۇردىنىڭ ئىككى پارچە بولۇپ كەتكەن نەيزىسىنىڭ ئۇچىنى چاچلىرى بىلەن ئالدىدە ئايگۈلگە قارىتىپ ئاتتى ، ئالىم ئايگۈلنى توسۋالغان بولسىمۇ ئەمما نەيزە ئالىمنىڭ كۆكرىكىنى تىشىپ ئۆتۈپ ، ئايگۈلنىڭ

ھاللا كەس ئارخىبى

كۆكرىكىنىمۇ تىشۋەتدە ئۇلارنىڭ كەينىدىكى مۇردىنىڭ كۆكرىكىگە سانجىلىپ توختىدى ..

14 - باب: ھايات - ماماتلىق ئېلىشىش

ئالم بىلەن ئايگۈلنىڭ كەينىدىكى مۇردىنىڭ كۆكرىكىگە سانجىلىپ توختىدى، چوكانچاق پالتا بىلەن نەيزىنى كىسۋەتمىگەن بولسا بەلكىم ئۇلار ئۇچى خۇددى كاۋاپچى كاۋاپ زىخلىغاندەك نەيزىگە زىخلىنىپ قالغان بولاتتى، ئالم كەينىگە يىقىلدى، ئالمنىڭ ئۈستىگە ئايگۈل يىقىلدى، بۇكۆرنۈش كىنولغا ئوخشاپ قالغان ئىدى، گۈلنىڭ ئايگۈل دەپ چاقىرىغىچە بار ئاۋازى بىلەن ۋاقتىدى، گۈلنىڭ ئاۋازى ۋاقتىدى خۇددى گۈمپا فىلىمىدىكى چىقرايدىغان ئايالنىڭ ئاۋازىدەك قۇلاقنى يارىغىدەك ئىدى، گۈلنىڭ چۈشنىكىسىز نەرسىلەرنى ئوقۇشقا باشلىدى، بارابارا بوشلۇققا كۆتۈرۈلدى، ئۇنىڭ ئاۋازى بارغانسېرى سەت ئاڭلىنىشقا باشلىدى مۇردىلارمۇ سەت ھۆكۈرگىنچە بىزلە بىلەن كارى بولماي ھەممىسى دىگىدەك گۈلنىڭ ئورۋالغان ئىدى، گۈلنىڭ بىزنىڭ قولىمىزدىكى پىچاق، پالتىلار ئۇچۇرتىپ ئۆزىنىڭ ئەتراپىغا ئەكەلدى بۇئامىرىنىڭ فانتازىيەلىك فىلىملىرىدا چىقىدىغان كۆرىنىشلەر ئىدى، كىنوخانىدا قىستىلىپ دىگىدەك ھەق تۆلەپ كۆرەتۇق ھازىر بولسا بۇ كۆرىنىشلەرنى ھەقسىز

هاللا گەرس ئارخىمىيى

كۆرۈۋاتقان ئىدىم، گۈلنىڭ قولى كۆكسىگە ئەكەلدى ئاندىن ئالدى تەرەپكە بىرنەرسىنى ئىتتىرگەندەك قىياپەتتە قولى ئالدىغا كۈچەپ ئىتتىردى، ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى پىچاق، پالتىلار ئۇچۇپ بىرىپ مۇردىلارنى بەدەنلىرىنى يارا قىلماقتا ئىدى، مۇردىلارنىڭ بەدىنىدىن ئىقىپ چىققان قان يىرىڭلار، بىرخىل بەتپۇي پۇراپ پۇتۇن كۈتۈپخاننى بىر ئالغان ئىدى، مانا بۇ ئايگۈل ئۈچۈن پالتا ئۇچۇپ بىرىپ مۇردىنىڭ قولى كىسىپ تاشلىدى، پىچاق ئۇچۇپ بىرىپ ئىككى كۆزنىڭ قاق ئوتتۇرىسىغا تەگدى، مۇردا قاتتىق ۋارقىراپ يەرگە يىقىلدى، مانا بۇ ئالىم ئۈچۈن پالتىنى ئۇچۇرتىپ يەنە بىر مۇردىنىڭ بىشىنى ئۈزۈۋەتتى، مۇردىنىڭ بىشى توپتەك يۇمىلاپ يەنە بىر مۇردىنىڭ يىنىغا چۈشۈپ، مۇردىلار تىخىمۇ قاتتىق ھۆكەرگىلى تۇردى، مانا بۇ ئادىل ئۈچۈن پالتىنى بىشىنىڭ چوقسىقا سالدى بويىغا كەلگەندە پالتىنى قولى شۇنداقلا شىلتاپ پالتىنى چىقىرۋالدى، مۇردىنىڭ بىشى خۇددى بانانىنىڭ سويۋەتكەن شۆپىكىدەك بولۇپ قالغان ئىدى، بىشى ئىككى يانغا ساڭگىلىغان ھالەتتە يەرگە يىقىلدى، بۇ مىس-مىس ئۈچۈن، دىگىنچە قالغان مۇردىلارنى پىچاق، پالتىلارنى ئۇچۇرتىپ چىقىپ تاشلىدىدە، يەرگە لەرزىن ھالەتتە چۈشتى، گۈلنىڭ يەرگە چۈشىشىگە مۇردىلارنىڭ ئۆلۈكلىرى قۇمغا ئايلىنىپ كەتتى، بىزمۇ دەرھال ئالىم بىلەن ئايگۈلنىڭ يىنىغا باردۇق، بىراق ئۇلار ئۆلۈپ بولغان ئىدى، گۈلنىڭ شەرۋانەنىڭ يىنىغا

ھاللا گەرس ئارخىبى

بىرىپ ۋە :

- مەس - مەس كۆزىڭنى ئاچە ...

دەڭىنچە يۈزىگە يەڭگىل شاپاللاپ قويدى ، ئاران تەستە كۆزىنى ئېچىپ ؛

- ئاينىگار چۇ قانداراق ...

گۈلنىگار نىمە دېشىنى بىلمەي ئۇنىسىز ياش توكمەكتە ئىدىم ، شەرۋانەمۇ گۈلنىگارنىڭ ياش تۆككىنى كۆرۈپ مەڭزىدىن ياشلىرى سرغىپ چۈشىشكە باشلىدى ،

- كەچۈرگەن مەس - مەس مەنمۇ قولۇمدىن كىلىشچە تىرىشتىم ... گۈلنىگار يىغلامسىراپ شۇنداق دەڭىنچە شەرۋانەنى ئاستا يۆلىمەكچى بولدى ،

- ۋايجان بىقىنىم ئاغرىپ كەتتى ... شەرۋانە ئوڭ بىقىنىنى تۇتقىنچە كۆزلىرىدىن ياشلار قۇيۇپ كەتتى ، جەمىلە مۇئەلىم تەكشۈرۈپ بىقىپ قوۋرغىڭىز سۇنۇپ كىتىپتۇ ، ھەركەت قىلماڭ ، دەڭىنچە ماڭا قاراپ سىرتقا چىقىپ تۇرۇڭ دەگەن مەندە بىشىنى لىڭشىتىپ قويدى ، مەنمۇ نۇر ، داتۇ ، چوكانچاقلىنى ئىلىپ سىرتقا ماڭدىم ، چوكانچاق مىڭش ئالدىدا ھىلىقى تارىخنامە دەگەن كىتابنى ئىلۋالدى ، كۈتۈپخانىنىڭ ئالدىغا چىقىپ كۈتۈپخانىشىكىنى يىپىۋىتىپ تامغا يۆلەنگىنىمچە ئۆلتۈردۈم ، چوكانچاق كىتابقا قارغىنچە ھاڭۋىقىپ تۇراتى ،

°° بولدى ھەسەن كۆڭلىڭنى يىرىم قىلما ، كۆرگەن چۈشۈمنى ساڭا

ھاللا كەس ئارخىبى

ئىتىمىسام بوپتىكەن ، بولمىسا ئادىلمۇ جىنى سەپ بەرمەس بولغىتى ،
 - - بولدى قىل باتۇر مەنمۇ مۇشۇ نەس باسقۇر كىتابنى تىپىشنى
 ئويلاپ كىتىپتىمەن ، ئادىلنىڭ ئالدىراقسان مەجەزىنى بىلىپ تۇرۇپ
 يەنە ئۇنىڭغا سىنىڭ چۈشىڭدە كۆرگەن ئىشلانى دىدىم ، كىرگەندىن
 كېيىن كىتابنىڭ ئىزدىرىكىنى قىلىپ بىقىشنى ئىتتىم ، نىمىلە بولمىسۇن
 كۆپنىڭ كۈچى كۆپ دەپ ئويلاپتىمەن ، بولدى بۇ ئىشلانى تەگمەيلى
 بەلكىم ئۇنىڭ تەقدىرگە مۇشۇ جايدا ئۆلۈش پۈتۈلگەندۇ ، تەڭرى
 بىزگە بەرگەن نەرسىنى ھامان بىر كۈنى قايتۇرۋالىدۇ ، پەقەت ۋاقىت
 مەسىلىسى خالاس ، بولدى بۇ گەپنى دىيىشمەيلى ، دىگىنچە قولدىكى
 كىتابقا قاراپ قويدى ،

°° ھەسەن كىتابنى ئەكىلە كۆرەپ باقاي بەلكىم كىتابتا بىزگە
 پايدىلىق نەرسىلە بوپ قالسا ھىچ گەپ ئەمەس ،...كىتابنى قولۇمغا
 ئېلىپ ۋاراقلاشقا باشلىدىم ،

- - باتۇر بولدى قارما بىزگە پايدىلىق نەرسە باردىيلىسىمۇ بەلكىم
 پىرخوننىڭ قىلتىغى بولشى مومكىن ، ئويلاپ باقا باشتا يەكچەشمىدىن
 خەت كەلدى ، ئاندىن كىيىن شاھنىڭ مۇردىسىنى چاقىردۇق شاھ
 بىزنى دەسلەۋىدە كىتىشكە ئۇندىدى كىيىن بىر پارچە خەرىتە بەردى
 ، خەرىتەدە بەلگە قىلىنغان جايدا ئادەم ماڭغىدەكلا يول قىپقايتۇ
 ، مىنىڭچە بىزنىڭ خەرىتەدە كۆرسىتىلگەن جاي بىلەن مىڭشىمىز
 ئۆزىمىزنى ئۆلۈم يولىغا ئىتىرگەن بىلەن باراۋەر ، تىخى

ھاللا كەس ئارخىمىيى

كۈتۈپخانىدىكى مەخپى يولغا كىرىمىدۇق ، كىرسەك بەلكىم ھەممىمىز
ھاياتىمىزدىن ئايرىلىپ قىلىشىمىز مومكىن ، ھەسەن ئۆزىنىڭ
ئۆيلىغانلىرىنى بايان قىلدى ،
داتۇ ؛

- باتۇر ئىسىگىدە بارمۇ نىياز بوۋام ئالتە يىلنىڭ ئالدىدا
تەكشۈرۈشتىن قايتىپ كەلگەندە مۇردا ، جىن - ئالۋاستى ، تىرىك
جەسەت توغۇرسىدا سۆزلەپ بەرگەنلىرى ...

داتۇنىڭ ئىتقانلىرىنى ئاڭلاپ بوۋامنىڭ ئالتە يىلنىڭ ئالدىدا سۆزلەپ
بەرگەنلىرى ئىسىمگە كەلدى ،

چوكانچاق ؛

- نىياز بوۋا سىز مۇردا ، تىرىك جەسەت ، جىن - ئالۋاستىلاردىن
قايسىدىن بەكرەك قوقسىز ...

بوۋام ؛

- جىن - ئالۋاستىلاردىن قورقۇپ كەتمەيمەن ، تىرىك جەسەت دىگەن
ئانچە مۇنچە ئادەمگە پۇتلا كاشاڭ بولدىغان نەرسە بىرتىپىككە
يارمايدۇ ، ئەڭ قۇقۇنۇشلۇق بولغىنى قارسايە ئىچىدىكى نامەلۇم نەرسە
، ئۇنەرسىنىڭ نىملىكىنى بىلسەكلا ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇش چارىسى
بولدۇ ، مۇردا دىگەن خۇددى بۆرىگە ئوخشايدۇ ، تالايىمەنلا دەيدۇ
ئادەمنىڭ بىرچىشلەم گۆشىنى يىسەم قىنى ئىچسەم دەيدىغان
ئەقلى ، ئاڭ سەزگۈسى بولمىغان نەرسە ، مۇردىنىڭ قولغا قىلىچى تەتۈر

ھاللا كەس نازىمىيى

تۇتقۇزۇپ قويساڭ ھەرگىزمۇ ئوڭشاپ تۇتماي تەتۇر تۇتۇپ يۈرۈۋىدۇ ،
 مۇردىنى ئۆلتۈرۈش ئاسان بولغان بىلەن ئەجەللىك يىرگە پىچاق ،
 سالمىسا ئۇيەنە قايتا تىرلىدۇ ،
 چوكانچاق ؛

- نىياز بوۋا ئۇنداقتا مۇردىنىڭ ئەجەللىك يىرى قەيەردە ؟
 بوۋام ؛

مۇردىنىڭ ئەجەللىك يىرى دەل بىشىنىڭ قاق ئوتتۇرىسىدا پىچاق
 سالغاندا بىشىنىڭ ئوتتۇرىسىغا سالسا مۇردىلار قايتا تىرلەلمەيدۇ ، ...
 بوۋامنىڭ سۆزلىرىنى ئىسمىدىن كەچتى

○○○

بوۋام مۇردىنىڭ ئەقلى ، ئاڭ سەزگۈسى بولمايدۇ دىگەن ئەمەسمۇ ،
 بايامقى مۇردىلار ناھايتى ئەقىللىق ئىكەن ھەرىكىتىمۇ شۇنداق ،
 چاققان ئىكەن ، مىنىڭچە بولغاندا يەكچەشمىنىڭ خىتىدە دىگەن
 گەپلىرى پۈتۈنلەي يالغان گەپكەن ...
 نۇر ؛

باتۇر دىمەكچى بولغىنىڭ يەكچەشمە خىتىدا دىگەندەك
 بۇئورداخارا بىسىگە كىرىپ كەتكەنلەرنى ئىزدەش ئۈچۈن كەلگىنى
 يالغان دىمەكچىمۇ ...
 ساتتارداتۇ ؛

بۇنىمۇ سوراڭ كىتەمدۇ مەت ئابدۇ جاپپار دىگەن يەكچەشمە

ھاللا كەس ئارخىبى

بۇئوردا خارابىسىگە كىرىپ كەتكەنلەرنى ئىزدەش ئۈچۈن ئەمەس بەلكى
ئۆزى بۇئوردىغا كىرگەن بولۇشى مومكىن ...
مەن؛

داتۇ توغرا دەيدۇ ، يەكچەشمە بۇيەرگە بىر قىتىم ئەمەس بەلكى
ئىككى قىتىم كىرگەن ، ئۇبىزگە ئەۋەتكەن كىتابنىڭ ئاخىرقى بىتىدە
بىر پارچە ۋەسىيە نامە بار كەن ۋەسىيە نامىدا ئەرۋاھ خەنجىرى تىلغا
ئېلىنغان يەنى كىلىپ ئوردا خەزىنىسىمۇ تىلغا ئىلىپتۇ ، خەزىنىگە
كىرىش ئۈچۈن نۇرغۇن ئۆتكەللەردىن ئۆتۈشكە توغرا كىلىدىكەن
، ئەرۋاھ خەنجىرى بىلەن پىرخون مۇردىنى يوقىتىۋەتسە خەزىنىدىكى
بايلىقلاردىن خالغانچە ئالسا بولىدۇ ، يەنى بىر پارچە خەرىتە كىتاب
مۇقاۋىسىغا يوشۇرۇلدى دەپ يىزىپتۇ ، مىنىڭچە بولغاندا يەكچەشمە
بىرىنچى قېتىم كىرگەندە بىزگە ئەۋەتكەن كىتابنى بايقىغان ھەمدە
بۇ جايدىن بىخەتەر ئايرىلغان ، كىتابتىكى ۋەسىيە نامىنىڭ مەنىسى
چۈشەنگەن ، خەرىتىنى ئىلىپ ئىككىنچى قىتىم قايتا كىرگەن بولۇشى
مومكىن ، بايلىق ئۈچۈن ياكى ئەرۋاھ خەنجىرى ئۈچۈن ...
نۇر؛

مىنىڭچە بولغاندا بايلىق ئۈچۈن ئەمەس بەلكى ئەرۋاھ خەنجىرى
ئۈچۈن كىرگەن ، بۇ پىرخون مۇردىغا بىر قىتىملىق ئاگاھلاندۇرۇش
بولغان ، ئەرۋاھ خەنجىردىكى سەھىرىنى بىكار قىلالىمىغا چاقاھەم ، ئەرۋاھ
خەنجىرگە يىقىنلىشىمىغا چاقا پەقەت ئەرۋاھ خەنجىرنى قوغداپ ئۆزگە

ھاللا كەرس ئارخىمىيى

بولغان خەتەرنى ئازايتىش ئۈچۈن بۇمۇردىلارنى سەھىر بىلەن ئەقىللىق ،
ئاڭ سەزگۈسى بار بولغان مۇردىغا ئايلاندۇرغان بولشى مۇمكىن ،
بۇنىڭدىن يەكچەشمىنىڭ بايلىق ئۈچۈن ئەمەس بەلكى ئەرۋە
خەنجىرى ئۈچۈن كىرگەلىكىنى بىلۋالغىلى بولدۇ ...

داتۇ ؛

كىيىنكى قەدەمدە قانداق قىلىمىز ، داۋاملىق ئالدىمىزغا ماڭامدۇق
ياكى قايتىپ چىقامدۇق ،

نۇر ؛

بىز ئاۋال قايتىپ چىقىپ يەكچەشمىنى تاپايلى ، بەلكىم يەكچەشمىلا
بۇجايدىكى بەزى ئەھۋاللانى بىلىدىغان كىشى چوقۇم بىزگە ياردەم
قىلالايدۇ ،

ھەممىز نۇرنىڭ پىكىرنى قوللاپ چىقىپ كىتىشنى تالدىق ، جەمىلە
مۇئەللىمىمۇ شەرۋانەنىڭ سۇنۇپ كەتكەن قوۋرغىسىنى تىگىپ قويۇپ
كۈتۈپخانىنىڭ ئالدىغا چىقتى ،

جەمىلە مۇئەللىم ؛

سىلەمۇ بايامقى ئەھۋالنى كۆردۈڭلار داۋاملىق ئالدىغا مىڭش ياكى
قايتىشنى ئۆزۈڭلار تاللاڭلار ، ...

قىزلامۇ بىزلەرنى بىرنەرسە دىسۇن دىگەندەك گەپ قىلماي سۈكۈتتە
تۇردى ،

داتۇ ؛

ھاللا كەس ئارخىبى

بىزنىڭ يەنىلا قايتىپ كەتكىنىمىز ياخشىدەك قىلىدۇ ، داۋاملىق ئالدىمىزغا ماڭىمىز دىسەك بەلكىم جەسدىمىزنىمۇ قويدىغان يەر چىقىمىغىدەك ...

جەمىلە مۇئەللىم ؛

ئۇنداق بولسا قايتايلى باشقا ھەممىنى يىغىپ بارمەسلىك ئىش قىلايلى ...

جەمىلە مۇئەللىم يىنىدىن سۆزلىشى ئاپراتىنى چىقىرىپ باشقا مۇئەللىملەر بىلەن ئالاقىلاشتى ، ئۇلارغا قايتىپ چىقىشنى ئىيتىپ قويۇپ بىزمۇ كىرگەن يولىمىز بىلەن قايتىپ چىقتۇق ، باشقا ئوقۇغۇچىلارمۇ مۇردىغا ئۇچۇرغان بولۇپ نەچچىسى يارلانغان ئىدى ، ياردار بولغان ئوقۇغۇچىلارنى دوختۇرخانىغا يولغا سىلىپ ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئائىلە تاۋاباتلىرىغا ئۇختۇرۇش قىلدى ، بىزمۇ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ چوكانچاق ، داتۇ ، نۇر بىلەن مەت ئابدۇجاپپارىيە كچەشمە بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن ، يىقىن ئەتراپتىكى كەنتكە قاراپ يول ئالدۇق ...

15 - باب: زۇلمەت شاھزادىسى

يىقىن ئەتراپتىكى كەنتىگە قاراپ يول ئالدۇق ، مىڭش ئالدىدا جەمىلە مۇئەللىمگە بىر پارچە خەت قالدۇپ ئۇخەتنى جەمىلە مۇئەللىم دىققەت قىلمىغان پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ خەتنى جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يانچۇقىغا سىلپ قويدۇم ، ئىختىيارسىز لا سائىتىمگە قاراپ قويدۇم ، كەچ سائەت بەش بولغان ئىدى ، ، مەن ؛

- ئەزىمەت ئۇبالا ئۆزىنىڭ قايسى كەنتتىن ئىكەنلىكىنى ئىتقانمۇ قانداق قىلىپ ئوبالغا ئۇچراپ قالدىڭ ؟ توغراقلىققا قاراپ ماڭغىنىمچە نۇردىن سوردۇم . نۇر ؛

- قانداق قىلىپ بولاتتى ، شۇ ئاشپەز ئۇستامغا ياردەملىشىپ ئوتۇن تەرگىلى توغراقلىققا كىرگەن ، شۇۋاقتا ئۇبوتەرەپتىن كىلىۋىتىپتىكەن ،

نۇر كۆرسەتكەن تەرەپ دەل بىز ماشىنا بىلەن كەلگەن يول ئىدى ، نۇرسۆزىنى داۋام قىلدى ؛

- ئۇ يىنىمغا كىلىپ مەندىن ، سىز تەكشۈرۈشكە كەلگەنمۇ ؟ دەپ سوردى مەنمۇ ھەئە ، دەپ جاۋاپ بەردىم ، ئۇ ئۆزىنىڭ يىقىن ئەتراپتىكى كەنتتىن كەلگىنى ، بۇيەردە ، جىن - ئالۋاستى ، مۇردا ، يەنە بىر مۇردىلارنىڭ شاھى بولغان پىرخۇن مۇردىنىڭ ، بىز تەكشۈرۈشكە

ھاللا كەس ئارخىبى

كەلگەن جايدا ئىكەنلىكىنى ئىتقان ئىدى، مەنمۇ ئىشىنىش ياكى ئىشەنمەسلىكىنى بىلمەي سىنىڭ يىنىڭغا باشلاپ ئەكىردىم، پەقەتلا ئۆزىڭ يىقىن ئەتراپتىكى كەنتتە تۇردىغىنى ئىتتى، ئۆكەنتى توغرىلىق دىگەندەك قىلغان، بەك جىددىلىشىپ كەتكەچكە تازا ئىسىمدە قالماپتۇ، بولمىسا بىز مۇشۇ يول بىلەن يىقىن ئەتراپتىكى كەنتكە بىرىپ سۈرۈشتۈرۈپ باقايلى، مەت ئابدۇ جاپپار يەكچەشمە، چوقۇم تونۇيدىغان ئادەم چىقىدۇ، نۇرنىڭ گىپى بىلەن توغراقلىقنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتتۇق، مەن؛

- ھەسەن بوۋامنىڭ پالتىسى قانداق بولۇپ سىنىڭ قولۇڭدا بوپ قالدى، بىكارماڭغىچە چوكانچاقتىن پالتىنىڭ ئىشىنى بىلۋالغىم كىلىپ چوكانچاقتىن سوردۇم، چوكانچاق؛

- بۇمۇنداق ئىش نىياز بوۋام ئۆلۈپ كىتىش ئالدىدا بىرجۈپ ئاي پالتىنىڭ بىرنى ماڭا بىرنى ساتتارغا بەردى، يەنە بىر تىلىكامىرامۇ بار، دىدى جاۋابەن، مەن؛

- سىلەر ئىككىڭلار قانداق بولۇپ دوختۇرخانىدا بولۇپ قالدىڭلار، چوكانچاق؛

- شۇچاغ ئادىلىنىڭ بىزنىڭ ئۆيىگە كەلگەن ۋاقتى ئىدى، سىڭلىسى

ھاللا كەس ئارخىمىي

ئاينىڭ ئىسمى بىلەن ئىلگىرى ئىدى ، سەنمۇ بىلىسەن ، مەن يالغۇز بالا ئاكىمۇ ئىسمىمۇ يوق ، ئاچاممۇ سىڭلىمۇ يوق ، شۇسەۋەپتىمۇ مەنمۇ نەۋرىئاكىم ئادىلغا قەۋەتلا ئامراق ، ئاينىڭ ئىسمىمۇ ھەم شۇ ، شۇۋاقتا ئۇلار نىڭ يىزىسىغا كەلگۈن كىلىپ ئادىلنىڭ ئاتا ئانىسى ۋە نۇرغۇنلىغان كىشىلەر ھاياتىدىن ئايرىلدى ، ئاينىڭ بۇ ئىشىنى ئاڭلاپلا قان قۇسۇپ ھۇشسىز كەتتى ، بۇۋاقتا ساتتارمۇ بار ئىدى ، بىزدە ھال ئاينىڭ دۇختۇرخانىغا ئەكىرىدۇق ، شۇۋاقتا نىياز بوۋامنى جىددى قۇتقۇزۇش بولىمىدىن ئەپ چىقۇۋاتقىنى كۆرۈپ دەرھال كەينىدىن ئەگەشتۈق ، نىياز بوۋامنى ئەكىرىگەن ياتاقتا زۇلپىيەنىڭ بوۋىسى ، ئاينۇرەنىڭ بوۋىسىمۇ بار كەنتۇق ، نىياز بوۋام بىزنىڭ كىرىگىنىمىزنى كۆرۈپ ياتاقنىڭ سومكىسىنى پالتىنى چىقىرىپ بىرنى ساتتارغا يەنە بىرنى ماڭا بەردى ، يەنە بىر تىلىكامرانى بەردى بۇنى سىنىڭ 21 ياشقا كىرىگەن تۇغۇلغان كۈنىڭدە بىرىشىمنى ئىتتى ، كىيىن بىزمۇ ئاينىڭ يىنىغا چىقىپ كەتتۇق ، ئاينىڭ ھۇشىغا كەلگەندىن كېيىن نىياز بوۋامنىڭ يىنىغا چىقسام سەنمۇ كىلىپ بوپسەن ، چوكانچاق شۇ ئىشلانى ماڭا دەپ بولۇپ پالتىغا قاراپ قويدى ،

مەن:

- ئۇنداقتا ھىلىقى تىلىكامرا ھازىر قەيەردە ؟

چوكانچاق :

ھاللا كەس نازىمىيى

- خاتىرجەم بول مەن ناھايىتى ياخشى ساقلاپ قويدۇم ، 21 ياشقا كىرگەن تۇغۇلغان كۈنىڭدە ساڭا بىرىمەن ،
مەن:

- بوپتۇ ئەمەس ، پاراڭلاشقاچ ماڭغاچقىمۇ بىردەمدە قاراڭغۇ چۈشۈپ كىتىپتۇ ،
مەن :

- قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتتى ، نىمانداق تىخچە بىرىپ بولالمايمىز ، ئىختىيارسىز يەنە سائىتىمگە قارىدىم سائەت ئەمدى 5:45 دىگەننى كۆرسىتىپ تۇراتى ، لىكىن ئاسمانغا يۇلتۇزلار چىقىپ كەتكەن ئىدى ، ھەي سائىتىڭلارغا قاراڭلا مىنىڭ سائىتىمنىڭ باتارىيە سى قالمىدىمۇ قانداق ، بۇگىچە بىلەن ھەممىسى سائىتىگە قاراپلام ئاھ خۇدا دەپ تولىۋەتتى ، ھەممەيلەننىڭ سائىتى 5:45 دىگەننى كۆرسىتىپ تۇراتى ،
مەن:

- قاراڭغۇ چۈشۈشۈمۇ قۇملۇقتا بۇنداق تىز قاراڭغۇ چۈشمەيدىغاندۇ ، ھازىر 9 - ئاينىڭ باشلىرىدىكى ۋاقىت تۇرسا سائەت 7 لەردە قاراڭغۇ چۈسسە توغرا بولاتى ، چوكانچاقنىڭ ئاڭلاڭلا نىمە ئاۋاز ، دىگەن گىپىنى ئاڭلاپ پۈتۈن دىققىتىم بىلەن تىڭشىدىم ، بىرىردىن يىلاننىڭ نەشتىرىنى چىقارغان ۋاقىتتىكى ھىش ھىش دىگەندەك ئاۋاز چىقۇۋاتقان ئىدى ، توغرا يىلاننىڭ ئاۋازى ئىدى ، بىرىكىكى ئەمەس

ھاللا گەرس ئارخىمىيى

ناھايتى كۆپ ئىدى، چوكانچاق سومكىستىن قولچىراقنى چىقىرىپ ئەتراپنى يورۇتتى، ئەتراپنى كۆرۈپ كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالدىم، ئەتراپتا يىلانلار خۇددى جەڭگە تەييارلانغان ئەسكەردەك سەپ تۈزۈپ بىزنى قورشىۋالغان ئىدى، تۇغۇلۇپ ھازىرغىچە خىلى كۆپ ئىشلارغا ئۇچراپتىمەن لىكىن يىلاننىڭ سەپ تۈزۈپ ئادەمگە ۋۇجۇم قىلغىنى تۇنجى قېتىم كۆرۈشۈم ئىدى، ئىختىيارسىزلا پىچاقنى قولۇمغا ئالدىم، چوكانچاق بىلەن داتۇمۇ پالتىنى ئىلىپ ئۆلگۈرگەن ئىدى، نۇر بولسا قولغا بىر توك كالتە ئىلۋالغان بولۇپ شۇنداق بىر سىلكىۋىدى يىرىم مېتىر ئۇزاردى، بىرىمىزگە كەينىمىزنى قىلىپ تۆتمىز تۆت تەرەپكە قاراپ تۇردۇق، بارغانچە يىقىنلىشىپ كەلدى، يىرىم مېتىر قالغاندا ئوقيا ئاتقان دەك سىلكىنىپ ئىتىلىشقا باشلىدى، بىزمۇ بوش كەلمەي بىزگە ئىتىلغانلىرىنى چانماقتا ئىدۇق، ئاردىن 15 مىنۇتلا ئۆتۈپ يىلانلارنىڭ ۋۇجىمىمۇ سەل ئاستىلاپ قالدى، ھىرىپ قالدۇمۇ ئىختىيارسىز يىنىمدىكى توغراققا يۆلىنىۋالدىم،

چوكانچاق :

- باتۇر ئىھتىيات قىل، بىشىڭنىڭ ئۈستىدە يوغان يىلان باكەن ... چوكانچاق شۇنداق دىگىنچە پالتىنى ماڭا قارتىپ ئاتتى، شۇۋاقتتا ئوڭ تەرىپىمدىن بىر پىچاق ئۇچۇپ كىلىپ پالتىنى سوقۇپ يەرگە چۈشۈرۋەتتى، پىچاق بولسا توغراقنىڭ بىر شىخىغا سانجىلىپ قالدى، ئارقىدىنلا نەي ئاۋازى ياڭرىدى، يىلانلارمۇ ۋۇجىمىنى توختىتىپ

ھاللا كەس ئارخىبى

نەي ئاۋازغا تەڭكەش قىلغاندەك بويانلىرىنى ئۇيان بۇيان قىلغىنچە
كۆزدىن غايىپ بولدى ،
داتۇ:

- باتۇر بېشىڭدا يوغان يىلان بار مىدىرلىما ،
داتۇ شۇنداق دەپلا پالتىنى يىلانغا توغۇرلاپ ئاتتى ، ئويلىمىغان
يەردىن بۇقىتىم ئاينۇرە قولىدىكى پىچاقنى ئىتىپ تىزلىك بىلەن پالتىنى
سوقۇپ چۈشۈرۋەتتى ،
ئاينۇرە :

- بۇنى ئۆلتۈرۈشكە بولمايدۇ ، بۇدىگەن رىۋايەتلەردىكى زۇلمەت
دۇنياسىنىڭ ئەلچىسى ، قوش ئەجدىرھا باشلىق يىلان ... بۇيىلاننىڭ
ئىككى بېشى بار بولۇپ بىر بېشى ئۆز ئورنىدا ، يەنە بىر بېشى يىلاننىڭ
قۇيىقىغا جايلاشقان ئىدى ، باش شەكلى ئەجدىرھاغا ئوخشايتتى ...
مەن ::

- سەن زۇلمەت دۇنيا سىنىڭ ئەلچىسى ، ئالدىمدا تۇرغا يىلانغا قاراپ
سوردۇم يۇ ، سورغىنىمدىن ئۆزۈممۇ خىجىل بولۇپ كەتتىم ، چۈنكى
ئالدىمدىكى نە ئادىمىزات بولسۇن ، ئۇدىگەن بىر زۇۋانسىز مەخلۇق
ئىدى ، ئويلىمىغان يەردىن بۇ زۇۋانسىز مەخلۇق ماڭا قاراپ گەپ
قىلغان ئىدى ،

زۇلمەت دۇنياسىنىڭ ئەلچىسى :

- شۇنداق زۇلمەت شاھزادىسى ئەجىبا مېنى ئەسلىردىن چىقىرىپ

ھاللا كەس ئارخىمىيى

قويغان ئوخشىماملار ، ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ ئازراق ھەيران قالدۇم ،
تۇيۇقسىز ئەتراپىمۇ يورۇپ كەتتى ،
مەن :

- بىرىنچىدىن مەن سىنى تونۇمايمەن ، ئىككىنچىدىن مەن زۇلمەت
شاھزادىسى ئەمەس ، ئۈچۈنچىدىن سەن زۇلمەت دۇنياسىنىڭ
ئەلچىسى بولامسەن بولمامسەن ، مەنبەلەن ئالاقىسى يوق ...
زۇلمەت دۇنياسىنىڭ ئەلچىسى :

- ئەلۋەتتە ئالاقىسى بار ، بىرىنچىدىن ئۆزلىرى زۇلمەت ساھزادىسى
ئىككىنچىدىن ئەرۋاھ خەنجىرىنىڭ خوجايىنى بولۇش ئۆزلىرىنىڭ
تەقدىرىگە پۈتۈلگەن ، ئۈچۈنچىدىن زۇلمەت دۇنياسىدىكى ئالۋاستى
، ئادەمخور قۇش ، قانخور ئەجدەرها نى پەقەت ئەرۋاھ خەنجىرى
يوقتالايدۇ ، ئۇلانى يوقتۇش ئۆزلىرىنىڭ تەقدىرىگە ئاللا بۇرۇن
پۈتۈلگەن ...

ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ ھاڭۋىقۇپ تۇرۇپ قالدۇم ، يىنىمغا قارىدىم
چوكانچاق ھەيكەلدەك مىدىرلاپمۇ قويماي تۇراتتى ، چوكانچاقلا
ئەمەس ھەممىسى ھەيكەلدەك مىدىرسىدىر قىلماي تۇراتتى ،
مەن :

- ئەمەس نىمىشقا بىزگە يىلانلار بىلەن ۋۇجۇم قىلسەن ؟
زۇلمەت دۇنياسىنىڭ ئەلچىسى :

بۇ مەلىكىنىڭ بۇيرىقى ئۆزلىرىنىڭ ماھارىتىنى سىناپ باقماقچى خالاس

ھاللا كەس ئارخىبى

، سىلنى ئالۋاستى ، ئادەمخور قۇش ، قانخور ئەجدىرھانى يوقاتقىدەك ،
جۇرەتلەرنىڭ بار يوقلىقىنى سىناپ بېقىش ئۈچۈن مۇشۇنداق قىلدۇق ،
ھەقىقەتەن زۇلمەت شاھزادىسى بولۇشقا مۇناسىپ ئىكەنلا ، مىنىڭمۇ
ۋەزىپەم ئاخىرلاشتى مەنمۇ قايتاي ...
شۇنداق دەپ لا كۆزدىن غايىپ بولدى ، ھەممىسى بايامقى ئىشنى
ئۇنتۇپ قالغاندەك قىلاتتى ،
مەن :

- زۇلپىيە قانداق بولۇپ كىپ قالدىڭىز؟ پىچاقنى سومكىغا سالغاچ
، زۇلپىيە دىن سوردۇم ،
زۇلپىيە :

- جەمىلە ئاچام سىلەرگە يەنە بىرە ئىش بوپ قالمىسۇن ، كۆپىنىڭ
كۈچى كۆپ دەپ سىلەرگە ياردەملىشىپ خەت ئەۋەتكەن كىشىنى
ئىزدەشنى ئىتتى ،
مەن :

- ئۇنداقتا بىللە ئىزدەيلى يۈرۈڭلا ، توغراقلىقنىڭ ئىچىگە قاراپ يۈرۈپ
كەتتۇق ، ئاردىن يىرىم سائەت ئۆتكەندىن كىيىن يىراقتىن ئۆيلە
كۆرۈشكە باشلىدى ، بىزمۇ كۆرۈنگەن ئۆيىنى نىشانلاپ ماڭدۇ
، بۇۋاقتتا كەچكى شەپەق نۇرى زىمىنى سۇس يورتۇپ تۇراتتى ، تۇن
پەردىسىنى يىپىشقا تەمشەلگەن ئىدى ،

16 - باب: يەكچە شىمنىڭ سەرگۈزەشتىسى

ئازراق مىڭىپ كۆرۈنگە ئۆيىنىڭ قىشىغا كەلدۇق ، لاي كىسەكتىن ياسالغان كۆنراپ كەتكەن ئۆي ئىدى ، ئازراق يەرتەۋىرسە ئۆرلۈپ چۈشكەندە ئارانلا قالغان ئىدى ، ئۆيىنىڭ ئالدىغا ئۆتتۇق ، ئەپسۇس بۇ ئۆيدە ئادەم يوق بولۇپ ، ئۆيىنىڭ ئىشك ياغاچلىرى ئاللا بۇرۇن چىرىپ كەتكەن ئىدى ، بۇنىڭدىن بۇ ئۆيدە ئادەم تۇرمىغىنىڭ ئۇزاق يىلى بولغانلىقىنى بىلۈش تەس ئەمەس ئىدى ، كەم دىگەندىمۇ ئادەم تۇرۇپ باقمىغىلى 15 يىلدەك ۋاقىت بولسا كىرەك ، بەلكىم 15- يىل ئاۋال مەت ئابدۇ جاپپات بۇجاىغا كەلگەندە بەلكىم مۇردىلار مۇشۇ جايغىچە قوغلاپ كىلىپ بۇ ئۆيدىكى كىشىلەنى پاراكەندە قىلغان بولسا كۆچۈپ كەتكەندۇ ،

- قاراڭلار ئاۋۇ تەرەپتىن قويۇق ئىس تۈتەك كۆتۈرلۈۋاتىدۇ ، داتۇنىڭ گىپىدىن ھەممەيلەن داتۇكۆرسەتكەن تەرەپكە قاردۇق ، ئۇ تەرەپتىن قويۇق ئىس تۈتەك كۆتۈرلۈۋاتقان بولۇپ قۇياشنىڭ كەچكى شەپەق نۇرىنى توسۋالغان ئىدى ،

- تىز مىڭلا شۇ تەرەپتە بىرە مەھەللە باردەك قىلىدۇ ، نۇربىيە ئالدىدا يول باشلاپ ماڭدى ، بىزمۇ كەينىدىن ئەگىشىپ دىگەندەك يىگىرمە مىنۇت ماڭغاندىن كىيىن بىر مەھەللىگە كەلدۇق ، مەھەللىگە كىلىپ بولغىچە يەتتە سەككىز ئۆيگە ئۇچۇردۇق لىكىن ھىچقايسىدا ئادەم يوق ئىدى ، مەھەللىگە كىرىپ يول بويىدىكى بىر ئۆيىنىڭ دەرۋازىسىنى

ھاللا كەس ئارخىبى

قاقتىم ، ئازراق ۋاقىتتىن كىيىن ، ئەتتىگەن بىزگە خەۋەر ئېلىپ كەلگەن
بالا ئىشكىنى ئاچتى ،

- ۋاي ئەمدى كەلگىنىڭلا نىمىسى؟ دادام سىلەرنى ساقلىغىلى خىلى
بولدى كىرىڭلا ، بىزمۇ باشقا گەپ سۆز قىلماي بۇشاكىچىكنىڭ
ئارقىستىن ئەگەشىپ ئۆيگە كىردۇق ، قىرىق ياشلا چامىستىكى
، بىر كۆزى يوق ، خىلى گەستىلىك بويى بىر مېتىر سەكسەن سانتىمېتىر
ئەتراپىدا كەلگەن مويىسىپىت كىشى داستارخان راسلاپ تەييار بولۇپ
تۇرغان ئىدى ، يەكچەشمىنىڭ يىنىدا ئوتتۇز ئالتە ياشلار چامىسىدىكى
خىلى تولغان چوكان قاراپ تۇراتى ،

- قىنى كىلىڭلار ئۇكۇلۇرۇم ئاۋال تائام ئاندىن كالام دەپتىكەن
، قورسىقىڭلانى توقلىۋالغاندىن كىيىن ئاندىن پاراڭلىشايسىلى ، كىلىڭلار
قولۇڭلارنى چايقىۋىلىڭلار ، بىزگە گەپ قىلىشقا پۇرسەت بەرمەي
، داستارخانغا باشلىدى ، بىزنىڭمۇ قۇرسىقىمىز ئاچ بولغاچقا ، يەنە
كىلىپ ئالدىمىزدا توشقان گۆشى بىسىلغان پۇلۇ بولغاچقا مەزە قىلىپ
يەپ كەتتۇق ، تاماقنى يەپ بولغاندىن كىيىن ، بىزنى ياندىكى ئۆيگە
باشلىدى ،

- رەخمەت ئاكا بايتتىن بىرى گەپ قىلىشقا پۇرسەي بەرمىدىڭىز
، سوراپ باقسام بىزنىڭ كىلىشىمىزنى قانداق بىلىدىڭىز يەنە كىلىپ
سىز ئەۋەتكەن كىتاب قانداق ئىش ، سورىماقچى بولغان سوئالىمنى
بىراقلا سورىۋالدىم ،

ھاللا كەس ئارخىبى

- ماقۇل سىلەرنىڭ ئۇجايدىكى ئەھۋاللانى بىلگىڭلار بولسا سۆلەپ
بىرەي ، مۇخۇركىسقا ئۆت تۇتاشتۇرۇپ كۈچەپ بىرنى شورۋالغاندىن
كىيىن ، سۆزلەشكە باشلىدى ،
يەكچەشمە :

- كىتابدىكى مەن شامنى ئىرتىپ يازغان خەتنى بايقىغان بولساڭلار
، بەلكىم چۈشكۈچە مەننى ئىزدەپ كىلەتتىڭلار ، لىكىن كەچ بولغاندا
كەلگىنىڭلارغا قارغاندا خەتنى كۆرۈپلا قالماستىن بەلكى كىتابقا
يوشۇرۇلغان خەرتە ، يەنە كىتابنىڭ ئارقىسىدىكى چاغاتاي يىزىقى
بىلەن يىزىلغان ۋەسىيەتنى كۆرۈپسىلەر ئۇجايدا كىرىپ خەتەرگە
ئۇچىراپ قايتىپ چىقىپ مەننى ئىزدەپ كەلدىڭلار ھە قاچان ، گىپىنى
دەپ بولۇپ مۇخۇركىستىن كۈچەپ يەنە بىرنى شورۋالغاندىن كىيىن
، گىپىنى داۋام ئەتتى ، ھىچقايسىمىز يەكچەشمىنىڭ سۆزىگە قوشۇق
سالماي پۈتۈن دىققىتىمىز بىلەن ئاڭلىماقتا ئىدۇق ،

- مەن سىلەرگە خىتىمدە دىگەن ئىشلارمۇ يالغان ئەمەس ، ئەسلى
15- يىلنىڭ ئالدىدا مەن توشقان ئوۋلاش ئۈچۈن توشقاننى قوغلاپ
ئاشۇ جايدا باردىم توشقانمۇ قىرىشقاندىكى ئاشۇ خارابىلىكنىڭ ئىچىگە
كىرىپ كەتتى ، مەنمۇ ئارقىدىن چۈشتىم چۈشكەن جايمىم كۈتۈپخانا
بولسا كىرەك ، كىتاب دىگەن جازىلارغا تىزىپ كەتكەن ئىدى كۈتۈپ
خاننىڭ ئىچكىرىسىگە كىردىم ئىچكىرىسىدە بىر جەسەت بولۇپ قولدا
كىتاب بار ئىدى ، يەنى مەن سىلەرگە ئەۋەتىپ بەرگەن كىتاب شۇ

ھاللا كەس نازىمىيى

ئۇجەسەتنىڭ بۇكتابىنى تۇتۇپ يىتىشىغا قارغاندا قىممەتلىك بولسا، كېرەك دەپ كىتابىنى ئىلۋالدىم يەنە بىرقانچە دانە ساپال لوڭقا، سىياھدان دىگەندەك نەرسىلەرنى ئىلىپ قايتىپ چىقتىم، بۇنەرسىلەرمۇ خىلى پۇلغا يارايتۇ، شۇ چاغنىڭ شارائىتىدا 80 نەچچە مىڭ يۈەنگە ياردى كىتابى ئۆزۈم ئىلىپ قالدۇم، كىيىن بىزنىڭ مەھەللىدە مۇشۇنداق كەسىپتە خىلى نامى چىققان مەت توختى دىگەن كىشىگە كىتابىنى كۆرسەتتىم، ئۇ كىشى كىتابىنىڭ ئارقا ئۇچ بىتتىكى خەتنىڭ مەزمۇنى ماڭا دەپ بەردى ھەم كىتابىنىڭ مۇقاۋىسىغا يوشۇرۇنغان خەرىتىنى ئىلىپ خەرىتىنىڭ مەن كىرگەن جايىنىڭ خەرىتىسى ئىكەنلىكى خالىسام مەنبەلەن كىتابتا دىيىلگەن ئەرۋاھ خەنجىرنى تىپىپ پىرخۇن مۇردىنى يوقتۇپ خەزىنىنى تىپىپ ئازتولا باي بولۇش توغۇرىدىكى پىلاننى ئۆتتۈرۈش قويدى، مەنمۇ ئىلىپ چىققان سىياھدان، ئىككى دانە ساپال لوڭقا خىلى پۇلغا يارايتۇ، خەزىنىنى تاپالمىساقمۇ كۈتۈپخانىدىكى گۈل لوڭقىلىرىنى ئىلىپ چىقساقمۇ خىلى پۇللۇق بۇپ قالغىدەكمىزدەپ ئويلاپ بىرىشقا قوشۇلدۇم، مىڭش ئالدىدا خەرىتىنى سىزىۋىلىپ خەرىتىنى ئالغان جايغا چانمىغىدەك يوشۇرۇپ قويۇپ كىتابىنى ماڭا قايتۇرۇپ بەردى، ئۇ جايدا ئازتولا خەتەرگە ئۇچۇرمىز مۇمكىن، ئۇ جايدىن ئەپ چىققان نەرسىنى ئەگرەمەيلى، ئازتولا بۇلىسمۇ خەتەردىن ساقلىنالمىشىمىز مۇمكىن دەپ، كىتابىنى ياخشى ساقلىشىمنى باشقىلارغا

ھاللا كەس ئارخىبى

كىتاب توغۇرسىدا ھىچ قانداق گەپ ئىتماسلىقىمنى تاپلاپ قويۇپ ئەتە مېنى ئىزدەيدىغىنى دەپ كىتىپ قالدى ، ئەتسى مەنمۇ پۇختا تەييارلىق قىلىپ مەت توختى دىگەن ئۇ كىشىنى ساقلاپ تۇردۇم ، مەت توختىمۇ يەنە تۆت ئادەم ئېلىپ كەلگەن بولۇپ بىزنىڭ ئۆيدە بىرۋاخ تاماق ياۋالغاندىن كىيىن يولغا چىقتۇق

بىرۋاخ تاماق يەۋالغاندىن كىيىن يولغا چىقتۇق ، مەن توشقان قوغلاپ يۈرۈپ كىرگەن جاي ئاللا بۇرۇن قۇمغا كۆملەپ كەتكەن ئىدى ، بىز خەرىتىنىڭ باشتا كۆرسىتىلگەن ئىستىرىلكا بەلگىسى بۇيىچە بىر ئۆينىڭ كۆرۈنۈپ قالغان ئىشىكىدىن كىردۇق ، ئۆينىڭ يەنە بىر ئىشىكى تەرىپىدە پىشايۋان ئوخشاش ئۈستى يىپىلغا كەڭلىكى ئالتە مېتىر ، ئىگىزلىكى ئىككى مېتىر كەلگىدەك بولغاچقا ، تام تۈۋىدە ئادەم ماڭغىدەك كىچىكىنە يول قالغان ئىدى ، بۇيولنىڭ پىرخون قۇرغان توزاق ئىكەنلىكىدىن ئەسلا خەۋەرسىز ئىدۇق ،

مەن:

نېمە؟ سىزنىڭ دىمەكچى بولغىنىڭىز بۇ پىرخون مۇردىنىڭ ئەرۋاھ خەنجىرنى كۆزلەپ كىرگەنلەرگە قۇرغان توزىقى دىمەكچىمۇ ، سوردۇم ھەيران بولۇپ ،

يەكچەشمە:

شۇنداق بۇ پىرخون مۇردىنىڭ ئەرۋاھ خەنجىرنى ئىلىش ئۈچۈن كىرگەنلەرگە قۇرغان توزاق ئىكەن ، بىزدەسلەپتە قۇم ئاسماندىن ياققان

ھاللا گەرس ئارخىمىيى

بولغاچقا ، مۇشۇنداق ئۈچ بۇلۇڭ شەكلىدە ، رومبا شەكلىدە يول قالدى دەپ ئويلاپ قاپتىمىز ، لىكىن قۇم بوران چىقىپ تۇردىغان يەردە قانداقمۇ يول قالدۇ ، دىگەننى ئەسلا ئويلاپ باقماپتىمىز ، كىرگەندىن كېيىن ئۇدۇل قۇبۇلخانىدىن ئۆتۈپ ، كۈتۈپخانىغا كىردۇق ، بۇكۈتۈپخانا نەدىمۇ مەن نەچچە كۈننىڭ ئالدىدا كەلگەنگە ئوخشسۇن ، كىتابلار ھەممە يەرگە يىلىپ كەتكەن ، ھەم مەن ئالدىن قىتىم كەلگەندە كىتابنىڭ جازىغا تىزىقلىق ئىكەنلىكىنى كۆرگەن بۇقىتىم كىتابلارنىڭ يەرگە يىلىپ كىتىشنىڭ بىردىن بىر سەۋەبى بۇيەردە كۈچلىك بوران چىققان ئىدى ، لىكىن كۈتۈپخانا ئىچىدە بىر دانە قۇمىنىمۇ كۆرمىدۇق ، خۇددى بىزنى مەخپى يولغا كىرىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى ئالسۇن دىگەندەك ، ئىشنىڭ سەل چاتاق ئىكەنلىكىنى پەملەپ يىپ ئۇچى چىقىپ قالسا ئەجەپ ئەمەس دەپ پۈتۈن كۈتۈپخانىنى ئاقتۇرۇپ كىچىك ساندۇقنىڭ ئىچىدىن تارىخنامە دىگەن پارسچە يىزىلغان كىتابنى بايقىدۇق ، بۇكىتابدا ئەينى ۋاقىتتا ئۆتتۇرا ئىخلىمدىن ئايال جادىگەر ئۆلۈكلەرنى تىرلدۈرۈپ مۇردىلارنى كۆنتىرۈل قىلىپ تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىغا ۋۇجۇم قىلىپ ھەربىر جان جانۋارنى ھەتتا ئىت ، مۇشۇكىنىمۇ ، قوي ، كالا چارۋىلارنى ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكى سۆزلەنگەن ، بۇۋاقىتتا پىرخون 300 يۈزى ئېچىلمىغان قىزنى تىرىك ئۆتقا تاشلاپ ئۇلارنىڭ روھى ھەم جىسمىنى بىلەن ئۆزىنىڭ قارسىھىرىنى بىرلەشتۈرۈپ ئەرۋاھ خەنجىرنى ياساپ

هاللا گەس ئارخىبى

چىقىپ تىرىك جەسەت بىلەن مۇردىلارغا قارشى تۇرغان دەل شۇ چاغدا زۇلمەت شاھزادىسى زۇلمەت خەنجىرى بىلەن بۇۋەھىمىلەرنى ئاخىرلاشتۇرغان ، كىيىن شاھ يارلىق چۇشۇرۇپ ئەرۋاھ خەنجىردىكى سېھىرنى بىكار قىلۋەتكەن ، زۇلمەت شاھزادىسىگە رەخمىتىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن قىزى مەلىكە مەھبۇدە شاھزادىگە ياتلىق قىلغان ، ئىشلىرى بايان قىلىنغان ئىدى ، كىتابنىڭ ئاخىرقى بەتلەردە مەلىكىنىڭ كۆزى يورۇپ بىر ئوغۇل تۇققان شۇ چاغدا زۇلمەت دۇنياسىنىڭ ئەلچىسى قوش ئەجدارھا باشلىق يىلان مەكتۈپ ئىلىپ كەلگەن بولۇپ مەكتۈپنى شاھ قا بىرىپ ، شاھزادىگە شاھ ئاتىسىنىڭ ئاغزىغا پەرماننى يەتكۈزۈپ كىتىپ قاپتۇ ، زۇلمەت شاھزادىسى كىتىش ئالدىدا زۇلمەت خەنجىرنى سىرلىق ئۆيگە سېھىر بىلەن بەنىت قىلىپ ئىككى خەنجەرگە بىر تامچىدىن ئىككى تامچە قىنى ئىقىتىپ ئەۋلاتلىرىغا قالدۇرغان ، زۇلمەت شاھزادىسى كەتكەندىن كىيىن ، شاھ مەكتۈپنى ئىچىپ كۆرگەن مەكتۈپتە ، زۇلمەت دۇنياسىنىڭ ئۆزىگە چۈشلۈك قايدىسى بار ، زۇلمەت دۇنياسىدىكى ھەرقانداق بىر ئادەم ئىنسانلار بىلەن توي قىلىشى چەكلەنگەن كىمكى قايدىگە ئەمەل قىلمايدىكەن ، ئۆلۈمگە مەككۈم بولىدۇ ، شاھزادىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە ، ئىككى دۇنيادىكى ئىنسانلار لا ئەمەس ، ھەتتا ئىككى دۇنيادىكى ئىت - مۇشۇكلەرنىڭ جۇپلىشىمۇ مەنى قىلىنغان ، شاھزادىمۇ ئۆلۈمگە مەككۈم قىلىندى ، شاھ ئاللىرنىڭ مەلىكىنى ھەم مەلىكىنىڭ ئوغلىنى ئۆلتۈرۈپ

ھاللا كەس ئارخىبى

ئاپەتنى تۈپ يىلتىزدىن يوقتىشلىرىنى سورايمەن ، ئەگەر ئۆزلىرى
بىتەرەپ قىلمىسلا ئۇنداقتا بىزدىن رەنجىمىسلەر دەپ يىزىلغان ، شاھمۇ
كالا قاتۇرۇپ مەلىكىنى ياقا يۇرتلارغا قاچۇرۇۋىتىپ مەلىكىنىڭ
ئورنىدا بىر كىنەزەكنە يەنە بىر بوۋاق بالىنى ئۆلتۈرۈپ ئىشنى
تىنجىتقانلىقى ، يىزىلغان بۈگەپلەرنى ئاڭلاپ بوۋامنىڭ كىچىكىمدە
ئىيتىپ بىردىن زۇلمەت شاھزادىسى توغۇرلۇق ھىكايىلىرى ئىسمىگە
كەلدى ،

بوۋاماڭا ھىكايە ئىيتىپ بېرىڭ دەپ بوۋامنىڭ كەينىگە كىرۋالدىم
بوۋاممۇ ماڭا ئامال قىلالماي ئاخىرى ماڭا زۇلمەت شاھزادىسىنىڭ
ھىكايىسىنى ئىيتىپ بەردى ،

بىزمۇ سۈكۈتتە تۇرۇپ ئاڭلىماقتا ئىدۇق ، ئۈچ ساۋاقدىشىمنىڭ ئۆلىمى
سەل كۆڭلۈمنى يىرىم قىلغاچقۇ ئىشقىلىپ مىنىڭمۇ ئارتۇقچە سوئال
سورغۇم كەلمىدى ، يەكچەشىمنىڭ ھىكايىسى داۋام قىلماقتا ،

نامەلۇم دۇنيا بولۇپ ، بۇدۇنيادا ھەرقانداق ھەرقانداق مەخلۇق گەپ
قىلايتتى ، ئۇنىڭدىن باشقا قانخور ئالۋاستىلامۇ بەنت قىلىنغان
بۇلغاچقا بۇدۇنيا تەبىئىيلا زۇلمەت دۇنياسى دەپ ئاتالغان ھەريۈزىلىدا
زۇلمەت دۇنياسىنىڭ شاھزادىسى ئىنسانلار دۇنياسىغا كىلىپ جىن
ئالۋاستىلانى يوقتىپ يوقتالمىغانلىرىنى زۇلمەت دۇنياسىغا بەنت
قىلىپ دىگەندەك ئىنسانلار دۇنياسىنى تىنىشلاندۇرۇپ كەلگەن
، بۇنىڭدىن مىڭ يىل ئاۋال بۇجايدىكى شەھەرگە بىر جادىگەر

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

جەسەتلەرنى تىرىلدۈرۈپ قانخور مۇردىلارنى سېھىر بىلەن كۆنتىرول قىلىپ شەھەرگە ۋۇجۇم قىلىپ كەلگەن شۇ ۋاقىتتا زۇلمەت شاھزادىسى ئىنسانلار دۇنياسىغا كىلىپ بۇۋەھىمىلەرنى تىنجىتىقان شاھمۇ زۇلمەت دۇنياسىنىڭ شاھزادىسىگە رەخمەت ئىتىپ قىزنى ياتلىق قىلغان شاھزادىمۇ مەلىكىنى كۆرۈپ كۆرۈپ مەلىكىگە ئاشىق بولۇپ مەلىكىنى ئەمرىگە ئىلىپ بىر ئوغلۇلۇق بولغان ،زۇلمەت دۇنياسىنىڭ قانۇنى بويىچە بولغاندا ئىنسانلار دۇنياسىدىكى كىشىلەر بىلەن زۇلمەت دۇنياسىدىكى كىشىلەر توي قىلىشى چەكلەنگەن خىلاپلىق قىلغانلار ئۆلۈمگە مەككۇم قىلىنىدىكەن ،ئىككى دۇنيادىكى كىشىلەرلا ئەمەس ،ئىككى دۇنيادىكى ھايۋانلانىڭمۇ جۈپلىنىشى مەنىسى قىلىنغان ،شاھزادە بۇ قايدىگە خىلاپلىق قىلغاچقا زۇلمەت دۇنيا شاھى شاھزادىنى ئۆلۈمگە بۇيرىغان ،ھەمدە مەلىكە مەھبۇدە بىلەن ئۇنىڭ ئوغلىنى شاھنىڭ بىرتەرەپ قىلىشى توغۇرلۇق مەكتۇب ئىۋەتكەن ،شاھنىڭ مۇشۇ يالغۇز قىزى بولغاچقا باشقا بالىرى بولمىغاچقا ،قىزنى باشقا يۇتقا قاچۇرۇۋەتكەن ،قىزنىڭ ئورنىدا بىر كىنەزەكنى ئۆلتۈرۈپ ئىشنى تۈگەتكەن ،شاھ ئاپەتنى يىلتىزدىن يوقاتمىغاچقا تەڭرىنىڭ غەزىپى كېلىپ پۈتۈن شەھەرنى قۇم ياغدۇرۇپ قۇمنىڭ ئاستىغا بەنىت قىلۋەتكەن ،بوۋامنىڭ بۇ ھىكايىسىنى ئىسىمگە ئالدىم ،بوۋامنىڭ ئىتىقىدەك بولغاندا بۇ يەردە پىرخۇن مۇردىنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى ،مەن تىپىۋالغان كىتابتا بۇجايدا بىر پىرخۇن

ھاللاھىس ئارخىبى

مۇردا بارلىقى ئىتىلغان ئىدى ، كالىلام قالايمىقانلىشىپ كەتتى ، بوۋامنىڭ ئىيتىپ بەرگىنى پەقەت ھىكايە دىسەك كىتابتا خاتىرلەنگىنى ھەقىقەت بولىدۇ ئەلۋەتتە ، مەن كىتابتىكى يىزىقنى چۈشەنمىگەچكە يەنىلا مەت توختىغا تايانماي باشقا ئىلاج يوقتى ، ئومۇمىنىڭ خىيالىمنى بىلگەندەك كىتابنى ۋاراقلاپ دىگىدەك پىرخوننىڭ ئۆلىمىگە ئائىت مەزمۇنى تىپىپ ئوقۇشقا باشلىدى.....

پىرخون ئۆلىمىگە ئائىت مەزمۇنى تىپىپ ئوقۇشقا باشلىدى ، زۇلمەت شاھزادىسى ئۆلگەندىن كىيىن ئوتتۇرا ئىخلىمدىكى جادىگەر بىر ئوردا ياستىشقا باشلىدى ، بۇ ئۇلارنىڭ رەسمى تەڭرى تېغىنىڭ جەنۇبىي ، شىمالىنى ئىگىللەش ئويىدا بولۇۋاتقىنى بىلدۈرەتتى ، شاھ ئالىلىرى زۇلمەت شاھزادىسىنىڭ ئەرۋاھ خەنجىرىنى ئىلىپ جادىگەرنى يوقاتماقچى بولدى ، بىراق ئەرۋاھ خەنجىرىنى زۇلمەت شاھزادىسىدىن باشقا ئادەمنىڭ ئاللىمايدىغىنى ئويلاپ باقماپتىمىز ، ئەرۋاھ خەنجىرىنىڭ ئىغىرلىقى نەچچە يۈز جاڭ ئىغىرلىقتىكى نەرسە بىلەن تەڭ ئىدى ، ئەپسۇس بەش ئالتە ئادەم بىر بوپمۇ بىر خەنجەرنى ئاران كۆتەردى ، ئەرۋاھ خەنجىرىنى بىر ئادەمنىڭ كۆتۈرۈپ جادىگەرنى يوقىتىشى مومكىن ئەمەس ئىدى ، پىرئۇستاز ئەڭ كۈچلىك بولغان ئەرۋاھ خەنجىردىن بىرنى ياسىماقچى بولدى ، بۇنىڭغا كىتىدىغان بەدەل 300 يۈزى ئېچىلمىغان قىز بولماستىن بەلكى ، 3000 مىڭ قىرغىغا

ھاللا كەس نازىمىيى

توشمىغان بوۋاق ئىدى، شاھ ئالىلىرى بۇنى ئاڭلاپ بۇئىشنى توستى، لىكىن پىر ئۇستاز ئوغۇرلىقچە نەچچە يۈز بوۋاقنى تۇتۇپ ئەكەللىپ بولغان ئىدى، شاھ ئالىلىرى غەزەپلىنىپ پىر ئۇستازنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلدى، دارغا ئىسىپ جەسىدىنى پۈتۈن دەپنە قىلدى، پىرخوننىڭ ئۆلىمىگە ئائىت مۇشۇنچىلىك يىزىلغان ئىدى، مەتتوختى كىتابىنى ۋاراقلاپ يۈرۈپ ئاخىرقى بىتىنى ئىچىپ ئوقۇدى، بۇنىڭ مەزمۇنى مۇنداق يىزىلغان ئىدى،

مانا ئاسماندىن قۇم يىغۋاتقىلى بۈگۈن يەتتە كۈن بولدى، كىچىككىنە خاتالىقم پۈتۈن ئاۋامنىڭ بىشىغا چىقتى، ۋەزىرلەرنىڭ نەسەپتەلەرنى ئاڭلاپ پىر ئۇستازنىڭ جەسىدىنى پارچىلىۋەتكەن بولسام بۈگۈنكىدەك ئاقىۋەتمۇ يۈزبەرمەس بولغىتى، ئەپسۇس ئەمدە پۇشايمان قىلغان بىلەن مەڭگۈ ئورنىغا كەلمەيدۇ، تولىمۇ ئەپسۇس ئاخىرقى پۇشايمان ئۆزۈڭگە دۈشمەن دىگەن ھىكمەتنى كىممۇ ئىتقان بولغىتى، پىر ئۇستازنىڭ بۇنداق ۋەھشىي بولۇپ مۇردىغا ئايلىنىپ كىتىشتە مىنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان مەسۇلىتىم بار، ئەي تەڭرىم شۇنچىۋالا ئادەمنى مەن بىلەن ھەمدەپنە قىلغىچە يالغۇز مىنى دوۋزاققا مەككۈم قىلساڭمۇ مەيلى ئىدۇغۇ، تولىمۇ ئەپسۇس تەڭرىگە ئىلتىجا قىلغان بىلەنمۇ ئورنىغا كەلمەيدۇ، قارغاندا بۇ ئوردا مىنىڭ قەبرىگام بوپ قالدىغان ئوخشايدۇ، ھايات قالغان ئەۋلاتلىرىمنىڭ مەندەك رەزىل، شەخسىيەتچى شاھنى كەچۈرۈشتىشىنى ئۈمۈت قىلمەن،

ھاللا كەس ئارخىمىيى

شەمسىيە 999- يىلى 12- ئاينىڭ 31- كۈنى ...

دەپ يىزىلغان ئىدى، قارغاندا بۇئاخىرقى بەتنى شاھ ئۆزى يازغان ئىدى، ھەممىسى قۇرۇق گەپ بولدى مەخپى يولنى ئىزدەيلى، دىدى مەت توختى ھەمدە كىتابنى يەرگىلا تاشلىۋەتتى، مەن نىمىلە بولمىسۇن بۇئەجدادلىرىمىزنىڭ تارىخى ئىكەن، كىيىنچە كەكە بۇجايىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈشكە كىلىپ قالسا بۇ جايىنىڭ تارىخىنى تەكشۈرۈشكە قولايلىق بولا دەپ ئويلاپ كىتابنى ساندۇققا سىلىپ قويماقچى بولۇپ ساندۇققا قارسام ئىككى پارچە بامبۇك ياغىچى تۇردۇ ئىلىپ قارسام شۇنداق چىرايلىق ئويما باركەن، شۇنىڭ بىلەن مەنمۇ ئازتولا پۇلغا ياراپ قالسا ئەجەپ ئەمەس دەپ يانچۇقىمغا سىلىپ كىتابنى ساندۇققا سىلىپ قويۇپ مەخپى يولنى ئىزدىدىم، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى بويىچە كۈتۈپخانىنىڭ ئىشىكىنىڭ ئۇدۇلىنى ئىزدەشكە باشلىدۇق، كىتاب جازىسىنىڭ كەينىدىن بىر يەر ئاستىغا چۈشىدىغان پەلەمپەينى بايقىدۇق، پەلەمپەينى بويلاپ يەر ئاستىغا ئالتە يەتتە مېتىر چوڭقۇرلىقتىكى يەرئاستى يولغا چۈشتۈك، بۇ يول خۇددى ھازىرقى تاغ ئۆتتۈرسىدىن قىزىلغان تونىلغا ئوخشاش قىزىلغان يول ئىدى، تونىلنى بويلاپ ماڭدۇق، بىرھازا ماڭغاندىن كىيىن يەنە ئۈچ ئاچال تونىل ئۇچۇردى، بىرسى چىڭ ئۆتتۈرسىدا يەنە ئىككىسى ئۆتتۈردىكى تونىلغا 45° گرادىس قىيسايغان ھالدا قىزىلغان تونىل ئىدى، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى بويىچە سول تەرەپتىكى تونىلغا

ھاللا كەس ئارخىبى

كېرىپ ماڭدۇق ، ئىچكىرسىگە ئىلىۋالغا قولچىراغنى يورۇتتۇق ، (بىزدە پەقەت مۇشۇ بىتاللا قول چىراق بولغاچقا جىددى ئەھۋال كۆرەلمىسە كىرسىن چىراق ياقاتۇق ، ئۇۋاقتتا قولچىراق ئاندا ساندا ئۇچىرايتى)قول چىراقنى يولنىڭ ئۇ تەرىپىگە تۇتتى ، بىر قارىساينىڭ ئىچىگە تەرەپكە كېرىپ كەتكىنىنى كۆردۈم ، باشقىلارغا ئۇ تەرەپتە بىر قارا كۆلەڭگىنىڭ بارلىقىنى ئىتتىم ، لىكىن ئۇلار ھىچ نىمە كۆرمىدۇق ، ئازراق قورقۇپ كەتكەن ئوخشايسەن ، دەپ مېنى مەسخىرە قىلىپ داۋاملىق ماڭدى ، ھەمدە قولچىراقنى ئۆچۈرۈشتىپ كىرسىن چىراقنى يورتۇپ ماڭدۇق ، بايام مەن كۆرگەن قارىسا يە ئەمدىلىكتە ئالدىمدا كىرسىن چىراقنىڭ يورقى يەتكىدەك يەردە كىتىپ باراتى ، تىز مىڭىپمۇ ئۇنىڭغا يىتىشەل مەي قالدۇق ، بۇ قارىسا يە بىز توختىساق توختايدۇ ، ماڭساق ماڭدۇ ، لىكىن مەندىن باشقا ئادەم بۇ قارىساينى كۆرمىگەن ئىدى ، مەن قورقۇنۇچ ئىچىدە ئۇلارغا ئەگەشمەكتە ئىدىم ، توساتتىن پۈتۈمنى بىر قول تۇتۇۋالدى ، پۈتۈمنى مىدىرلىيالمىي يىقىلىپ چۈشتۈم ، پۈتۈمنى تۇتۇۋالغان قولغا قاراپ چىدىماي تولىۋەتتىم ئاااااااا ، كۆرگىنىم چىرىپ كەتكەن جەسەتنىڭ قولى بولدى ، باشقىلارمۇ يۈگرەپ كىلىپ مىنىڭ پۈتۈمنى تۇتۇۋالغان قولى قىلچ كىسىۋەتتى ، مەتتوختى مېنى سەپتىن چۈشۈپ قالما بۇنداق جايدا ھەرقانداق ئىشنىڭ يۈزبىرىش ئىھتىمالىقى بار ، دەپ سەپنىڭ ئۆتتۈرسىغا ئەكەپ قويدى ، مەنمۇ ئۇلارنىڭ ئۆتتۈرسىدا خىلى

هاللا گەرس ئارخىمىيى

ئىشتىنىڭنى نەمدەپ بۇپ سەن توخا يۈرەك... مەتتوختى شۇنداق دەپ كۈلۈپ قويدى، ئۆزۈمۈ چوپچوڭ ئەركىشى تۇرۇپ كىچىكنە ئىش ئۈچۈن ئىشتىنىمى نەمدىگىمدىن خىجىل بولۇپ كەتتىم، ئۇلارنىڭ ئارقىستىن ئەگەشتىم، داۋاملىق ماڭدۇق، لىكىن بۇ تونىلنىڭ ئاخىرىغا يىتىدىغاندەك ئەمەس، بىرسائەت مىڭپىمۇ تونىلنىڭ يەنە بىر بىشىغا يىتىپ بىرىپ بولالمايدۇق، مەتتوختى قولچىراقنى تونىلنىڭ ئۈتەرپىگە تۇتتى، يەنىلا تونىلنىڭ خەرىتىدىكى كۆرسىتىلگەن ئىگىلىش نوقتىسى كۆرۈنمەيتتى،

مەتتوختى: - بىردەم ئارام ئېلىپ ئاندىن، ماڭايلى ھەممىڭلا ئىزىڭلاردا يىرىم سائەت ئارام ئىلىۋىلىڭلار..... دىدى، ئىككى ئۈچ سائەت يول مىڭپى ھىرىپ قالغاچقىمۇ ئىزىمدا سومكىغا يۆلەنگىنىمچە ئۇخلاپ قاپتىمەن، قاچانلادۇ ئويغانغىنىم ئىسمىدە يوق، ئورنۇمدىن تۇرسام ھەممىسى دېگۈدەك ئۇخلاپ كىتىپتۇ، بىز كەلگەن تەرەپتىن بىر قار سايە كەلدى، قولۇمدىكى كىرىس چىراقنىڭ يورىقى ئاران تۆت بەش مېتىر يەرنى ئاران يورتالايتتى، ئۇخلاپ قالغانلارغا بىرمۇ - بىر قاراپ چىقتىم، ھەممەيلەن تولۇق ئۇنداقتا بۇ قارسايە ئادەممۇ ياكى بىز بايام ئۇچۇرغان تىرلىپ قالغان جەسەتمۇ دىگەن خىيال كاللامدا ئەكسى ئەتتى، مەتتوختى ئويغاتسام ئۆلۈكتەك ئۇخلاپ كىتىپتۇ، باشقىلارنى ئويغاتسام ئۇلارمۇ شۇ ھىچقايسى ئويغىناي دىمەيتتى، ئۇقارسايە بارغانسېرى يىقىنىلىشىپ كەلدى، شۇنچە قاراپمۇ ئۇنىڭ

ھاللا كەس ئارخىبى

چىرايىنى كۆرەلمىدىم چاچلىرى چۇۋۇلغان يۈزىنى توسۇۋالغان بولغاچقا چىرايىنى كۆرۈش ئىمكانىيىتى بولمىدى، كىيىملىرىدىن ئۇنىڭ ئايال كىشى ئىكەنلىكىنى بىلىدىم، يەردە مىڭىپ ئەمەس بەلكى يەردىن يىرىم مىتىرچە ئىگىزلىكتە لەيلەپ كەلگىنچە ماڭا يىقىنلاشتى، ئۇنىڭ ماڭا يىقىنلىشىدىن پۈتۈمنى يەرگە مىخلاپ قويغاندەك مىدىر سىدىر قىلالماي قالدۇم، ئەتراپىمدا ئايلىنىشقا باشلىدى، ئارقا تەرىپىمدىن قۇۋلاق تۇۋىمگە يىقىن كىلىپ سىلەر خەتەر ئىچىدە بۇيەردىن تىز ئايرىلىڭ، بۇلانىڭ ھەممىسى قىلتاق داۋاملىق ئالدىڭىلارغا ماڭساڭلار ئۆزۈڭلانى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بىرسىلەر، بۇ ئايالنىڭ گىپىنى ئاڭلاپلا چۆچۈپ ئويغىنىپ كەتتىم، تەرلەپ كىتىپتىمەن باشقىلار بولسا ھەممىسى ئۇخلاپ قاپتۇ، مەن مەتتوختى ئويغىتىپ باياتتىن كۆرگەن چۈشۈمنى ئىتتىم، مەتتوختى بولسا،

- بولدى كۆپ ئويلاپ كىتىپسەن، مەن ئىلگىرى بىر قەۋىرگە كىرگەن قەۋىردە ھەمدەپنە بويۇملىرى بەك كۆپ ئىدى، شۇ ۋاقىتتا، بىر ئەرۋاھ ماڭا ئالدىڭىزغا ماڭسىڭىز ئۆزىڭىزنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بىرسىز دىگەن، مەنمۇ دەسلەپتە ئازراق قورۇققان راستلا ئۆلۈپ كىتەر مەنمۇ دەپ، كەينىمگە بۇرۇلۇپ چىقىپ كىتىشنى ئويلىغان، يەنىلا كىرگەنكەنمەن بىرە نەتىجە قازانماي چىقىپ كىتىشنى توغرا تاپمىدىم، ئالدىمغا داۋاملىق ماڭدىم، مۇنا ھازىر يەنىلا بىر ئومدان تۇرمامدىم، بەزى ئادەملەر بىئەجەل ئۆلۈپ كەتسە، ئۆلگەندىن كىيىن شۇ كىشىلەرنىڭ

ھاللاھىدا ئارخىمىيى

روھى ئۆزلىرى ئىشلەتكەن نەرسىگە بەنت بولۇپ ساقلنىپ قالدۇ،
 ۋاقتىنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ روھ ئەرۋاھلار ئۆزىنىڭ ئەركىن
 دۇنياسىدا ياشاپ كۆنۈپ قالدۇ، بىز ئەرۋاھلارنىڭ بىرە نەرسىلىرىنى
 ئىلۋالساق ئۇلار ئۆزىنىڭ ئەركىن دۇنياسىدا ياشاشتىن مەھرۇم قالدۇ
 ، بۇلۇپمۇ مۇشۇنداق جايدا سەرسان روھلار كۆپ ئادەمنىڭ ئىدىيىسىگە
 ۋۇجۇم قىلىدىغان روھلارمۇ ئاز ئەمەس ، كۆرگەن نەرسىلەرنىڭ
 ھەممىسى راس بولۇشى ناتايىن ، قانداق ئىش يۈز بىرىشتىن قەتئى
 نەزەر ئىنكاسىمىزنى تىز قىلىشىمىز كىرەك ، بولدى ھىچ ئىش يوق
 ، كۆپ ئويلاپ كەتمە بىز بۇيەرگە نىمىش قىلىش ئۈچۈن كەلدۇق ،
 بايلىق ئۈچۈنمۇ ، ياق ئۇنداق ئەمەس ، بەلكى ئەرۋاھ خەنجىرى
 بىلەن پىرخوننى يوقىتىپ بۇيەردە بىگۇناھ ئۆلۈپ كەتكەن
 كىشىلەرنىڭ روھىنى ئەمىن تاپقۇزۇش ئۈچۈن ، لىكىن بەزى ئەرۋاھلار
 مۇشۇ مۇھىتتا ياشاپ كۆنۈپ قالغان ئۇلارنىڭ مۇشۇ مۇھىتتىن
 ئايرىلىپ قالغۇسى يوق ، شۇڭا بىزنىڭ ئىدىيىمىزگە ۋۇجۇم قىلدۇ
 ، بىز ئۇلارنىڭ ئىزىقتۇرشىغا قارماي قىلماقچى بولغان ئىشىمىزنى
 قىلايلى ، ، ، مەتتۇختىنىڭ گىپىنى ئاڭلاپلا كاللام خىلى سەگەكلەشپ
 قالدى ، داۋاملىق ئالدىمىزغا قاراپ ماڭدۇق ، يېرىم سائەت ماڭغاندىن
 كىيىن ئاخىرى تونىلىنىڭ ئىگىلىش نوقتىسىغا كەلدۇق ، قۇلاق تۈۋىمىدە
 يەنە شۇ ئاۋاز سەلەر خەتەر ئىچىدە ، بۇدىگەن قىلتاق دىگەن ئاۋاز
 ئاڭلانماقتا ، يەنىلا مەن بۇ ئاۋازغا پەرۋا قىلماي مەتتۇختىغا ئەگىشىپ

ھاللا كەس ئارخىمىيى

ماڭماقتا ئىدىم ، تونىلدىن قايرىلىپ يەنە بىز كەلگەن كەلگەن تەرەپكى تونىلغا ئوخشاش ئۇچ تونىلغا ئۇچۇردۇق ، بۇ ئۇچ تونىل باشتا بىز كۆرگەن تونىل بىلەن ئوخشاش ئىدى ، ئۇدۇلمۇ ئۇدۇل بىرتونىل ئىككى تونىل 45° گرادۇس قىسايغان ھالەتتە ئىدى ، دەسلەپتە بىز كۆرگەنگە ئوخشاش ، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى بويىچە ئوڭ تەرەپتىكى تونىلغا قاراپ ماڭدۇق ، بىرسى ئارقىڭغا قارا دەپ ماڭا بۇيرۇق قىلغاندەكلا ئارقىمغا قاردىم ، ئارقىمغا قاراپ كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالدىم ، ئاھ خۇدا دەپ تولىۋەتتىم

ئارقامغا قاراپ ، ئاھ خۇدا دەپ تولىۋەتتىم ، مېنىڭ بۇ ئاۋازىمدىن ھەممىسى ھەممىسى مېنىڭ بۇ ئاۋازىمدىن كەينىگە قاردى ، ئۇلارمۇ كەينىگە قاراپ تۇغان جايدا تۇرۇپ قالدى ،

- ۋايۋوي ئاكا ئۇنداق سىزلىقلاشتۇرماي تىزدەڭگە ، زادى نىمىنى كۆردىڭىز ، پىرخونىمۇ ياكى مۇردىنىمۇ ؟ چوكانچاق يەكچەشمىنىڭ گىپىنى بولۇۋەتتى ،

- قىنى سىلەر پەرەز قىلىپ بىقىڭلار ، مەن زادى نىمىنى كۆرگەندىمەن ؟ يەكچەشمە سوئال نەزىردە ھەممەيلەنگە بىرقۇر قاراپ چىقتى ،

- ئەرۋاھ ...

ھاللا كەس ئارخىمىيى

- نۇر خوبىتلار ئۇرۇشى فىلىمىدە خەنجەر مۇھاكىمىلى دەيدىغان پىرسناژ بامۇ؟ داتو نۇردىن سوردى ،

- ھەي خوبىتلار مەستانىلىرى خوبىتلار ئۇرۇشىنىڭ داۋامىنى ئىشلەمدۇق ،ياكى قىلماقچى بولغان ئىشنى قىلامدۇق ...زۇلپىيەنىڭ بۇگىپىدىن ھەممىسى جىم بولدى ،

- ئاكا ئۇينىڭ ئىچى ئىسىپ كەتتىغۇ ، دىدىم يەكچەشمىگە قاراپ ...

- مۇشۇنداق مەزگىلدە قۇملىقنىڭ كۈندىزى سىرت ئىسىپ ئۆي ئىچى سالقىنداپ قالدۇ ، بىراق كىچىسى ئۆي ئىچى ئىسىپ دىمىق بوپ كىتىدۇ ، سىرت سالقىندايدۇ ، يۈرۈڭلار سىرتقا چىقىپ ئاندىن دەپ بىرەي ، سىرتقا {ھويلىغا} باشلاپ ماڭدى ، يەكچەشمە ھاسىغا تايىنۋالغان بولۇپ ماڭغاندا ئازراق ئاقساق ماڭاتتى ، بايام كىرگەندە دىقت قىلمىغان ئىككىنەن ، ئەسلىدە ئۇنىڭ تايىنۋالغان ھاسسى ئاران بىر مېتىر ئون سانتا بولغاچقا ئادەمنىڭ دىقتىنى بەك تاتمايتتى ، بەلكىم شۇقتىملىق ئىشتا مۇردىلارنىڭ يەكچەشمىگە قىلغا سوغىتى بولسا كېرەك . سىرتقا چىقىپ بىزنى پىشايۋاننىڭ ئاستىغا باشلىدى ، ھەممەيلەن ئولتۇرۇپ بولغاندىن كىيىن ، سۆزىنى داۋام قىلدى .

ھاللا كەس ئارخىبى

- كەينىمگە بۇرۇلۇپ كۆرگىنىم بولسا نۇرغۇن تونىل بولدى، ھازىر بىزنىڭ كىرمەكچى بولغان تونىلدىن باشقا يەنە 11 تونىل بولدى، بىز بايام چىققان تونىل ئوڭكۇرگە بىرىپ 1- نۇمۇرلۇق ئوڭكۇرگە دىگەن خەتنى يىزىپ قويدۇم، ھازىر بىز كىرمەكچى بولغان ئوڭكۇرگە 2- نۇمۇرلۇق ئوڭكۇردەپ يىزىپ قويۇپ ئىچىگە قاراپ ماڭدۇق، بۇ بىزنىڭ قايتىپ چىققاندىن كېيىن ئازغۇشۇپ كەتمەسلىكىمىز ئۈچۈن ئىدى، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى بويىچە ئىككىنچى نۇمۇرلۇق ئوڭكۇرگە كىردۇق ئوڭكۇرگە نەچچە قەدەم ئىلىشىمغا قۇلاق تۈۋىمىدە يەنە بوغۇق ئايالنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى، بۇ بىر ھالاكەت يولى، ئۆزۈڭلارغا ئۆزۈڭلار قىلىدىڭلار، بۇ ئاۋاز قايتا قايتا ئاڭلانماقتا ئىدى، مەن يەنىلا پەرۋا قىلماي ماڭماقتا ئىدىم، ئەمدىلىكتە ھىلىقى چۈشۈمدە كۆرگەن قارسايە ئەتراپىدا ئايلىنىپ ماڭا گەپ قىلماقتا ئىدى، ئاخىرى بەرداشلىق بېرەلمەي توۋلىۋەتتىم ...

- ياق يوقال كۆزۈمدىن يوقال ... مېنىڭ ۋارقىرغان ئاۋازىمدىن مەتتوختى دەرھال يىنىمغا كەلدى،

- ئابدۇجەپپار ساڭا نىمە بولدى زادى نىمىنى كۆردۈڭ ...

- ئۆزۈمۈ بىلمەيمەن، بەلكىم خىيالى تۇيغۇ بولسا كىرەك، چۈشۈمدە

ھالاكەت ئارخىبى

كۆرگەن ئەرۋا ماڭا قاراپ بۇ ھالاكەت يولى ، ئۆزۈڭلارغا ئۆزۈڭلار قىلدىڭلار دىگىنچە ئەتراپىمدا ئايلىنىشقا باشلىدى ، كۆرگىنىمنىڭ راس ياكى خىيالى توپغۇ ئىكەنلىكىنى بىلىمدىم ،... ئويلانغانلىرىمنى مەتتوختىغا ئىتتىم...

- قارغاندا ئالدىنقىتىم سەن ئەرۋاھلارنىڭ نەرسىلىرىنى ئىلۋالغىنىڭ ئۈچۈن سەندىن ئۆچ ئىلۋاتقان ئوخشايدۇ ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەرۋاھ خەنجىرگە يىقىنىلىشىپ قالدۇق ، بەلكىم مۇشۇ سەۋەب بولسا كىرەك ، چۇڭقۇر نەپەس ئال خىيالىڭنى باشقا ئىشقا بولمە ، دىدى... مەتتوختىنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ باشقا ئىشلارنى ئويلاشقا باشلىدىم ، خىيالىمدىن بۇ ئەرۋاھ ئاستا ئاستا تۇتۇنگە ئايلىنىپ غايىپ بولدى ، داۋاملىق ماڭدۇق ، يىرىم سائەتلەرچە ماڭغاندىن كىيىن ئۈڭكۈرنىڭ يەنە بىر بىشىغا يەتتۇق ، لىكىن ئويلانغانىمىزدەك بولماي قالدى ، ئالدىمىزدا يەنە 11 ئۈڭكۈر ئالۋاستى ئاغزىنى ئاچقانداك تۇراتتى ، بۇنى كۆرۈپ ئۆزۈمنى ئىزىتىقۇ ئوردىسقا كىرىپ قالغانداك ھېس قىلىپ قالدۇم ، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى ئۈچ تونىلنىڭ سولتەرەپتىكى تونىل ئارقىلىق كىرىپ ئۇدۇلمۇ ئۇدۇل بۇ تونىلنىڭ ئوڭ تەرەپتىكى تونىلدىن ئۆتسەك ، بىر كىچىك ئوي ئوينىنىڭ ئىچىگە خەنجەرنى كىچىك قىلىپ سىزىلغان ئىدى ، يەنە ئازراق ئارلىق قويۇلغان بولۇپ يامبۇ شەكلى سىزىلغان بىراق قانداق مىڭش

ھاللا كەس ئارخىبى

توغۇرسىدا سىزىق ياكى ئىستىرىلكا بەلگىسى سىزىلمىغان ئىدى ، لىكىن بۇيەردە نەدىمۇ ئۆي بولسۇن ، ھەممىسى يەنە ئوڭكۈر بولدى ، مەتتوختى خەرىتىنى كۆرگەندىن كېيىن ،...

- مۇشۇيە دەل خەنجەر يوشۇرۇنغان جاي بىز ئالتە ئادەم بولغاندىن كېيىن ئىككىدىن بىرگۈرپا بولۇپ ئىزدەيلى چوقۇم بۇ ئوڭكۈرلەنىڭ بىردە ۋەسىيەتنامىدە ئىتقان سىزلىق ئۆي با بەلكىم بۇ ئۆيلەردە بىز ئويلىمىغان خەتەرگە ئۇچۇرۇشىمىز مومكىن ئۆيىنى تاپقاندىن كېيىن ، دەرھال كەينىڭلارغا يىنىپ بۇجايغا كىلىڭلار ، ھەممەيلەن بىرلىكتە كىرىمىز ، يەنە بىر ئىش ئالدىڭلارغا ئالتۇن جاۋاھىراتلار ئۇچۇرسۇن ياكى باشقا تۈردىكى پۇلغا يارايدىغان نەرسىلەر ئۇچۇرشىدىن قەتئىي نەزەر ئىلىشقا بولمايدۇ ، ئاۋال ئوڭ تەرەپتىكى ئۇچ ئوڭكۈرگە كىرەيلى ... مەتتوختى بۇسۆزلەرنى قەتئىيلىك بىلەن ئىتتى ، مەن ئوڭكۈرگە بەلگە قىلىپ قويۇش ئۇچۇن بايام بەلگە قىلغانغا ئوخشاش 1 - نۇمۇرلۇق ئوڭكۈر دەپ بەلگە قىلىپ قويماقچى بولۇپ يىنىمدىن پىچاقنى چىقىرىپ قارىسام ئوڭكۈر تىمىدا 1 - نۇمۇرلۇق ئوڭكۈر دەپ بەلگە تۇردۇ باشقىلار مەندىن بۇرۇن بەلگە قىلىپ قويغان ئوخشايدۇ دەپ كۆپ ئويلاشمايلا مەتتوختىغا ئەگىشى ئوڭ تەرەپتىكى ئۇچۇنچى ئوڭكۈرنىڭ تىمىغا 4 - نۇمۇرلۇق ئوڭكۈر دەپ بەلگە قىلىپ قويۇپ كىردىم... كىرىپ ئىككىمىز ئىككى تامدىكى تاملارغا قاراپ

ھاللا كەس ئارخىبى

ماڭدۇق ، مەن سەل ئىتتىك ماڭغان بولسام كىرەك مەتتۇختى ئونمىتىرچە ئارقامدا قالغان ئىدى ، يېرىم سائەت ماڭا ماڭماي بۇ ئۇڭكۇرنىڭ ئاخىرغا يېتىپ كەلدىم ، ئالدىمدا بىز بايام كۆرگەنگە ئوخشاش 11 ئۇڭكۇر تۇراتى . ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇڭكۇر تىمىغا قاراپ بىشىمدىن تۈتۈن چىقىپ كەتتى ...

17 - باب: ئېزىتقۇدىن قۇتۇلۇش

ئۇڭكۇر تىمىغا قاراپ بىشىمدىن تۈتۈن چىقىپ كەتتى ، كۆرگىنىم مەن بايام بەلگە قىلىپ قويغان 4 - نۇمۇرلۇق ئۇڭكۇر دىگەن خەت بولدى ...

ئۇڭكۇرنىڭ سىرتىدىن ئاجىز يورۇقلۇق كۆرۈندى ، دەرھال ئۇڭكۇر سىرتىغا چىقتىم بايام بىز كىرگەن چاغدىكىگە ئوخشاش يەنە 11 ئۇڭكۇر تۇراتى ، ئىككىنچى نۇمۇرلۇق ، ئۇڭكۇردىن چىراق يورقى چىقۇراتتى ، دەرھال ئىككىنچى نۇمۇرلۇق ئۇڭكۇرنىڭ ئالدىغا كەلدىم ھايال ئۆتمەيلا ئىككىنچى نۇمۇرلۇق ئۇڭكۇردىن بايام كىرىپ كەتكەن ئىككى يىلەن چىقتى ، يەنە بىر ئۇڭكۇردىنمۇ كىرىپ كەتكەنلار چىقتى ئۇلارمۇ بىزنى كۆرۈپ نىمە دېشىنى بىلمەي تۇرۇپ قالدى ،

ھاللا كەس ئارخىبى

چوكانچاق:

- ئۇنداقتا سىز ئوڭكۈر نىڭ بۇ بىشىدىن كىرىپ يەنە بىر بىشىغا بارغانغا دەرت ئارقىڭىزغا بىر قىتىم ئۆرلۈپ قارىمىدىڭىزمۇ؟ چوكانچاق يەنە سۇئال سوراشقا باشلىدى ،

يەكچەشمە:

- دەسلۇدە مەتتوختى كەينىمدە قالغاندا بىر قىتىم قارىدىم لىكىن يەنە ئالدىمغا قاراپ ماڭدىم ، ئوڭكۈر تىمىدىكى ئۆزۈم يىزىپ قويغان خەتنى كۆرگەن چىغىمدا ، كەينىمگە قارىغاندەك قىلغىنىم يادىمغا يەتتى ، قارىغاندا كەينى تەرەپكە قاراپ مىڭپ ئوڭكۈرگە كىرگەن تەرەپكە مىڭپ قالغان ئوخشايمەن دەپ ئويلىغان ، لىكىن ئوڭكۈر نىڭ سىرتى يەنە باشقا ئوڭكۈرگە كىردىغان يەردە ئاجىز يورۇقلۇقنى كۆرۈپ ھەيران قالدۇم ، ئۇ بىر قانچە يىلەنمۇ چىقتى ، ئۇلارمىنى كۆرۈپ ھاڭۋېقىپ تۇرۇپلا قالدى ، شۇ ۋاقىتتا بىزنىڭ بىر ئىزىتىقۇغا كىرىپ قالغانلىقىمىنى ھىس قىلدىم ،

نۇر :

- ئوڭكۈر دىگەن بىر قاراڭغۇ جاي نىشانى پەرىق ئىتىش تەس بەلكىم سىز مەتتوختى بىلەن پاراڭلىشىپ ، ئۇلارمۇ بىر بىرى بىلەن پاراڭلىشىپ ئالدىمغا ماڭدىم دەپ كەينى تەرەپكە ئوقۇشماي مىڭپ

ھاللا كەس ئارخىبى

قالغاندىمىزمۇ دىگەننى ئويلاپ باقمىدىڭىزمۇ؟ نۇرمۇ ئۆزىنىڭ ئويلىغىنىنى بايان قىلدى،

يەكچەشمە :

- شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە كاللامغا ئىزىتىقۇ دىگەن بىر ئۇقۇم كەلدى ، ئەگەر مەن مەتتوختى بىلەن پاراڭلىشىپ ماڭغان بولسام ئىككىمىز پاراڭ بىلەن بولۇپ كەلگەن تەرەپكە مىڭىپ قىلىشىمىز مۇمكىن ئىدى ، لىكىن بىز شۇ ۋاقىتتا ئۈگۈر تىمىغا قاراپ سىرلىق ئۆيىنى ئىزداۋاتقان ئىدۇق ، بىز بىرىمىز بىلەن پاراڭ قىلىشىقىدەك ۋاقىتمۇ يوق ، بو مۇمكىنچىلىك ئەسلا مەۋجۇت ئەمەس ... ،

داتو:

- ئاكا ئۇنداقتا سىزگە بىشارەت بەرگەن ئەرۋاھ يول كۆرسىتىپ ئىزىتىقۇدىن قۇتۇلدۇرۇۋاپتىدە ...

يەكچەشمە:

- ئۇنداقتۇمۇ ئەمەس بىزنى ئىزىتىقۇدىن ئىلىپ چىققان مەن ئىلىۋالغان ئىككى دانە بامبۇك پۈتۈكچە بىزنى ئىزىتىقۇ ئۈگۈر دىن ئىلىپ چىقتى ،

هاللا گەت ئارخىمىيى

زۇلپىيە:

- بامبوك پۇتۇكچە ...

يەكچەشمە:

- ھەتتە مۇشۇ شۇ ...

بوينىدىن بىر پارچە بامبوك پۇتۇكچىنى چىقاردى ، بۇنى بامبوك دىگەندىن كۆرە قاشتېشى دىسەكمۇ بولاتتى ، ناھايتى ئۈستىلىق بىلەن ئويۇلغان بولۇپ قاشتىشەدەك شۇنداق سىلىق ئويۇلغان ئىدى ، ئوزۇنلىقى ئون سانتا كەڭلىكى ئىككى سانتا كىلەتتى ، ئالدى كەينىگە نۇرغۇنلىغان خەت پۇتۇلگەن ئىدى ، خەت يەنە كىلىپ مەندىكى قاشتىشى تۇماردىكى يىزىققا ئوخشاش خەت ئويۇلغان ئىدى ،

يەكچەشمە :

- شۇ ۋاقىتتا يانجۇقۇمدا بىرنەرسىنىڭ مىدىراۋاتقىنى سەزدىم ، يانجۇقۇمغا قولۇمنى سالسام مىدىراۋاتقان مۇشۇ بامبوك پۇتۇكچە ئىكەن ، بامبوك پۇتۇكچىگە قارشىم بىلەن ، بىرسى مىنى كۆنتىرول

ھاللا كەس ئارخىمىيى

قىلۋالغاندەك سۆلەشكە ئالدىدا يولباشلاپ مىڭشقا دەۋەت قىلماقتا ئىدى، لىكىن ئاۋازىمنى ئۆزۈمنىڭ نىمە داۋاتقىنى پەقەت ئاڭلىيالمىغا ئىدىم، ھەممىنىڭ ئالدىدا مىڭۋاتىمەن، پۈت قوللۇم ئۆزۈمگە بوي سۇنمىغان ئىدى، ئاخىرى بىز دەسلەپتە كىرگەن جايغا ئوڭۇشلۇق چىقۇۋالدۇق، لىكىن ئىشلانىڭ ئەمدە باشلىنىدىغىنى ئەسلا ئويلاپ باقمىغان، ئىدىم،

... يەكچەشمە سۆزلىرىنى داۋام قىلماقتا ئىدى، لىكىن بۇنىڭ جەمىلە مۇئەللىم، زۇلپىيە، كىچىك جادىگەر، ئۆلۈپ كەتكەن ئۈچ ساۋاقدىشىمنىڭ، ماڭا ئورۇنلاشتۇرغان كەمستىكىسىز بىر قىلتاق ئىكەنلىكىنى ئويلاپمۇ باقمىغان ئىدىم،

يەكچەشمە :

- ئۆزۈممۇ بىلمەي كىرگەن يەرگە كىلىپ قالدىم، ھەممەيلەن مىنىڭ كەينىمدىن ئەگىشىپ دىگىدەك، چىقىپ بولغان ئىدى، لىكىن بۇيەردە ئون نەچچە ياساۋۇل بىزنىڭ چىقىشىمىزنى كۈتۈپ تۇرغاندەك قولىغا قىلچىنى ئىلىپ، جەڭگە ئاتلىنىشقا تەييار تۇرغان ئىدى، بىزنىڭ چىقىشىمىزنى كۆرۈپ ھەممىسى قىلچىلارنى كۆترۈپ بىزگە ئىتىلدى، دەرھال يىنىمدىن قىلچىنى ئىلىپ قارشىلىق كۆرسىتىشكە

ھاللاھىس ئارخىبى

تەييار بولدۇم ، مەتتوختىلارمۇ يىنىدىن ئۇزۇن قىلچىلارنى چىقىرىپ مۇردىغا ئايلىنىپ كەتكەن ياساۋۇللار بىلەن روبرو ئىشلىقلى تۇردى ، مەن بىرسى بىلەن ئىلىشماي تۇرۇپ يارلاندىم ، يەنى پۈتۈمنى ناكار قىلۋەتتى ، سەل مىسىلدىغان بولسام ، بەلكىم پۈتۈمنى كىسىپ تاشلىشى مۇمكىن ئىدى ، دەل شۇ ۋاقىتتا يەنە ئىككى ياساۋۇل كىلىپ بايام بىز بىلەن ئىلىشقان ياساۋۇللار نى چىپىپ تاشلىدى ، بۇخەتەردىنمۇ پۈتۈمنى ھىسابقا ئالمىغاندا ھەممەيلەن دىگۈدەك ئامان ئىسەن ئۆتۈۋالدۇق ، ياساۋۇللار بىزگە بىر خەرتە بىرىپ كۆزدىن غايىپ بولدى ، بۇ خەرتە بىلەن ئوڭ تەرەپتىكى كۆرسىتىگەن ئوڭكۇرگە كىرىپ ، يىرىم سائەت ماڭغاندىن كىيىن ، كۆزلىگەن نىشان يەنە سىرلىق ئۆيگە كەلدۇق ، لىكىن بۇيەردە ئەڭ دەششەتلىك توزاق بارلىقىنى ، ئەسلا ئويلاپ باقمىغان ئىدۇق ، سىرلىق ئۆي دىگەن نامغا لايىق سىرلىق ئىدى

ھاللا كەس ئارخىمىي

18 - باب: سىرلىق ئۆي

سىرلىق ئۆي دىگەن نامغا چۈشلۈك ناھايىتى سىرلىق ئىدى، ئوڭكۈر ئۈستىگە يەتتە يۇلتۇز لۇق كىرىستال ئوڭكۈرى دەپ يىزىلغان ئىدى، ئوڭكۈرنىڭ ئىچىدىن بىرخىل مۇزنىڭ رەڭگىدەك كۆكۈچ رەڭدە يورۇق ئىدى، خۇددى تاڭ سەھەردىكى سۈبەدە ھالەتتە بولغاچقا، چىراق يىقىشىنىڭمۇ ئورنى قالمىغان ئىدى، داۋاملىق ئالدىمىزغا ماڭدۇق، ئالدىمىزدا يەتتە دانە داڭقان قازان تۇراتتى، داڭقان قازاندىن باشقا نەرسە ئەسلا يوق ئىدى، مەتتوختى: بۇيەردە يەنە بىر كىرىش ئىشىكى بولۇشى مۇمكىن بۇيەردە داڭقان قازاندىن باشقا نەرسە يوقكەن، خەرىتىدە كۆرسىتىلگىنى بۇيچە بولغاندا، ئەرۋاھ خەنجىرى دەل مۇشۇ يەردە ئوڭكۈر تىمىغا تەپسىلى قاراپ باقايلى، بەلكىم بىر تاش ئىشىك بولۇشى مۇمكىن، ئىشىك بولسا چوقۇم تامدا يىرىقچە بولۇدۇ ھەممىڭلا يەرگە تامغا تەپسىلى قاراپ يىرىقچى بار جاينى تىپىڭلا، ئەرۋاھ خەنجىرىنىمۇ تاپىدىغانغا ئازقالدى، دىدىدە ئۆزىمۇ ئىزدەشكە باشلىدى، لىكىن نەچچە قەدەم ماڭمايلا تەرەپ تەرەپتىن، يا ئوقلىرى ئۇچۇپ كىلىشكە باشلىدى، بىر ياتۇقى مەتتوختىنىڭ كۆزىنى تىشىپ ئوتۇپ مىنىڭ كۆزۈمگە سانجىلىپ توختىدى، چىقىدىغۇسىز بىر ئاغرىق مىڭمىگە چىقىپ توختىدى، قاتتىق ئاغرىق دەستىدىن ياتۇقىنى يۇلۇپ ئالدىم، كۆزۈمنىڭ قارچۇقى بىلە يۇلۇپ چىققان ئىدى، كۆزۈمنىڭ قارچۇقىنى كۆرۈپ يىقىلىپ چۈشتۈم

ھاللا كەس ئارخىبى

كۆز ئالدىمنى بىرسى توربىلەن توسۇپ قويغاندەك ناھايىتى گۇنۇس، مەتتوختى بولسا بىركۆزدىن قانلار ئىقۋاتقان ھالدا قىلچ بىلەن يائۇقنى توسماقتا ئىدى، ئۇنىڭ بۇ تۇرقى ھىلقى دەسلەۋىدە كۆرگەن بىركۆزدىن قان يىرىڭلار ئىقۋاتقان مۇردىغا ئوخشاپ قالغان ئىدى، بەلكىم يەردە مەخپى قۇرۇلمىنى قوزغىتىدىغان نەرسە بولسا كېرەك، يائۇقىمۇ بارا بارا شىددەتلىك ئىتلىماقتا ئىدى، قاتتىق ئاغرىق دەستىدىن كۆز ئالدىم بارا بارا قاراڭغۇلىشىپ كەتتى، قانچىلىك ۋاقىت ئۆتكىن قاتتىق ئاغرىق، قورسۇقۇمنىڭ كۆكرەپ ئىچىشى بىلەن ھۇشۇمغا كەلدىم، پۈتۈن يەر قانغا بويالغان ئىدى، باشقىلارمۇ ھەممىسى يىقىلغان يائۇقلىرى سانجىلىپ خۇددى كىرىپدەك بولۇپ كەتكەن ئىدى، ئورنۇمدىن تۇرۇپ يەرگە ئىھتىيات بىلەن دەسسەپ مەتتوختىنىڭ سومكىسىنى ئىلىپ كەينىمگە يىنىپ چىقتىم، مەتتوختىنىڭ سومكىسىدىن يەيدىغان نەرسە بىلەن قورسۇقۇمنى توقلىدىم، ئازراق يىمەكلىك ئىلىۋېلىپ، ئاندىن ھىلقى چوڭ قولچىراقنى ياندۇرغان پىتى، يىنىپ چىقتىم پۈتۈم يىرىڭداپ كەتكەن بولۇپ، بىركۆزۈمدىن تىخچە قان ئىقىپ تۇراتتى، ئاران تەستە قايتىپ چىقىۋالدىم، ھىلمۇ ياخشى بىرە مۇردا ياكى ئەرۋاھلارغىمۇ ئۇچۇرمىغان ئىدىم، مەھەللىدىكى بىرتىۋىپنىڭ يىنىغا ئۇدۇل كەلدىم، نەچچە كۈن يىتىپ ئاران دىگەندە ئەسلىمگە كەلدىم، بىركۆزۈمدىن ئايرىلغىنىم ئازدەك پۈتۈمنىڭ ناكار بولۇپ قىلىشىنى ئويلاپ باقمىغان

ھاللا كەس ئارخىبى

ئىدىم ،... يەكچەشمە گەپلەرنى دەپ بولغىچە كۆزدىن ئازراق ياش مەڭزىگە سرغىپ چۈشكەن ئىدى ، يەكچەشمە سەرگۈزەشتىسى ئاڭلاپ ، ئۇنىڭغا ئازراق ئىچىمۇ ئاغرىپ قالدى ، بىر كۆزدىن ئايرىلغىنى ئازدەك ، بىرپۈتمۇ ناكار بولۇپ قالغان ئىدى ، ھەي ئىشلا بۇنىڭلىق بىلەن تۈگىدى ، ئازپاز ئەسلىمگە كىلىپ ئۆيگە قايتىپ كەلدىم ، نەچچە كۈن تىنچ ئامان ئۆتۈپ كەتتى ، دەل تاۋۇز چاغىنى بولغان كىچىسى ئاي شۇنداق چىرايلىق تولغان ئىدى ، بازاردا خەنزۇ يولداشلا تاۋۇز چاغىنى تەبرىكلەپ پوجاڭزا ساليۇت ، ئىتىپ ئاي تاماششاشى قىلماقتا ئىدى ، شۇچاغلاننىڭ ئۆزدە ساليۇت ئاتىدىغانلار ئاز بولغاچقا چاغاندىن باشقا بايراملاردا ئاساسەن كۆرگىلى بولمايتتى ، شۇيلىنىسى تاۋۇز چاغىنىدا كەنتىمىزدىكى بىرقانچە خەنزۇ يولداشلا ساليۇت ئىتىپ مەھلىمىزنىڭ ئاسمىنى كۈندۈزدەك يورتىۋەتكەن ئىدى ، مەن مۇ ئۆزىگە چىقىپ ساليۇت تاماششاشى قىلدىم ، ئازاق توڭلىغاندەك قىلدىم ، سوغۇق شامال يۈزلىرىمنى سىپاپ ئۆتۈپ كەتتى ، قايتىپ چۈشۈپ چاپىنىمنى كىيۈلۈپ قايتا ئۆزىگە چىقىش ئۈچۈن شوتىنىڭ يىنىغا قاراپ ماڭدىم ، شوتىنىڭ يىنىدا بىرقانچە قارسايە ماڭا قاراپ تۇراتتى ، ساليۇتنىڭ پوڭ ئىتىلىشى بىلەن ھويلىنىڭ ئىچى يورۇپ كەتتى ، شوتىنىڭ يىنىدا ، ئۈچ ياساۋۇل قىلىچىنى كۆتۈرۈپ ماڭا قاراپ تۇراتتى ، ساليۇتنىڭ يورقىدا ئۇلارنىڭ چىرايىنى ئىنىق كۆردۈم ، دەل ئۈڭكۈر دە ئۇچراتقان مۇردىلار شۇ ئىدى ، ئۇلارنى كۆرۈپ

ھاللا كەس ئارخىبى

يۈگۈرگەن پىتى ئوينىڭ ئىچىگە قاراپ ماڭدىم، ئۆيگە كىرىپلاپ
ئىشكىنى ئىچىدىن تاقىۋالدىم، ئىشكە مۇشلا مۇشلا توختاپ قالدى،
ئىشكە يۆلەنگەن پىتى ئۇخلاپ قاپتىمە ئورنىمدىن تۇرسام كۈن چۈش
بولۇپ كىتىپتۇ، دەرھال شەھەرگە كىرىپ بىرىپالچىنى تىپىپ ئۆزۈمگە
پال ئاچتۇردۇم، پالچى ماڭا يول كۆرسىتىپ قارىشىمەك تۇيۇقى بىلەن
تۇمار پۈتتۈرۋالسام ماڭا ھىچ ئىش بولمايدىغىنى ئىتتى، ھەمدە
ئۆزىنىڭ يىقىن ئاغىنىسىنىڭ تۇمار پۈتۈدىغان ئىشتىن خەۋرى بارلىقىنى
مىنىڭ شۈكشىنى ئىزدىشىمنى تاپلاپ ئۈكشىگە بىرىپارچە خەت يىزىپ
بەردى، ئۈكشىنىڭ يىنغا بىرىشىم بىلەن خەتنى كۆرۈپ ئارتۇق گەپ
قىلماي، نەچچە سائەتتىن كىيىن ئىلىپ كىتىشىمنى تاپلىدى، مەنمۇ
بىرسائەتتەك بازار ئايلىنىپ قايتاشىمدا ئۈكشىنىڭ يىنغا كىرىدىم
، ئۈكشىمۇ ئارتۇق گەپ قىلماي، بىردانە كىچىك بوغچىنى بىرىپ
ئۆيگە بارغاندىن كىيىن ئىچىشىمنى تاپلىدى، مەنمۇ قىزىلچىدىن
نەچچە ۋاراقچە بىرىپ رەخمەت ئىيتىپ يىنىپ كەلدىم، ئۆيگە كىرىپ
بوغچىنى ئاچتىم بوغچىدا تۆتدانە تۇمار بىلەن بىر پارچە خەت
تۇراتتى، خەتتە قىزىل رەڭدىكىسى ئايالىڭىز ئىسۋالسۇن، ئاق
رەڭدىكىسى دادىڭىز ئىسۋالسۇن، يىشىل رەڭدىكىسى بالىڭىز
ئاسسۇن، قار رەڭدىكىسى سىز ئىسۋىلىك، يادىڭىزدا بولسۇن
كۈندۈزى ئىسۋالمىسىڭىزمۇ چوقۇم كىچىسى يىنىڭىزدىن ئايرىماڭ
، ھەرقانداق ۋاقتتا، مەيلى ھاجەتكە چىققاندا ياكى يۇنىۋاتقان

ھاللا كەس ئارخىبى

بولسىڭىزمۇ بوينىڭىزدىن ئايرىماڭ ، سىز ئىلۋالغان بامبوك پۈتۈكچىنى ھەم ئىلۋالغان كىتابنى كۆيدىرۋىتىڭ ياكى چاشقاننىڭ قىنىنى سۇرتۇپ قويۇڭ ، شۇندىلا بىخەتەر بولىسىز ، دەپ يىزغان ئىدى ، شۇندىن ئىتبارەن مىنىڭ تۇرمۇشۇممۇ تىنچلىنىپ قالدى ،

19 - باب: مەن تەۋەككۈل قىلىمەن

يەكچەشمۇ ئۆزىنىڭ سەرگۈزەشتىلىرىنى ، بىرمۇبىر سۆزلەپ چىقتى ،

يەكچەشمە:

- مەنمۇ دەيدىغاننى دەپ بولدۇم بىرىش بارماسلىق سىلەرنىڭ ئىشىڭلا ، چوقۇم ئاي چىقاندەك بەكرەك دىققەت قىلىڭلار ، بۇ مۇردىلارنىڭ سەركىسى يەنە پىرخون مۇردا پەقەت ئاي تولغان كىچىدىلا ئويغىنىپ ھەركەت قىلىدۇ ، باشقا مۇردىلار ئانچە خەتەر ئىلىپ كىلەلمەيدۇ ، راستىنلا بىرىپ قالساڭلار چوقۇم ئاي تولۇشتىن ئاۋال قايتىپ كىلىڭلار ، ئەرۋاھ خەنجىرلا پىرخون مۇردىنى يوقتالايدۇ ،

- ئاكا ئۇنداقتا ، كىتاب ئىچىگە يوشۇرۇلغان خەرىتە راسمۇ يالغانمۇ ، سۇئال نەزىرىدە يەكچەشمىگە قاراپ قويدۇم ...

ھاللا كەس ئارخىمىي

- خەرىتە راس لىكىن خەرىتىنى پىرخون ئەپسۇن بىلەن ئۆزگەرتىۋېتىپتۇ ،

- بۇنى سىز قانداق بىلىدىڭىز ؟

- مەن ئىلىۋالغان ئىككى دانە بامبوك پۈتۈكچە مىنىڭچە بولغاندا ، سېھىر ئەپسۇندىن ساقلىنىدىغان نەرسىگە ، ئۆيگە قايتىپ كىلىپ كىتابتىكى خەرىتىگە قارىدىم ، لىكىن بۇ خەرىتە بىز يولغا چىقىشنىڭ ئالدىدا سىزىۋالغان خەرىتىگە قىلچە ئوخشىمايتتى ، بەلكى ياساۋۇللار بەرگەن خەرىتىگە ئوخشاش ئىدى ، شۇنداقلا مەندىكى بامبوك پۈتۈكچىنىڭ ئەپسۇن سېھىردىن ساقلايدىغىنى بىلىدىم ، بولمىسا نەچچە يىل بۇرۇن پىرخون مىنى مۇردىلارنى ئەۋەتىپ ئۆلتۈرمەكچى بولدى ، مەن قارىشىمغا تۇيۇق بىلەن تۇمار پۈتتۈرۋالغاققا ماڭاچىقلايمىدى ، شۇنداق بولغانىكەن ئەپسۇن بىلەن مىنى ساراڭ قىلىپ ئۆزۈمنى ئۆزۈمگە ئۆلتۈرگۈزۈۋەتسە بولاتتى ، لىكىن يەنىلا نەچچە يىلدىن بۇيان ساق سالامەت ياشاپ كەلدىم ، دىمەك مۇشۇ بامبوك پۈتۈكچە پىرخون مۇردىنىڭ ئەپسۇن سېھىردىن مىنى ساقلاپ قالدى ، راستىنلا ئۇجايدا كىرمەكچى بولسىڭىلار بۇ بامبوك پۈتۈكچە بىلەن خەرىتىنى ئىلىۋالساڭلار مىنىڭچە چاتاق چىقمايدۇ ، مۇھىمى

ھاللا كەرس ئارخىمىيى

، يەتتە يۇلتۇزلۇق كىرىستال ئوڭكۇردىكى جانغا زامىن قۇرۇلمىنى توختىتالسىڭىز بەلكىم ئەرۋاھ خەنجىرنى ئالسىڭىلار مومكىن ، بولدى كەچ بوپ كەتتى ، بالدۇرراق ئارام ئىلىڭىلار ، بۇ ئۆيگە سىلىنچا سىلىپ قويدۇم ، مۇشۇ يەردە ئۇخلاپ ئەتە قىلىدىغان ئىشىڭىلارنى قىلارسىلەر ...

يانتەرەپتىكى بىر ئۆينى كۆرسىتىپ بىزنى ئۆيگە باشلاپ قويۇپ چىقىپ كەتتى ، تاڭ سەھەر ئورنۇمدىن تۇرۇپ ناشتا قىلغاندىن كىيىن كەنتتىكى بىر ماگىزىندىن تەييار يىمەكلىك ، پىرسىلانغان يىمەكلىك ئىلىپ سومكامغا قاچلاپ ، كىچىكرەك قولچىراقتىن بىراقلا بەشىنى سىتىۋالدىم ، يەنە كىلىپ باتارىيە قاچىلايدىغىنىدىن ، باتارىيە دىن زاپاسقا نەچچىنى ئارتۇق ئىلىپ ، تەييارلىقنى پۇختا قىلغاندىن كىيىن ، خارابىلىككە قاراپ يۈرۈپ كەتتۇق ، مىڭش ئالدىدا يەكچەشمە يىنىدىكى بامبۇك پۈتۈكچىنى بەردى ، مەنمۇ ھالقىلىق پەيتتە جانغا ئەزىقتىپ قالار دەپ ئىلىپ ، ماڭدىم ،

چوكانچاق :

- باتۇر راستىنلا كىرىستال ئوڭكۇرگە كىرەمسەن ؟

- مۇشۇنىمۇ سوراڭ كىتەمدۇ !

ھاللا كەس ئارخىبى

- قاراپ تۇرۇپ ئۆزۈڭنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بەرمەكچىمۇ ؟

- قانداق بولۇشتىن قەتئىي نەزەر مەن تەۋەككۈل قىلىمەن ، سىلەر خالىمىساڭلار ، ئۇمۇ سىلەرنىڭ ئىختىيارىڭلار ،

- ئونداق دىمە باتۇر بىزدىگەن قىيامەتلىك ئەل ئاغىنىلەر !

- ئەمەسە مەن بىلەن بىر كىردىغانلار كەينىدىن مىڭلار خالىمايدىغانلار ئىختىيار مەجبۇر لىمايمەن : دىگىنىمچە يۈرۈپ كەتتىم ، ئۇلارمۇ بىردىن ئىككىدىن ئەگىشىپ دىگدەك كەينىدىن كىلىپ بولدى ، ھەش پەش دىگۈچە مانا خارابىلىكنىڭ ئالدىغا كىلىپ بولدۇق ...

20 - باب: يەتتە يۇلتۇزلۇق كىرىستال ئۆڭگۈر

ھەش پەش دىگۈچە خارابىلىكنىڭ ئالدىغا كىلىپ بولدۇق ، خارابىلىك ئالدىدا ، جەمىلە مۇئەللىم ، شەرۋانە (مىس مىس) ، گۈلنىگار (كىچىك جادىگەر) بىزنى ساقلاپ تۇرغان ئىكەن ، ئارتۇقچە گەپ قىلماي يول باشلاپ شاھنىڭ قۇبۇلخانىسىغا كىردىم ، قۇبۇلخانىدا ئىككى ئالتۇن قوڭغىراق ، جىرىك جىرىك ، قىلىپ جىرىكلىماقتا ئىدى ، قوڭغىراقتىن چىققان زىل ئاۋاز ئادەمنىڭ نىرىپلىرىنى غىدىقلاپ ، ئادەمنى تىخىمۇ سەگەكلەشتۈرەتتى ، بىرتال قوڭغىراقنى ئىلىپ سومكامغا سالىدىم ،

- باتۇر بۇ قوڭغىراقنى ئىلىپ نىمە قىلسەن ؟ سوردى چوكانچاق ...

- ۋاقتى كەلگەندە بىلىپ قالسەن ، دىدىمدە داۋاملىق يول باشلاپ ماڭدىم ، كۈتۈپخانىغا كىرىپ يەكچەشمە كىرگەن مەخپىي يول كۈچمەيلا تاپتىم ، بىرىەر ئاستىغا چۈشۈدىغان پەلەمپەي بولۇپ پەلەمپەيدىن پۈتۈمنى ئىشىمغا چوكانچاق قولۇمدىن تارتىپ

- راستىنلا كىرەمدۇق ؟ دەپ سوردى

ھەئە ! كۆپ ئويلىما ھىچ ئىش بولمايدۇ ... دىدىمدە داۋاملىق ماڭدىم ، ئۆزۈم ئۇنداق دىگەن بىلەن يەنە قانداق ئىشلار يۈز بىردۇ ، نەچچىمىز

ھاللا كەس نازىمىيى

ئۆلۈپ ، نەچچىمىز ھايات قايتىپ چىقالايمىز بۇنىسى ماڭا قاراڭغۇ ئىدى ، ئون نەچچە مىنۇت ماڭغاندىن كىيىن ئۈچ ئاچال يول ئۇچۇردى ، يەكچەشمىنىڭ ئىتقىنى بويىچە ئوڭ تەپتىكى يول بىلەن يۈرۈپ كەتتۇق ، ئازراق ئىچكىرسىگە كىرىشىمگە جەمىلە مۇئەللىمنىڭ چاقىرىشى بىلەن توختاپ قالدۇم ،

- توختاڭلار سىلەرگە بىردىن نەرسە بار ، ئوڭكۇر ئىچىدە ئازغۇشۇپ كەتسەك پايدىسى تىگىپ قالدۇ ! دىگىنچە سۇمكىستىن قول سائىتىدىن چوڭراق كەلگەن نەرسىنى چىقىرىپ ھەربىرەيلەنگە بىردىن تارقىتىپ بەردى ،

- بۇ JPS ئارقىلىق ئورۇن بەلگىلەشچ ، ئۆزۈڭلارنىڭ ئورنىنى يەنە باشقىلارنىڭ ئورنىنى كۆرسىتىپ بىردۇ ، قاراڭلار ، بۇ قىزىل چىكىت ئۆزۈڭلارنىڭ ئورنىڭلار ، قالغان يىشىل چىكىت باشقىلارنىڭ ئورنى ، بۇنى تاقۋالساڭلار نىشاندىن ئادىشىپ قىلىشنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ ، ھەممەيلەن بۇ نەرسىنى قول سائىتىدەك قوللىمىزغا تاقۋالغاندىن كىيىن يولنى داۋام قىلدۇق ، ئاردىن يىرىم سائەت ئۆتتى بولغاي ، ئالدى تەرەپتىن يورۇقلۇق كۆرۈندى ، بايام سومكىغا سىلۋالغان قوڭغىراقنى چىقىرىپ قولۇمدا جىرىڭلاتقاچ ئالدىغا قاراپ ماڭدىم ، قوڭغىراقنىڭ جىرىڭلىغان ئاۋازىدىن ئالدى تەرەپتىن تۆت

ھاللا كەس نازىمىيى

بەش كىشىنىڭ قاتتىق چىقىرىغان ئاۋازى ئاڭلاندى ، قەدەملىرىمنى تىزلىتىپ بىر قولىمدا قولچىراقنى يەنە بىر قولىمدا قوڭغىراقنى جىرىڭلاتقىنىمچە يورۇق چىقۇراتقان تەرەپكە قاراپ ماڭدىم ، يورۇقلۇق كۆرۈنگەن تەرەپ دەل يەكچەشمە ئىتقان سىرلىق ئۆي دىگەن يەر شۇ ئىدى ، ئوڭكۈرنىڭ ئۈستىدە يەتتە يۈلتۈزلۈك كىرىستال ئوڭكۈر دەپ پارسچە يىزىلغان ئىدى ، بايامقى چۇقىراشقان ئاۋاز ئوڭكۈرنىڭ ئىچىدىن چىقۇراتقان ئىدى ، ئوڭكۈر ئىچى يەكچەشمە ئىتقان دەك يورۇق بولۇپ تاڭ سەھەر دىكى سۈبھىدە يورۇق ئىدى ، ئىچى تەرەپتىن بىرخىل بەتپۈي پۇراق چىقۇراتقان ئىدى ، بەلكىم جەسەتنىڭ پۇرقىدۇ ، ئوڭكۈرنىڭ ئىچىدە بەش ئەرۋاھ بوشلۇقتا لەيلىگىنچە قۇلاقلىرىنى تۇتۇپ چۇقۇرىشىپ ئوڭكۈرنىڭ ئۈستىدىن بۇ تىمغا ئۈسۋاتقان ئىدى ، قوڭغىراقنى تىخىمۇ كۈچەپ جىرىڭلاتتىم تىخىمۇ سەت چىقىراپ تۇمانغا ئايلىنىپ كۆزدىن غايىپ بولدى ،

- باتۇر ئەسلىدە سەن بۇ قوڭغىراقنى جىن ئەرۋاھلارنى قوغلاش ئۈچۈن ئىلۋاپسەندە ؟ دىدى چۇكانچاق

- بەك كۆپ ئويلاپ كىتىپسە ، ئۇنداقمۇ ئەمەس ، يەكچەشمە ئەرۋاھقا ئۇچۇرغاندا ئەرۋاھ ئۇلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن يەكچەشمىنىڭ كالىسىنى قايدۇرۇپ تىكەن ، ھازىر بىز يولنى توغرا تىپىپ كىردۇق ، ئەرۋاھلارغا

ھاللاھىدا ئارخىبى

ئۇچۇرساق بەلكىم بىزنىڭ كاللىمىزنىمۇ قايدۇرۇپ ، نەلەرگە ئاپىرۇتىدۇ ، بۇنىسى نامەلۇم ، ئالدىن قىتىم قوڭغىراق جىرىڭشىغاندا ئالدىمىزغا ئۇچۇرغان ئەرۋاھ چۇقىراشقىنچە تۇمانغا ئايلىنىپ كەتتى ، دىمەك بۇ قوڭغىراقنىڭ ئاۋازى بىزنى ئەرۋاھلارنىڭ ئىزىقتۇرشىدىن ساقلايدۇ ، ھەم ئادەمنىڭ نىرۋىسىنى غىدىقلاپ تىخىمۇ سەگەك قىلىدۇ ،

- بۇنىڭدىن چىققان ئاۋازنىڭ بۇنداق رولى بارلىقىنى ئويلايمۇ باقماپتىمەن ، تىخى قۇبۇلخانغا ئىسىپ قويسا ئالتۇندىن ياسالغان بولغاچقا زىننەت بۇيۇمى ئوخشايدۇ دەپ قاپتىمەن ، كاللاڭ خىلى ئىشلەيدۇ جۇمۇ سەن سولتەكنىڭ ، چوكانچاق شۇنداق دىگىنچە كۈلۈپ قويدى ،

- مۇشۇنچىلىك ئىشلارغا كاللام ئىشلىمىسە باشقىلارنىڭ با دوكتۇر دەپ چاقىرىشقا قانداقمۇ لايىق كىلەي ، ھى ھى مەغرۇرلۇق كۈلۈپ قويدۇم ،

- باتۇرسىزنى ھەقىقەتەن بوش چاغلان قاپتىمەن ، ، ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ تۇيۇقسىزدىگەن بۇگىپىدىن ھەيران قالدىم ، نىمە دىشىمنى بىلمەي تۇرۇپ قالدىم ، جەمىلە مۇئەللىم ئوڭكۈر ئىچىگە قاراپ كىرىپ كەتتى ، تۇيۇقسىز كاللامغا يەكچەشمىنىڭ يەردە مەخپى

ھاللا كەس ئارخىبى

قۇرۇلمىنى قوزغىتىدىغان نەرسە بولسا كىرەك ، ئاشۇ قۇرۇلمىنى توختىتالسىڭىز بەلكىم ئىچىگە كىرەلىشىڭىز مۇمكىن دىگەن گىپى چاقماق تىزلىكىدە كاللامدا ئايان بولدى ، جەمىلە مۇئەللىم توختاڭ ، ، ، تۇيۇقسىز ۋاقىرىشىمدىن جەمىلە مۇئەللىم نىمە قىلىلارنى بىلمەي تۇرۇپ قالدى ،

باتۇر نىمىنداق ۋاقىراپ ئادەمنى قورقتىسەن ، ، ، ساتتار شۇنداق دىگىنچە ئالدىغا قاراپ ماڭدىم ،

ھىچقايسىڭلا مىدىرلىماڭلار ، يەريۈزىدە مەخپىي قۇرۇلمىنى قوزغىتىدىغان قىلتاق بار ، دەسەپ سالغان ھامان ئوڭكۈرتىمىدىن يا ئوقلىرى شىددەت بىلەن ئىتىلىدۇ ، قاراڭلار ، ئوڭكۈرنىڭ بىر بۇلىڭدا ياتقان بەش دانە كىرىپدەك بولۇپ كەتكەن جەسەتنى كۆرسەتتىم ، ئۇلارمۇ نىمە قىلارنى بىلمەي ئاستا كەينىگە ياندى ، لىكىن جەمىلە مۇئەللىم تىخىچە مىدىرماي تۇراتى ،

- جەمىلە مۇئەللىم سىزگە بىرىش بولمىغاندۇ ،

- قاراغاندا مەن مەخپى قۇرۇلمىنى قوزغىتىدىغان يەرگە دەسەپ سالغاندەك قىلىمەن ، ، ، ، دەرھال جەمىلە مۇئەللىمنىڭ پۇتغا قارىدىم ، ئوڭ پۇتدا دەسسىگەن يىرى يەرگە ئولتۇرشۇپ كەتكەن ئىدى

21 - باب: ئۈچ پۇتلۇق داڭقان

قانداق قىلىش كىرەك ، بىلمەيلا قالدىم ، جەمىلە مۇئەللىم مەخپى قۇرۇلمىنى قۇزغىتىدىغان نەرسىگە دەسسەشۋالدى ، پۇتىنى كۆتۈرسىلا تەرەپ تەرەپتىن ياتۇقلىرى جەمىلە مۇئەللىمنى ئۆتمە تۆشۈك قىلىۋىتىدۇ ، بۇ خۇددى بىر مىناغا ئوخشايدۇ ، دەسسەپ تۇرسا پارتىلمايدۇ پۇتىنى ، كۆتۈرسىلا پارتىلايدىغان مىنا ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ ھاياتى قاش بىلەن كىرىپكىنىڭ ئارىسىدا قالدى ، مىنا بولغان بولسىغۇ بىرتال بولتىسىنى چىقىرۋەتسە ، ئاسانلا پۇتىدۇ ، لىكىن بۇ مەخپى قۇرۇلما ئوخشىمايدۇ ، قۇزغىتىدىغان ، يىرى بىلەن مەخپى قۇرۇلمىنى توختىتىدىغان يىرى ئىككىسى ئىككى يەردە ، قانداق قىلىش كىرەك ، بىر مىنۇت تىنچلىنىۋالغاندىن كىيىن ، ئوڭكۈرنىڭ كىرىش ئاغزىغا تەپسىلى قاراپ چىقتىم ، لىكىن مەخپى قۇرۇلمىنى بىكارقىلىدىغان قۇرۇلمىنى تاپالمىدىم ،

- ھەممىڭلار ئوڭكۈرنىڭ سىتىغا يەنە بەشىمىتىر يىراقتا تۇرۇڭلا ، باشقىلارنى ئوڭكۈرنىڭ سىتىدىكى بەشىمىتىرىدا ساقلاپ تۇرۇشقا بۇيرۇپ ، ئۆزۈم ئوڭكۈرنىڭ ئىچىگە كىردىم ، يەردە تىزلىنىپ تۇرۇپ ، يەر يۈزىگە پىچاقنىڭ سىپى بىلەن يەڭگىل ئۇرۇشقا باشلىدىم ، ئوڭكۈرنىڭ ئىچىگە نەچچە مېتىر بوۋاق بالدەك ئۆمىلەپ پىچاقنىڭ سىپىنى يەرگە يەڭگىل ئۇرۇپ دىگىدەك ئاخىرى ئاستى كاۋاك كەلگەن يەرنى تاپتىم ، پۇتۇم بىلەن يەڭگىل دەسسەپ سىناپ باقتىم دەرۋەقە

ھاللا كەس ئارخىبى

، ئازراق ئولتۇرشۇپ تۇختىدى ، پۈتۈمنى كۆتۈردۈم ئەسلى جايغا كىلىپ تۇختىدى ،

- جەمىلە مۇئەللىم ئەمدى پۈتۈڭىزنى يۈتۈڭىز بولدى ، ، ، دىدىم ، ، ، ، جەمىلە مۇئەللىم پۈتۈنى ئاستا كۆتۈردى ئولتۇرشۇپ كەتكەن يەر كۆتۈرلۈپ ئەسلىگە كەلدى ، ھىچ ئىش يۈز بەرمىدى ،

- تاس قالدى پۈتۈم ئۇيۇشۇپ قىتىپ قالغىلى ، ، ، دىگىنچە پۈتۈمغا شاپاللاپ جايدا بىردەم ئولتۇرۋالدى ، مەنمۇ ئىشتىنمىنىڭ توپىسىنى قىقىشتۇرغاچ باشقىلارنى چاقىردىم ، ئۇلار كىرىشكە

- قايسىڭلاردا بوياق قەلەم بار ، ، ، سوردۇم ئۇلارغا قاراپ ...

- بوياق قەلەمنى نىمە قىلاتىڭىز ، ، ، سوردىم زۇلپىيەمۇ جاۋابىنىڭ ئورنىغا سوئالنى قايتىلاپ ...

- بۇجايىنى بوياق قەلەم بىلەن سىزىپ قويماي دىگەن ، بۇيەرگە دەسسەگەن ھامان ئوڭكۈر ئىچىدىكى جاننى ئالغۇچى قۇرۇلما قايتىدىن ئىشقا كىرىشىدۇ

- بوياق قەلەم يوق ، لەۋسۇرۇخ بولسا بولامدۇ؟

- لەۋسۇرۇخ بولسىمۇ بولىدۇ ، قىزىلانزە قاچانلا قارسا گىرىم بويۇملارنى يىنىدىن ئارىمايدۇ ، ئوقوغۇچى تۇرۇپ گىرىم بويۇملارنى يىنىڭىزدا ساقلاپ يۈرگەنگە قارىغاندا توي قىلىپ قالسىڭىز ھوجۇر ئۆيىڭىزنى گىرىم بويۇملىرى بىلەن بىزەيدىغان چىراي ، ، ، مازاق قىلغاندەك كۈلۈپ قويدۇم ، لەۋسۇرۇخ بىلەن بەلگە قىلىپ قويۇپ

ھاللا كەس ئارخىبى

، بەتبۇي پۇراق چىقۇۋاتقان جەسەتنىڭ يىنىغا كەلدىم ، جەسەتلەر ،
 تىخى تولۇق چىرىپ بولمىغان ئىدى ، ئۆلگىنىگە كۆپ بولسا ئىككى
 ئۈچ يىل بۇرۇن ئۆلگەن ئىدى ، دىمەك يەكچەشمە بۇيەرگە ئىككى
 يىلنىڭ ئالدىدا كىرگەن تۇرۇقلۇق ، نىمە ئۈچۈن ئون بەش يىل بۇرۇن
 كىرگەن دەيدۇ ، بىر يىشىلمەس تۈگۈن بوپ قالدغۇ بۇ ، ئەجىبا بۇ
 جەسەتلەر بىلەن يەكچەشمە بىلەن بىللە كىرگەن كىشىلەر جەسىدى
 باشقا باشقا جەسەتمىدۇ ياكى يەكچەشمە بىلەن بىللە كىرگەن
 كىشىلەرنىڭ جەسىدى مۇشۇ شۇمۇدۇ ، كالىمدا سانسىزلىغا جاۋاپسىز
 سۇئاللار ئەگپ يۈرمەكتە ،

- باتۇر بۇنۇڭغا قارا ئۈچ پۇتلۇق داڭقاننىڭ ئاستىدا خەت باركەن
 ، نۇرنىڭ چاقىرىشى بىلەن دەرھال ئۈچ پۇتلۇق داڭقاننىڭ يىنىغا
 كەلدىم ، ئۈچ پۇتلۇق داڭقاندىن يەتتىسى بار بولۇپ ، ئاستىدا خەت
 ئويۇقلۇق ئىدى ، داڭقاننىڭ ئاستىغا {ئۇچقۇر شەمشەر بىلىق} دەپ
 خەت ئويۇلغان ئىدى ، جەمىلە مۇئەللىم داڭقاننىڭ ئاستىدىكى خەتنى
 كۆرۈپ ؛

- بۇ {ئۇچقۇر شەمشەر بىلىق} دىگەن خەتكەن ، بۇخەت بىلەن
 داڭقاننىڭ قانداق باغلىنىشلىقى باردۇ؟

- مىنىڭچە بىلىق سۇغا مۇھتاج داڭقاننىڭ ئىچىگە سۇ تولدۇرۇپ
 كۆرۈپ باقايلى ، دىدىم ،

- سۇئىزدەپ نەگە بارمىز؟ ئاينۇرەنىڭ بۇ سۇئاللى مىنى گاڭگىرتىپ

22 - باب: سولنىپ قىلىش

نۇر تامغا چۈششى بىلەن شەمشەر بىلىقنىڭ تۇمشۇقى كۆرسەتكەن تام يىرلىپ كىرىش ئىغزى ئىچىلدى ، ئالدىدا مەن كىردىم ، ئارقىدىن باشقىلارمۇ ئەگىشىپ كىردى ، جەمىلە مۇئەللىم بايام مەخپى قۇرۇلمىنى قوزغىتىدىغان يەرگە دەسۋالغانلىق سەۋەبىدىنمۇ قانداق ھەممىنىڭ ئارقىستا كىردى ، يىرىلغان تاممۇ خۇددى ھەممەيلەننىڭ كىرىشىنى كۈتۈپ تۇرغاندەك جەمىلە مۇئەللىم كىرىپ بولشى بىلەن يىرىلغان تام يەنە جىپسىلىشىپ كەتتى ، بۇ كەڭلىكى 4مىتىر ئۇزۇنلىقى 20مىتىردىن ئاشىدىغان كارىدور ئىدى ،

- بۇنىڭغا قاراڭلار بۇرەسىمىلەردىكى مۇشۇ خانلىقنىڭ شاھى بولغان كىشىلەرنىڭ رەسىمىمۇ قانداق ؟ شەرۋانە (مىس - مىس) نىڭ گىپىدىن تامدىكى رەسىملەرگە قارىدىم ، بىز كىرگەن تام جىپسىلىشىپ كەتسىمۇ ، يەنە باشقا چىقىدىغان يول باردەك ، باشقىلارنىڭ چىقىرىدە ئاز تولا جىدىلىش دىگەندىن ئەسەرمۇ يوق ئىدى ، بۇ ئۇزۇن كەتكەن كارىدورنىڭ بىر تەرىپىگە سەككىز پارچە رەسىمنى ئىسىپ قويىشى تولىمۇ غەلىتىلىك ئىدى ، مەنمۇ باشقا ئىشلارنى ئويلىماي رەسىمگە قارىدىم ، بۇ سەككىز پارچە رەسىم ھەممىسى دېگۈدەك مۇشۇ خانلىقنىڭ شاھى بولغان كىشىلەرنىڭ رەسىمى ئىدى ، ئالتە پارچە رەسىمدىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك 80 - 90 ياشتىن ئاشقان ئادەمنىڭ

ھاللا كەس نازىمىيى

رەسىمى ئىدى، يەنە بىرى ئەمدىلا 40 ياشقا كىرگەن ئادەم ئىدى، ئاخىرقى بىرسى بولسا ئەمدى 25 ياشقا كىرگەن ياش يىگىتنىڭ رەسىمى ئىدى،

- قاراڭلار بۇ رەسىمدىكى ئادەم ئەجەپ تونۇشقۇ... نۇرنىڭ كۆرسەتكىنى 25 ياشقا كىرگەن يىگىتنىڭ رەسىمى ئىدى،

- بۇ بىز چاقىرىپ كەلگەن شاھنىڭ مۇردىسىغا ئوخشاۋاتامدۇ نىمە، چوكانچاقنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ تەپسىلى قاراشقا باشلىدىم، دەرۋەقە بىز كۆرگەن شاھ مۇردىنىڭ تىخى تولۇق چىرىپ بولالمىغان يىرىم يۈزى بىلەن رەسىمدىكى كىشىنىڭ يىرىم يۈزى ئوخشاش ئىدى، بولۇپمۇ سوزۇنچاق يۈزى ئوخشاش ئىدى،

- توغرا بۇ بىز چاقىرىپ كەلگەن شاھنىڭ ئۆزى ئىكەن، قاراڭلار بولۇپمۇ سوزۇنچاق يۈزى... دىدى نۇر

- بۇتام بىزنىڭ ئالدىمىزغا كىلۋاتامدۇ قانداق،... دىدى گۈلنىڭار (كىچىك جادىگەر)

- شۇنداق مەنمۇ ھىس قىلدىم، تىخى پۇراۋاتقان قانسىق پۇراقنىڭ تەسىردە شۇنداق تۇيلىۋاتقان چىغى دەپ دىمىگەن ئىدىم... دىدى زۇلپىيە،... بۇلارنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ كەينىمگە قارىدىم بايام تۆت

ھاللاھەت ئارخىبى

مىتىرلىق كەڭلىكتىكى كارىدور ئۈچ مىتىر بولۇپ قالغان ئىدى ،

- قانداق يەر بوپ كەتتى ئەمدى ، بۇ نىياز (باتۇرنىڭ بوۋىسى) بوۋامدىن ئاڭلىغاندەك قەبرىدىكى كىيەن ئوغۇرلىردىن ساقلىنىدىغان مەخپى قۇرۇلمىغا ئوخشاش قىسىلدىغان تام ئىكەنغۇ ، ئەجىبا مۇشۇ يەردە مىجىلىپ ئۆلەرمىزمۇ چوكانچاق شۇنداق دىگىنچە كارىدور نىڭ يەنە بىر تەرىپىگە يۈگۈرۈپ كەتتى ، بەلكىم ھاياتلىق يولى ئىزدەپ ماڭغاندۇ ، تۇيۇقسىز كاللامغا تاغامنىڭ ئۆلىمى يادىمغا كەلدى ، تاغامنىڭ جەسىدى ئادەم تونۇغۇسىز ھالەتتە مىجىلىپ كەتكەن ئىدى ، مۇشۇنداق قىسىلدىغان تامنىڭ ئارىسىدا قىسىلىپ ئۆلگەن ئىدى ، بۇ ئىشلارنى ئويلاپ ئىختىيارسىز كۆزۈمدىن ياشلارچىقىپ كەتتى ، بىز كىرگەندە يىرىلغان تامغا يولەنگىنىمچە ئولتۇرۇپ يىغلاپ سالدۇم ، بۇ يىغام ئۆلۈم ئالدىدىكى كۆزىشى بولماستىن ، بەلكى تاغامنى سىغىنىش ھىسىياتىدىن تۆكۈلگەن ياش ئىدى ، چوكانچاق يۈگرەپ كەلدى ،

- قانداق قىلىمىز ئۆتەرەپتىمۇ چىقىش ئىغىزى يوقكەن ... چوكانچاقنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ نىمە قىلارىمنى بىلمەي قالدۇم ، بەلكىم ئۆتەرەپتە چىقىش ئىغىزى بولۇشنى ئارزۇ قىلغاندىمەن ، ئەپسۇس بۇ بىر ھالاكەت يولى ئىدى ،

ھاللا كەس ئارخىبى

- باتۇر ئەجىبا بىزمۇ شۇنداقلا ئۆلۈم كىتەرمىزمۇ ... چوكانچاق
 يىنىمغا كىلىپ ئولتۇرۇپ سوردى ، - مەن بىلەن تەۋەككۈل قىلىپ
 كىرگىنىڭگە پۇشايمان قىلدىڭمۇ؟ ... سوردۇم چوكانچاقتىن ...
 - مەن ئەزەلدىن سەن كۆرسەتكەن يولدىن مەيلى ئۆلۈم يولى
 بولسىمۇ مىڭىپ كىلۋاتىمەن ، گاھىدا قاقشاپ قويمەن يەنىلا سەن
 كۆرسەتكەن يولدىن يانغان ئەمەس ، بۇيەردە ئۆلۈپ كەتسەممۇ
 پۇشمان قىلمايمەن ، بولدى بۇنى دېيىشمەيلى ئۆلسەكمۇ قوسۇغۇمىزنى
 توقلاپ ئاندىن ئۆلەيلى ، باشقىلارنىڭ بىرگىپى بارغۇ ئاچ ئەرۋاھ
 بولغان توق ئەرۋاھ بول دەيدىغان ، قىنى يەڭلار ئەزرائىل بىلەن
 كۆرۈشكەندە ئاچ قورساق كۆرۈشمەيلى ھە ، يەڭلا ... نىمداق قىلسە
 يەڭلا ... چوكانچاق بىر قولدا پىرسىرانغان ئەسرا توخۇپاچىقنى
 يىگەچ يەنە بىر قولدا پىرسىلانغان ئەسرا توخۇپاچىقنى باشقىلارغا
 تەڭلىدى ، قىزلا بولسا ئاللا بۇرۇن يىغىنى باشلىۋەتكەن ئىدى ، ساتتار
 (داتو)مۇ چوكانچاقنىڭ قولىدىن بىر توخۇپاچىقنى ئىلىپ ؛
 - ئۆلسەكمۇ ئاچ قورساق ئۆلۈپ كەتمەيلى ، ، ، ، دىگىنچە پىرسىلانغا
 ئەسراتوخۇپاچىقنى خالتىسىدىن چىقىرىپ يېيىشكە باشلىدى ، جەمىلە
 مۇئەللىم بىزگە كەينىنى قىلىپ تۇراتتى ، بەلكىم يىغلاۋاتقاندۇ
 ، پەقەت نۇر بىلەن كىچىك جادىگەر ھىچ بىر ئىپادىسىز ھالدا
 تۇراتتى

23- باب: كىچىك جادۇگەرلەرنىڭ كارامىتى

تۇيۇقسىز كىچىك جادىگەرلەرنىڭ قولىدا بىر ھاسا پەيدا بولدى، قولىدا ھاسا پەيدا بولشى بىلەن كۆزلىرى قىزىرىپ لەۋلىرى قارداپ چاچلىرى چۇۋلۇپ، كىيىملىرى قاپقارا ئۇزۇن كىيىمگە ئۆزگۈرۈپ، خۇددى كىنولاردىكى جادىگەرلەرگە ئوخشاپ قالدى، بۇنى كۆرۈپ كۆزلىرىگە ئىشەنمەيلا قالدىم، ھاسىدىن كۈچلۈك بىر نۇرچىقىرىپ تامنى توسۇشقا ئۇرۇندى، بىراق ئىككى تەرەپتىكى تام يەنە ھەركەت قىلىشتىن توختىمىغان ئىدى، تۇيۇقسىز كاللام پاللىدە يورۇپ كەتتى،

- توغرا... دىگىنىمچە سەككىزەپ ئورنۇمدىن تۇرۇپ كەتتىم،

- نىمە توغرا، قۇتلۇشنىڭ بىرە ئامالىنى تاپقان ئوخشىماسەن؟ چوكانچاق توخوپاچىقنى يىگەچ سوردى ...

- ھە،،،، ئويلاپ باقسام بۇ قەبرە ئەمەس، پەقەت خەزىنە ئوغۇرلىرىدىن ساقلىنىدىغان مەخپى ئۆتكەل، بۇقۇرۇلما ئىغىرلىق ئاشقاندا ئاندىن ئىشقا كىرىشىدۇ، خەزىنىگە ئوغۇرلۇققا كىرگەنلەر ئۇچۇنلا ئورنىتىلغان، خەزىنىگە بايلىق ئەكىرىدىغانلار بۇقۇرۇلمىنى توختىتىپ قويۇپ كىرىدۇ،

ھاللا گەرس ئارخىمىيى

قۇرۇلما تامدا بولمامدۇ؟ دىدى داتو ...، داتونىڭ دىگىنىمۇ توغرائىدى سىرتتىكى يەريۈزدە بولغانكەن ، ئىچىدىكى چوقۇم تامدا بولشى ئىھتىمالغا يىقىن ، جىپسىلىشىپ قالغان تامغا تەپسىلى قاراشقا باشلىدىم ، كىچىك جادىرگەرنىڭ قولىدىكى ھاسا تامنىڭ ھەرىكىتىنى ئازتولا ئاستىلاتقان ئىدى ، ئىزدەپ يۈرۈپ دىگەندەك ئاخىرى بىز كىرگەن چاغدا جىپسىلىشىپ كەتكەن تامدىن بۇ قىسىلما تامنى ھەرىكەتتىن توختىتىدىغان ، ھەم ھەرىكەتلەندۈردىغان قۇرۇلمىنى تاپتىم ، قۇرۇلمىنى تاپقان چىغىمدا كارىدورنىڭ كەڭلىكى ئاران ئاتىشىپ سانتىمېتىر قالغان ئىدى ، كىچىك جادىرگەر سېھىر جادۇ بىلەن تامنى توسۇپ تۇرمىغان بولسا بەلكىم بۇچاققا مىجىلىپ يايغان ئۇگرە خىمىرسىدەك بولۇپ كىتەر ئىدۇق بەلكىم ، تامدىكى مەخپى قۇرۇلمىنى تۇختىتىدىغان قۇرۇلمىنى بىسىشىم بىلەن بىز كىرگەن تام قايتىدىن يىرىلىپ كىرىش ئىغىزى ئىچىلدى ، قىسىلما تاممۇ ھەرىكەتتىن توختاپ ئەسلىگە يەنە كارىدور تۆت مېتىرلىق ئەسلىگە كەلدى ، كىچىك جادىرگەرنىڭ قولىدىكى ھاسا يوقاپ بۇرۇنقى ھالىتىگە كەلدى يىقىلىپ چۈشتى ، نۇر چاققانلىق بىلەن كىچىك جادىرگەرنى يۆلەپ ؛

- گۈلنىگەر نىمە بولدىڭىز ؟ سوردى نۇر

- ھېچ گەپ يوق ، پۇت قولۇمدا ماغدۇر قالمىدى ، بايام بەك كۈچەپ كەتكەن ئوخشايمەن دىدى كىچىك جادىرگەر

ھاللا كەس ئارخىمىي

جاۋابەن

- سزنى يۈدىۋالاي

- بۇنداق قىلساق بولامۇ ؟.....

- بولمايدىغان نىمىسى بار ...

- شۇ سزنى چارچىتىپ قويارمەن مەكەن ...

- چارچاپ قالمايمە ، بولدى شۇنداق بولسۇن..... ئەزەت كىچىك جادىگەرلەرنىڭ ئۈنمىغىغا ئۈنماي يۈدىۋالدى ، بەلكىم بىزنىڭ ھايات ماماتلىق سەپىرىمىزدە ئۇنى ياقتۇرۇپ قالغاندۇ ئالدىمىزغا داۋاملىق قاراپ ماڭدۇق ، ئالدى تەرەپ يەنە ئۈزۈن كەتكەن تاغ ئوڭكۈرگە ئوخشاش ئوڭكۈر ئىدى ، بۇ يەرئاستى خەزىنىنى روھى كىسەل ئادەمدىن بىرسى لاهىلىگەنمۇ قانداق ، باشلىمى ئوڭكۈر ئاندىن كىيىن كىرىستال بىلەن يورتىغان ، يەتتە يۇلتۇزلۇق كىرىستال ئوڭكۈرى ، يەتتە دانە داڭقان ، ئىچىگە سۇقۇيغاندىن كىيىن تاشتىن ياسالغان كارىدور ئىچىلىپ قىسىلما تام ھەركەت قىلىدىكەن قىسىلما تام ھەركەتتىن توختىغاندىن كىيىن بۇ ئوڭكۈرگە كىرىدىغان ئىغىزىمۇ ئىچىلىدىكەن ، راستىنلا ساراڭ لاهىلەپ چىققان ئوخشايدۇ ، ئۆزۈمنىڭ بۇ ساراڭلاچە خىيالىمغا كۈلۈپ سالىدىم ، ئاۋازىم تىشىمغا چىقىپ كەتكەن چىغى

- ھەي باتۇر نىمىنداق ساراڭدەك كۈلسەندىدى

هاللا گەرس ئارخىمىيىسى

چۇشكەن ، چىرايىنىڭ يىرمى چىرىپ كەتكەن ، يەنە يىرمى يۈزتىرسى سوڭكىگە چاپلىشىپ كەتكەم ، بىر مۇردا بىلەن يىرتقۇچ مەخلۇق كۆرۈندى ، ۋاي نىمىنداق يوغان تۈلكە بۇ ، خىمىرتۇرۇچ بىلەن باققانمۇ نىمە ؟ دىدى چوكانچاق دىمىسىمۇ بۇ تۈلكىسىمان مەخلۇقنىڭ ھەقىقەتەن جۇغى چوڭ ئىدى ، خۇددى تۈلكىنى خىمىرتۇرۇچ بىلەن كۆپتۈرگەندەك كۆرۈنەتتى ، ...مۇشۇنداق چاغدىمۇ چاقچاق قىلىدىكەنەن ، بولدى تىز قاچايلى.....شۇنداق دېشىمگە مۇردا مەخلۇققا تىز ئۇلارنى ئۆلتۈرۈۋەت...دەپ بۇيرۇق قىلدى ، بۇيوغان تۈلكە گوپ_گوپ قىلىپ يۈگۈرگىچە قوغلاپ كەلدى ، مۇردىمۇ ئۇچۇتامدۇ ، ياكى يۈگرەۋاتامدۇ ، ئىشقىلىپ كىيىمى ئۇزۇن بولغاچقا قەدەم ئالغىنى كۆرگىلى بولمايتتى ، تۈلكىنىڭ كەينىدىن ، ئارقىقۇ_ئارقا كەلمەكتە ئىدى ، بەش مىنۇتلارچە ئوڭكۈرنىڭ ئىچىگە قاراپ يۈگۈردۇق ، ئالدىمىزدا ئىككى ئوڭكۈر كۆرۈندى ، ئالدىدا قاچقانلار ئۇدۇل سول تەرەپتىكى ئوڭكۈرگە قاراپ قاچتى ، جەمىلە مۇئەللىم ئوڭكۈر ئىغىزىغا كەلگەندە ، تاشقا پۈتلىشىپ دوملاپ ئوڭ تەرەپتىكى ئوڭكۈر ئىغىزىغا يىقىلدى ، دەرھال جەمىلە مۇئەللىمنى يۆلەپ تۇرغۇزدۇم ، جەمىلە مۇئەللىمنى يۆلەپ تۇرغۇزۇپ بولغىچە تۈلكە بىلەن مۇردا بىزگە يىقىنلىشىپ قالدى ، جەمىلە مۇئەللىم بىلەن ئىككىمىز ئۇدۇللا ئوڭ تەرەپتىكى ئوڭكۈر ئىچىگە قاراپ قاچتۇق ، كەينىمىزدىن تۈلكە گوپ_گوپ

ھاللا كەس ئارخىمىيى

ماڭغىنچە بىزنىڭ كەينىمىزدىن قوغلاپ كەلدى، قاراغاندا ئىككى يولغا بولنىپ قوغلىغان بولسا كىرەك مۇردا كۆرۈنمەيتتى، ئالدىمىزغا بەش يۈزىمىز ماڭدۇق، بالا كەلسە قوش كەپتۇ دىگەندەك، ئالدىمىز ئۈڭكۈرنىڭ ئاياقلاشقان نوقتىسى ئىدى، يىنىمدىن قوش بىسلىق پىچىقىمنى چىقىرىپ تۈلكەبىلەن ئىلىشتىم، بىراق بىرپەشۋاغىمۇ يارىمىدىم، بىرپەشۋا بىلەن نەچچەمىتىر يىراقلىققا يىقىلدىم، مەن يىقىلغاندىن كىيىن جەمىلە مۇئەللىمگە ۋۇجۇم قىلدى، بىرقولى بىلەن جەمىلە مۇئەللىمنىڭ گىلىدىن سىققىنچە بوشلۇققا كۆتۈردى، جەمىلە مۇئەللىمۇ بوش كەلمەي يانچۇقىدىن بىرقۇتائەتەرنى ئىلىپ تۈلكىنىڭ كۆزىگە چاچتى، تۈلكە قاتتىق ھۆكۈرگىنچە مۇشتى بىلەن جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يۈركىنىڭ ئۇدىلىغا بىرنى سىلۋەتتى، جەمىلە مۇئەللىم تۈلكىنىڭ قولىدىن ئەسكى تاغار يەرگە چۈشكەندەك پوككىدە يەرگە چۈشتى، تۈلكە بولسا قاتتىق ھۆكۈرەپ تامالاغا ئۈسمەكتە ئىدى، مەنمۇ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، پىچىقىمنى تۈلكىنىڭ يۈركىگە ئۇدۇللاپ سانجىدىم، بىراق يەرچىشلەتقان دەك ئەمەس پىچاقنى تولغىۋەتتىم، تۈلكە قولىنى قالايمىقان پۇلاڭلىتىپ مېنى يىراققا ئۇچۇرۋەتتى، يەردە دوملانغىنچە ھۆكۈرمەكتە ئىدى، ئاۋازى بارا-بارا پەسلەپ جىمىدى، مۇنداقچە ئىتقاندا ئۆلگەن ئىدى، تىزدىن جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىنىغا كەلدىم، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يۈركىگە يەل تۇرۇپ قالغان بولۇپ نەپەس ئىلىشى قىيىنلىشىپ چىرايى قىزىرىپ كەتكەن ئىدى.

25- باب: ئەرۋاھ خەنجىرى

جەمىيە مۇئەللىمىنىڭ نەپەس ئىلىشى قىيىنلىشىپ كۆكرىپ كەتتى ، تۈلكە جەمىلە مۇئەللىمىنىڭ يۈركىگە قاتتىق ئۇرۇۋەتكەچكە ، يۈركىگە يەل قاپلىشىپ قالغان ئىدى ، بۇنداق ئەھۋالدا بەش مىنۇتقىچە يۈركىدىكى قاپلىشىپ قالغان يەلنى چىقىرۋەتمەسە ، ئەزرائىلغا جان تەسەددۇق قىلاتتى ، بوۋام ئىلگىرى مۇشۇنداق ئىشقا يولۇققان بولۇپ قۇتقۇزۇش چارىسىنى بىلمىگەچكە ، خىزمەتدىشىنىڭ ئۆلىمىگە كۆزنى پاقىرتىپ قاراپ تۇرۇپتەكەن ، تەكشۈرۈش ئاخىرلاشقاندىن كىيىن تىبابەتتىن خەۋرى بار بىرسىدىن قانداق قۇتقۇزۇش چارىسىنى سوراپ بىلىۋاپتەكەن ، شۇ ئىشلارنى ئىسىمگە ئالدىم ، يۈركىگە يەل قاپلىشىپ قالغان ئادەمنىڭ سول كۆكرىكىنىڭ ئاستىدىكى ئىككىنچى قوۋغىسىنىڭ ئوتتۇرىسىنى تىشىپ قاپلىشىپ قالغان يەلنى چىقىردىكەن ، بۇنداق بولمىغاندا ئۆلۈمدىن باشقا يول يوقكەن ، يىنىمدىن پىچىقىمنى چىقىرىپ توختاپ قالدۇم ، ئالدىمدىكى ئەركىشى ئەمەس بەلكى ئايال كىشى بولغىنى ئۈچۈن ، قانداق قىلىش كىرەك ، جەمىلە مۇئەللىم تارقىتىپ بەرگەن قول سائىتىگە قاردىم ، ئۇنىڭدىكى چىكىتلەر ھەركەتلىنىپ تۇرتتى ، باشقىلار بىلەن ھازىرقى ئارىلىقىمىز ئازدىگەندىمۇ 900مىتىردىن ئاشاتتى .

جەمىلە مۇئەللىمگە قاردىم ، نەپەس ئىلىشى قىيىنلىشىپ چىرايى ئۆلۈك

ھاللا كەس ئارخىبى

ئادەمنىڭ كەس كۆكرىپ كەتكەن ئىدى، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كىيىمىنى ئۈستىگە قارىپ سول كۆكسىنىڭ ئاستىدىكى ئىككىنچى قوۋرغىسىنىڭ ئوتتۇرسىغا پىچاقنى ئاۋايلاپ سانجىدىم قاپقارا قان چىقىشى بىلەن جەمىلە مۇئەللىم ئىچىگە تارتقىنچە، چوڭقۇر نەپەس ئالدى، كۆكرىپ كەتكەن چىرايمۇ بارا بارا ئەسلىگە كەلدى، پىچاق سانجىغان يەرنى تىگىپ قويۇپ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كىيىمىنى ئوڭشاپ قويۇپ ئۇنى چاقىردىم، - جەمىلە مۇئەللىم جەمىلە مۇئەللىم..... ھۇشقا كەلدىغاندەك ئەمەس، مۇزچىراي مۇزچىراي ئىنىكىگە يەڭگىل شاپاللىدىم، ئاران - ئاران نەپەس ئېلىپ كۆزنى ئاچتى،

- جەمىلە مۇئەللىم سىزگە ھىچ ئىش بولمىغاندۇ
 - ھىچ گەپ يوق نەپەس يىتىشمەيۋاتىدۇ.....
 - ماڭالامسىز ...
 - ھەئە چاتاق يوق...
 - ئۇلارنى ئىزدەيلى، بەلكىم ئۇلارغا ھىچ ئىش بولمىغاندۇ... جەمىلە مۇئەللىم قولىدىكى ئورۇن بەلگىلىگۈچ سائەتكە قاراپ قويدىدە، جىددى قىياپەتتە...

- تىزراق ئۇلارنى تاپايلى... دىگىنچە ئورنىدىن تۇرۇپ ئالدىمدا يۈرۈپ كەتتى، مەنمۇ جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدىم، بۇ ئوڭكۇردىن چىقىپ، يەنە بىر ئوڭكۇرگە كىرىپ، قەدەملىرىنى تىخىمۇ تىزلىتىپ ماڭدى، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كەينىدىن

ھاللا كەس ئارخىبى

يۈگۈرۈپ دىگەندەك ئاران يىتىشىپ ماڭدىم، ئالدى تەرەپتىن چىراقنىڭ لاپىلىدىغان يورقى كۆرۈندى، چىراقنىڭ يورقىنى كۆرۈپ جەمىلە مۇئەللىم، يۈگۈرگىنچە مەندىن يىراقلاپ كەتتى، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ كەينىدىن يۈگۈرۈپمۇ ئۇنىڭغا يىتىشەلمەي قالدىم، چىراق يورقىغا يىقىنلاشقانسىرى پالتا قىلىچلارنىڭ بىر بىرىگە سوقۇلغان ئاۋازى ئاڭلاندى، ئۇچقاندەك يۈگۈرەپ ئۇلارنىڭ يىنىغا ھازىر بولدۇم، چىققان ئاۋاز مۇردىنىڭ چاچلىرى بىلەن باشقىلارنىڭ قولىدىكى پىچاقنىڭ بىرىگە تىگىشكەندىكى ئاۋازى ئىكەن..... چوكانچاق بولسا يەردە قانغا مىلىنىپ ياتاتتى، باشقىلارمۇ تاياق بولۇشىغا يىدىمۇ قانداق، يەردە ئۈيەر بۈيەرلىرىنى تۇتقىنچە ئىنجىقلاپ ياتاتتى، پەقەت نۇربىيەلا (ھىلىقى قىلىچۋازلىق بىلەن ئاياللارنىڭ ئەركىن بوگۇسقا قىزىقىدىغان قىز يادىڭىزدا باردۇ... ئاپتۇردىن) ئۇزۇن قىلىچىنى كۆتۈرۈپ مۇردا بىلەن ئىلىشىۋاتقان ئىدى، ھەممىنىڭ قولىدىكى چىراقلار يەردە ياندۇرۇقلۇق بولغاچقا ئوڭكۈر ئىچىنى كۈندۈزدەك يورتىۋەتكەن ئىدى، كىلىپ تامغا بىر قولۇمنى تىرەپ تۇرۇپ ...

- ھەي- ھەي بۇرادەر..... مۇردا كەينىگە قاراپ مەن تەرەپكە سۈرۈلدى، چىچىمنى قولۇم بىلەن يانغا تاراپ قويۇپ..... كىچىكىگە قىزنى بوزەك قىلىشتىن خىجىل بولساڭ بولمامدۇ.....

- ھا ھا ھا ماڭا تەنبە بىرۋاتامسەن... ھا... ھا... ھا... بوزەك

ھاللا كەس ئارخىبى

قىلمەن قانداق ، نىمە قىلالايتتىڭ.....

نۇر بىيەگە ئىشارەت قىلىپ قويدۇم...

- سىنى مەن بىرنىمە قىلمايمەن ، سىنى ئۇ نىمە قىلسا قىلىدۇ ... ھى... ھى... ھى..... مۇردىغا كەينى تەرەپنى ئىشارەت قىلدىم ، مۇردا كەينىگە قارشى بىلەن نۇر بىيەنىڭ ئاتقان خەنجىرى ئۇنىڭ بىشىنىڭ قاپ ئوتتۇرسىغا تەگدە يەرگە يىقىلدى ، يەڭگىل قەدەملىرىم بىلەن مۇردىنىڭ قىشىغا كەلدىم ، مەيدىسىگە دەسسەپ تۇرۇپ ،

- مانا بۇنى بۇياقتىن شەپە بىرىپ ~ ئۇياقتىن ۋۇجۇم قىلىش دەيمىز مۇردا خاخراپ تۇرۇپ ...

- ھەممىڭ ئۆلۈمگە مەككۇم ، ھەممىڭ ئۆلسەن دىدى مۇردىنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ ئۇنىڭ بىشىدىكى قىلىچنى سوغۇپ ، بوينىنى ئۈزۈۋەتتىم مانا بۇنى ئەسكىگە ياخشى ئۆلۈم يوق دەيمىز دىگىنىمچە كۈلۈپ قويدىم .

جەمىلە مۇئەللىم چوقانچاقنىڭ يارىسىنى تەكشۈرۋاتقان ئىدى ، چوقانچاقنىڭ يىنىغا كەلدىم ، قوسۇغى ئازراق يارلانغان بولۇپ ، دىگدەك ئىغىر ئەمەس ئىدى ، تۈرە ئورنۇڭدىن مۇشۇنچىلىك يارغىمۇ يىتىۋالامسەن ، چوقانچاقنىڭ يۈزىگە شاپاللىدىم ، ھىچ كۆزنى ئاچىدىغاندەك ئەمەس ، شۇنىڭ بىلەن يارا ئىغىزىنى مېچىشىم بىلەن

ھاللا كەس ئارخىمىيى

ۋايجان دىگىنچە ھۇشغا كەلدىدە قۇرسىغىنى ئەمەس بىشىنى تۇتۇپ

،،،،

- ئەجەپ ئاغرىپ كەتتى... دىدى

- قورسۇغۇڭ يارلانساڭ بىشىڭ ئاغرىۋاتامدا ؟... سۇئال نەزىردە

چوكانچاققا قاردىم ،

- شۇ بىشىم قاتتىق ئاغرىپ كەتتى، نىمىدۇ بىشىمغا تەككەن... يىرگە

قاردى ، يەردە كىچىككەنە بىر تاش تۇرتتى ،

- قارا بىشىمغامۇشۇ تاش تىگىپتۇ... تاشنى ئىلىپ ماڭا كۆرسەتمە كىچى

بولۇپ تاشقا قۇلنى ئۇزاتتى ،

- يەرگە چاپلىشىپ قالدىمۇ نىمە ؟... دىگىنچە تاشنى كۈچەپ تارتتى .

- توختا... قاتتىق ۋارقىردىم ، لىكىن كىچىككەن ئىدىم ، يان تەرەپتىن

تاشلارنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى ، ھەممەيلەن يەردىن چىراقلارنى ئىلىپ

ئاۋاز چىققان تەرەپكە تۇتۇق ، تاشلارنىڭ تاراقشىغان ئاۋازىدىن

ئۈڭكۈرنىڭ تىمى يىرلىدى ، چوكانچاق ئورنىدىن سەككىرەپ تۇرۇپ ،

- يەنە قانداق پىشكەنلىككە ئۇچرامىز ئەمدى... دىدى... نەچچە

مىنۇتتىن كىيىن ئاۋازمۇ پەسەيدى ، ئاستا قەدەملىرىم بىلەن يىرىغان

تامنىڭ ئىچىگە قاردىم ، بۇدەل بىز ئىزدەۋاتقان سىرلىق ئىدى ، ئىچىدە

خەنجەر تاشقا سانجىلغان ھالەتتە تۇراتتى ،

- تىز قاراڭلار ئەرۋاھ خەنجىرى... ھاياجىنىمنى باسالماي ۋارقىراپ

سالىدىم

ھاللا كەس ئارخىبى

بۇ ئۆيىنىڭ ئىچى خىلى كەڭرى بولۇپ، يىپىرىمىمۇ يەردەك كىلەتتى، چىراقنى تۇتۇپ تۇرغان جايىمدا تۇرۇپ قالدىم، ئۆي ئىچىدە ئون نەچچە ئادەمنىڭ چىرىپ كەتكەن جەسدى تۇراتتى، جەسەتلەر ئاللاچان چىرىپ ئىسكىلىتقا ئايلىنىپ كەتكەن كەتكەن بولۇپ قەسلەپ ئولتۇرۇلگەندەك ئىدى، مېنىڭ بۇ قارشىمنىڭ ئاساسى بار ئەلۋەتتە، چۈنكى ئورنىتىلغان مەخپى قۇرۇلمىغا ئۇچۇرسا ئوقيا، تاش، ئوت، قىسىلما تام، دىگەندەك نەرسىلەر، جەسەتنىڭ بەدىنىدە يەر يۈزىدە قالدۇ، لىكىن بۇ جايدا بىرەتال تاش، ياكى بىرەتال ئوقيامۇ كۆرۈنمەتتى، ئوتتا كۆيدىمىمكى دىسە كىيىملىرى كۆنراپ تىتىپ كەتكەن بولسىمۇ كۆيگەندەك قىلمايتتى، ئاستا ئۈجەسەتلەرنىڭ يىنىغا باردىم، باشقىلار بولسا يەنە مەخپى قۇرۇلمىنى قوزغىتىپ قويشتىن ئەنسىردىمۇ قانداق تۇرغان جايدا مېنى قىلماي تۇراتتى، جەسەتلەرنى كۈزۈشكە باشلىدىم، كۆكرىكى قىسمىغا خەنجەر ئۇرۇلغان بولسا كىرەك، ئىككى قوۋغىسى سۇنۇق ئىدى، كاللامدا ئەرۋاھ خەنجىرى، تىزلا ئەكس ئەتتى، تىزلا خەنجەرنىڭ يىنىغا باردىم، بۇ يەردە پەقەت بىرلام خەنجەر بار ئىدى، خەنجەر تاشقا سانجىپ قويۇلغان بولۇپ، خەنجەرنىڭ يىنىدا يەنە بىر تاش بولۇپ، خەنجەر سانجىپ قويغان تاش بىلەن ئوخشاش ئىدى، بىراق ئۇ تاشتا خەنجەر يوق ئىدى، دىمەك بۇ تاشتىكى خەنجەرنى بىرسى ئىلىپ كەتكەن ئىدى، ئۇزادى كىمدۇ. شۇ خىياللار ئىلكىدە تۇيۇسىز يەردە

ھاللا كەس ئارخىمىيى

دۇم ياتقان جەسەتنىڭ بارماقلىرى ئۇچىدىكى قان بىلەن يىزىلغان خەتكە كۆزۈم چۈشتى، خەتنىڭ مەزمۇنى <<بىز بۇيەرگە بايلىق ئۈچۈن يەنى باي بولۇش ئۈچۈن كەلگەن لىكىن (تەۋەككۈلچى بىلال نىيازنىڭ) بىر خەنجەر ئۈچۈن تەكشۈرۈش ئەتىرتىنى ئۆلتۈرىشىنى ئويلاپ باقماپتىمەن ، تەۋەككۈلچى بىلال نىياز بىز ئالتۇن قازغۇچىلارنىڭ قايدىسىنى بۇزدى، كەسپداشلار تەۋەككۈلچى بىلال نىيازدىن ھەزەر ئەيلىسۇن >> بۇخەتلەرنى كۆرۈپ كۆزۈمگە ئىشەنمەي قالدىم ، تەۋەككۈلچى بىلال نىياز دەل مىنىڭ دادام تەۋەككۈلچى دادامنىڭ تەخەللۇسى بولۇپ ھەرقانداق خىيىم - خەتەر ئالدىدا باش ئەگمەيدىغان باتۇر كىشى ئىدى ، بۇئىغىرىبىسىق ، سالماق ، ئاقكۆڭۈل بۇكىشىنىڭ قانداق بولۇپ بىرخەنجەرنى دەپ شۇنچىۋالا ئادەمنى ئۆلتۈرگىنىگە ئىشەنگىم كەلمىدى ، لىكىن رىئائىلىق ئالدىدا ئىشەنمەي ئامال قانچە دادام ئىسىمدە قىلىشچە ئالتەياش چىغىمدا دادام ئىزدىرەكسىز غايىپ بولغان ئەجىبا دادام مۇشۇيەردە جان بەرگەنمىدۇ؟ خىيالىم مۇشۇيەرگە كەلگەندە تەسۋىرلىگۈسىز بىرئاغرىق يۈركۈمنى مۇجۇپ كۆزلىرىم قاراڭغۇلىشىپ يىقىلىپ چۈشتۇم ، كۆزئالدىمغا تورتارتىپ قويغاندەك ئىنتايىن گۈنۈس ھىچ نەرسىنى ئىلغا قىلالىمىدىم ، كۆزئالدىم بىر قارسايە ماڭا قاراپ تۇرماقتا ، مانا ماڭا يىنىقنىلاشتى ، بۇقارگەۋدە ماڭا ئىنتايىن تۇنۇش لىكىن پەقەت ئىسىمگە ئاللىمىدىم ، بارا - بارا يىقىنىلىشىپ ماڭا ئىغىز ئاچتى ،

هاللا گەرس ئارخىمىيى

- غەيرەت قىل ئوغلۇم ھەرگىز ياش توكمە، بۇگەپتىن بۇقارگەۋدىدىنىڭ دادام ئىكەنلىكىنى ھىس قىلدىم، دادا دەپ چاقىراي دىدىمىيۇ لىكىن گىلىمنى بىرسى بوغۇۋالغاندەك ئاۋازىمنى چىقرايمىدىم، - سەن چوقۇم قىلالايسەن - - - - دادا - - - - باركۈچۈم بىلەن توۋلىدىم، بىراق ئاۋازىمنى پەقەت چىقرايمىدىم، دادام باغانسى يىراقلاشتى ، - - - - دادا قاتتىق توۋلىغىنىمچە قارساينىڭ كەينىدىن قاراپ قالدىم.....

26 - باب: مۇردىلار

قۇلاق تۇۋىمىدە قوڭغىراقنىڭ تىرىگىشىغان ئاۋازى ئاڭلىنىشقا باشلىدى، كۆزۈمنى ئاچايدەپمۇ پەقەت ئاچالمىدىم، يەنە نىمىدۇ بىرنەرسىلەرنىڭ قاتتىق ھۆكۈرگەن ئاۋازى ئاڭلانماقتا، قوڭغىراق يەنىمۇ قاتتىق جىرىگىلىدى، كۆزۈمنى تەستە ئىچىپ ئەتراپىمغا قارىدىم، يۈزلىرى چىرىپ كەتكەن، قولىرى ئىسكىلىقتا ئايلىنىپ كەتكەن، مۇردىلار قۇلغىنى تۇتقىنىچە ھۆكۈرمەكتە ئىدى، چوكانچاق ھەددەپ قوڭغىراقنى چالماقتا ئىدى، باشقىلار بولسا مۇردىلارنى چانماقتا ئىدى، كىچىك جادىگەر بولسا قولدا ھاسا بىلەن مۇردىلارنى ئۇياق بۇياققا ئۇچۇرتماقتا ئىدى، بۇكۆرۈش خۇددى خۇبىتلار ئۇرۇشى فىلىمىدىكى پىرخونلارغا ئوخشاتتى، - - باتورھۇشۇڭغا كەلدىڭما؟

هاللا گەرس ئارخىمىيىسى

__ كەينى تەرىپىدىن ساتتارنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى. نىمىگە قاراپ تۇرسىلە تىزدىن ياردەم قىلىمامسىلەر؟ __ چوكانچاقنىڭ ۋارقىرغان ئاۋازىدىن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ ئەرۋاھ خەنجىرنى تاشتىن سۇغاردىم ، خەنجىرنى تاشتىن سۇغۇرشۇم بىلەن كۈچلۈك نۇرچاقناپ كۆزۈمنى ئاچالماي قالدىم ، بىردەمدىن كىيىن نۇر ئۆچتى ، دەرھال خەنجەربىلەن مۇردىلارنى چاپتىم ، تىرلىپ قالغان جەسەتلەرگە خەنجەر تىگىشى بىلەن كۈلگە ئايلىنىپ كەتتى ، شۇتەرىقىدە يىرىم سائەت ئۇرۇشقاندىن كىيىن غەلبىنى قولغا كەلتۈردۇق ، لىكىن بۇ غەلبە خۇشاللىقى ئۇزۇنغا بارمىدى ، قار ئۇزۇن تونغا ئورانغان چىراينىڭ يىرىمى چىرىپ كەتكەن قولدا ھاسا تۇتۇۋالغان بىز ئۇچۇرتۇشنى ئارزۇ قىلىمىغان پىرخون مۇردا ئوتتۇرغا چىققان ئىدى ، شۇۋاقتىلا ئۆزۈمنىڭ خىلى ۋاقت ھۇسسۇز ياتقانلىقىم يادىمدىن كەچتى ، دەرھال سائەتكە قارىدىم 00:00 دەل ئاي تولغان ۋاقت بوپتۇ ، - - ھى ھا ھى ھا __ پىرخون مۇردا قاتتىق قاقاقلاپ كۈلمەكتە ئىدى ، - - سەنلەرنىڭ روھىڭنى يەۋىتىمەن ، ھى ھى ھى ھا ھا ھا ، پىرخون مۇردا قاقاقلاپ كۈلمەكتە . - مانا بۇنى يە ئەبلەخ چوكانچاق قولىدىكى قوڭغۇراقنى پىرخون مۇردىغا قارىتىپ ئاتتى ، چوكانچاق ئاتقان قوڭغۇراق پىرخون مۇردىنىڭ ئالدىغا بارا باماستا ، پىرخون مۇردىنىڭ قولىدىكى ھاسىدىن چاقماق نۇردەك نۇر چاقناپ قوڭغۇراقنى تالقان قىلىۋەتتى ، قولۇمدىكى ئەرۋاھ خەنجىرنى كۆتۈرۈپ جەڭگە ئاتلاندىم ، ئەرۋاھ خەنجىرى بىلەن پىرخون

ھاللا كەس ئارخىمىيى

مۇردىنىڭ قولىدىكى ھاسا ئۇچراشقاندا غايەت زۇر بىر كۈچ بىر - بىرىگە ئۇرۇلغاندەك قاتتىق ئاۋاز چىقاتتى، پىرخون مۇردا بىلەن مىنىڭ ئۇرۇشقان ھالىتىم بەئەينى فانتازىلىك فىلىملاردىكى كۆرۈنۈشلەرگە ئوخشاپ قالغان ئىدى ، شۇنچە كۈچەپمۇ پىرخونغا كۈچۈم يەتمەيۋاتتى ، ئەلۋەتتە كىچىك جادىگەرمۇ جەڭگە ئاتلانغان ئىدى....

27- باب: پىرخون مۇردا

كىچىك جادىگەربىلەن ئىككەيلەن شۇنچە كۈچەپمۇ پىرخونغا تەڭ كىلەلمىدۇق، بىرچەتتە قاراپ تۇرغان ئەزمەت نۇر كىچىك جادىگەرنىڭ مۇرسىگە قولىنى قويدى ، كىچىك جادىگەر ئەزمەت نۇرغا كۈلۈمسىرەپ قويۇپ ، قولىدىكى ھاسسىدىن تىخىمۇ كۈچلۈك نۇر چىقاردى، نۇر قولىنى قویشى بىلەن كىچىك جادىگەرنىڭ كۈچى نەچچە ھەسسە ئىشىپ پىرخوننى ئىسكەنجىگە ئالدى ، مەنمۇ پۇرسەتنى غەنىمەت بىلىپ ئەرۋاھ خەنجىرنى پىرخون مۇردىنىڭ پىشانىسىنىڭ قاق ئۆتتۈرگە بار كۈچۈم بىلەن سانجىدىم، پىرخون قاتتىق ھۆكرەپ كۈلگە ئايلىنىپ تۈزۈپ كەتتى .
بىز ئەنسىرگەن خەتەرمۇ ئۆتۈپ كەتتى ، كىچىك جادىگەر بەك ھالسىزلىنىپ كەتكەن بولسا كىرەك نۇر ئۇنى يۆلۈۋالغان ئىدى ،

ھاللاھى ئارخىبى

ئىنسان ھاياتى مانا مۇشۇنداق بەزىدە تەۋەككۈلچىلىك روھى ئادەمنى ئۆزى ئويلاپ باقمىغان خەتەرگە سۆرەپ كىردۇ.

جان تالىشىپ تۇرغان مۇشۇ پەيتتە ئەڭ يىقىن كىشىلىرىمىزنىڭ بىز ئىشەنگەن دوسلىرىمىزنىڭ ئارقىمىزدىن پالتا چېپىشتىنمۇ ئارتۇق ئازاپ بولمىسا كىرەك ، بىلىپ بىلمەي تۇيۇق يولغا كىردىمىز ئالدىمىزدىن يول ئىزدەپ تاپقان بىلەن بەلكىم بۇيۇل چۇڭقۇر ھاڭ بولشى مۇمكىن قەدەمنى ئاۋايلاپ ئالمىساق چۇڭقۇر ھاڭغا چۈشۈپ كىتىشىمىز مۇمكىن.....

قولۇمىدىكى ئەرۋاھ خەنجىرگە قارىغىنىمچە تامغا يۆلۈپ ئولتۇردۇ ، راس گەپنى قىلسام بەكلام چارچاپ كەتكەن ئىدىم ، تاغامنىڭ كىچىگىمدە باشقىلارنى يىقىلتىشتىن ئاۋال ئۇنىڭ كۈچىنى خورتۇپ ئۆزۈڭنىڭ كۈچىنى ساقلاپ قال ئاندىن رەقىبىڭنى يىقتى دىگەن سۆزلىرى قۇلاق تۈۋىمىدە جاراڭلىماقتا ئىدى ، ئۆزۈم يىقىلغىنىم بىلەن رەقىبىمنى تەلتۆكۈس مەغلۇپ قىلغان ئىدىم.....

پاڭ قىلغان ئاۋاز بىلەن يەكچەشمە ئۇنىڭ ئوغلى يەنە ئىككى چەتئەللىك كىشى كۆز ئالدىمىزدا پەيدا بولدى ، يەكچەشمە بولسا قولداكىچىك تىپتىكى تاپانچا تۇتقان ، ئوغلى بىر ئاپتومات ، بىر چەتئەللىك مەرگە مىلتىق تۇتقان ، يەنە بىرسى ak65 تىپلىق پىلىمۇت تۇتۇلغان ئىدى ،

هاللا گەرس ئارخىمىيى

- - ھا ھا ھاياخشىمۇسەن زۇلمەت شاھزادىسى بىز يەنە
كۆرۈشتۇق ...

- سەن زادى كىم ؟ سوئال نەزىردە يەكچەشمىگە قارىدىم....

- - بۇنەرسىنىڭمۇ ئەمدى كىركى قالمىدى!...!...شۇنداق دىگىنچە
يۈزتىرىسىنى يۇلۇپ ئالدى

- - ئا.....ئا.....ئا.....قىزلار قورۇققىنىدىن

توۋلىۋەتتى.....ئۇنىڭ يۇلۇپ ئالغىنى ئەسلى نىقاپ ئىكەن...

- - سەن زادى نىمە ئادەم؟ سوردى جەمىلە مۇئەللىم ...

- - ھا.....ھا.....بولدى جىددىلەشمە بۇپەقەت ئۆزۈمنى

يوشۇرۇشتىكى بىرتاكتىكا خالاس.....بىز سودىلاشقان مەن ئەرۋاھ

خەنجىرنى سەن بايلىقلارنى ئالدىغان بولغان بۇدىگەن بىر سودا....

- - شۇنداق بۇ بىر سودا لىكىن مەن بايلىقنى كۆرگەندىن كىيىن

ئاندىن خەنجەرنى ساڭا بىرمەن دىگەن،،،،

- - ئوغلۇم ھىيەكچەشمە ئوغلغا كۆز ئىشارىسى قىلدى

، يەكچەشمىنىڭ ئوغلى ئەرۋاھ خەنجىرى سانجىلغان تاشنى ئوڭغا ئۇچ

ئايلىنىدۇردى، يەنە بىر تاشنى سولغا ئۇچ ئايلىنىدۇردى، تاشلارنىڭ

تاراقشىغان ئاۋازدىن كىيىن ئالدىمىدىكى تۆت مېتىر كىلىدىغان تام

ئۈستىگە كۆتۈرۈلۈپ ئىچىدىكى نۇرغۇن بايلىق ئالتۇن

كۈمۈش، خىرۇستال، جاۋاھىراتلار ئادەمنىڭ كۆزىنى قاماشتۇرۇپ

تۇراتتى.....

ھاللا كەس ئارخىبى

28 - باب: ئەسلىمە

ئالتۇن - كۈمۈش، خىرىستال جاۋاھىراتلار ئادەمنىڭ كۆزىنى قاماشتۇرۇپ جۇلالىنىپ تۇراتتى، بۇنداق كۆپ بايلىقنى تۇنجى قىتىم كۆرىشىم ئىدى، لىكىن ئەزەلدىن بايلىققا ئۆزۈمنى ئۇرمايتتىم، كەيىپ ساپاغا بىرىلمەيتتىم، قىمار ئويناش، قىزلانى قوغلۇشۇش، دىگەندەك ئىشلارنى ئەسلا قىلمايتتىم، تەۋەككۈلچىلىك مىنىڭ ھاياتىمنىڭ بىرقىسمى ئىدى، بەلكىم بۇ دادام بوۋاملاردىن قالغان ئىرسىيەت بولسا كىرەك،

- ھا ھا ھا..... ھا..... ئەمدىغۇ ئەرۋاھ خەنجىرنى ئالسام بولىدىغاندۇ ؟ يەكچەشمە قاقاقلاپ كۈلگىنچە قۇرالىنى كۆتۈرۈپ جەمىلە مۇئەللىمگە تەڭلىدى،

- بولىدۇ ئەلۋەتتە بولىدۇ..... لىكىن مەن باشقىلارنىڭ ماڭا بىسىم ئىشلىتىشىنى ئەڭ ئۆچ كۆرىمەن !..... قۇرالىنى يەگە قوي بوممىسا ھەممەيلەن تەڭ تۈگۈشمىز..... جەمىلە مۇئەللىم يىنىدىن بىردانە قول بومبىسىنى چىقىرىپ پىلتىسىنى تارتماق بولۇپ يەكچەشمىگە قوقاق سالدى.....

- يامانكەنسەن قۇرالىنى قويۇڭلار..... يەكچەشمە قول ئاستىدىكىلەرگە بۇيرۇق قىلغۇچ قۇرالىنى يەرگە قويدى،.....
 ... - قۇرالىنى بوياققا تەپ..... يەكچەشمە قۇرالىنى جەمىلە مۇئەللىمگە تىپىپ بەردى..... جەمىلە مۇئەللىم كۆز ئىشارىسى

ھاللا كەس ئارخىبى

قىلىۋىدى ،زۇلپىيە يەنە ئۆلۈپ كەتكەن ساۋادىشم ئادىل يەنە يارلانغا ئىككى قىز ساۋادىشم نەدىن پەيدا بولىدىكىن تاڭ يەردىكى قۇراللارنى ئىلىپ يەكچەشمىگە تەڭلىدى.....

جەمىلە مۇئەللىم مىنىڭ ئالدىمغا كىلىپ توختىدى ،

- خەنجەرنى ماڭا بىرىڭ ؟.....زۇلپىيەنىڭ جەمىلە مۇئەللىم

بىلەن بىر بوپ مىنىڭدىن پايدىلانغىنىغا قەۋەت ئاچچىغىم

كەلدىيەنە ماۋۇ بىرقانچىسىنىڭ يالغاندىن ئويۇن قۇيۇپ

مىنى ئالداشلىرى چۈ تىخى.....

- بىلەمسىز جەمىلە مۇئەللىم باشقىلاردىن پايدىلىنىپ ئۆزىنىڭ يىنى

چىڭدايدىغان كىشىلەرنى مەن بەك ئۆچ كۆرمەن ،بۇنداق كىشىلەر

مىنىڭ نەزىرىمدە ئەڭ يىرگىنىشلىك كىشىلەردۇشۇنداق

دىگىنىمچە خەنجەرنى جەمىلە مۇئەللىمنىڭ قورسىقىغا

تىقىۋەتتىم.....زۇلپىيە قاتارلىق نەچچەيلەن جەمىلە ئاچا

دىگىنچە جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىنىغا يۈگۈردى.

يەكچەشمە قاتارلىقلار خەنجەرنى تاتىۋىلىش ئۈچۈن يىنىدىن پىچاق

،توك كالتىكى نەرسىلەرنى كۆترۈپ ئالدىمغا يۈگرەپ كەلدى ،ھازىرقى

بۇ تۇرقۇم بىلەن ھەرگىزمۇ يەكچەشمە قاتارلىق بۇ تۆتەيلەنگە رەقىپ

بولالمايتتىم ، يەكچەشمە پىچىقىنى كۆترۈپ ئالدىمغا كەلدى ،قالغان

ئۈچۈمۇ مەن تەرەپكە يۈپۈرلۈپ كەلدى ،ھاياتىم قاش بىلەن كىرىپك

ھاللا كەس ئارخىبى

ئارلىقىدا قالدى، قۇلاق تۈۋىمىدىن ۋىگدە خەنجەر ئۇچۇپ ئۆتۈپ توك كالتىكى كۆتۈرۈۋالغان ئەجنەبىنىڭ يۈركىگە سانجىلدى، كەينىمگە قارىدىم خەنجەر ئاتقان باشقا بىرسى بولماستىن نۇرۇبىيە ئىدى، يەنە بىر ئەجنەبى توك كالتىكىنى ماڭا ياقماقچى بولۇۋىدى، چوكانچاق توسۋالدى، توك كالتىكى چوكانچاققا تىگىشى بىلەن توك توتىۋالغان ئادەمدەك تىترەپ بىشىدىن ئىس تۈتەك چىقىپ كەتتى، ساتتار پالتىنى ئىتىپ ئۇنىڭ دومبىسىنى چانئەۋەتتى، نۇرۇبىيە يۈگرۈپ كەلگىنچە يەكچەشمىنىڭ ئوغلى بىلەن تۇتۇشۇپ كەتتى، بۇشۇم كىچىك بولغىنى بىلەن ھەقىقەتەن يامان نىمىكەن، مەن يەكچەشمە بىلەن خىلى بىر مەھەل تىركەشكەندىن كىيىن ئۇنى يىقىتتىم خەنجەرنى كۆكرىكىگە سانجىماق بولۇپ كۆكرىكىگە ئاز قالغاندا ئۇنىڭ بويىغا چىكىۋالغان يۇملاق چىشلىق چاقتەك نەرسىنى كۆرۈپ 15 يىل ئالدىدىكى ئىشلار سىن ئالغۇ لىنتىستەك كۆز ئالدىمدا نامايەن بولۇشقا باشلىدى، مۇردىلار، مىڭئواتقان ئىسكىلىت، باشى يوق ئادەملەر، مومىيا بولۇپ كەتكەن كىشىلەر، بۇلار بىلەن ئۇرشىۋاتقان ئادەملەر جۈملىدىن مىنىڭ دادام، يەنە بۇ بويىغا چەكتۈرۈۋالغان يەكچەشمە يەنە نۇرغۇن كىشىلەر خەنجەر، نەيزە يەلەرنى كۆتۈرۈپ مۇمىيا، باشى يوق ئادەملەر، ئىسكىلىتلار بىلەن ئۇرۇشماقتا ئىدى، بىشبار ئاخىرى يوق بۇ كۆرۈنۈشلەرنى كۆرۈپ بىشىم چىڭ قىلىپ ئاغرىپ پارتىلاپ كەتكىدەك بولۇپ كەتتى، ئاغرىققا پ توۋلۇۋەتتىم، مەن

ھاللا كەس ئارخىمىيى

كۆرگەن بۇ كۆرنىشلەر يەنى مىنىڭ ئەسلىملىم قالمايىقان بولۇپ كەتتى، بۇدەل دادامنىڭ ئىزدىرەكسىز يوقاپ كەتكەن ۋاقتى بولسا كىرەك، بەلكىم كاللامغا بۇ ئىشلار بەك تەسىر قىلغان بولسا كىرەك ، - ئۆكۈنى سەنمۇ بارمىدىڭ ، دادامغا زادى نىمە ئىش بولدى ؟ يەكچەشمىگە سۇئال نەزىردە قارىدىم.....

- ھا.....ھا.....ھا..... داداڭ سىنى تاشلىۋەتكەن سىنى بۇيەرگە داداڭ قۇربانلىق قىلىش ئۈچۈن يەنى ئەرۋاھ خەنجىرگە ئىرىشىش ئۈچۈن ئىلىپ كەلگەن ، جىنىڭ ھەقىقەتەن چىڭ نىمىكەن يەنە ھايات قاپسەن..... يەكچەشمىنىڭ گىپىنى ئاڭلاپ ئەسلىملىرىم قالمايىقانلىشىپ 15 يىل ئاۋالقى كۆرىنىش كۆز ئالدىمغا كىلىپ بىشىپ يىرلىپ كەتكىدەك ئاغرىپ كەتتى ،

- ئاغزىڭنى يۇم ئەبلەخ ساڭا نەلەت بوسۇن بىرىپ ئۆل ئۆل بىشىم پارتىلاپ كەتكىدەك بولۇپ كەتتى ، يەكچەشمە پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي قىچىپ ئۆلگىردى .

- باتۇر ساڭا زادى نىمە بولدى ، ئۇ ئەبلەخنى قاچۇرۇۋەتتىڭ ، ئەمدى بىشىمىزغا بالا بولىدۇ ، ساتتار ھارماي سۆزلەۋاتاتتى ، لىكىن ئۇنىڭ سۆزلىرى قۇلۇقىمغا كىرىپ چىقمايتتى ، بىشىم قاتتىق ئاغرىۋاتقان ئىدى ، ئاغرىققا چىدىماي توۋلىۋەتتىم..... ئا.....

ھاللا كەس ئارخىبى

ئا - - - - - ئا - - - - - كۆز ئالدىم

قاراڭغۇلىشىپ يەرگە يىقىلدىم.....

[كۆز ئالدىم قاراڭغۇلىشىپ 13 يىل ئاۋالقى كۆرۈنۈشلەر كۆرۈنۈشىگە باشلىدى ، بويىغا چىشلىق چاقتەك نەرسە چەكتۈر ۋالغان ئادەم دادامنى ئىزدەپ كەلدى ، دادام بىلەن يالغۇز پاراڭلاشقاچ ئۇلارنىڭ نىمە دېيىشىكىنى بىلمىدىم ، نەچچە كۈنگە قالماي دادام مېنى ئەمدىلا 5 ياشقا كىرگەن سىڭلىم سەفەينى ئېلىپ ھىلىقى ئادەم بىلەن كورۇشتى ، يەنە 7 ئادەم بۇ سەپكە قاتنىدى ، بىز ھازىر كىرگەن خارابىلىككە كىرگەن ئىدۇق ، مەن بۇلارنى پەقەت بايلىق ئۈچۈن بۇ يەرگە كەلدى دەپ ئويلىغان ئىدىم ، لېكىن كاللام ئۆتمەيدىغىنى دادامنىڭ سىڭلىمىنى ھەم مېنى بۇقاغىشتە كۆرۈپ جايغا ئېلىپ كېلىشى ئىدى .

سىڭلىمىنىڭ قولىنى چىڭ تۇتۇپ دادامنىڭ ئارقىسىدىن ئۇن - تۈنسۈز ئەگەشمەكتە ئىدىم ، نەدىمۇ بۇنداق ئاسان بايلىققا ئىرىشىدىغان ئىش بولسۇن بوۋامنىڭ سۆزلەپ بەرگەن ۋەھىملىك كەچمىشلىرى ئەمدىلىكتە مېنىڭ بېشىمغا كەلگەن ئىدى .

تەرەپ - تەرەپتىن ئىسكىلىتلار بىزگە ئېتىلىپ كەلمەكتە ئىدى ، بۇ بىرقانچە كىشىلەر خۇددى كىنولاردەك گاز مىلتىقى بىلەن بۇ ئىسكىلىتلارنى ئېتىپ ئالغا ئىلگىرىلىمەكتە ، مەن بولسام سىڭلىم بىلەن بۇلارنىڭ ئوتتۇرسىدا ماڭماقتا ئىدىم ، ئىسكىلىتلار مۇھاسىرىنى بوسۇپ ئوتۇپ ئالغا ئىلگىرىلدۈق ، ئەمدى ئالدىمىزغا

ھاللا كەس ئارخىبى

تىرىك جەسەتلەر يەنى مۇردىلار پەيدا بولدى، بۇ مۇردىلارنى يىگىش ئىسكىلىتلار يەڭگەندەك ئاسانغا چۈشمىدى، لىكىن بۇ قەھرىمانلار ئۈچۈن بۇ ھىچ گەپ ئەمەس ئىدى، دادام ئالدىدا مىڭپ مەخپى قۇرۇلمىلار ئىچىپ ماڭماقتا، ئاخىرى كۆزلىگەن نىشانغا يىتىپ كەلدۇق.

ئىچى تەرەپ خىلى چوڭ ئوي بولۇپ ئىچىدە ئوپمۇ - ئوخشاش ئىككى تاش بار بولۇپ بۇتاشقا ئوخشاش ئىككى خەنجەر سانجىقلىق ئىدى، دادام مەن بىلەن سىڭلىمنى چاقىردى؛ دادام سىڭلىم بىلەن ئىككىمىزنىڭ قولى ئازراق كىسىپ قان چىقىرىپ ئىككى خەنجەرگە تىمىتتى، سىڭلىمنى خەنجەرنى ئىلىشقا بۇيرىدى، سىڭلىم خەنجەرنى ئىلىشى بىلەن كۈچلۈك نۇر چىقىرىپ كۆزىمىزنى ئاچالماي قالدۇق، شۇۋاقتا بىرسىنىڭ مىنى تۇتۇۋالغانلىقىنى ھىس قىلدىم، كۈچلۈك نۇر بىردەم دىنكىيىن ئوچتى مىنى تۇتۇۋالغىنى دەل بويىغا چىشلىق چاق چىكىۋالغان ئادەم ئىدى.....

- بىلال خەنجەرنى ماڭا بەر بولمىسا ئوغلۇڭنى جەھەننەمگە ئۇزۇتۇپ قويىمەن...

- ئۇنداق قىلما گەپ بولسا چىرايلىق دىشەيلى..

- ماڭا پەقەت خەنجەر كىرەك، خەنجەرنى ماڭا بەرداۋاتىمەن...

- مانا ئالە... دادام شۇنداق دەپ خەنجەرنى ئۇنىڭغا قارىتىپ ئاتتى، خەنجەر ئۇنىڭ كۆزىگە سانجىلدى، دادام يۈگرەپ بىرىپ خەنجەرنى

ھاللا كەس ئارخىبى

ئالدىدە ئۇنى تىپىپ يىراققا ئۇچۇرۋەتتى ، ئۇنىڭ بىلەن بىلە كەلگەن ئادەملەر دادام بىلەن قاتتىق تۇتۇشۇپ كەتتى ، دادام نەچچىسىنى خەنجەربىلەن يەرچىشىلەتتى ، گوم قىلغان ئاۋاز بىلەن مىڭەمدىن كىرگەن ئاغرىق تاپنىمدىن چىقىپ كەتتى ، يەرگە يىقىلدىم سىڭلىم يىنىمغا كىلىپ توختىماي ئاكا دەپ توۋلىماقتا ئىدى ، دادام باتۇر دەپ توۋلىغىنچە ئۇ ئەبلەخلەرنى چىپىپ تاشلىۋەتتى ، كۆزىگە خەنجەر يىگەن ئەبلەخ قىچىپ كەتتى ، دادام بىشىمغا كىلىپ باتۇر كۆزۈڭنى ئاچ دەپ توۋلىماقتا ئىدى ، مۇشۇ ۋاقتتا قوش باشلىق ئەيجىدىرھا يىلان كۈچلۈك نۇر ئارسىدىن پەيدا بولدىدە دادام بىلەن سىڭلىمنى سۈمرۈپ كۆزدىن غايىپ بولدى ، دادا سۆفپە دەپ قاتتىق توۋلىغىنىمچە ئورنۇمدىن تۇردۇم

- باتۇر ساڭا نىمە بولدى سۇۋال سوراۋاتقىنى ساتتار ئىدى

- ھىچنىمە تىزدىن يەكچەشمىنى تاپايلى

29 - باب: قەلب يارىسى

تىز بول يەكچەشمىنى تاپايلى... پەقەت كاللامدا قىساس ئىلىشلا بارئىدى ، باشقا ئىشلار كاللامدىن پۈتۈنلەي چىقىپ كەتكەن ئىدى .
- باتۇر ئىھتىيات قىلىڭ !...

نۇربىيەنىڭ توۋلىشىدىن ئارقامغا قارىدىم ، زۇلپىيە ناھايتى چاققانلىق بىلەن كۆرۈكىمگە خەنجەرنى سانجىماق بولۇۋىدى ، نۇربىيە خەنجەرنى توسماق بولۇپ ئالدىمغا كەلدى ، مەن چاققانلىق بىلەن ئۇنى قۇچاقلاپ چۆرگىلىدىم ، زۇلپىيەنىڭ سانجىغان خەنجىرى دۈمبەمدىن كىرىپ كۆرىكىمنى تىشىپ چىقتى.....

- ي.....ا.....ق.....باتۇر.....نۇربىيەنىڭ قاتتىق ۋارقىرىشى ، ھەسەن ، ساتتار ، ئەزمەت نۇر ، كىچىك جادىگەرنىڭ يۈگرەپ كەلگىنى ، كۆردۈم قاتتى ئاغرىق مىنى ئىسكەنجىسكە ئىلىپ يىقتى يىقىلغىچ كۆزۈم جەمىلە مۇئەللىمگە چۈشۈپ قالدى ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يارا ئىغزى بەك ئاغىرۋاتامدۇ قانداق ، ئۇنىڭ كۆزىدىن ئاققان ياشنى غىل - پال كۆرۈپ قالدىم ، جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىنىدا قاراپ تۇرغان ئاينۇرە بولسا ئىغزىنى ئاچقىنچە ھاڭۋىقىپ قالغان ئىدى..... غەزەپ بىلەن زۇلپىيەگە قارىدىم ، شۇتاپتا يارا ئىغزى ئەمەس بەلكى يۈركىم قاتتىق ئاغرىپ كەتكەن ئىدى ، چىدىغۇسىز بىر ئاغرىق مىڭمىگە چىقىپ كەتتى ، كۆزلىرىم بارا - بارا يومۇلۇشقا باشلىدى.....

ھاللاھىس ئارخىبى

ناھايتى راھەت ئۇخلاپتىمەن ئورنىمدىن تۇسام بولۇپ ئۆتكەن ئىشلار
خوددى چۈشتەك ،ھىچبىر يىرىم ئاغىرغاندەك ئەمەس ،يەنەبىردەم
ئۇخلوۋالاچۇ دەپ كۆزلىرىمنى يۇمۇپ تۇرسام بىرقانچە كىشىلەرنىڭ
پاراڭلىرى قۇلقۇمغا كىرىپ قالدى ...

- دوختۇر ئۇقاچان ھۇشغا كىلەر.....بۇئاۋاز ھەسەننىڭ ئاۋازى
ئىدى....

- خەتەرلىك باسقۇچتىن ئۆتۈپ كەتتى ،لىكىن ھۇشغا كىلىشىگە
بىرىنمە دىمەك تەس....بۇ ئوتتۇر ياشلىق ئايال كىشىنىڭ ئاۋازى
بولۇپ تەلەپپۇزىدىن ئۇنىڭ خوتەنلىك ئىكەنلىكى مانا مەن دەپ
چىقىپ تۇراتتى ...

- بۇنىمە دىگىنىڭىز ئەجىبا سىزئۇنى ئۆسۈملۈك ئادەم بولۇپ قالدۇ
دىمەكچىما؟

- نىمە ؟مەن ئۆسۈملۈك ئادەم بولۇپ قالامدىم !دىياگۇنۇزنى قايسى
ساراڭ قويدى ماڭا ،مەن ساق تۇرمامدىم مۇنا؟....

- ياق سەن ئەمدى مەڭگۈ ئەسلىڭگە كىلەلمەيسەن !

- كىم ؟گەپقىلغان كىم؟

- بۇ مەن !مەن سىنىڭ يۈركۈڭ !يىنىمدا پۈتۈن ئەزايى

لەختە - لەختە قان ئىقىپ تۇرغان چوڭلىقى چاشقانچىلىك كىلىدىغان

نەرسە ماڭا گەپ قىلىۋاتقان ئىدى!

- نىمە ؟سىنىڭ يۈركۈم !

ھاللاھىس ئارخىمىيى

- شۇنداق! ئاڭلا ئىنسان سەن ئەمدى مەڭگۈ ئەسلىڭگە كىلەلمەيسەن ، بۇيەرسەن ئۈچۈن ئازاب ئوقىبەتتىن - قايغۇدىن يىراق بولغان دۇنيا !
- ياق كۆڭۈل شەيتانچىم ياق! مېنىڭ تىخى قىلىپ بولالمىغان
يىتەلمىگەن ئارزۇ ئارمانلىرىم بار..!

- ئارزۇ يەنە سەن نىمىنى ئارزۇلايسەن ، سىنى سۆيگەن كىشىلەر
بىر - بىرلەپ سەندىن ۋىدالاشتى ، سەن سۆيگەن كىشى ساڭا ئارقىڭدىن
خەنجەر سالدى.....!

يۈرەكلىرىم تەۋرەنگەن پىنھانى ۋاقت ،
بەرگەن كۆڭلۈمنى پەقەت سەن بىرىگە .
ۋىسال مېنۇتلىرىنى قىلدىڭ خازان كەبى ،
سانجىدىڭ نەپرەت خەنجىرى يۈرەگىمگە!
(ئاپتۇرى زۇلمەت شاھى)

كۆڭۈل شەيتانچىقىمنىڭ بۇ سۆزلىرى مېنى خىيالغا سىلىپ قويغان
ئىدى...!

- 10 يۈتەن بىرىپ بىر يىتىمنىڭ كىيىمىنى پۈتۈن قىلدىغانلار
يوق ، ئەمما 100 يۈتەن بىرىپ بىر پايىشىنىڭ كىيىمىنى سالدۇردىغانلار
كۆپ ..! مانا بۇسەلە ئىنسانلار دۇنياسىدىكى ئاتالمىش ۋىجدان
- غورۇر ؛!

- بولدى ئاغزىڭنى يۇم ...!

ھاللا كەس ئارخىبى

- نىمە قايغۇرۋاتامسەن ؟

قايغۇرما، ھىجران پەقەت بىردەقق ،
ئۇنتۇيدۇسەن سۆيگەن ئاشۇ ئادىمىڭ .
ياشايسەن ، كۈنسەن ، ھەممە ، ھەممىگە ،
مۇھاببەت ئۈچۈن ئىگىلىمىسۇن قامىتىڭ .

ئۆتدۇ ئارىدىن كۈن ، ئاي ، يىللار ،
ۋىجدان ۋە غورۇر ئىگىلەر ساڭا .
تىزپۈكمە ھەرگىزمۇ ھاببەت ئالدىدا ،
ئۆزۈڭنى بىرساناپ مەغرۇر ياشا .

ئىنسانىيەت دۇنياسى شۇنداق رەھىمسىز ، پۇل ئۈچۈن ۋىجدان
غورۇرنى سىتئەتتەن ، ئاشۇ رەھىمسىز ئىنسانلار ئارىسىغا قايتماقچىما ؟
- مەيلى قانداق بولشىدىن قەتئىي نەزەر قايتىشىم كىرەك مىنىڭ
قىلىپ بولالمىغان يەنە نۇرغۇن ئىشلىرىم بار... !

- ھازىر ۋاقتى ئەمەس يەنە نەچچە كۈندىن كىيىن قايتىپ
كىتەلەيسەن

قانچىلىك ئۇخلىغىنىمنى بىلىمدىم نەپەس ئىلىشىمۇ شۇنچىلىك تەس
، قۇلاق تۈۋىمدە بىرسىنىڭ گەپ قىلغان ئاۋازى غۇۋا ئاڭلىنىپ تۇراتتى
، كۆزۈمنى ئاچايدەيتتىمىۋ لىكىن بىرغايىبانە كۈچ مىنى توسۇپ

ھاللا كەس ئارخىبى

قوياتتى، پۈتۈن كۈچۈمنى كۆزۈمگە يىغىپ ئاستا كۆزۈمنى ئاچتىم
 ، كارۋىتىمغا يۆلەنگىنچە ئۇخلاپ قالغان قىزغا كۆزۈم چۈشتى ، يۈزىنى
 پۈتۈنلەي چىچى توسۋالغان ئىدى ، ئەستاچاچىللىرىنى قايرىپ ئۇنىڭغا
 قارىدىم بۇ دەل نۇربىيە ئىدى ، بۇقىزنىڭ زۇلپىيە بولشنى بەكلا ئۈمۈت
 قىلاتتىم ، لىكىن بۇرئانلىقتە بەزى بىر ئىشلارغا ئامال قانچە ، ئاستا
 ئورنىدىن تۇردۇم بىراق كۆرىكىم ئاغرىپ ماڭالمىي قالدىم ، ئاستا
 ماڭغىنىمچە دوختۇرخانا ياتقىدىن كارىدورغا
 چىقتىم . سىستىراغا چاقلىق ئورۇندۇق ئەكىلىپ بىرىشنى ئىيتتىم ، ھايال
 ئۆتمەي سىستىرا چاقلىق ئورۇندۇقنى ئەكىلىپ بەردى

- ياردىمىم كىرەكمۇ؟ سوراپ قالدى سىستىرا . . .
- سوراپ باقسام ئاشخانا قايسى تەرەپتە . . . ! راس گەپنى قىلسام
 قورسۇغۇم دەششەت ئاچقان ئىدى
- مەن ئايرىپ قويماي . . !
- سىزنى ئاۋارە قىلىپ قويارمەنمكى . . . !
- ھىچقىسى يوق بۇمنىڭ كۈندىلىك خىزمىتىم . . . !
- ئەمىسەرەخمەت سىزگە . . !
- دوختۇر سىزنى ئازدىگەندىمۇ يەنە بىرئايلادا ھۇشىغا كىلىشى
 مۇمكىن دىگەن ئىدى ، بەك غەيرەتلىككەنسز . . !
- مەن ھۇشسىز ياتقىلى قانچىلىك بولدى . . ؟
- بۈگۈن توپتۇغرا ئىككى ھەپتە بولدى . . '!

ھاللا كەس ئارخىبى

- نىمە شۇنچە ئۇزۇن ئۇخلىدىمما..!

- سىزنىڭ ھالىڭىزدىن خەۋەر ئالغان قىز سىڭلىڭىز ئوخشىمامدۇ؟

- ياق ساۋاقدىشىم... سىڭلىم بارئىدى بىراق ئۇنى يوقۇتۇپ قويغىلى

10 نەچچە يىل بولدى..!

- مەن تىخى سىڭلىڭىز ئوخشايدۇ دەپتىمەن ئىككى ھەپتىدىن بىرى ئۇ

يىنىڭىزدا كىچىمۇ كۈندۈز ھالىڭىزدىن خەۋەر ئېلىپ كەلدى... مانا

بۇبىزنىڭ دوختۇرخانىنىڭ ئاشخانىسى ھەرقانداق تاماق بار، ھازىرچە

مايسىز تاماق يەڭ ئىچ ئەزايىڭىزنىڭ يالۇغلىنىپ قالدۇ بولمىسا، بىرە

ئىش بولسا مېنى چاقىرىڭ سىستىراقىز مېنى ئاشخانىغا

ئەكىلىپ قويۇپ كىتىپ قالدى، بەزى ئىشلارنى بەك ئويلاپ

كەتكەچكىنىمۇ كاللام پارتلاپ كىتىدىغاندەك ئاغرىپ كەتتى، چۇققۇڭ

نەپەس ئىلىۋالغاندىن كىيىن بولدىلا بۇ ئىشلارنى ئويلاپ ئۆزۈمنى

ئۆزۈم قىيناپ يۈرگىچە بىر كۈن بولسىمۇ خۇشال يۈرۈپ باقاي كۆڭلۈم

خالغان ئىشنى قىلاي، شۇنداق غۇدىراپ قويغىنىمچە بارلىق ئىشلارنى

كەينىمگە تاشلاپ خۇشال كەيپىيات بىلەن بىر قىچ شۇيۇق ئاش مايسىز

قىلىپ دەپ بىكار ئۈستەلگە كىلىپ ئولتۇردۇم، تىلىۋۇردا قويلۇۋاتقان

ئەجدار ھاجلىغىسى دىگەن كارتون فىلىمنى كۆرۈپ كۆڭلۈم خىلى

كۆتۈرلۈپ قالدى، تاماقنى يەپ بولۇپ يىرىم سائەت ئولتۇرۇپ

بۇ كارتون فىلىمنى كۆرۈپ باش پىرسىناژنىڭ كومىدىيەلىك ئوبرازى

ياراتقان تۈزلانغان بىلىق، زىرەك ئوبرازىنى ياراتقان لىيانىڭ ئاخىردا

ھاللا كەس ئارخىبى

بۇشاكىچىك بىلەن مۇھاببەت لىشىپ زىرەكلەربىلەن ئىنسانلار ئارىستىكى ئۇرۇشنى توختىتىشقا سەۋەپ بولغىنىدىن سۆيىنۈپ كەتتىم ، فىلىمنىڭ دەششەت يىرگە كەلگەندە سىستىراقىز كىرىپ دوسلىرىڭىز سىزنى ئىزداۋاتىدۇ دەپ قويۇپ كىتىپ قالدى ، ئىزدىسە ئىزدەپ تۇرسۇن بىرەم دەپ غۇدىراپ قويۇپ ، داۋاملىق كىنو كۆرۈشكە باشلىدىم ، ھازىرمىنىڭ باشقا ئىشلارنى ئويلاشقا رايىم يوق ئىدى پەقەت ئۆزۈمنى خۇشال تۇتۇش ئۈچۈن كۆڭلۈم خالىغان ئىشنى قىلىۋاتقان ئىدىم

30 - باب: يېلانلار سېپى

بۇكارتوننى كۆرۈپ بالىلىق چاغلىرىمنى ئەسلەپ قالدىم ، نىمىدىگەن خۇشال چاغلار ئۇ ، لىكىن ھازىرچۇ بولىدىلا ئويلىمايلا قويماي ، قانچە قىلساقمۇ ئورنىغا كەلمەيدۇ ، كىنونىڭ ئىچىگە كىرىپ كىتىپتەن

- باتۇر بۇيەردىمىنىڭ ئەجەپ ئىزدەتتىڭ بىزنى ھەسەننىڭ گەپلىرىمنى بۇ كىنو ئىچىدىن تارتىپ چىققان ئىدى

- ھەي بالدۇرراق كەلسەڭ بولمامتى بۇ ئالامەت ياخشى فىلىمكەنتۇق خۇشال ھالدا ئۇنىڭغا شۇنداق دىدىم . . .

ھاللا كەس ئارخىمىيى

- باتۇر ساڭا بىرە ئىش بولمىغاندۇ؟
- يەنە نىمە ئىش بولسا بولاتتى ، كۆرىكىم يارلانغاندىن باشقا ھىچ ئىش يوق !....!
- ساڭاراستىنلا ھىچ ئىش يوققما ؟
- يەنە نىمە بولسا بولاتتى !
- ساق بولساڭلا بولدى ، سنى ياتىقىڭغا ئاپىرىپ قويماي ئۇشۇنداق دىگىنچە چاقلىق ئورۇندۇقنى ئىتتىرىپ ماڭدى
- بولدى بىردەم سىرتنى ئايلىنايلى ، ياتاقتا ياتقىم بولغان بولسا بۇيەردە چورگىلەپ يۈرمەتتىم ...
- ئۇنداق بولسا سنى دوختۇرخانىنىڭ گۈللىكىنى ئايلاندۇراي ، بۇيەرنىڭ مەنزىرىسى خىلى چىرايلىققىكەن شۇنداق دىگىنچە سىرتقا ئىلىپ چىقتى ، رەڭگارەڭ گۈللەر ئەتراپىنى بىرئايپتۇ ئەتىرگۈللەرنىڭ پۇراقلىرى دىماققا ئۇرلۇپ تۇراتتى ...
- قاراھەسەن ياتاققا ئەگرىپ قويماي دەيسەن ياتاقتا دوراپۇرقىنى پۇراپ ياتقاندىن بۇيەردە ئەتىرگۈللەرنىڭ پۇرقىنى پۇرغان ياخشى ئەمەسمۇ ...
- سىڭ ھازىرقى ھالىتىڭدە ئەتىرگۈللەرنىڭ پۇرقىنى پۇرغىنىڭدىن دورىنىڭ پۇرقىنى پۇرغىنىڭ ئەۋزەل ..
- قىنى دىگىنە مەن قانداق بولۇپ دوختۇرخانىغا كىرىپ

ھاللا كەس ئارخىبى

قالدىم، بىلمەيلا قالدىمغۇ؟ مەخسەدەم زۇلپىيەنىڭ قانداق پوزىتسىيەدە بولغىنى بىلگەنمەن بارئىدى.....

- سەن ھۇشۇڭدىن كەتكەندىن كىيىن نىمە قىلارمىزنى بىلمەيلا قالدۇق..... ھەسەن ئۇھىسىنى قۇيغاندىن كىيىن سۆزىنى داۋام قىلدى...

- بىزمۇ سىنىڭ ھۇشۇڭغا كىلىشىڭنى ساقلىغۇچ بىردەم ئارام ئېلىپ قورساقلىرىمىزنى توقلىۋالدۇق، زۇلپىيە بىلەن ئاينۇرە ئىزچىل جەمىلە مۇئەللىمنىڭ يىنىدا بولدى، شۇپەيتلەردە نۇربىيە بولسا سىنىڭ يىنىڭدىن نىرى بولمىدى، يىرىم سائەتتىن كىيىن سەنمۇ ھۇشۇڭغا كەلدىڭ، ھۇشۇڭغا كىلىپلا يەكچەشىمنى تاپايلى دەپلامىڭىپ كەتتىڭ نىمە ئىش بولغىنى بىلمەي قالدىم، نۇربىيەنىڭ سىنى ئىھتىيات قىلىڭ دىگەن ئاۋازىنى ئاڭلاپ ساڭاقاردىم زۇلپىيە خەنجەر كۆتۈرۈپ سىنىڭ ئارقاڭدىن كەلدى ،،، دەل شۇ ۋاقىتتا نۇربىيە سىنى توسىۋالدى، لىكىن سەن نۇربىيە قۇچاقلاپ پىقراپ خەنجەرگە ئۆزۈڭنى تۇتۇپ بەردىڭ، نىمە قىلارمىنى بىلمەي گاڭگىراپ قالدىم، زۇلپىيە بىلەن نۇربىيە خىلى تۇتۇشۇپ كەتتى سەندىن قان كۆپ چىقىپ كەتكەچ ھۇشۇڭدىن كەتتىڭ، ھىلىمۇ ياخشى گۈلنىڭ سىھىرى بىلەن قاننى توختاتتى بۇلىمسا سەن بۇچاققىچە ئۆزۈڭنى جەھەننەمدە كۆرەتتىڭ ئەزەمەت سىنى كۆتۈرۈپ ماڭدى، نۇربىيەمۇ ئازراق يارىلىنىپ ماڭالماي گۈلنىڭ يۆلەپ ئېلىپ ماڭدى، زۇلپىيە، ئاينۇرە بىلەن ساتتار

ھاللا كەس ئارخىمىي

ئىككىمىز تۇتۇشۇپ كەتتۇق ، قىرىشقاندا كە يەنە ئۇچى پەيدا بولۇپ قالدى تىخى يۈزىنى ئورنىۋاپتۇ بىلمەيلا قالدىم قانداق يىقىلغىنىمنى دەل شۇ ۋاقىتتا بىزنى نۇرغۇنلىغان يىلانلار ئورنىۋالدى ، بىز يەكچەشمىنى ئىزدەپ بارغاندا يىلانلار سەپ - سەپ بولۇپ بىزگە ۋۇجۇم قىلغانتىغۇ ، شۇنىڭغا ئوخشاش سەپ - سەپ بولۇپ بىزنى قورشىۋالدى ، ئەجەبلىنەرلىكى يىلانلار بىزگە ۋۇجۇم قىلمىدى ، ئەكسىچە ئۇلارغا ۋۇجۇم قىلدى بىزمۇ پۇرسەتنى غەنىمەت بىلىپ سىنى دوختۇر خانغا ئىلىپ كەلدۇق ، دوختۇرسىنى ئۆسۈملۈك ئادەم بولۇپ قالدۇ دىگەن ئىدى

- قايسى نا ئەھلى قويدى دىياگنوزنى ، مانا ساپساق تۇرمامدىم
 - بولدى يۈرە سىنى ياتاققا ئەكرىپ قويماي ، ئۇكۈل سالدىغان ۋاقىت بولدى بەزى بىر ئىشلار كاللامدىن پەقەت ئۆتمەيتتى ، مەن نىمە ئۈچۈن ئارخىلوگ بولۇشنى تاللاپ قالدىم ، ئەسلىدە خاككىر بولۇش ئارزۇيۇم كۈچلۈك ئىدى ، ئارخىلوگ بولۇشنى تاللاپ قىلىشىمۇ زۇلپىيەنىڭ تەسىردىن بولغان ئىدى ، مەنلا ئەمەس ساتتار ، ھەسەننىڭمۇ ئارخىلوگ بولۇپ قىلىشى پۈتۈنلەي زۇلپىيەنىڭ تەسىردىن بولغان ئىدى ، ھەسەن زۇلپىيە توغۇرلۇق سۆز قىلىشىمۇ كۆڭۈلسىز ئىشلارنى ئويلىماسلىق ئۈچۈن سۈكۈتتە تۇرۇۋالغان ئىدىم

31- باب: يوقالغان جەسەت

ھەسەن زۇلپىيەنىڭ گىپنى چىقارغاندا مەن سۈكۈتتە تۇرۇۋالغاچ تىمىنى يۆتكىدى...

- ئەمدى قانداق قىلاي دەيسەن باتۇر...؟

- نىمىنى قانداق قىلمەن....

- ئوقۇشۇڭنى چۈ...!

- بولدى بۇ پاراڭلارنى قىلما ساقىيىپ دوختۇرخانىدىن چىققاندا بىرگەپ بولسۇن، ئوقۇشنى داۋام قىلامەن ياكى خاككىرلىقىمنى قىلىپ ئۇرۇش - جىدەلدىن نىرى تۇرامەن، بۇقتىمكى ئىشتىن كىيىن ئارخىلوگ بولۇشنىڭ ئاسان ئەمەسلىكى ھىس قىلدىم، ھەرۋاقت ھاياتىمىزنى دوغاتكىپ يۈرىدىكەنمىز...!

- شۇنى دىمەمسە، نىياز بوۋام مۇشۇنداق ئىشلارنى سۆزلەپ بەرگەندە مەن تىخى بىزنى قورقتىش ئۈچۈن شۇنداق دەۋاتىدۇ دەپ تىكەنمەن...!

- مەن خىيال قىلغاننى سەنمۇ خىيال قىلىپ بوپسەن مانا...!

- ئوقۇش باشلىنا باشلانماي بۇ ئىشقا ئۇچۇردۇق، ئارخىلوگ بولشتىن سەل رايىم يىنىپ قالدى...!

- سەنمۇ ئادىلدەك ئاقىۋەتكە قىلىشتىن قورقۇپ قاپسەندە...؟

- مەندە بىرخىل غەيرى سىزىم بولۇۋاتىدۇ، سەن يارلانغان كۈنى مەن زۇلپىيە بىلەن خىلى قاتتىق ئۇرۇشتۇم، دەل شۇۋاقتتا پەيدا بولغان

ھاللاھى ئارخىبى

تەڭلىدىم ...

- ۋەئەلەيكۇم ئەسسالام ئاچا ئادىل بارمىدۇ...؟ مەن ئۇنىڭ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ساۋاقدىشى، ئۇنىڭغا بىردىن بىر نەرسە بار ئىدى... ھەئە رەخمەت ئاچا ئۆزىگە تىلفون قىلىپ باقاي...! ھەسەن شۇنداق دىگەچ تىلفوننى قويدى... سوئالنىڭ جاۋابى ئىنىق بولغان ئىدى.

- ئادىلنىڭ ئانىسى ئىككى كۈن ئالدىدا تىلفون ئورغان ئىدىم، خوتەندە دىگەن ئىدى، ئادىلنىڭ تىلفونىغا تىلفون ئۇرۇپ بىقىش دەيدۇ...!

- نىمە...؟ ئاۋازىم جىددى ئۈلۈك چىقىپ كەتكەچ ئەتراپتىكى كىشىلەر بىزگە قارشىپ غۇدۇڭشىۋاتقان ئىدى...
- نىمىدەك ئادەمنى قورقىتىسە؟ كالاڭدىن كىتىپ قالمىغانسە؟ شۇ ئادىلغا ئوخشىشىپ كىتىدىكەن...

- كىم ئادىلغا ئوخشىشىپ كىتىدىكەن...؟ ئۇنىڭ گىپىدىن ھەيران قالغان ئىدىم.

- مەن بايامدىن بىرى تامغا گەپ قىلدىمۇ نىمە...؟ ھەسەن غۇدىراپ قويغاچ سۆزىنى داۋام قىلدى..

- سەن يارلانغان كۈنى مەن زۈلپىيە بىلەن خىلى تۇتۇشۇپ قالدۇم شۇۋاقتتا تۇيۇقسىز يۈزىنى ئورنىۋالغان ئۈچ كىشى پەيدا بولۇپ قالدى، شۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى ئادىلغا ئوخشىشىپ كىتىدىكەن

ھاللا كەس ئارخىبى

، كىيىن دوختۇرخانىغا كىلىپلا ئادىلنى سۈرۈشتە قىلدىم ، ئەپسۇس
جەسەتنى قەشقەرگە ئىلىپ كىتىپتۇ...!

ئەسلىمگە كەلسەم خىيالغا چۆكۈپ كىتىپتەن ..!

- ئەمەس ئادىلنىڭ ئۆيگە تېلپۇن قىلىپ سوراپ باق؟

- مېنىڭ ئەجەپ كاللامغا كەلمەپتۇ دىسە...!

- مېنىڭ تېلپۇنۇمدا ئۇر... تېلپۇننى ھەسەنگە تەڭلىدىم . ، ھەسەن

چوكانچاق ئۆزىنىڭ تېلپۇنىدىن ئادىلنىڭ ئۆي تېلپۇن نۇمىرىنى تېپىپ
تېلپۇننى ئۆلدى... .

- ۋەئەلەيكۇم ئەسسالام ئاچا ، ئادىل بارمىدۇ...؟ مەن ئۇنىڭ تولۇق

ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ساۋاقدىشى ، كىلەرھەپتە ساۋاقداشلار يىغلىشى

بارئىدى ، ئادىلغا تېلپۇن قىلاي دىسەم تېلپۇن نۇمىرىنى ئۇنتۇپ

قايتىمەن رەھمەت ئاچا نۇمۇرنى ئىسىمدە

تۇتۇۋالدىم ، ئەمەس ئۆزىگە ئۇرۇپ باقاي..... ھەسەن شۇنداق

دەپ تېلپۇننى قويدى.. .

- نىمە دەيدۇ...؟ جىددى تەلەپپۇزدا سوردۇم ...!

خوتەنگە كەتكەن ئىدى ، بىر ھەپتە بولدى ئالاقىمىز ئۈزلۈپ قالغىلى

، ئۆزىگە تېلپۇن قىلىپ بىقىڭ دەيدۇ...!..... دىمەك جەسەتنى

قەشقەرگە ئاپارماپتۇ ، قەشقەرگە ئاپارغان بولسا ساقچى تەرەپ ئۆلۈش

سەۋەبىنى ئىنقىلاپ ئىسپات چىقىرىپ ئائىلىسىگە خەۋەر قىلاتتى ،

بۇيەردىمۇ بولمىسا ئەجىبا ئۇ تىخى ھاياتمىدۇ ، ھايات قىلىشى مومكىن

هالاكەت ئارخىبى

ئەمەس ، مەن ئۆزۈم بىلەن ئۇنىڭ ھەسەننىڭ قۇچقىدا جان ئۈزگىنى كۆرگەن تۇرسام بۇقاندقمۇ مومكىن بولسۇن ، ، ئۆز - ئۆزۈمگە شۇنداق پىچىرلايتتىم . . . !

- ئەمەس ئاينىڭ ئىزدىرىكىنى قىلىپ باقايلى . . . !

- سەن ئەۋال ئۇكۇلۇڭنى قويدۇرۇۋال قالغان ئىشقا مەن بار ھەسەن ئۇنىڭغا ئۇنماي مېنى ياتقىمغا ئەكرىپ قويدى يەنە كاللام چىگىش سۇئالغا تولماقتا ئۆزۈمنى بۇ چىگىش سۇئاللاردىن قاچۇرۇش ئۈچۈن ئىپتىخار مۇنبىرگە كىرىپ يىڭى ئىنكاسلىق تىيمىلار تىزىملىكىگە قارىدىم ، تورىيازغۇچىسى زۇلمەت شاھى يازغان ھالاكەت ئارخىبى ناملىق ۋەھىمىلىك ئەسەرنى ئوقۇشقا كىرىشىپ كەتتىم

32 - باب: گىگانېت ئۆمۈچۈك

ۋەھىملىك ئەسەرنى ئوقۇغان پىتى ئۇيقۇغا كىتىپتەن ، قانچىلىك ئۇخلىدىم بىلىمدىم ، ئويغانسام تىلفوننى قۇچاقلانغان پىتى يىتىپتەن ، ھىكايە ئوقۇش خوش ياقماي بىردەم cf بەنتىيۇۋاڭ ئوينىنى ئويناشقا كىرىشپ كەتتىم ، بۇنىمۇ بىردەم ئويناپ ماڭا تەڭ كەلگىدەك رەقپ چىقىمغاچ بۇنىڭدىنمۇ زىرىكتىم ، سىرتنى ئايلىنىپ كىرىپ دەپ كارۋاتتىن چۈشۈمگە كىرىدىردىن بىرسىڭ ئاياق تىۋىشى ئاڭلاندى ، زەن قويۇپ ئاڭلىدىم ، بۇ ئاياق تىۋىشى باشقا بىرىنىڭ بولماستىن دەل نۇربىيەنىڭ ئاياق تىۋىشى ئىدى ، ھايال ئۆتمەي ئۇمۇ كىردى ، قولىدا تاماق قاچىسى كۆتۈرۈۋالغان بولۇپ يەنە بىر سىلياۋ خالىتىدا سامسا ئەكىرگەن ئىدى ، مىنىڭ سامسىغا ئالامەت ئىشتىياقم بولۇپ قىزىق ۋاختىدا ئىغزىمنى كۆيدۈرۈپ يىمىسەم خۇماردىن چىقمايتتىم ، ھور ئۆرلەپ تۇرغان سامسىنى كۆرۈپ ئىغزىمغا سىرىق سۇيىغىلغان ئىدى ،

- قارىسام ياخشى بولۇپ قالغاندەك تۇرسىز ، سىزنى سامسىغا بولاق مانتىغا ئامراق دەپ ئاڭلاپ ، يىڭى قاسقاندىن چىققان بولاق مانتا بىلەن يىڭى تونۇردىن قومۇرغان ھور ئۆلەپ تۇرغان سامسا ئالغاچ كىردىم نۇربىيەنىڭ گەپلىرىگە جاۋاپ بىرمەي بىر قولىمدا سامسا بىر قولىمدا بولاق مانتا يىشكە كىرىشپ كەتكەن ئىدىم ، ئاچقان يىرىمگە بارغان ئىدى ، ئاخىرقى بىرتال مانتا بىلەن بىرتال سامسا قالغان

ھاللا كەس ئارخىبى

ئىدى يەي دەپ تۇرشۇمغا سىرتتىن باشقىلارنىڭ چىقىرىغان ئاۋازى، ئارقىدىن چاق - چۇقلارنىڭ سۇنغا ئاۋازى، دىرىزىلەرنىڭ چىقىلغان ئاۋازى ئاڭلاندى...

- ئادەمنى نەرسە يىگىلى قۇيامدۇ قويمامدۇ؟ بۇخەلەر... شۇنداق غۇدىراڭشىپ قويغىنىمچە بىرقولۇمدا بولاق مانتىنى بىرقولۇمدا سامسىنى كۆتۈرگىنىمچە كارىدورغا چىقتىم، چىقىشىم ئاسانغا توختىمىدى، كۆكرىكىم ئاغرىپ دىگەندەك ئاران چىقتىم، چىقتىمىيۇ چىققانغا مىڭ پۇشمان قىلدىم، چوڭ بىر گىگانىت ئۆمچۈك كارىدورنىڭ ئۇبىشىدىن بۇبىشىغا قاراپ كىلىۋاتقان ئىدى، بۇ ئۆمچۈكنىڭ پۇتلىرى نەيزىدەك ئۇچلۇق بولۇپ تۆمۈردە قۇيغاندەك قاتتىق ئىدى پۇتى تەككەن يەردىكى چاقچۇقلار خۇددى بازغان بىلەن ئۇرغاندەك چىقىلىپ كىتەتتى، بۇنداق چوڭ ئۆمچۈكنى تۇنجى قىتىم كۆرۈشۈم بولغاچ نىمە قىلىشىمنى بىلمەي بولاق مانتىنى چىشىلىگەن پىتى تۇرۇپ قالغان ئىدىم، ھەسەن بولسا ئۆمچۈكنىڭ كەينىدىن قوغلاپ كىلىۋاتقان ئىدى... ئۆمچۈك مىنىڭ ئالدىمدىن ئۆتكەن چاغدا ئۇنىڭ كۆزلىرى بىلەن مىنىڭ كۆزۈم ئۇچۇرشۇپ قالدى، ئۆمچۈكنىڭ كۆزىنى كۆرۈپ ھەيران قالدىم، ئۇنىڭ كۆزى نەدىمۇ ئۆمچۈكنىڭ كۆزى، قاراشتىنلار مېھرىبانلىق، ئىللىقلىق چىقىپ تۇردىغان ئادەمنىڭ كۆزى ئىدى، بۇنىڭدىن تىخىمۇ ھەيران قالدىم، بولۇپمۇ ھەسەننىڭ ئۇنى قوغلاپ كىلىۋاتقىنى

هاللا گەرس ئارخىمىيى

ئىدى ، ھەسەننى تۇتۇۋالدىم....

- نىمىش قىلۋاتسەن ھەسەن؟

- ئۇ ئۆمچۈك سەلىمە دوختۇرنى ئۆلتۈرۈۋەتتى؟ جىددى قىياپەتتە

شۇنداق دىدى..!

- سەلىمە دوختۇردىگەن كىم؟ ھەيرانلىقتا سوردۇم.

- بۇياققا كەل كۆرسەڭ بىلسەن! ھەسەن شۇنداق دىگىنچە كەينىگە

ياندى ، مەنمۇ ئۈنۈنسىز ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگەشتىم ، كاردورنىڭ

ئۈبىشىدىكى بىر دوختۇر ئىشخاننىڭ ئالدىغا كەلدۇق ، بۇ ئىشخانغا

ئادەم توشۇپ كەتكەن ئىدى ، ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن قىستىلىپ

ئالدىغا ئوتتۇق ، يەردە بىر ئايال دوختۇر قانغا مىلىنگەن ھالدا

ياتاتتى ، دىرەزە چىقىلغان بولۇپ بايامقى ئۆمچۈك دىرىزىدىن

كىرگەندەك قىلاتتى ، بۇ ئۈچۈنچى قەۋەت بولغاچ دىرىزىدە

بىخەتەرلىك رىشاتكىسى يوق ئىدى ، دىرىزە يىنىغا كىلىپ قارىدىم

ئۆگزىدىن مۇشۇ دىرىزىگە يەتكىدەك توم ئارغامچا ساڭگىلاغلىق

ئىدى...

- ھەسەن بۇنىڭغا قارا!.....!

- ناھايتى بىر ئارغىمچىكە نغۇ...!... نىمە ئارغامچا..؟ ھەسەن

ھەيرانلىقتا تولۇۋەتتى...!

- ئۇ ئۆمچۈك ھەقىقەتەن چوڭ لىكىن بۇنچىلىك چوڭ

تورچىقارماس ، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ ئارغامچا ئارىسىدا ئىنچىكە پولات

ھاللا كەس ئارخىمىيى

چىۋىق باركەن ، ماڭايىقىن تۇرغان كۆزە ئەينەك تاقىۋالغان دوختۇر
بىزنىڭ پارگىمىزدىن ھەيران قالغان بولسا كىرەك

!سەلەر ئارخىلوگ ئوخشامسىلەر؟ دوختۇرشۇنداق سوراپ قالدى . . .
- قانداق دەيسىز ؟ دوختۇرنىڭ سۇئالىغا سوئال بىلەن جاۋاپ
قايتۇردۇم . . .

- تەپەككۇرۇڭلار ئۆزگىچە ئىكەن ! مەن مۇشتۇمدەك ئۆمچۈكنى
كۆرگەن لىكىن بۇنداق چوڭ ئۆمچۈكنى تىخى تۇنجى قىتىم كۆرۈشۈم
، بۇياققا چىقىڭلار . . . دوختۇر شۇنداق دىگەچ كاردۇرغا چىقتى
، ماڭغاچ سۆزىنى داۋام قىلدى . . .

- مېنىڭ بىر ئارخىلوگ دوستۇم بولدىغان ، تەكشۈرۈشكە چىققاندا
مۇشۇنداق غايەت زۇرجانلىقلار ئانچە مۇنچە ئۇچراپ تۇردۇ دىگەندەك
پاراڭلارنى قىلىپ بىرەتتى ، سەلەرگە قارىسام ھەيران قىلىش تۈگۈل
ئۆمچۈك توغۇرسىدا مۇنازىرلىشىپ كىتىپسەلەر شۇڭا شۇنداق
سوراشۇم . . . !

- ھە بىز ئارخىلوگ بۇيەرگە تەكشۈرۈشكە كەلگەن دوستىم يارىلىنىپ
دوختۇرخانىغا كىرىپ قالغانى ، بۇيەردە ئۇنىڭغا قاراۋاتقان
ئىدىم . . . ! . . . ھەسەن شۇنداق دەپ جاۋاپ بەردى .

- بايام ئۇ ئىشخانىدىن ئۆمچۈكنىڭ كەينىدىن يۈگرەپ چىقتىڭىز ئۇ
ئىشخانىدا نىمە ئىش قىلىۋاتتىڭىز . . ؟

- مۇنداق ئىش ئىدى ، تەكشۈرۈش جەيراندا ئۈچ دوستىمىز ئۆلۈپ

ھاللا كەس ئارخىبى

كەتتى، بىزدوختۇرخانىغا خەۋەر قىلىۋېتىپ داۋاملىق تەكشۈرۈشنى داۋاملاشتۇردۇق، دوستم يارلانغاندىن كىيىن تەكشۈرۈشنى ۋاقىتلىق توختىپ ئۇنى دوختۇرخانىغا ئەكەلگەن، ئۆلۈپ كەتكەن ئۈچ دوستىمىزنىڭ جەسدىنى قەشقەرگە يولغا سىلىۋېتىلدى دىگەن ئىدۇق، جەسەت ساقلاش ئۆيىگە كىرسەك ئۇلارنىڭ جەسدىنى شۇكۈنلا قەشقەرگە ئېلىپ كىتىلگەنلىكىنى ئىيتتى، لىكىن ئۆلۈپ كەتكەن دوستىمىزنىڭ ئۆيدىكىلىرى ھازىرغىچە جەسەتنى تاپشۇرۇپ ئالالماپتۇ، جەسەت ساقلاش ئۆيىدىن سۈرۈشتە قىلسام جەسەت ساقلاش، جەسەت توشۇش، ئۆلگۈچىنىڭ ئارخىۋى دىگەندەك ئىشلارنى سەلىمە دوختۇر بىرتەرەپ قىلىدىكەن، ئۇنى ئىزدەپ كىرسەم ئۆلگۈچىنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بولمىسا جەسەت توغۇرلۇق ھېچقانداق نەرسىنى ئىتتىمايدىكەن، ئاخىرى ئامال قىلالماي 2000 يۈئەن ئالدىدا قويۇپ، جەسەت توشۇغۇچى، جەسەت يۆتكىگەن ماشىنا، نەگە ئاپارغىنى توغۇرسىداكى ئۇچۇرنى سوردۇم، سەلىمە دوختۇر بىردەم ئىككىلىنىپ تۇرغاندىن كىيىن پۇلنى تارتىمىسقا سىلىپ جەسەت توشۇغۇچىنىڭ ئابدۇ سەمەت مەترووزى، 3- نۇمۇرلۇق جەسەت توشۇش ماشىنىسىدا قەشقەرگە ئېلىپ كەتكەنلىكىنى ئىيتىپ تۇرۇشقا دىرىزە چىقىلىپ ئۆمچۈك كىرىدە ئۇچلۇق پۇتى بىلەن سەلىمە دوختۇرنى ئۆلتۈرۋەتتى، مېنى بىرلا قويغان ئىدى تامغا ئۈسۈپ توختىدىم، ئورنىدىن تۇرۇپ بولغىچە ئۆمچۈك كارىدورغا چىقىپ

ھاللا كەس ئارخىبى

قىچىشقا باشلىدى شۇنىڭ بىلەن مەنمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن قوغلاپ چىققان ئىدىم...!

- ئەسلى ئىش مۇنداقكەندە ،يۈرۈڭلار كۈزىتىش ئۆيىگە كىرىپ باقايلى دوختۇر شۇنداق دىگەچ كۈزىتىش ئۆيىگە كىردى بىزمۇ گەپ بىلەن بولۇپ كىتىپ كۈزىتىش ئۆيىنىڭ ئالدىغا كىلىپ قالغىنىمىزنىمۇ تۇيىمىغان ئىدۇق، كۈزىتىش ئۆيىگە كىرگەندىن كىيىن دوختۇر ئامانلىق ساقلىغۇچىغا ئون مىنۇت ئاۋالقى كۆرۈنۈشلەرنى قويۇشقا بۇيرىدى، سىن كۆرىشىنى كۆرۈپ ئىغىزىمنى ئىچىپلا قالغان ئىدىم.

33 - باب: بىشارەت

نېمە قىلىشنى بىلمەي ھاڭۋېقىپ قالغان ئىدىم، كۆرۈۋاتقان كۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالدىم؛ سەلىمە دوختۇرنىڭ ئىشخانىسىدا كۆزىتىش تېلېكامېرا ئاپىراتتى بولغاچقا يۈز بەرگەن كۆرۈنۈشلەر بىر بىرلەپ كۆرۈنۈشكە باشلىدى. بۇ گىگانىت ئۆمۈچۈكنى كۆرۈپ خوبىتلار ئۇرۇش فىلىمىدىكى گىگانىت ئۆمۈچۈكلەرگە ئالدىمدا نامايەن بولۇشقا باشلىدى ، بۇ گىگانىت ئۆمۈچۈك دېرىزىدىن كىرگەنچە سەلىمە دوختۇرنىڭ يۈرىكىگە نەيزىدەك پۇتلىرىنى سانجىدى، ھەيران قالغىنىم شۇكى بۇ گىگانىت ئۆمۈچۈك ھەسەنگە چىقىلمىغان ئىدى، بۇ ئىشتىن

ھاللا كەس ئارخىبى

مەن ئازراق ھەيران بولدۇم، سەلىمە دوختۇر ئۆلگەندىن كېيىن بۇ گىگانىت ئۆمۈچۈك ھېچنېمىگە قارىماي كارىدورغا چىقىپ قېچىشقا باشلىدى....

- چوڭ بايقاش بولىدىغان بولدى، تىز سۈرەتلىرىنى چىقىرۋال...!... دوختۇر ئامانلىق ساقلاش خادىمىغا شۇنداق دېدى،

- ئىشىڭىزنى قىلىۋېرىڭ، مېنىڭ يەنە ئوكۇلۇم بار ئىدى، سىزنى ئاۋارە قىلماي... شۇنداق دەپلا ھەسەنگە شەرەتلەپ سىرتقا ماڭدىم...

- مۇمكىن بولسا تېلپون نومۇرىڭىزنى قالدۇرۇپ قويسىڭىز، گىگانىت جانلىقلار توغرىسىدا مۇنازىرىلىشىپ باقسا..!

- ھە بولىدۇ.... تېلپون نومۇرىمنى يېزىپ بېرىپ كۈزىتىش ئۆيدىن ئايرىلىدىم.... شۇ ماڭغىنىمچە دوختۇرخانا گۈلكىگە چىقتىم...

- سەن بىرەر غەلىتىلىك ھېس قىلىدىڭمۇ...!

- قانداق دەيسەن باتۇر...!

- گىگانىت ئۆمۈچۈك سەلىمە دوختۇرنى ئۆلتۈرۈپتۇ، ساڭا چىقىلماي چىقىپ كېتىپتىغۇ، مانا بۇ غەلىتىلىك ئەمەسمۇ...

- بەلكىم جەسەت يۆتكەش ئىشىنى ئاشكارلاپ قۇيغىنى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلگەندۇ... توغرا بەلكىم مۇشۇ سەۋەپتۇ، بۇنىڭدىن باشقا سەۋەپمۇ بولماسلىقى مۇمكىن....

- مىنىڭچىمۇ شۇ، بۇ نەس باسقۇر جايدىن كەتمىسەك بولمىغىدەك، قانچە تىز ئايرىلساق شۇنچە ياخشى بولغىدەك....

ھاللا كەس ئارخىبى

سۆزلەرنى دەپ بولۇپ كىپىنەككە ئايلىنىپ ئۇچۇپ كەتتى كۆز ئالدىمدا يۈز بىرۋاتقان بۇ رىئانلىققا ئىشەنگىم كەلمەي قالغان ئىدى مېنىڭ ھاياتىم قانداق سىگە خەتەر ئىچىدە مەن كىمىنىڭ چىشىغا تىگىپ قويغان بولغىنىم ئەجىبا جەمىلە مۇئەللىمىدۇ ، مەن ئۇنىڭ ھاياتىنى بىر قىتىم قۇتقۇزۇپ قويغان ، ھەرقانچە بولسىمۇ ئۇ مېنى قەسلىمەس . خىياللىرىم مانا مۇشۇنداق ئايغى چىقىمىغان سۇئال بىلەن توشقان ئىدى بۇ ئۈزۈم باراڭلىرى ئاستىدا خىيال دىڭىزىغا غەرىپىق بولغان ئىدىم

34 - باب: خاتىمە

چۈش دىڭىزدىن ئويغان چىغىمدا ئاللا بۇلان كۈن پىتىپ بولغان ئىدى ، چىگىش خىياللار بىلەن ئىغىر قەدەملىرىمنى سۆرەپ ياتقىمغا مېڭ تەستە كىرۋالدىم ، بىر كىچە ئۇخلىماي خىيال دىڭىزىدا لەيلەپ يۈردۈم ، ئادەمنىڭ ھاياتى قاش بىلەن كىرىپىڭ ئارقىدا قالغاندا پەقەت ھاياتىدىن باشقا نەرسە مۇھىم ئەمەستەك تويغۇغا كىلىپ قالىدىكەن ، بەلكىم مېنىڭ بىردەملىك ھاجانلىنىشىم ئۆزۈمنىڭ كىيىنكى تەقدىرىمنى پۈتۈنلەي ئۆزگەرتىۋېتىشى مۇمكىن ، شۇنداقتىمۇ بەزى نەرسىلەردىن ۋاز كەچمىسەك كۆزلىگەن نىشانغا يىتىش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس ، مەن بۇ ئوقۇشۇمدىن ۋاز كەچكىنىم بىلەن ھەرگىزمۇ

ھاللا كەس ئارخىبى

بوۋامنىڭ نىمە سەۋەپتىن ئۆلۈپ كەتكىنى ، دادام بىلەن سىڭلىمنىڭ قانداق يوقاپ كەتكىنى ئىنقىلماي قويمايمەن....

شۇنداق چىگىش خىياللار ئىچە ئۆزۈمۈ سەزمەي ئۇخلاپ كىتىپتىمەن، ھەم شۇنداقلا ئاجايىپ بىر چۈش كۆردۈم ، چۈشۈمدە ناھايىتى چىرايلىق ئاق ئەجدارھا بىلەن شۇنداق گۈزەل ئادەمنىڭ كۆزىنى قاماشتۇردىغان سايىرىشى شۇنداق يىقىملىق بىر قۇشنى كۆردۈم ، بۇ قۇش رىۋايەتلەردە تىلغا ئىلىنغان ئوتقاش سۇمۇرخ ئىدى، ئاق ئەجدارھا بىلەن ئوتقاش سۇمۇرخ مىنىڭ ئىككى تەرىپىمگە قوندى، يىراقتىن قارا كۆلەڭگۈ كىلىۋاتقان ئىدى، قارا كۆلەڭگۈ يىقىنلاپ كەلگەنسەرى ئۇنى ئىنىق كۆردۈم ئۇ بولسا قارا ئەجدارھا بولۇپ ئۇنىڭ ئۈستىگە زۇلپىيە مىنىۋالغان ئىدى، قارا ئەجدارھا ئوت پۈركىشى بىلەن چۈشۈمدىن چۆچۈپ ئويغۇنۇپ كەتتىم ...

- خەپ زۇلپىيە مىنى چۈشلىرىمدىمۇ ئارامىدا قويمايسەنغۇ
- كىمگە گەپ قىلىۋاتسەن باتۇر ھەسەن شۇنداق دىگەچ كىرىپ كەلدى، ھەسەننىڭ ئارقىسىدىن ساتتار، كىچىك جادىگەر، نۇر ، نۇربىيە كىرىپ كەلدى ...

- ئۆز ئۆزىمگە سۆزلەۋاتىمەن ... بولماپتىما !...
- كىتىدىغان بوپسەن خوشلاشماي ماڭاي دىگەنمىدىڭ ..؟ ساتتار كۆزۈمگە مەنىلىك قاراپ قويدى

ھاللا كەس ئارخىمىيى

- يەكەنگە قايتىپ داۋالنايمىكىن ، يەنە بىرگە ئوقۇشتىن چىكىنمەكچى ، گۈللەن يۇمشاق دىتاللار مەركىزى يۇقىرى ماش بىلەن تەكلىپ قىلدى... ئەملىيەتتە ئۇنۋىرستىتقا كىلىشنىڭ ئالدىدا تەكلىپ خىتى تاپشۇرۇۋالغان ئىدىم، لىكىن مەن يەنىلا ئارخىلوگ بولۇشنى تالغان لىكىن بۇنداق قىسمەتلەرگە ئۇچۇرشۇمنى ئويلاپ باقمىغان ئىدىم.....!

- بوپتۇ قانداق قىلىشنى خالىغان بولساڭ شۇنداق قىلغىن ، شۇ نەرسە ئىسىڭدە بولسۇن سەن دىگەن تەۋەككۈلچى بىلال نىيازنىڭ ئوغلى بۇ ھەقىقەتنى ئۆزگەرتەلمەيسەن..... ساتتار مۆرەمگە شاپاللاپ قويۇپ سىرتقا چىقىپ كەتتى، سومكامدىن ئەرۋاھ خەنجىرنى ئالدىمدا كىچىك جادىگەرگە تەڭلىدىم....

- بۇ بەلكىم جەمىلە مۇئەللىمگە كىرەك بولىدىغۇ دەيمەن ، جەمىلە مۇئەللىمگە تاپشۇرۇپ بىرىڭ، باتۇرنىڭ خوشلىشىش سوغىسى دەپ قويۇڭ..... كىچىك جادىگەر بىردەم ئىكىلىنىپ قىلىپ قىلىچىنى قولۇمدىن ئالدى، قولۇمدىن قىلىچىنى ئىلىپ بولغىچە ئۇنىڭ كۆزى بىلەن كۆزۈم ئۇچۇرشۇپ قالدى بۇ كۆزلەر ماڭا ناھايىتى تونۇش ئىدى ، دەل گىگانىت ئۆمچۈكنىڭ كۆزى يەنە قىپ- قىزىل كىپىنەك ئايلىنىپ ئۇچۇپ كەتكەن ھىلىقى ئوتتۇرىداش ئايالنىڭ كۆزى دەل شۇ ئىدى..... قىلىچىنى ئىلىپلا ، ، ، ، ،

- ئۆزىڭىزنى ئاسراڭ دەپ قويۇپ چىقىپ كەتتى، ھەسەن ئەرۋاھ

ھاللا گەرس ئارخىمىيى

خەنجىرنى كىچىك جادىگەرگە بىرىۋەتكىنىمگە ھەرانلىق بىلەن قاراپ قالغان ئىدى... بويىنۇمدىكى قاشتشى تۇمارنى ئىلىپ نۇربىيەنىڭ بويىغا ئىسىپ قويدۇم، نۇربىيە نىڭ كۆزلىرىدىن مارجاندەك ياشلىرى تۈكۈلمەكتە ئىدى...

- بىز يەنە كۆرشەلەمدۇق...؟ قوللىرىم بىلەن ئۇنىڭ ياشلىرىنى سۈرتىۋەتكەچ...

- چوقۇم كۆرشۈمىز مەن يوق چاغلاردا بۇقاشتشى تۇمار سىزگە ھەمرا بولسۇن...! ھەراس ئەسكى قىز بۇندىن كىيىن ھەرگىز ياش توكمەڭ مەن، يىغلاڭغۇ قىزلارنى ياقتۇرمايمەن... - ئۆزىڭنى ئاسراڭ... شۇنداق دەپلا سومكامنى كۆترۈپ يۈرۈپ كەتتىم ھىلىمۇ ياخشى سىستىرا قىزغا نەچچۈزسوم بىرىپ بىر قۇتا چۈمادۇ دورسى ئەكىرگۈزگەنتىم، بۇ دورنىڭ ئۈنۈمى ھەقىقەتەن ياخشى بولۇپ ئەغرىق توختىتاتتى... شۇنداق قىلىپ بىكەتكە قاراپ يۈرۈپ كەتتىم...

چوڭ تىپتىكى قورقۇنۇچلۇق ئەسەر «ھالاکەت ئارخىبى» نىڭ
1- بۆلىمى مۇشۇيەردە ئاخىرلاشتى. كۆپچىلىكنىڭ تەكلىب پىكىر
بېرىشىنى ئۈمۈد قىلىمەن.

بۇ ئەسەرنىڭ 2- بۆلىمى ياكى مۇشۇنىڭغا ئوخشاش ئەڭ نادىر
ۋەھىملىك ئەسەرلەرنى ئوقۇماقچى بولسىڭىز ئىپتىخار مۇنبىرىگە
مەرھەمەت قىلىڭ.

www.iptihar.net

ئەگەر ئەسەرلەرنىپ ئەپ دىتال ياكى ئېلكتىپ نۇسخىسى لازىم بولسا،
ئېلكتىپ ياسىغۇچى بىلەن ئالاقىلىشىڭ.

چ چ: 1263854264